પ્રસ્તાવના.

કોઈપણ વસ્તુ પ્રકાશમાં આવ્યા પછી-નવીન આકારમાં સ્હામે ઉભી થયા પછી તેનું જે મહત્ત્વ સમજવામાં આવે છે તે, જ્યાં સુધી તે વસ્તુ અંધારામાં હોય છે—આચ્છાદિત હોય છે, ત્યાં સુધી સમજવામાં આવતું નથી. આ વાતની ખાતરી ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહના એક પછી એક ભાગો બહાર પાડવાની અમારી પ્રવૃત્તિએ સમ્યક્ રીતે કરી આપી છે. જે રાસાઓને પ્રાચીન ભંડારમાં કોઇ અડતું પણ નહિ, અને જેને ભંડારોમાંથી બાતલ કરી નદીના પ્રવાહમાં વ્હેતા કરવા જેવા સમજવામાં આવતા, તે રાસાઓ, ઇતિહાસના સ્વાંગમાં બહાર આવતાં તે ઇતિહાસપ્રેમિઓને કેટલા પ્રિય અને ઉપયોગી થઇ પડ્યા છે, તે તેના વાંચનારા સારી રીતે જાણે છે. આવુંજ એક અંગ-ઇતિહાસનું એક અંગ-**પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ** પણ છે. આ વાતની ચોક્કસ ખાતરી '**પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ**' નો આ પ્રથમ ભાગ જોવાથી થઇ શકશે.

આજ કાલ તીર્થની યાત્રા કરનારા કેટલાક કવિઓ—મુનિરાજો—તે તીર્થની યાત્રાનું વર્ણન આલેખતાં, જેમ તે ભગવાનનાં માતા—પિતાનાં નામ, ભગવાનનાં કુંડલ, બાજુબંધ અને ભગવાનનાં નેત્રોનું વર્ણન કરવામાં પોતાની 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા સમજે છે, તેવી રીતે પ્રાચીન કવિઓ—યાત્રાનાં વર્ણનો લખનારાઓ 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા ન્હોતા સમજતા. તે કવિઓ યાત્રાનાં વર્ણનો લખવામાં ખાસ કરીને, જેને આપણે ઇતિહાસોપયોગી બાબતો કહીએ છીએ, તેનું વર્ણન કરતા હતા. આ વિભાગના વાંચનારાઓ જોઈ શકશે કે—આ તીર્થમાળાઓમાં પ્રાચીન નગર—નગરીયોનાં વર્ણનો, જુદા જુદા દેશોની સ્થિતિઓ, જુદા જુદા દેશના મનુષ્યોના રીત—રીવાજો અને તે વખતના રાજાઓનાં નામો વિગેરે કેટલીએ જાણવાજોગ-ઇતિહાસોપયોગી બાબતોનું વર્ણન કરવામાં આવેલું છે, અને તેથીજ મારૂં એ માનવું છે કે—પ્રાચીન રાસાઓ, કે જેમાં ઘણે ભાગે આચાર્યોનાં જીવન ચરિત્રો કે એવી બીજી બાબતો આલેખવામાં આવેલી હોય છે, તેના કરતાં **પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ** કોઈ પણ રીતે ઇતિહાસને માટે ઉતરતું સાધન નથી. અને તેથીજ એવી પચીસ તીર્થમાળાઓનો આ એક સંગ્રહ **પ્રથમ ભાગ** તરીકે બહાર પાડવાનું ઉચિત ધાર્યું છે.

વાંચકો જોઈ શકશે કે–આમાં આપેલી પચીસે તીર્થમાળાઓ લગભગ જુદા જુદા સમયના જુદા જુદા કવિઓની કૃતિયો છે, તેમ છતાં ઘણી ખરી તીર્થમાળાઓમાં એકનાં એક તીર્થોનું વર્ણન આલેખાએલું છે. આવી સ્થિતિમાં પચીસે તીર્થમાળાઓનો જુદો જુદો સાર આપવામાં વારંવાર પુનરૂક્તિ થવાનો સંભવ જણાયો, અને તેથીજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલાં તીર્થોને પાંચ વિભાગોમાં વ્હેંચી નાખી પ્રત્યેક વિભાગથી સંબંધ રાખનારી તીર્થમાળાઓમાં તે તે તીર્થોના સંબંધમાં શું શું લખવામાં આવેલું છે, તેમ કયા કયા કવિઓ કઇ કઇ બાબતોમાં જુદા પડે છે, તે બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. આથી કોઇ પણ વાચક 'સંક્ષિપ્તસાર' જોતાંજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલ ઐતિહાસિક બાબતો અને જુદા જુદા સમયની તે તે તીર્થોની સ્થિતિઓ અનાયાસથી મેળવી શકશે.

એમાં તો કાંઇ સંશયજ નથી કે સંસાર પરિવર્ત્તનશીલ છે. સંસારની કોઇ પણ જાતિ, ધર્મ, દેશ, ગામ, નગર કે કોઇ પણ પદાર્થ આ પરિવર્ત્તનતાના પંજાથી બચ્યો નથી. સમયના વ્હેવા સાથે સૌમાં પરિવર્ત્તન થાય છે જ. અને એજ પ્રમાણે આપણી પ્રાચીન નગરિઓમાં પણ પરિવર્ત્તન થયેલું છે, તે એટલે સુધી કે–તે નગરિઓનાં અસલી સ્થાનોનો નિશ્ચય કરવો પણ અત્યારે અશક્ય જેવો થઇ પડ્યો છે. આ વાત સંક્ષિપ્તસારના પૃ. ૬, ૧૯, ૨૨, ૩૨ માં આપેલી **કોશાંબી, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, અને ઋજુવાલુકા–જંભીગામ** ઉપરની નોટો જોવાથી સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકાશે, આ અને આવીજ બીજી નોટોમાં તે તે ગામો અને સ્થાનો સંબંધી યથાશક્ય શોધો કરી મેં મારા અભિપ્રાયો જણાવ્યા છે. પરન્તુ આથી પણ વધારે શોધ કરી કોઇ ઇતિહાસ પ્રેમી વધારે પ્રમાણભૂત બાબતો બહાર પાડશે, તો તે ઇતિહાસક્ષેત્રમાં આશીર્વાદરૂપ થઇ પડશે.

મારા ઐતિહાસિકરાસસંગ્રહના ભાગોની માફક આ સંગ્રહની તીર્થમાળાઓની મૂળ ભાષા જેમની તેમ કાયમ રાખી છે. તે એટલા માટે કે તે તે સમયની લખાણ પદ્ધતિ અને ભાષા સહજ સમજી શકાય.

આ પ્રસંગે હું કિશનગઢના ભંડારના કાર્યવાહકો, તાજપુરના યતિજી, બજાણાના યતિ પ્રેમવિજયજી, પાલીતાણાની આ. ક. ની પેઢી, લુણાવાના યતિ સૌભાગ્યવિજયજી, જયપુરવાળા પં૦ ચંદ્રધર ગુલેરી બી. એ. અને ભાવનગરની શેઠ. ડોસાભાઇ અભેચંદની પેઢીના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ આપવો

ભૂલીશ નહિં કે-જેમણે પોતાના હસ્તકના ભંડારમાંની અથવા પોતાની પાસેની પ્રતિઓ આપી મારા આ કાર્યમાં મને સહાયતા કરી છે.

પ્રાચીન ભંડારો તપાસતાં આવી અનેક તીર્થમાળાઓ હજુ પણ ઉપલબ્ધ થયા કરે છે. અને તે આવી ભાષાનીજ નહિં, પરન્તુ સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત તીર્થમાળાઓ પણ મળી આવે છે, જેમ કે-પ્રાકૃતમાં મહેંદ્રપ્રભસૂરિકૃત અને સંસ્કૃતમાં જિનપતિસૂરિકૃત તીર્થમાળાઓ મળે છે. આ અને આવી બીજી જે જે તીર્થમાળાઓ ઉપલબ્ધ થાય તે બધી જો પ્રકાશિત થાય તો મારૂં માનવું છે કે-ઇતિહાસક્ષેત્રમાં તે દ્વારા પણ ઘણું સારૂં અજવાળું પડી શકે. આશા છે કે-અન્યાન્ય ઇતિહાસ પ્રેમિઓ આ દિશા તરફ અવશ્ય પોતાની પ્રવૃત્તિ લઇ જશે.

પ્રાન્તે—મારા ઐતિહાસિક રાસ સંગ્રહના ભાગોની માફક પ્રાચીન તીર્થમાળાનો આ ભાગ પણ ઇતિહાસપ્રેમિયોને ઉપયોગી નીવડે, એમ ઇચ્છી મારા આ વક્તવ્યને અહિંજ સમાપ્ત કરૂં છું.

શિવપુરી (ગ્વાલીયર).
અશાડ સુ. ૧૫, વી. સં. ૨૪૪૮ } વિજયધર્મસૂરિ.

અનુક્રમણિકા.

સંક્ષિપ્ત–સાર.

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

॥ अर्हम् ॥

સંક્ષિપ્ત-સાર.

આ સંગ્રહમાં એકંદર ૨૫ તીર્થમાળાઓ આપવામાં આવી છે. આ બધીએ તીર્થમાળાઓ જુદા જુદા સમયમાં, જુદા જુદા કવિયોદ્વારા બનેલી છે; અતએવ એકજ તીર્થનું કે એકજ દેશનું વર્ણન હોવા છતા જુદા જુદા સમયમાં લખાએલું હોઇ તેમાં કેટલેક સ્થળે ફેરફાર પણ જોવામાં આવે છે. આ ફેરફાર કયાં કેટલા અંશે છે તે, અને તે ઉપરાન્ત પ્રત્યેક તીર્થમાળા કોણે, કયા સમયમાં અને કયા ઉદ્દેશ્યથી બનાવી, એ બધું બતાવવા માટે આ **સંક્ષિપ્ત-સાર** લખવો ઉચિત ધાર્યો છે.

આ સંગ્રહમાં આપેલી પચીસ તીર્થમાળાઓમાં કેટલીક એવી છે કે જેમાં કેવળ પૂર્વ દેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે; કેટલીક એવી છે કે જેમાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું વર્ણન આવી જાય છે, કોઇ એવી છે કે-જેમાં પૂર્વ-પશ્ચિમ-ઉત્તર-દક્ષિણ, એ ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન છે, જ્યારે કેટલીક તીર્થમાળાઓમાં તો કેવળ એક એક તીર્થ કે એક એક નગરનાંજ મંદિરોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આવી સ્થિતિમાં પ્રત્યેક તીર્થમાળાનો ટૂંકસાર આપવો પાલવી શકે નહિં, કારણ કે તેમ કરવાથી એક તીર્થમાળામાં જે વર્ણન આવ્યું હોય, તેજ બીજીમાં પણ આવે. એટલા માટે આ પચીસે તીર્થમાળાઓના હું અહિં પાંચ વિભાગો પાડીશ. તે પાંચ વિભાગો આ છેઃ—૧ **પૂર્વદેશીય તીર્થોની હકીકત પૂરી**

પાડનાર, ૨ સિદ્ધાચળ તીર્થ સંબંધી, ૩ ગુજરાત, કાઠીયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો સંબંધી, ૪ પાર્શ્વનાથનાં નામો અને તીર્થો સંબંધી, અને ૫ પરચૂરણ. આ પરચૂરણ વિભાગમાં એક એક ગામનાં દેરાસરોના વર્ણનવાળી અને શાશ્વત તીર્થો બનાવનારી તીર્થમાળાનો સમાવેશ કરીશ.

અનુક્રમે પ્રત્યેક વિભાગ સાથે જે જે તીર્થમાળાઓ સંબંધ ધરાવે છે, તે તે તીર્થમાળાનો પરિચય આપીને તીર્થમાળાઓમા ખાસ જાણુવા જેવી કઇ કઇ બાબતો છે તે અને તે તીર્થમાળાઓના વર્ણનમાં પરસ્પર ક્યાં ભિન્નતા છે, તે બતાવવાનો પ્રયત્ન કરીશ.

પૂર્વદેશીય તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી કુલ પાંચ તીર્થમાળાઓ છેઃ—

૧ પં૦ વિજયસાગરવિરચિત '**સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા**' પૃ. ૧-૧૩.

૨ પં૦ હંસસોમવિરચિત '**પૂર્વદેશીયચૈત્ય-પરિપાટી**' પૃ. ૧૪-૨૧.

૩ પં૦ જયવિજયવિરચિત '**સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા**' પૃ. ૨૨-૩૨.

૪ પં૦ સૌભાગ્યવિજયવિરચિત '**તીર્થમાળા**' પૃ. ૭૩-૧૦૦

૫ પં૦ શીલવિજયવિરચિત '**તીર્થમાળા**' પૃ. ૧૦૧-૧૩૧.

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓમાં **પહેલી** તીર્થમાળા વિદ્યાસાગરના પ્રશિષ્ય અને સહજસાગરના શિષ્ય વિજયસાગરે બનાવી.

છે. આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી; પરન્તુ જે પ્રતિ ઉપરથી આ તીર્થમાળા છપાવવામાં આવી છે, તે પ્રતિ કર્ત્તા વિજયસાગરના શિષ્ય હેતુસાગરે સં. ૧૭૧૭ માં કૃષ્ણગઢ (કિશનગઢ) માં લખેલી છે. આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સં. ૧૭૧૭ ની પહેલાં આ તીર્થમાળા બનેલી છે. વળી આ તીર્થમાળામાં પાલગંજ—સમેતશિખરના રક્ષક રાજાનું નામ **પૃથ્વીમલ્લ** આપ્યું છે અને ઉપર બતાવેલી ત્રીજી તીર્થમાળામાં પં૦ જયવિજયજીએ પણ **પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીમલ્લ)** આપ્યું છે, એટલે આ તીર્થમાળા પણ લગભગ તે સમયની એટલે સં. ૧૬૬૪ ની આસપાસનીજ હોવાનું અનુમાન થાય છે.

આ તીર્થમાળામાં **સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરેથી** નીકળેલા સંઘે જે જે તીર્થોની યાત્રાએ કરી, તે બધાં તીર્થોનું વર્ણન આપવામાં આવ્યું છે. જો કે નામ તો કવિએ ' સમ્મેતશિખર–તીર્થમાળા ' આપ્યું છે. કવિએ જણાવ્યું નથી કે–કયા સંઘવીએ આ સંઘ કાઢયો હતો અને તે ક્યારે કાઢયો હતો ? પરન્તુ આ સંઘે પાટલીપુર (પટણા) ની યાત્રા વખતે ત્યાં હીરવિજયસૂરિનાં પગલાંની યાત્રા કર્યાનું કવિએ જણાવ્યું છે, એ ઉપરથી સમજાય છે કે આ સંઘ સં. ૧૬૫૨ પછી નીકળેલો હોવો જોઈએ. કારણ કે સં. ૧૬૫૨ માં હીરવિજયસૂરિએ કાળ કર્યો હતો, એટલે તે પછી સ્થાપન થયેલાં તે પગલાંની જ્યારે આ સંઘે યાત્રા કરી છે, ત્યારે ઉપરનું અનુમાન વ્યાજબીજ જણાય છે.

બીજી ચૈત્યપરિપાટી હેમવિમલસૂરિના આજ્ઞાધારક **કમલધર્મ**ના શિષ્ય હંસસોમે બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરન્તુ **ચંદેરી**[1]થી નીકળેલા આ સંઘે સંવત્

---

[1] આ ગામ, ગ્વાલીયર સ્ટેટમાં આવેલ છે અને તે લલિતપુર સ્ટેશનથી લગભગ ૨૧ માઇલ ઉપર છે. આ ગામ પ્રાચીન સમયમાં પૂર જાહોજલાલીવાળું હતું. ' આઇન–ઇ–અકબરી ' માં લખ્યું છે કે અહિં ૧૪૦૦૦ પત્થરનાં મકાનો અને ૧૨૦૦ મસજીદો હતી. અત્યારે તો માત્ર અહિં લગભગ ચાર હજાર માણસનીજ વસ્તી છે.

૧૫૬૫ માં આ યાત્રા કરી એમ જણાવ્યું છે, એથી સમજાય છે કે—આ તીર્થમાળાનો સમય ૧૫૬૫ નો છે. આમાં ચંદેરીથી નીકળેલા સંઘે પૂર્વદેશનાં જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી તેનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આ કવિએ પણ ચંદેરીથી ક્યા સંઘવીએ સંઘ કાઢ્યો હતો, એ જણાવ્યું નથી.

ત્રીજી તીર્થમાળા કલ્યાણવિજયજીના શિષ્ય [1]જયવિજયે સં. ૧૬૬૪ માં બનાવી છે. સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરાથી સંઘવી બિંબૂ અને કુંઅરજીએ સંઘ કાઢયો હતો. આ સંઘે પૂર્વદેશના જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી એનુ એમાં વર્ણન છે.

ચોથી તીર્થમાળા કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ કવિએ પોતાનો પરિચય તીર્થમાળાની અંતમાં સારી રીતે આપ્યો છે. (જૂઓ પૃ. ૯૯—૧૦૦) આ તીર્થમાળામાં કવિએ કેવળ પૂર્વદેશનાંજ તીર્થોનું વર્ણન નથી કર્યું, પરન્તુ ગુજરાત, કાઠીયાવાડ અને મારવાડનાં તીર્થોનું પણ વર્ણન કર્યું છે. કવિના કથન પ્રમાણે આ યાત્રાની શરૂઆત આગરાથી સં. ૧૭૪૬ નું ચાતુર્માસ પુરૂં થયા પછી થયેલી છેઃ—

" કર્યો ચોમાસો સત્તર છયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસઈ;
આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર " ૧૨

કવિએ આ યાત્રામાં સમ્મેતશિખરની યાત્રા કરી પાછા વળી પટણામાં વિજયપ્રભસૂરિની આજ્ઞાથી ચોમાસું કર્યું છે. પછી

---

૧ આ જયવિજયજીએ ' કલ્યાણવિજયગણિ રાસ ' સં. ૧૬૫૫ ના આસો સુદિ ૫ ના દિવસે બનાવ્યો છે. તે સિવાય ' શોભન સ્તુતિની ટીકા ' (સં. ૧૬૪૧) અને ' કલ્પદીપિકા ' પણ બનાવેલ છે. ' કલ્પદીપિકા ' નો ઉલ્લેખ તો કવિ ઋષભદાસે પણ ' હીરવિજયસૂરિરાસ ' માં કર્યો છે:—

" જસવિજય જયવિજય પન્યાસ કલ્પદીપિકા કીધી ખાસ " પૃ. ૧૦૮

હીરવિજયસૂરિ અકબરની મુલાકાતે ગયા, ત્યારે આ જયવિજયજી પણ તેમની સાથેજ ગયા હતા.

ચોમાસું ઉતરે પટણાની આસપાસના બધા તીર્થોની યાત્રા કરી છે એ પ્રમાણે પૂર્વ દેશના સમસ્ત તીર્થોની યાત્રાનુ વર્ણન કરી ૧૩ મી ઢાલથી સોરઠ અને બીજા ગુજરાત અને મારવાડના તીર્થોનુ વર્ણન કર્યું છે છેવટે આ તીર્થમાળા સ ૧૭૫૦ મા પૂરી કરી છે આ ઉપરથી જણાય છે કે આ કવિએ સ ૧૭૪૬ ના ચાતુર્માસ પછીથી સ ૧૭૫૦ સુધી જ્યા જ્યા યાત્રાઓ કરી તેનુ વર્ણન આપ્યુ છે કવિ પણ કહે છે —

" જે તીરથ ઈણ માંહિ વખાણ્યાં નયણે દીઠાં તેહજી;
અણદીઠાં પણ ભક્તિ વદુ નિમલ નહુ તેહજી હિ૦ ૧૩
(જૂઓ પૃ ૯૯)

પાંચમી તીર્થમાળા ૫૦ શિવવિજયજીના શિષ્ય કવિ **શીલ**વિજયજીએ સ ૧૭૪૬ મા બનાવી છે કવિએ આ તીર્થમાળામા પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ એમ ચારે દિશાના તીર્થોનુ વર્ણન કર્યું છે ખાસ કોઈ પણ સઘે અથવા કવિએ પોતે કરેલા યાત્રાવાળા તીર્થોનુ જ નહિ, પરન્તુ ' જોએલા ' અને ' સાભળેલા' તમામ તીર્થોનુ વર્ણન આમા કર્યું છે કવિ પ્રારભમાજ કહે છે —

' જગમા તીરથ સુદર જ્યોતિવત ઝમાલ
પભણીસ દીઠાં સાંભળ્યાં મુગુતા અમી રમાન. ૩
(જૂઓ પૃ ૧૦૧)

ઉપરની પાચ તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશના તીર્થોનુ વર્ણન કરવામા આવ્યુ છે આ તીર્થમાળાઓમા મુખ્ય મુખ્ય જે જે તીર્થોનુ, ખાસ કરીને કલ્યાણકોનુ વર્ણન કરવામા આવ્યુ છે, તેમ ખાસ ખાસ જાણવા જેવી જે જે હકીકતોનો ઉલ્લેખ તેમા કરેલો છે, તેનો પરસ્પર મુકાબલો કરી જોઈએ આ મુકાબલો કરવા પહેલા એક વાત કહી દેવી જરૂરની છે અને તે એ છે કે—

૫૦ વિજયસાગરે પોતાની ' સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા ' મા પ્રારભની ત્રીજી કડીમા જણાવ્યુ છે કે-" આગરાના દેરાસરમા હીરવિજયસૂરિએ સ ૧૬૪૮ મા પ્રતિષ્ઠા કરી હતી " પરન્તુ તે ઠીક નથી ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યુ છે —

" અધિક પ્રતાપિ આગરૂં ગેહું શ્રીચિંતામણી જનમન મોહે. "
સંવત સોલસેં ઓગણચાલીસઇં શ્રીગુરૂ હીરવિજય સુજગિસઇ. " ૬

અર્થાત્–પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના કથન પ્રમાણે અહિં સં. ૧૬૩૯ મા ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા હીરવિજયસૂરિએ કરી હતી અને આ કથન ઠીક છે. કારણ કે હીરવિજયસૂરિ સં. ૧૬૩૯ માં આગરે પધાર્યા હતા અને તે તરફ ચાર ચોમાસાં કરી–એટલે સં. ૧૬૪૩ સુધી રહી પાછા ગુજરાતમા પધાર્યા હતા. મતલબ કે સં. ૧૬૪૮ મા તો તેઓ આગરે હતાજ નહિં. આથી જણાય છે કે–સંવત્ લખવામા ભૂલ થયેલી છે.

ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશના મુખ્ય જે જે તીર્થોનાં નામો છે તે આ છે:–મઉગામ, કોસંબી, પ્રયાગ, કાશી, બનારસ, સિંહપુરી, ચંદ્રાવતી, પટણા, બિહાર, પાવાપુરી, ગુણાયા, સમ્મેતશિખર, ઋજુવાલુકા, જંભીગ્રામ, રાજગૃહી–રાજગૃહીના પાંચ પહાડો, નાલંદાપાડો, વડગામ, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, બ્રાહ્મણકુંડ, કાકંદી, ચંપા (ભાગલપુર) મંદારગિરિ, મિથિલા, ભદ્દીલપુર (દંતારા), અયોધ્યા, રતનપુરી, સાવત્થી, કંપિલા, સૌરીપુર, હસ્તિનાપુર, અહિછત્તા અને મથુરા વિગેરે.

ઓછી વત્તી સંખ્યામાં આ તીર્થોનાં નામો ઉપર્યુક્ત તીર્થમાળાઓમાં આવી જાય છે. ઉપરનાં તીર્થોના વર્ણનોમાં કઇ કઇ તીર્થમાળાઓમાં કેટલો કેટલો ફરક આવે છે અથવા તેના સંબંધમાં કોણે વિશેષ શું લખ્યું છે, તેનું નિરીક્ષણ કરવા સાથ વર્ત્તમાનમા તેની શી સ્થિતિ છે, તે પણ તપાસીએ.

સૌથી પહેલાં આપણે—

મઉગામ–કોશાંબી[1]—

નું વર્ણન તપાસીએ. કોશાંબીનું નામ ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી પ્રથમની ચાર તીર્થમાળાઓમાં આવે છે. પં૦ વિજ

૧ કવિઓના કથન પ્રમાણે મઉ ગામના નિશ્ચય ઉપરજ કોશાંબીનો આધાર રહે છે 'મઉ' નામનાં અનેક ગામો છે એક ઇંદોર સ્ટેટમાં મઉની

યસાગરે સાહજાદપુરથી ત્રણ ગાઉ મઉગામ અને ત્યાથી નવકોસ કોશાંબી બતાવેલ છે. આવીજ રીતે પં૦ જયવિજયે અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયે પણ બતાવેલ છે. જ્યારે પં૦ હંસસોમે

ભાવણી કહેવાય છે તે, બીજુ બાંદા જીલ્લામા મઉ નામની તહસીલ છે તે, ત્રીજુ શાહઝાદપુરથી દક્ષિણમા લગભગ ૬ માઇલ ઉપર આવલ સાલક મઉ (Sal ak mau) નામનુ ન્હાનુ ગામડુ છે ત ચોથુ આજમગઢજીલ્લાની મહમ્મદાબાદ તહસીનમા છ ત અને પાચમુ મઉ આઇમામ, જે અનાહાબાદ જીલ્લાની સોરાઉન તહસીલમા છે તે વિગેરે કવિયોએ જે મઉનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે મઉ, સાલક મઉ (Salık mau) છે કારણ કે આજ મઉ કવિઓના કથન પ્રમાણે શાહજાદપુરથી દક્ષિણમા ૭ માઇલ થાય છે આ મઉથી કોશાંબી નવ કાસ હોવાનુ કવિયો જણાવ છે. જો આ કથન સત્ય માનીએ તો અલાહાબાદ જીલ્લાના માનજહાનપુર તહસીલમા જમના નદીના કાઠે કોસમ ઇનામ અને કોસમ ખીરાજ (Kosım inam અને Kosım Khıraj) નામના બે ગામો છે—જે અલાહાબાદથી લગભગ ૨૦ ગાઉ થાય છે તેજ કોશાંબી હોવી જોઇએ કવિયો તેટલુ જ આતર બતાવે છે. આ બન્ને ગામો નજીક નજીક છે મ ભવ છે કે પાછળથી આ એકજ ગામ બે વિભાગમા વ્હેચાઇ ગયુ હોય આ ગામની પાસેજ પશ્ચિમમા પભોસા (Pabhosa) નામનુ ગામ છે જ્યા પ્રાચીન કિલ્લો પણ છે તેમ તે જમનાને કિનારે છે પં૦ વિજયસાગરે જૂની કોશાંબીનો ઉલ્લેખ કરી અહિ કિલ્લો હોવાનુ જણાવ્યુ છે

ઉત્પતિ સુણિઇ પુરવ બડુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમ ધૂની,
ને કાશા મી જૂની તઓ જ ૧૨
જિનદર દો દહા વ દીજઇ ખમણાવસહી ખિજમતિ કીજઇ,
ગઢ ઉત્પત્તિ સુણીજઇ તઓ જ ૧૩

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ કોશાંબીકલ્પમા કોશાંબીના જે જે લક્ષણો બતાવ્યા છે, તે ઉપરનાજ લક્ષણોને મળતા આવે છે આ કલ્પમા તેમણે કથ્યુ છે—

" जत्थ य उज्जेणीआ पुरिसकरपरपराणीयइट्टयाहिं पज्जोयरण्णा मियावईअज्झोववण्णेण दुग्गं कारियं, अज्ज वि चि इइ × × × × × जत्थ कालिंदीजललहरीआलिंगिज्जमाणाणि वणाणि । "

અંદરથી સો કોસ કૌશાંબી બતાવી મઉગામનું નામ આપ્યું નથી. ઉપર્યુક્ત કવિઓ મઉગામમાં મૃગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયાનું

આમાં બતાવેલ દુર્ગ અને જમના આ બન્ને ચિહ્નો ઉપર્યુક્ત કૌશાંબીને ઉપયુક્ત થઇ પડે છે. આથી પણ એક વધારે જૂનું પ્રમાણ મળે છે. **विशेषावश्यभाष्य-टीका सहित** ના પૃ. ૪૯૫ માં લખ્યું છે:—

" अत्रैव भरतक्षेत्रे यमुनानदीकूले पूर्वदिग्वधूकण्ठनिवेशितमुक्ताफलकण्ठिकेव कौशाम्बी नाम नगरी। "

આમાં પણ કૌશાંબી જમના નદીના કાંઠે બતાવવામાં આવી છે.

આ બધાં પ્રમાણો ઉપરથી એ નિશ્ચય ઉપર આવવું લગારે શંકા ભરેલું નથી કે—અત્યારે જે ગામને કોસમ ઈનામ અને કોસમ ખીરાજ કહેવામાં આવે છે, એજ પ્રાચીન કૌશાંબી નગરી છે.

કૌશાંબીના રાજા ઉદયનને ઉજ્જૈનનો રાજા ચંડપ્રદ્યોત ઉજ્જૈન પકડી ગયેલ; ત્યાંથી છૂટો થઇને ઉદયન રાજા પાછો કૌશાંબી આવેલ, આ પ્રસંગના વર્ણનમાં ત્રિશષ્ટિ શલાકાપુરૂષ ચરિત્રાન્તર્ગત મહાવીર ચરિત્ર (૧૦માપર્વ) ૧૧ મા સર્ગમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે—

' योजनानां शतं गत्वा कौशाम्बीं प्रविवेश सः ' ૨૯૮

આમાં ઉજ્જૈનથી કૌશાંબી સો યોજન એટલે ચારસો માઇલ હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે ટ્રીગ્નોમેટ્રીકલસર્વેના નકશામાં ઉજ્જૈનથી આજ કોસમ ચારસો માઇલ થાય છે.

પ્રસિદ્ધ યાત્રી ફાહીયાને કૌશાંબીનું કેટલુંક વર્ણન કર્યું છે. તેણે પણ આજ કોસમખીરાજ અને કોસમઈનામને કૌશાંબી તરીકે બતાવી છે. તેણે ઉપર બતાવેલ પભોસાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, ફાહિયાને આ કોસમનાં કેટલાંક સ્થાનો—સ્તૂપ અને ગોક્ષીર વિહારનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. આ સ્થાનો બૌદ્ધોનાં બતાવવામાં આવ્યાં છે. વિદ્વાનોનો મત છે કે—ફાહિયાને આ વર્ણન નજરે જોઇને નથી કર્યું, પરન્તુ સારનાથમાં કેટલાક બૌદ્ધ સાધુઓના કથન પ્રમાણે લખ્યું છે.

આવીજ રીતે બીજા પણ અનેક પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ આ પ્રાચીન નગરી કૌશાંબી સંબંધી ઉહાપોહ કર્યો છે. જો કે તેમાં કેટલાક રીવાં સ્ટેટમાં રીવાં શહેરથી પૂર્વમાં ૧૨ માઇલ ઉપર આવેલ ગુર્ગી (Gurgi) ગામને કૌશાંબી તરીકે બતાવ્યું છે, પરન્તુ વિદ્વાનોનો મ્હોટો ભાગ આજ કોસમને કૌશાંબી તરીકે બતાવ્યું છે અને તેજ વધારે પ્રામાણિક જણાય છે.

જણાવે છે, પરન્તુ વસ્તુત તે ઠીક નથી મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કોશાબી નગરીમા થયુ હતુ, એ સુપ્રસિદ્ધ વાત છે જિનપ્રભસૂરિ, 'કોશાબી કલ્પ' મા પણ મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાબીમાજ થયાનુ જણાવે છે, એ બનવા જોગ છે કે-તે વખતની કૌશાબી નગરીનો એક ભાગ આ મઉગામ પણ હોય કારણ કે-મઉગામ અને કૌશાબીની વચમા માત્ર નવકોસનુ અ તર બતાવવામા આવે છે અથવા એક એવી પણ કલ્પના થઇ શકે કે-પાછલના કોઇ સમયે કૌશાબીમાથી પગલા ઉપાડીને મઉમા સ્થાપન કર્યા હોય અને તે ઉપરથી કેટલાકોને એમ કહેવાનુ કારણ મળ્યુ હોય કે અહિ (મઉમા) મૃગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયુ હતુ, પરન્તુ આ ક્લિષ્ટ કલ્પના કરતા પ્રથમની કલ્પના વધારે ઉપયુક્ત સમજાય છે

૫૦ વિજયસાગરે મઉ ગામમા એક મ દિર અને ૫૬૨ પ્રતિમાઓ તથા કૌશાબીમા બે મ દિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે ૫૦ હ સસોમે કૌશાબીમા ૬૪ જિનબિ બો બતાવ્યા છે (મ દિરોની સખ્યા આપી નથી), જયવિજયે કેવળ કૌશાબીમા બે મ દિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે, જ્યારે સૌભાગ્યવિજયજી મઉમા પહેલા બે મ દિરો હતા, પણ હાલમા માત્ર સ્થાનજ છે એમ જણાવે છે અને કૌશાબીમા એક જીર્ણ મ દિર હોવાનુ કહે છે જિનપ્રભસૂરિના સમયમા અહિ પદ્મપ્રભુનુ મ દિર હતુ અને તેમા 'મહાવીર સ્વામિને પારણુ કરાવી રહી છે એવા ભાવને બતાવનારી' ચ દનબાલાની મૂર્ત્તિ હોવાનુ 'કોશબીકલ્પ'ના આ વાક્યથી જણાય છે —

"जत्थ य पउमप्पहचेईए पारणकारावणदसामिसंधिघडिया चंदणबालामुत्ती दीसइ।"

તીર્થમાળાઓમા આ કૌશાબી નગરીને પ્રયાગથી વીશકોશ બતાવવામા આવે છે વસ્તુત તે પ્રયાગથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમા ૩૮ માઇલ છે આની નજીકનુ તીર્થ

જેનુ પ્રસિદ્ધ નામ અલાહાબાદ છે અને જેને પ્રાચીન ગ્રથોમા પુરિમતાલના નામથી ઓળખાવેલ છે, તેનો પણ ઉલ્લેખ પાચે તીર્થમાળાઓમા જોવામા આવે છે આ તીર્થની ખાસ એક હકીકત ઉલ્લેખનીય છે અને તે એ કે — પ૦ હસસોમે અહિના અક્ષયવડની નીચે જિનેશ્વરના પગલાંની યાત્રા કર્યાનુ જણાવ્યુ છે, જ્યારે શીલવિજયજીને છોડીને બીજા કવિયોએ પગલાના સ્થાનમા શિવલિગ જોયેલુ છે અહિ જિનપાદુકાના સ્થાનમા શિવલિગની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી ? એ સબધી પ૦ વિજયસાગર જણાવે છે —

' સવત સોલેઆન લાડમિથ્યાતીઅ
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિ એ એ ૨
તિણિ કીધો અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ
ઉથાપી જિનપાદુકાએ (૫–૩)

આજ વાતને પ૦ સૌભાગ્યવિજયજી પણ ટેકો આપે છે

---

૧ આ પ્રયાગને તીર્થ તરીકે માનવાના જે કારણો કવિયોએ બતાવ્યા છે તેમા મતભેદ પડે છે પ૦ હસસોમ અહિ આદિનાથ પ્રભુએ દીક્ષા લીધાનુ જણાવે છે પ૦ જયવિજય અહિ ' આદિનાથ પ્રભુ સમોસર્યા એમ જણાવે છે પ૦ સૌભાગ્યવિજય અહિ આદિનાથ પ્રભુએ પારણુ કર્યાનુ જણાવે છે, જ્યારે પ૦ શીલવિજયજી પણ આદિનાથે અહિ વરશીતપ પૂરા કર્યાનુ કહે છે

કવિયોએ બતાવેલા ઉપર્યુક્ત કારણોમા પ૦ જયવિજયજીએ બતાવેલા કારણને છોડી બાકીના કારણો ઠીક નથી કારણકે આદિનાથ પ્રભુની દીક્ષા થઇ છે અયોધ્યામા અશોકવૃક્ષની નીચે અને આદિનાથ પ્રભુએ પારણ કર્યું છે હસ્તિનાપુરમા આદિનાથ પ્રભુના ચરિત્ર ઉપરથી સ્પષ્ટ જોવાય છે કે—આદિનાથપ્રભુને અહિ (પુરિમતાલ–હાલના પ્રયાગમા) વટવૃક્ષની નીચે કેવળજ્ઞાન થયુ હતુ અને આજ કારણથી આ નગર જૈનતીર્થ તરીકે મનાતુ આવ્યુ છે તેમ આજ કારણથી અક્ષયવડની નીચે પ્રભુના પગલા પણ વિદ્યમાન હતા

" ગવત ગોન અકતાનિમે ે અકગર ેન ગજ
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિ ે તિહાં થાપા શિવસાજ રે સ-૧૧(પૃ-૭૭)

આવીજ રીતે પં૦ જયવિજય પણ કથે છે.—

" રાયકલ્યાણ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણઇ અન્યાય તઉ
જિનપગના ઊકાડીયા એ થાપા રૂદ્ર તેણુ કામ તઉ—૧૧ (પૃ ૨૪)

આ ઉપરથી એ તો સ્પષ્ટ જણાય છે કે—આ સ્થળે પ્રથમ જિનેશ્વરના પગલા હતા, પરન્તુ પાછળથી સ. ૧૬૪૮મા જૈનોના દ્વેષી રાયકલ્યાણ [1] કે જેને લાડવાણિયો બતાવવામા આવે છે, તેણે આ પગલાને ઉત્થાપી શિવલિંગ સ્થાપન કર્યું હતું. આ શિવલિંગનો પણ પાછળથી ઔરંગઝેબે નાશ કર્યો હતો. હવે આપણે—

કાશી—બનારસ.

નુ વર્ણન તપાસીએ કાશીમા સુપાર્શ્વનાથ અને પાર્શ્વનાથના ચાર ચાર કલ્યાણક થયેલા, એના લીધે કાશી જૈનોનુ પવિત્ર તીર્થ મનાય છે. પં૦ વિજયસાગરે અહિં ગંગાતટે ત્રણ મંદિરો હોવાનુ જણાવ્યુ છે પં૦ હંસસોમે અહિં કેટલા મંદિર હતા, એ જણાવ્યુ નથી, પરન્તુ પાર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથના અતિ રમ્ય ત્તપોની વંદણા કરી, એમ જણાવે છે આ કવિ "હવઇ દેપીજઇ જૂની કાસી આસસેણગઇ જે વાસી" એમ કહીને નવીકાશી અને જૂનીકાશીનો ભેદ બતાવે છે અને આ જૂની કાશીમા પા

---

૧ આ તે રાયકલ્યાણ લાગે છે કે જેણે એ- વખતે ખંભાતમા જૈનોને ઘણી તકલીફ આપી હતી જેના લીધે અકબર સુધી તે ફરિયાદ ગઇ હતી અને અકબરે, તે વખતના અમદાવાદના હાકેમ મિર્જાખાન ઉપર તે રાયકલ્યાણને શિક્ષા કરવા હુકમ લખ્યો હતો, અકબરનામા ' ના ત્રીજા ભાગના અંગ્રેજી અનુવાદના પે ૬૮૩ મા તથા બદાઉનીના બીજા ભાગના અંગ્રેજી અનુવાદના પે ૨૪૯ મા આ રાયકલ્યાણનો ઉલ્લેખ જોવાય છે તેમા પણ આને વાણિયો બતાવેલ છે રાયકલ્યાણે કરેલ ઉપર્યુક્ત ઉપદ્રવનુ વિસ્તૃત વર્ણન **सूरीश्वर और सम्राट्** ના ૨૨૮ થી ૨૩૧ સુધી આપવામા આવેલુ છે

ર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથના સ્તૂપ હોવાનું કહે છે. પં૦ જયવિજય અહિં બે મંદિર હોવાનું જણાવે છે. જેમાં પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં ચોમુખજી અને પગલા બતાવે છે, પં૦ સૌભાગ્યવિજય અને પં૦ શીલવિજય ઉપરનાં મંદિરો પૈકી એક મંદિર હોવાનું જણાવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય ભેલુપુરમાં ભાટોના ઘરો હોવાનું જણાવે છે. અત્યારે પણ ભેલુપુરમા પાર્શ્વનાથનુ મંદિર છે, અને એક બે ભાટોનાં ઘરો છે.

શ્રીજિનપ્રભસૂરિ काशीतीर्थकल्पमा કાશીના ચાર વિભાગ કરી બતાવે છે. તે આ પ્રમાણે—

" देववाराणसी, यत्र विश्वनाथप्रासादस्तन्मध्ये चाश्मनं जैनं चतुर्विंशतिपट्टं पूजारूढमद्यापि विद्यते । द्वितीया राजधानी वाराणसी, यत्राद्यत्वे यवनाः । तृतीया मदनवाराणसी । चतुर्थी विजयवाराणसी "

જિનપ્રભસૂરિ જેને દેવ વારાણસી કહે છે, ત્યાં વિશ્વનાથના મંદિરમાં ચોવીસ તીર્થંકરનો એક પાષાણનો પટ્ટ તેમના સમયસુધી વિદ્યમાન હોવાનું જણાવે છે. તેઓ એક સ્થળે એમ પણ લખે છે કે—

" वाराणस्यां विश्वेश्वरमध्ये श्रीचंद्रप्रभः । "

આ ઉપરથી એમ પણ જણાય છે કે–વિશ્વેશ્વરના મંદિરમાં ચંદ્રપ્રભુની પણ મૂર્ત્તિ હશે, તેઓ પાર્શ્વનાથના મંદિરનો પરિચય આપતાં કથે છે:—

" अन्तर्वर्णं दन्तखातं तडागं निकषा श्रीपार्श्वनाथस्य चैत्यमनेकप्रतिमाविभूषितमास्ते । "

આ દન્તખાત તળાવ કયું, તે અત્યારે કહી શકાય નહિં,

---

૧ અત્યારે કાશીમાં જે સ્થાન 'મદનપુરા' ના નામથી ઓળખાય છે, એજ કદાચ તે વખતે 'મદનવારાણસી' હોય.

પરન્તુ સંભવ છે કે–આ મંદિર ભેલુપુરનું મંદિર હોય કારણ કે–ભેલુપુરની નજીકજ સઘનવન હતું જો કે–અત્યારે તો ત્યાં પણ ઘણાખરા મકાનો બની ગયા છે

ભેલુપુર અને ભદૈની સિવાય શહેરમાં પણ અત્યારે બીજાં ૮ મંદિરો છે

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં આપેલ કાશીના વર્ણનમાં ખાસ એક વાત વધુ ધ્યાન ખેંચે તેવી છે ૫૦ વિજયસાગરે લખ્યું છે—

' કાસીવાસી કાગ મૂઉઇ મુગતિ લહઇ
મગધિ મૂઓ નર ખર હુઇ એ,
તીરથવાસી એમ અસમંજમ ભાખઇ
જૈનતણા નિંદક ઘણા એ ' ૬ (પૃ ૪)

આજ વાત ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ઉલ્લેખી છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે–જે કહેવત અત્યારે કાશીમાં બોલાય છે, તે તે વખતે એટલે સત્તરમી અને અઢારમી શતાબ્દિમાં પણ ચાલતી હતી ' મગધમાં મરે તે ગધેડો થાય ' આ કહેતી જૈનો ઉપરના દ્વેષનું જ પરિણામ હતું જે વખતે કાશીમાં બ્રાહ્મણોનું જોર હતું, તે વખતે મગધદેશમાં જૈનોનું સામ્રાજ્ય હતું મગધદેશના બ્રાહ્મણકુટુંબો પણ જૈનધર્મ પાળતા હતા આ કારણેજ બ્રાહ્મણોએ એ કહેવત પ્રચલિત કરી કે–' મગધમાં મરે તે ગધેડો થાય છે ' કાશીમાં શ્રીમતી યશોવિજય જૈન પાઠશાળાના સ્થાપન થયા પછી જૈનો પ્રત્યેના આ દ્વેષમાં કેટલો બધો ઘટાડો થયો છે, એ ત્યાં જઇને અનુભવ કરનારને જણાયા સિવાય રહેતું નથી બનારસની પાસેજ

સિંહપુરી અને ચંદ્રાવતી.

નામના બે તીર્થો છે આ તીર્થો અનુક્રમે શ્રેયાસનાથ અને ચંદ્રપ્રભુના ચાર કલ્યાણકોના લીધે તીર્થ તરીકે મનાય છે

સિંહપૂરીના સંબંધમાં ૫૦ વિજયસાગરનો ઉલ્લેખ ખાસ વિચારણીય છે તેમણે લખ્યું છે.—

" ગંગાતટિદૂહેડિ શીહપુરિ ત્રિણિ કોસ.
જનમ શ્રેયાંસનો એ:
નવા જીર્ણું દોઇ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
સેવઇ સીહ સમીપથી એ. " ૮ (પૃ. ૪)

આમાં વૃક્ષની નીચે જૈનમંદિર હોવાનું જણાવ્યું છે. હાલ તે પ્રમાણે નથી. હાલ ગામથી થોડે દૂર જંગલમાં શ્વેતામ્બરોનું મંદિર છે. ધર્મશાળા પણ છે. આની ચારે બાજૂએ જંગલ આવેલું હોવાથી આ સ્થાન ઘણુંજ રમણીય લાગે છે. આ મંદિર અને ધર્મશાળા નવાં છે. કવિના ઉપર્યુક્ત કથનમાં '**સેવઇ સીહ સમીપથી એ**' આ વાક્ય વિચારણીય છે. બનારસની મુલાકાત લેનારાઓએ સારનાથની મુલાકાત જરૂર લીધી હશે. અહિં બહુ પ્રાચીન બૌદ્ધોનો એક સ્તૂપ[1] છે, જે ૯૦ ફૂટ ઉંચો અને ૩૦૦ ફૂટના ઘેરાવાવાળો છે. અહિંની જમીનનું ખોદકામ થતાં પ્રાચીન બૌદ્ધ મૂર્તિયો અને બીજી કેટલીક જૂની વસ્તુઓ જમીનમાંથી નિકળી છે. આ નિકળેલી વસ્તુઓમાં એક મ્હોટો ચતુર્મુખ સિંહ—પત્થરનો સિંહ કે જે પત્થરના થાંભલા ઉપર છે, તે પણ દર્શકોનું ચિત્ત આકર્ષી રહ્યો છે. સંભવ છે કે—આ સિંહ પ્રસ્તુત કવિના સમયમાં જમીનની અંદર નહિં, પરન્તુ બહાર હોય અને તેથી કવિ 'સમીપમાં રહેલો સિંહ ભગવાનની સેવા કરી રહ્યો છે.' એવા અલંકારમાં વિહર્યા હોય.

ચંદ્રાવતી તીર્થ અહિંથી—સિંહપુરીથી ચાર ગાઉ અને બનારસથી સાત ગાઉ થાય છે.

પં૦ વિજયસાગર આને માટે લખે છે:—

" ચંદ્રપુરિ ચ્યાર કોશ ચંદ્રપ્રભ જનમ
ચંદનઇ ચરચિઉ ચઓત્તરૂં એ:
પૂજું પગલાં કૂલિં ચંદ્રમાધવ દેવકાં
પ્રથમ શુણ્ઢાણીઆ એ. " ૯ (પૃ. ૪)

---

૧ આ સ્તૂપનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ કાશીકલ્પમાં આ પ્રમાણે કર્યો છે:—

" अस्याः क्रोशत्रितये धर्मेक्षा नाम सन्निवेशो, यत्र बोधिसत्त्वस्योच्चैस्तरशिखरचुम्बितगगनमायतनम् " ।

આવીજ રીતે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ચંદ્રમાધવ નામ આપ્યું છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે—જે પગલાં ચંદ્રપ્રભસ્વામિનાં હતાં, તે પગલાંને આ કવિઓના સમયમાં 'ચંદ્રમાધવનાં પગલાં' ના નામથી ઓળખાતા હશે.

કાશી છોડ્યા પછી આગળનાં તીર્થોની શરૂઆત

[1]પાટલીપુત્ર.

થી થાય છે. આ એક ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ નગર છે. અહિં અનેક ઐતિહાસિક ઘટનાઓ બનેલી છે. ઉપરની તીર્થમાળાઓ પૈકી પં૦ વિજયસાગરે, પં૦ જયવિજયે અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયે પોતપોતાની તીર્થમળાઓમાં અહિંની ઐતિહાસિક ઘટનાઓનું વર્ણન સારૂં કર્યું છે. અહિં દેરાસરોમાં બે દેરાસરો ગામમાં અને એક બેગમપુરામાં, જેને પં૦ વિજયસાગર 'અમણાવસહી' ના નામથી ઓળખાવે છે, એમ ત્રણ હતાં. અહિંના અનેક દર્શનીય સ્થાનોમાં હીરવિજયસૂરિનો સ્તૂપ, જેના ઉપર 'પગલાં' હોવાનું પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી જણાવે છે, તે પણ એક છે.

આ પાટલીપુત્ર (પટણા) ને પહેલાં કુસુમપુર પણ કહેતા. શ્રીજિનપ્રભસૂરિ 'પાટલીપુત્રકલ્પ' માં કથે છે કેઃ—

"असमकुसुमबहुलतया च कुसुमपुरमित्यपि रूढम्"

પટણાથી પૂર્વ–દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫–૧૬ ગાઉ ઉપર

બિહાર.

નગર છે. પં૦ વિજયસાગરે અને પં૦ જયવિજયે અહિં ત્રણ મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે અહિં ચાર મંદિરો છે. ખાસ કરીને આ નગરી માટે આ કવિઓએ એક વાત જાણવા જેવી જણાવી છે. તે એ કે—પ્રાચીન નગરીઓમાં જેને તુંગિયા નગરી

---

૧ પાટલીપુત્ર, કે જેનું અત્યારે પ્રસિદ્ધ નામ પટણા છે, તેની ઉત્પત્તિ અને ત્યાં બનેલા બનાવો સંબંધીનું વર્ણન જિનપ્રભસૂરિએ 'પાટલીપુત્રકલ્પ' માં બહુ વિસ્તારથી કર્યું છે. ત્યાંથી જોવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

કહેવામાં આવે છે, તે આ બિહારજ છે. આ બિહારથી બે ગાઉ ઉપર 'તુંગી' નામનું ગામ છે, સંભવ છે આ 'તુંગી' એજ પ્રાચીન 'તુંગિયાનગરી' હોય અને તેટલા માટે આ બિહારનો પણ 'તુંગિયાનગરી' તરીકે ઉલ્લેખ આ કવિયોએ કર્યો હોય. આ સિવાય આ નગરીને 'તુંગિયાનગરી' કહેવાનું બીજું કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

બિહારથી દક્ષિણમા ત્રણ ગાઉ ઉપર—

પાવાપુરી.

છે. મહાવીર નિર્વાણથી પવિત્ર બનેલું આ પવિત્ર સ્થાન છે. જો કે આ ગામનું નામ તો **પુરીજ** છે, પરન્તુ આની પાસેજ એક **પાવા** નામનું બીજું ગામ હોવાથી આની પ્રસિદ્ધિ **પાવાપુરી** ના નામથી અત્યારે પણ છે.

ઉપર્યુક્ત તીર્થમાળાઓમાં આ તીર્થને માટે ખાસ કંઈ વિશેષ વાત લખવામાં આવી નથી. દરેકે અહિંના વિશાળ સરોવરસ્થ મંદિરનું વર્ણન કર્યું છે. હા, પં૦ **સૌભાગ્યવિજયજી**એ બે બાબતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી કહી છે. તેમણે ઉલ્લેખ્યું છે:–

" કમલ સરોવર વીચ હૈં ચિ૦ જીવયોનિની રાસ; જી૦
પિણ કોઇ વધ નવિ કરે ચિ૦ અમરદેવની ભાસ. " જી૦ ૯ (પૃ..૯૨)

આ પવિત્ર સ્થાનનાં જેણે દર્શન કર્યાં હશે તેને ખબર હશે કે–અત્યારે પણ આ સરોવરમાં અસંખ્ય જીવો કલ્લોલ કરી રહ્યાં છે, પરન્તુ તે જીવોને લોકો તરફનો લગારે ત્રાસ નથી, તેમ તે જીવો–સર્પાદિ જીવો–લોકોને પણ લગારે ત્રાસ આપતા નથી.

આ પાવાપુરીમાં પ્રતિવર્ષ દીવાળી ઉપર એક મ્હોટો મેળો ભરાય છે. ૪–૫ દિવસ આ મેળો રહે છે. દીવાળીના દિવસે રાત્રે તો આખી રાત લોકો જાગરણ કરે છે અને પ્રભુનો નિર્વાણ સમય ઘણી ધૂમધામથી ઉજવે છે. કવિ **સૌભાગ્યવિજયજી**ના સમયમાં પણ આજ પ્રમાણે દીવાળી ઉપર મેળો ભરાતો અને મહોત્સવ થતો, એ તેમના નીચેના કથનથી જણાય છે:—

' દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિ૦ આવે શ્રાવક લોક, જી૦
મહોત્સવ મનમાન્યા કરે ચિ૦ મુકી સઘલો શોક જી૦ ૧૦
પચરાત્રિ નિવસે સદા ચિ૦ નરનારીના વૃદ; જી૦
દાનપુણ્ય પૂજા કરે ચિ૦ જનમ સફલ કરે નદ " જી૦ ૧૧ (પૃ ૯૨)

આ પછી મગધદેશની નગરિયોમા

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક પ્રસિદ્ધ સ્થાન છે, તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે અત્યારે આ ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે બિહારથી લગભગ દક્ષિણ-મા ૧૩–૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમા-ળાઓમા રાજગૃહી અને તેના પાચ પહાડોનુ વર્ણન કર્યું છે પાચે તીર્થમાળાઓમા પાચ પહાડોના નામો આ પ્રમાણે આપ્યા છે:— વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમદિરો હોવાનુ જુદી જુદી તીર્થ માળાઓમા જણાવ્યુ છે જેમ ૫૦ હસસોમ, કે જેમણે સ ૧૫૬૫ મા તીર્થમાળા બનાવી છે, તેમા પાચ પહાડો ઉપર આ પ્રમાણે મદિરો અને સ્થાનો બતાવ્યા છે —

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચોવીસ દેરાસરો, અને તેમા સાતસો જિનબિબો, આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધ-રના પગલા, રોહણિયાની ગુફા અને ધન્નાશાલીભદ્રના કાઉસગ્ગિયા

૨ વિપુલગિરિ ઉપર છ મદિર

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચોમુખજી

૪–૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શુ હતુ, તે જણાવ્યુ નથી આ ઉપરાન્ત ઘરેણાંનો કૂવો અને વીરપોશાલનુ સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યુ છે.

૫૦ વિજયસાગર કહે છે કે–વીરપોશાલનો એક પત્થર ૪૯ હાથ લાબો છે પં૦ જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૭૫ દેરાસરોની સખ્યા આપી છે તે ઉપરાન્ત આ કવિએ નગરમા એક દેરાસર

કહેવામાં આવે છે, તે આ બિહારજ છે. આ બિહારથી બે ગાઉ ઉપર 'તુંગી' નામનું ગામ છે, સંભવ છે આ 'તુંગી' એજ પ્રાચીન 'તુંગિયાનગરી' હોય અને તેટલા માટે આ બિહારનો પણ 'તુંગિયાનગરી' તરીકે ઉલ્લેખ આ કવિયોએ કર્યો હોય. આ સિવાય આ નગરીને 'તુંગિયાનગરી' કહેવાનું બીજું કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

બિહારથી દક્ષિણમા ત્રણ ગાઉ ઉપર—

પાવાપુરી.

છે. મહાવીર નિર્વાણથી પવિત્ર બનેલું આ પવિત્ર સ્થાન છે. જો કે આ ગામનું નામ તો પુરીજ છે, પરન્તુ આની પાસેજ એક પાવા નામનું બીજું ગામ હોવાથી આની પ્રસિદ્ધિ પાવાપુરી ના નામથી અત્યારે પણ છે.

ઉપર્યુક્ત તીર્થમાળાઓમાં આ તીર્થને માટે ખાસ કંઈ વિશેષ વાત લખવામાં આવી નથી. દરેકે અહિંના વિશાળ સરોવરસ્થ મંદિરનું વર્ણન કર્યું છે. હા, પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે બાબતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી કહી છે. તેમણે ઉલ્લેખ્યું છે:–

"કમલ સંગાત્ર વીચ છં ચિ૦ જીવયોનિની ગાસ, જી૦
પિણ કોઇ વધ નવિ કરે ચિ૦ અમરદેવની ભાસ." જી૦ ૯ (પૃ. ૯૨)

આ પવિત્ર સ્થાનનાં જેણે દર્શન કર્યાં હશે તેને ખબર હશે કે–અત્યારે પણ આ સરોવરમાં અસંખ્ય જીવો કલ્લોલ કરી રહ્યાં છે, પરન્તુ તે જીવોને લોકો તરફનો લગારે ત્રાસ નથી, તેમ તે જીવો–સર્પાદિ જીવો–લોકોને પણ લગારે ત્રાસ આપતા નથી.

આ પાવાપુરીમાં પ્રતિવર્ષ દીવાળી ઉપર એક મ્હોટો મેળો ભરાય છે. ૪–૫ દિવસ આ મેળો રહે છે. દીવાળીના દિવસે રાત્રે તો આખી રાત લોકો જાગરણ કરે છે અને પ્રભુનો નિર્વાણ સમય ઘણી ધૂમધામથી ઉજવે છે. કવિ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં પણ આજ પ્રમાણે દીવાળી ઉપર મેળો ભરાતો અને મહોત્સવ થતો, એ તેમના નીચેના કથનથી જણાય છે:—

" દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિ० આવે શ્રાવક લોક, જી०
મહોત્સવ મનમાન્યા કરે ચિ० મુકી સઘલો શોક. જી० ૧૦
પચરાત્રિ નિવમે સદા ચિ० નરનારીના વૃંદ, જી०
દાનપુણ્ય પૂજા કરે ચિ० જનમ સફલ કરે નદ " જી० ૧૧ (પૃ. ૯૨)

આ પછી મગધદેશની નગરિયોમા

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે. રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક પ્રસિદ્ધ સ્થાન છે, તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે. અત્યારે આ ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે. બિહારથી લગભગ દક્ષિણમા ૧૩–૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે. ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમાળાઓમા રાજગૃહી અને તેના પાચ પહાડોનુ વર્ણન કર્યું છે પાચે તીર્થમાળાઓમા પાચ પહાડોના નામો આ પ્રમાણે આપ્યા છે:— વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ. આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમદિરો હોવાનુ જુદી જુદી તીર્થમાળાઓમા જણાવ્યુ છે. જેમ પં० હસસોમ, કે જેમણે સં. ૧૫૬૫ મા તીર્થમાળા બનાવી છે, તેમા પાચ પહાડો ઉપર આ પ્રમાણે મદિરો અને સ્થાનો બતાવ્યા છે—

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચોવીસ દેરાસરો, અને તેમા સાતસો જિનબિબો, આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધરના પગલા, રોહણિયાની ગુફા અને ધન્નાશાલીભદ્રના કાઉસગ્ગિયા.

૨ વિપુલગિરિ ઉપર છ મદિર.

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચોમુખજી.

૪–૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શું હતું, તે જણાવ્યુ નથી. આ ઉપરાન્ત **ઘરેણાંનો કૂવો** અને **વીરપોશાલનું** સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યું છે.

પં० વિજયસાગર કહે છે કે–વીરપોશાલનો એક પત્થર ૪૬ હાથ લાબો છે પં० જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૨૫ દેરાસરોની સંખ્યા આપી છે. તે ઉપરાન્ત આ કવિએ નગરમાં એક દેરાસર

હોવાનું પણ જણાવ્યું છે. અત્યારે ગામમાં ત્રણ દેરાસરો છે:— પાર્શ્વનાથનું, આદીશ્વરનું અને મુનિસુવ્રતસ્વામિનું.

પં૦ સૌભાગ્યવિજય તો અહિં ઘણાં મંદિરો બતાવે છે:— વૈભારગિરિ ઉપર ૫૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૮, રત્નગિરિ ઉપર ૩, સુવર્ણગિરિ ઉપર ૧૬, ઉદયગિરિ ઉપર ૧ અને ગામમાં ૧ એમ મળી ૮૧ મંદિરોની સંખ્યા આપે છે.

આ સિવાય દરેક કવિ અહિંના ગરમ પાણીના કુંડોનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે. ભગવતીસૂત્રના બીજા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશામાં પૃ. ૧૪૧ માં (આગમોદયસમિતિ તરફથી બહાર પડેલ) પણ આ કુંડોનું વર્ણન આવે છે, અત્યારે પણ આ કુંડો વિદ્યમાન છે.

ઉપર્યુક્ત પહાડો ઉપર જે મંદિરો બતાવ્યાં છે, તેમાં અત્યારે કેટલુંક પરિવર્ત્તન થઇ ગયું છે. અત્યારે વૈભારગિરિ ઉપર ૭, ઉદયગિરિ ઉપર ૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૬, સુવર્ણગિરિ ઉપર ૨ અને રત્નગિરિ ઉપર ૨ મંદિરો છે. આ ઉપરાન્ત તે પહાડો ઉપર બીજાં મંદિરોનાં ખંડેરો પણ ઘણાં જોવાય છે.

આ રાજગૃહી અનેક નામોથી પ્રસિદ્ધ થઇ ચૂકી છે. શ્રીજિનપ્રભસૂરિ **वैभारकल्प**માં કથે છે:—

" उपत्यकायामस्याद्रेर्भाति राजगृहं पुरम् ।
क्षितिप्रतिष्ठादिनामान्यन्वभूद्यत्तदा तदा ॥ १३ ॥
क्षितिप्रतिष्ठचणकपुरर्षभपुराभिधम् ।
कुशाग्रपुरसंज्ञं च क्रमाद्राजगृहाह्वयम् " ॥ १४ ॥

આ ઉપરથી તેનાં આ નામો જણાય છે:—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ, ચણકપુર, ઋષભપુર, કુશાગ્રપુર અને રાજગૃહ.

મહાવીરનાં ચૌદ ચોમાસાંથી અને બૌદ્ધોના વિશ્વવિદ્યાલયથી પ્રસિદ્ધિ પામેલ 'નાલંદાનો પાડો' પણ આ રાજગૃહીની નજીકજ છે. પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓમાં આ નાલંદાપાડાનો પણ ઉલ્લેખ જોવાય છે. આ બધી તીર્થમાળાઓમાં 'અત્યારે આ

સ્થાનને ‘ વડગામ ’ કહેવામા આવે છે. ’ એમ જણાવ્યું છે. અત્યારે પણ આને **વડગામ** (Burgaon) કહે છે. અને તે રાજગૃહીથી ઉત્તરમાં લગભગ સાત માઈલ ઉપર આવેલું છે. આ વડગામ (નાલંદા પાડા) માં પં૦ હંસસોમ પોતાના સમયમા (સં. ૧૫૬૫ મા) સોલ મંદિર હોવાનું કથે છે:—

“ સોલ પ્રાસાદ તિહા અછઇ જિનબિંબ નમીજઇ ” (પૃ ૧૭)

પં૦ વિજયસાગર અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવે છે.

“ બિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહઇ બોધની ગણિમા ” (પૃ ૯)

પં૦ જયવિજય અહિં સત્તર મંદિર અને સત્તર પ્રતિમાઓ હોવાનું કહે છે—

“ પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્યું મંડઈ વાદ. ” (પૃ. ૩૦)

જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે—

“ એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિ૦ એકયુભ ગામમાહિ, જી૦
અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિકે ચિ૦ પ્રતિમામાહિ નાહિ. જી૦ ૭ (પૃ. ૬૧)

આ નાલંદાપાડા (વડગામ) ના વર્ણનમાં પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓનો એક શબ્દ બહુ વિચારણીય છે. જુદા જુદા કવિઓના શબ્દો આમ છે

“ ગોયમ ગુરુ પુગવા ઠામિ પ્રગટી મુની પાત્રાની ખાણિ
તમ પામઇ વાણિજગામ[1] આણંદપામઇ ગામ ” ૨૫ (પૃ ૯)
પં૦ વિજયસાગર.

---

૧ આ વાણિજગામ નાલંદાની પાસે કહેવામા આવ્યુ છે, તે ઠીક નથી વાણિજગામ, એતો વૈશાલી નગરીની પાસે હોવુ જોઈએ, કારણકે ‘कल्पसूत्र’ ની સુબોધિકાના પૃ ૧૮૮ મા ભગવાને કરેલા ચાતુર્માસ ગણાવવામા આવ્યા છે, ત્યા વૈશાલી અને વાણિજગામની નિશ્રાએ ભગવાને ૧૨ ચોમાસા કર્યાનું જણાવ્યુ છે —“ वेसालिं णगरिं वाणियगामं च णीसाए दुवालस अंतरावासे वासावासं उवागए ” । અતએવ વૈશાલી અને વાણિજગામ બન્ને નજીક હોવા જોઈએ અને વૈશાલી તો અહિંથી લગભગ સાઠ માઈલ ઉત્તરમા આવેલી છે

" કલ્યાણક શૂભ પામ્યા અરુછઈ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ. ' (પૃ ૧૭)
—પં૦ હંસસોમ.

" દીઠા તેહતણા અહિનાણ પુહવઇ પ્રગટી યાત્રાપાણિ " (પૃ ૩૦)
—પં૦ જયવિજય.

" ગૌતમ કેવલ નિહા થયો ચિં૦ યાત્રાપાણ વિચાર " (પૃ ૯૨)
—પં૦ સૌભાગ્યવિજય

ઉપરની ચાર તીર્થમાળાઓ પૈકી ત્રણમા 'યાત્રાખાણ' શબ્દ છે, જ્યારે એકમા 'પાત્રાખાણ' છે. સંભવ છે જૂનીપ્રતિના વાચન ભ્રમથી 'ય' ને બદલે 'પ' વંચાયો હોય. હવે આ 'યાત્રાખાણ' તે શું? શ્રીજિનપ્રભસૂરિએ **वैभारकल्प** માં નાલંદાનું વર્ણન કરતા કહ્યું છે—

श्रीगौतमस्यायतनं कल्याणस्तूपसन्निधौ ।
दृष्टमात्रमपि प्रीतिं पुष्णाति प्रणतात्मनाम् ॥ २८ ॥

આ શ્લોકની પ્રતિધ્વનિરૂપ ઉપરની લીટીઓ છે આ શ્લોકના **પૂર્વાર્ધમાં કહ્યું છે કે કલ્યાણકસ્તૂપની પાસે ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન છે.**

આ સિવાય બીજુ પણ એક પ્રમાણ એ છે કે—ભગવાને વૈશાલીથી વાણિજગામ પ્રતિ વિહાર કર્યો, ત્યારે તેઓ મંડિકિકા (ગંડિનિમ) નદી ઉતર્યા છે જે નદીને અત્યારે ગંડક કહે છે જૂઓ **त्रिशष्टिशलाका पुरुष चरित्र**, ૧૦ મુ પર્વ, ૪ સર્ગ, ૧૩૯ મો શ્લોક—

" ततः प्रतस्थे भगवान् ग्रामं वाणिजकं प्रति ।
मार्गे मं(गं)डिकिकां नाम नदीं नावोत्ततार च ॥१३९॥

આ મંડિકિકા નદી તેજ વૈશાલીની પાસે છે, જે મુજફ્ફરપુર જીલ્લામા બસાડપટ્ટી (Basadhpatti) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે આ બસાડપટ્ટી એ જૂની વૈશાલી છે અહિ પ્રાચીનમંદિરો અને ખંડહરો અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે, આની પાસેજ વાણિજગામ હોવુ જોઇએ કનિંગહામ પણ આ બસાડપટ્ટીની પાસેજ વાણિજગામ હોવાનુ કહે છે. સંભવ છે અત્યારે જેને બનિયા (Bunjea) ગામ કહે છે તેજ કદાચ તે વખતનું વાણિજગામ હોય

તેજ વાત ઉપરની પંક્તિઓમાં છે. આ ઉપરથી '**यात्राखान**' નો અર્થ '**यात्रास्थान**' કરવો સર્વથા બંધબેસ્તો છે. બંગાળીમાં '**खा**' શબ્દ **સ્થાન** અર્થમાં વપરાય છે, જેમ **जेखाने** (જે સ્થાને) **सेखाने** (તે સ્થાને). આ સ્થાન ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન હોવાથી આ સ્થાનને 'યાત્રાસ્થાન' બતાવ્યું છે.

આ પછી જ્યાં મહાવીર પ્રભુ સમોસર્યા હતા, તે [1]ગુણશીલ ચૈત્ય અથવા

ગુણાયા

તીર્થ જોઇએ. આ તીર્થનું વર્ણન માત્ર બેજ—પં૦ વિજયસાગર અને પં૦સૌભાગ્યવિજયજીની–તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આમાં પં૦ વિજયસાગરે માત્ર એટલુંજ લખ્યું છે:—

" ગામ ગુણાઉઅ જાણુ કહઈ ત્રિહુ કોસે તસ તીરો જી;
ચૈત્ય ભલું જેહ ગુણસિલ, સમોસર્યા જિહાં વીરો જી. " ૧૭ (પૃ. ૬)

જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છે કે:—

" રાજગૃહીથી પૂર્વદિશામા ત્રણ કોસ ઉપર **ગુણશીલ** ચૈત્યની જગા છે, જેને ગુણાયા કહેવામાં આવે છે. "

અત્યારે જે ગુણાયા માનવામા આવે છે, તે રાજગૃહીથી,

---

૧ **भगवती सूत्र** ના ૧ લા શતકના ૧ લા ઉદ્દેશાના પૃ.૬ માં **ગુણશીલ** ચૈત્યનો નિર્દેશ આ પ્રમાણે કરવામાં આવ્યો છે.

" तस्स णं रायगिहस्स बहिया नगरस्स उत्तरपुरच्छिमे दिसीभाए गुणसीलए नामं चेइए होत्था । "

આ ઉપરથી જણાય છે કે—રાજગૃહની ઉત્તર–પશ્ચિમમા આ સ્થાન હતુ. અત્યારે જે સ્થાન માનવામા આવે છે તે રાજગૃહીથી લગભગ દક્ષિણ પૂર્વમા છે. અત્યારે અહિ ગુણાયા કે ગુણશીલ નામનુ કોઇ ગામ નથી. નવાદા સ્ટેશનથી લગભગ ત્રણેક માઇલ ઉપર તળાવની મધ્યમા મહાવીરસ્વામીનુ મદિર છે મદિરમા જવાને પુલ બાંધેલ છે. આને ગુણાયા અથવા ગુણશીલ માનવામા આવે છે

ત્રણ કોસ નહિ પરન્તુ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પાંચ-છ કોસ થાય છે

આ પછી મહાવીર-સ્વામીની જન્મભૂમિ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

[1]ક્ષત્રિયકુંડ

તીર્થ છે પ્રસ્તુત પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકીની સૌથી જૂની તીર્થમાળાના કર્તા પં૦ હંસસોમ, જે આમલીવૃક્ષે પ્રભુએ આમલકી ક્રીડા કરી હતી, તે આમલીનું વૃક્ષ જોયાનું લખે છે તે ઉપરાન્ત સિદ્ધાર્થરાજાનું ઘર (ઘરનું સ્થાન) બતાવી ત્યાંથી બે ગાઉ બ્રાહ્મણકુંડ ગામ છે, એમ જણાવે છે જ્યારે પં૦ વિજયસાગર જણાવે છે કે-" ક્ષત્રિયકુંડની તળેટીમાં બે દેરાસરો છે, સિદ્ધાર્થરાજાનું ઘર

---

૧ ક્ષત્રિયકુંડ, કવિયોએ જે ક્ષત્રિયકુંડ, કુમારિયગામ, બ્રાહ્મણકુંડ ગામ, આમલીવૃક્ષ, જ્ઞાતવન વિગેરે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, તેજ અત્યારે પણ માનવામાં આવે છે, અને ત્યાંજ લોકો યાત્રા કરવાને જાય છે પરંતુ શોધખોળનું પરિણામ આ સ્થાનોને સ્થાપનારૂપે માનવા તરફ દોરી જાય છે એવી અનેક પ્રાચીન નગરીઓ છે કે જેનું મુખ્યસ્થાન નિશ્ચય કરવું કઠિનતા ભરેલું છે જે ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતા બીજા સ્થાનો અત્યારે મનાય છે તે સ્થાપનારૂપે છે, એમ માનવામાં અનેક કારણો છે

- શાસ્ત્રોમાં ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલીની પાસે બતાવવામાં આવેલ છે એ વાત સુપ્રસિદ્ધ છે હવે અનેક શોધોના પરિણામે એનો નિશ્ચયજ થઇ ચૂક્યું છે કે-મુજફ્ફરપુર જીલ્લામાં આવેલું બસાડપટી (Basadhputtee) એજ વૈશાલી નગરી છે અહિં અનેક જીર્ણમંદિરો અને ખંડેરો પણ વિદ્યમાન છે આ ગામ ગંડક (ગંડિકા) નદીની પાસેજ કાંઠા ઉપર આવેલું છે, અને તેજ પ્રમાણે હેમચન્દ્રાચાર્ય 'મહાવીરચરિત્ર'માં વૈશાલી ગંડિકા નદીની પાસેજ હોવાનું જણાવે છે (જુઓ વાણિજગામ ઉપરની નોટ) આ પ્રમાણોથી આજ ગામ વૈશાલી નગરી છે, એમ માની શકાય છે આ બસાડપટ્ટીની પાસેજ બસુકુંડ છે જેને ડા. રેપ્સન વિગેરે વિદ્વાનો ક્ષત્રિયકુંડ તરીકે ઓળખાવે છે આ વૈશાલી (બસાડપટ્ટી) થી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ૭ માઇલ ઉપર એક ગામ છે, જેનું નામ છે બામણગામ (Bamhangawan) આજ બ્રાહ્મણગામ ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણવાળું ગામ હોય તેમ સંભાવના થાય છે

પર્વતપર હતું, ત્યાં એક જિનબિંબ છે. અહિંથી બે કોસ બ્રહ્મકુંડ (બ્રાહ્મણકુંડ) ગામ છે. પર્વતથી નીચે ઉતરી કુમારિય ગામ જવાય છે, જ્યાં ભગવાનને પ્રથમ પરીષહ થયો હતો. અહિં એક ચોતરા ઉપર વીરપ્રભુના પગલાં છે."

કવિયો જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને બ્રાહ્મણગામ બતાવે છે, એ તો વૈશાલીથી લગભગ સો માઈલ થાય છે, જ્યારે શાસ્ત્રોમાં તો વૈશાલીની પાસેજ ક્ષત્રિયકુંડ બતાવવામાં આવેલ છે. એટલે ઉપરની કલ્પના વધારે વજનદાર માલુમ પડે છે.

બીજી બાબત એ છે કે—અત્યારે જ્યાં કોરાઈ ગામ છે, ત્યાં ભગવાનને પ્રથમ ઉપસર્ગ થયાનું કવિયો જણાવે છે તે પણ ઠીક નથી, કારણ કે-ભગવાને ક્ષત્રિયકુંડમાં દીક્ષા લીધા પછી છટ્ઠનું પારણું કોલ્લાકસન્નિવેશમાં કર્યાનું શાસ્ત્રોમાં કથન છે. આ કોલ્લાકસન્નિવેશ ક્યાં આવ્યું, એના સંબંધમાં **ભગવતી સૂત્ર** ના ૬૬૨માં પેજના

" तीसेणं नालंदाए बाहिरियाए अदूरसामंते एत्थणं कोल्लाए नामं सन्निवेसे होत्था "

આ પાઠ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે **નાલંદા**ની પાસે હતું. દીક્ષા લઈને આ કોલ્લાકસન્નિવેશ તરફ જતાં પહેલીજ રાત્રિએ **કુર્માર** ગામમાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો છે. હવે કવિયોના કથન પ્રમાણે અને અત્યારે માનવામાં આવે છે તે કોરાઈ અથવા **કુમારિય** ગામમાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો કોઇ રીતે સંભવી શકતું નથી. કારણ કે વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી આ ગામ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ ૧૦૦ માઈલ ઉપર આવેલું છે. એટલે ભગવાન દિવસના ચોથા પહોરમાં દીક્ષા લઇ વિહાર કરી સૂર્યાસ્ત પહેલાં સો માઈલનો વિહાર કરે, એ કેમ સંભવી શકે ? વળી **નાલંદા**ની પાસેના જે કોલ્લાકસન્નિવેશમાં ભગવાને છટ્ઠનું પારણું કર્યું હતું, તે સ્થાન તો વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી દક્ષિણ-પૂર્વમાંજ લગભગ ૬૦ માઈલ થાય છે. અતઃ એ કદિ બનવા જોગ નથી લાગતું કે—પહેલા દિવસે સો માઈલનો વિહાર કરીને ભગવાન્ પાછા તેજ રસ્તે કોલ્લાકસન્નિવેશમાં આવે. સુતરાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયાનું સ્થાન **વૈશાલી** (ક્ષત્રિયકુંડ) અને **નાલંદા**પાડાની વચમાં હોવું જોઇએ. એટલે એ ગામોની વચમાં—૬૦ માઇલના આંતરાની વચમાં-કોઈ **કુર્માર** અથવા એના અપભ્રંશવાળું ગામ હોવું જોઇએ કે જ્યાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો હતો. આને માટે 'ટ્રીગ્નોમેટ્રીકલ-

પં૦ સૌભાગ્યવિજય લખે છે કે—" પર્વતની તળેટીમાં [1]મથુરાપુર નામનું ગામ છે. અહિંથી બે ગાઉ દૂર બ્રાહ્મણકુંડ ગામ હતું, જ્યાં ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણનું સ્થાન હતું, હાલ ત્યાં નદી વહે છે. ગામ, ઠામ કંઈજ નથી. માત્ર બે જીર્ણ દેરાસરો છે. પર્વત ઉપર એક દેરાસર છે, જેમાં વીરપ્રભુની મૂર્તિ છે. અહિંથી બે કોસ ઉપર જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેતા, એ સ્થાન છે પરન્તુ કોઈ ત્યાં જતું નથી. બધા મંદિરનાં દર્શન કરી પાછા વળે છે. ગિરિથી ઉતરતાં કોરાઇ ગામ આવે છે. અહિં વડનીચે વીરપ્રભુને પ્રથમ પરિષહ થયો હતો. "

પં૦ વિજયસાગરે જેને ' કુમારિય ' ગામ ઉલ્લેખ્યું છે, તેનેજ પં૦ સૌભાગ્યવિજય ' કોરાઇ ' ગામ કહે છે.

આ ક્ષત્રિયકુંડને અત્યારે લછવાડ કહે છે. મહાવીર સ્વામિનું જ્યાં દીક્ષાકલ્યાણક થયું હતું, તે ' જ્ઞાતવનખંડ ' એ આ પર્વત–જંગલ છે, એમ કહેવાય છે. અત્યારે પણ આ પહાડની તળેટીએ બે મંદિરો છે અને ઉપર મહાવીરસ્વામિનું મંદિર છે.

આની પાસે સુવિધિનાથના જન્મકલ્યાણકવાળું

કાકંદી

તીર્થ છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય ધન્ના અણગારનું પણ આજ

સર્વે ' ના નકશામાં એક ગામ તરફ અમારું ધ્યાન જાય છે, જેનું નામ છે કુસમર (*Kusmur*). આ ગામ ક્ષત્રિયકુંડ અથવા વૈશાલીથી નાલંદાના રસ્તેજ લગભગ ૧૭–૧૮ માઇલ ઉપર આવેલું છે, પહેલા દિવસે દીક્ષા લીધા પછી ભગવાન્ આટલો વિહાર કરે એ સંભવિત પણ છે.

ઉપરનાં પ્રમાણોથી એમ માનવાને કારણ મળે છે કે—અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતાં બીજાં સ્થાનો માનવામાં આવે છે, તે સ્થાપના છે. જ્યારે ખરું ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલી (Busadhputtee) ની પાસે જે બસુકુંડ છે, તેજ હોવું જોઇએ.

૧ આ મથુરાપુર (Muthrapoor) પણ સદર પર્વતની પાસેજ આવેલું છે. અત્યારે આ પર્વત ઉપર લોકો લછવાડથી ચઢે છે. જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયના સમયમાં લોકો મથુરાપુરથી ચઢતા હતા.

સ્થાન બતાવે છે. આ તીર્થ ક્યાં આવ્યું, તે સંબંધી કવિયોએ જુદા જુદા મતો આપ્યા છે. પં૦ વિજયસાગર બિહારથી પૂર્વમાં પચીસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે. પં૦ હંસસોમ વર્તમાનમાં જેને ક્ષત્રિયકુંડ (લછવાડ) કહેવામાં આવે છે, તેનાથી પાંચ કોસ દૂર બતાવે છે, જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે કાકંદીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. એક કાકંદી અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેવામાં આવે છે, તેનાથી ૪–૫ ગાઉ ઉપર બતાવે છે, જ્યાં ધન્ના અનગાર થયાનું જણાવે છે અને બીજી કાકંદી ગોરખપુરથી પૂર્વમાં પચીસ કોશ ઉપર બતાવે છે. જ્યાં સુવિધિનાથનું કલ્યાણક બતાવે છે. ક્ષત્રિયકુંડ પાસેની કાકંદીમાં દેરાસર, મૂર્તિ કે પગલાં કંઈપણ હોવાનું કોઈએ પણ જણાવ્યું નથી, જ્યારે ગોરખપુરથી પૂર્વમાં પચીસ કોસ જે કાકંદી[1] સૌભાગ્યવિજયે બતાવી છે, ત્યાં પગલાં હોવાનું તેઓ જણાવે છે. વર્તમાનમાં ક્ષત્રિયકુંડથી ઉત્તર પૂર્વમાં ૧૦–૧૨ માઇલ ઉપર જે કાકંદી માનવામાં આવે છે, ત્યાં પાર્શ્વનાથનું સોલમી શતાબ્દિમાં બનેલું મંદિર વિદ્યમાન છે.

ચંપાનગરી[2]

આ નગરી ભાગલપુરની પાસે આવેલી છે. પટણાથી પૂર્વમાં લગભગ સો કોસ થાય છે, અહિં વાસુપૂજ્યનાં પાંચ કલ્યાણકો થયાં છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે કેઃ—" ચંપાથી દક્ષિણમાં

---

૧ દિગમ્બરોના 'યાત્રાદર્પણ' માં આ ગોરખપુરની પાસેની કાકંદીને તીર્થ તરીકે ગણાવેલ છે. આ ગામનું નામ ખૂખંદા બતાવવામાં આવ્યું છે અને તે ગોરખપુરથી બી. એન. ડબ્લ્યુ લાઈનના નોનવાર સ્ટેશનથી ૧॥ માઇલ ઉપર છે. અમારી ધારણા પ્રમાણે આજ ખૂખંદા, એ કાકંદી તીર્થ હોય તેમ જણાય છે.

૨ આ નગરી હાલ ચંપાનાલા ના નામથી ઓળખાય છે અને તે ભાગલપુરથી ૩ માઇલ ઉપર આવેલ છે. ભાગલપુરથી ચંપાનાલા સુધીમાં બે મંદિરો આવે છે. બન્નેમાં વાસુપૂજ્યસ્વામીની મૂર્ત્તિયો છે ચંપાનાલાની પાસેજ નાથનગર છે. અહિં પણ એક રમણીય મંદિર છે.

સોલ કોસ ઉપર મંદારગિરિ[1] છે, અહિં વાસુપૂજ્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું. અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું કહેવાય છે, પણ યાત્રાએ બહુ થોડાજ લોકો જાય છે."

આ તીર્થના સંબંધમાં પં૦ વિજયસાગર ખાસ એક જાણવા જેવી વાત કહે છે. તે કહે છે કે "દેવસી નામના એક દીવાનાએ શ્વેતાંબરના આ તીર્થને ઉત્થાપીને દિગંબર તીર્થ બનાવ્યું હતું, પરન્તુ તેના કુલનોજ નાશ થયો, અને પુત્ર પ્રપૌત્ર કોઇ રહ્યોજ નહીં. આથી.' જે માણસ તીર્થને ઉત્થાપે એની આ દશા થાય' એવી કહેતી કહેવાય છે."

શ્રીમલ્લીનાથ અને **નમિનાથ**નાં કલ્યાણકો તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

મિથિલા.

પણ એક તીર્થ છે. આ ગામ પં૦ વિજયસાગર હાજીપુરથી ઉત્તરમાં ચાલીસ કોસ ઉપર બતાવે છે. આ તીર્થના સંબંધમાં પં૦ વિજયસાગર કહે છે કે 'સીતાનુંપીયર' આ સ્થાન કહેવાય છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય આ સ્થાન પટણાથી ઉત્તરમાં પચાસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે. તેને **સીતામઢી**[2] ના નામથી પ્રસિદ્ધ જણાવે છે. ઉપ-

---

૧ આ મંદારગિરિનું વર્ણન દિગમ્બરીય **યાત્રાદર્પણ** માં કરવામાં આવ્યું છે. તે ઉપરથી જણાય છે કે–ભાગલપુરથી દક્ષિણમાં ૧૬ કોસ ઉપર મંદારહિલ નામનું એક સ્ટેશન છે. અહિંથી ૧ માઇલ ઉપર એક ન્હાનો પહાડ છે. આ પહાડ એજ મંદારગિરિ છે. કહેવાય છે કે અહિં વાસુપૂજ્ય સ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું.

૨ અત્યારે પણ ગામનું (મિથિલાનું) નામ સીતામઢી (Sitamarhi) જ છે. આ ગામ મુજફ્ફરપુર જીલ્લામાં દરભંગા જંક્શનથી ૪૨ માઇલ પશ્ચિમોત્તરમાં આવેલું છે અને તે લખણદઇ નદીના કાંઠે છે. અહિં લગભગ નવ હજાર મનુષ્યોની વસ્તી છે.

આ નગરીનું જિનપ્રભસૂરિએ 'મિથિલાકલ્પ' માં વર્ણન કર્યું છે. તેમાં પ્રારંભમાં વિદેહ દેશનું વર્ણન કરી પછી મિથિલાનું વર્ણન કર્યું છે. તેમના

રાન્ત અહિ મલ્લીનાથ અને નમિનાથના પગલા છે, એમ પણ કહે છે વળી અહિથી ૧૪ કોસ ઉપર તે જનકપુરી[1] હોવાનુ જણાવે છે, કે જે જનકપુરી સીતાનુ પીયર હતુ પ૦ શીલવિજયજી

'મિથિલાનયરી મલીજિણંદ (પૃ૦ ૧૦૪)

એમ ગાઈને મલ્લીનાથનુ જન્મ કલ્યાણક મિથિલા બતાવે છે વસ્તુત આ સ્થાન કયુ તે ચોક્કસ કહી શકાતુ નથી

હવે પટણાથી દક્ષિણમા પચાસ ગાઉ ઉપર

ભદ્દિલપુર[2]

નામનુ તીર્થ છે શીતલનાથનુ આ જન્મકલ્યાણક છે આ ભદ્દિ

કથનમા બે બાબતો મહત્ત્વની છે એક તો એ કે—આ દેશમા તેમના સમયમા સસ્કૃતના પ્રખર વિદ્વાનો હતા અને બીજી બાબત એ કે તે વખતે આ નગરી (મિથિલા) 'જગઇ' (જગતી) ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતી. તે કથન આ પ્રમાણે છે —

"एए एए वावीकूवतलायनईओ य महुरोदगा पागयजणा वि सक्कयभासाविसारया अणेगसत्थपसत्थअप्पभत्थिनिउण य जणा। तत्थ रिद्धित्थमियसमिद्धा मिहिला नाम नयरी होत्था। मपय जगइत्ति पसिद्धा"

ઉપર્યુક્ત સીતામઢીથી પશ્ચિમમા લગભગ ૭ માઇલ ઉપર જગદીશપુર (Jugdeesh poor) નામનુ ગામ છે સભવ છે જેને જિનપ્રભસૂરિ જગઇ કહે છે, તેજ આ જગદીશપુર હોય જો આ કલ્પના સાચી હોય તો અત્યારનુ જગદીશપુર એજ જિનપ્રભસૂરિના સમયની મિથિલા નગરી કહી શકાય

૧ આ જનકપુરિ પણ અત્યારે વિદ્યમાન છે જે જનકપુર (Janick poor) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે આ ગામ દરભગા જકૂશનથી પશ્ચિમોત્તર જનકપુરરોડ નામનુ સ્ટેશન છે તેનાથી પૂર્વોત્તર ૨૪ માઇલ ઉપર છે સીતામઢીથી પૂર્વોત્તરમા છે તે લગભગ ૭ માઇલ ઉપર આવેલુ છે

૨ અત્યારે આ તીર્થ વિચ્છેદ છે પરન્તુ ગયા જીલ્લામા હુટવરિયા (Hutwareea) નામનુ એક નાનકુ ગામ છે તેને ભદ્દીલપુર ગણ

લપુર કયું ? એનો ખુલાસો કરતાં પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છેઃ—

"ભદ્દિલપુર ભાખે છે શાસ્ત્રમાં રે દિખણાં નામ દુતારા જાસ રે." પ૦ ૧. (પૃ. ૮૯)

આ ઉપરથી જણાય છે કે–દુતારા ગામને તે વખતે લોકો ભદ્દિલપુર માનતા હતા. સૌભાગ્યવિજયના કથન પ્રમાણે અહિં એક પર્વત છે. પર્વત ઉપર પાર્શ્વનાથનાં પગલાં છે. એક ગુફામાં સપ્તફણા પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ છે. પાસે એક સરોવર છે. પર્વતની પાસેજ દુતારા (દંતારા) ગામ છે, કે જ્યાં શીતલનાથનાં ચાર કલ્યાણક થયાં હતાં.

હવે આપણે પૂર્વદેશનું જગપ્રસિદ્ધ

સમ્મેતશિખર

તીર્થનું વર્ણન તપાસીએ. પાંચે તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરનું વર્ણન ઓછુ વત્તુ કરેલું છે. ચોવીસ તીર્થંકરો પૈકી વીસ તીર્થંકરો આજ પવિત્ર પર્વત ઉપર મુક્તિ પામ્યા હતા. કોઇ અપેક્ષાએ પં૦ વિજયસાગર તો આ સમ્મેતશિખર તીર્થને શત્રુંજયથી પણ અધિક વખાણે છે. તેઓ કહે છેઃ—

" અધિકો એ ગિરિ ગિરૂઓ શત્રુંજાથી જાણજો જી. " શ્રી. ૨ (પૃ. ૫)

વામાં આવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય જેને દુતારા કહે છે, તે ગામ આ હુટવરિયા (Hutwaeea) થી દક્ષિણમાં લગભગ ૪–૫ માઇલજ દૂર છે. આનું ખરૂં નામ છે દંતારા (Dant· n). પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં આ દંતારાને ભદ્દિલપુર લોકો માનતા હતા, એમ તેમના કથનથી માલૂમ પડે છે. અહિં કેટલીક પ્રાચીન મૂર્તિઓ અને ખંડેરો ઘણાં છે, એજ એની પ્રાચીનતાનાં સ્મરણ ચિહ્નો છે આનીજ પાસે એક પહાડ છે. કહેવાય છે કે આજ પહાડ એ ખરૂં ભદ્દિલપુર તીર્થ છે. દિગમ્બરોના **તીર્થયાત્રા દર્પણના** પૃ. ૨૦૭થી ૨૧૨ સુધી આ તીર્થનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે. જો કે તેમાં પોતાનાં ગીત ગાયાં છે, પરન્તુ તેમાંથી આ સ્થાન ભદ્દિલપુર તીર્થ હોવું જોઇએ, એવા કેટલાંક પ્રમાણો જરૂર મળે છે.

પં૦ જયવિજયે પણ કહ્યું છે.—

" સમેતાચલ શત્રુંજય તોલઇ સીમધર જિણવર ઇમ બોલઇ,
એહ વયણ નવિ ડોલઇ " ૪૯ (પૃ ૨૮)

કવિ વિજયસાગરજીએ અને પં૦ જયવિજયે સમ્મેતશિખરની આસપાસના મનુષ્યો અને આ ભૂમિની રમાળતાનું જે વર્ણન કર્યું છે, તે ખરેખર તે વખતની સ્થિતિનું ભાન કરાવે છે. આ કવિઓએ કરેલા વર્ણનનો સાર આ છે —

" લોકો લંગોટિયા છે. માથું ઉઘાડું રાખે છે અને માથે વાળના ગુચ્છા વધારે છે. સ્ત્રીયો કાચળીયો પહેરતી નથી. 'કાચળી' નામથી તો ત્યા ગાળ ગણવામા આવે છે. સ્ત્રિયો પણ કદરૂપી, ભૂતડી જેવી લાગે છે. માથું ઢાંકેલી કોઇ સ્ત્રીને તે જૂએ છે તો તેણીઓને બહુ આશ્ચર્ય થાય છે ત્યાના ભીલો હાથમા ધનુષ્ય અને બાણ લઇને ફરે છે "

આ પછી આગળ જતા આ કવિઓએ આ રસાળ દેશનુ પ્રાકૃતિક વર્ણન કરી તે દેશમા થતી વસ્તુઓ ફળ-ફૂલાદિ ગણાવેલ છે

સમ્મેતશિખરની યાત્રાએ જનારાઓને તે સમયમા પણ ત્યાના રાજાની સમ્મતિ મેળવવી પડતી હતી, તેમ આ તીર્થમાળાઓ ઉપરથી જણાય છે ઉપરની પાચ તીર્થમાળાઓ પૈકી સૌથી જૂની પં૦ હંસસોમની તીર્થમાળામા કહેવામા આવ્યુ છે:—

તનહટિ પાલઇગુંજા ગામ મધઇ જઇનઇ લીધુ મુકામ (પૃ ૧૯)

આમા જે ' પાલઇગુંજા ' ગામનુ નામ આપ્યુ છે, તેનુ ખરું નામ ' [1]પાલગંજ ' છે પં૦ વિજયસાગર અને પં૦ જય

---

૧ આ પાલગંજ (Palgunja) અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે આ ગામ હુજારીબાગ જીલ્લામા આવેલા મધુવન (Madhooban) થી ઉત્તર પૂર્વમા ૬-૭ માઇલ ઉપર અને ગિરડીહ (Giridih) થી દક્ષિણ પશ્ચિમમા ૧૧-૧૨ માઇલ ઉપર આવેલુ છે

વિજયે પોતાના સમયમાં સમેતશિખરની તળેટીમાં જે ગામ હતું, તેનું નામ 'પાલગંજ' જ આપ્યું છે, વધુમાં તેમણે 'પાલગંજ'નો રાજા **પૃથ્વીચંદ્ર** (પૃથ્વીસિંહ) હતો એમ પણ જણાવ્યું છે. જ્યારે **પં૦ શીલવિજયે** રાજાનું નામ નથી આપ્યું. માત્ર એટલું જ જણાવ્યું છેઃ—

- પાલગંજ તલહટી વસઇ રાજા ધ્યત્રી મનિ ઉલ્હસિં૦ " ૨૫ (પૃ. ૧૧૦)

પરન્તુ પં૦ સૌભાગ્યવિજયે આ બધાએ કરતાં કંઈક વિશેષ જણાવ્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે—

" બંગાળમાં આવેલા **ઝરિયા**[1] ગામમાં **રઘુનાથસિંઘ** રાજા રાજ્ય કરે છે. તેના દીવાનનું નામ **સોમદાસ** છે. સમેતશિખરની યાત્રાએ જતાં જે કોઈ યાત્રી અહિં આવે છે તેની પાસેથી **અર્ધો રૂપિયો** લઇને તેને આગળ વિદાય કરે છે વચમાં દલાલો પણ ફર્યા કરે છે અને શ્રાવકોની ખુશામત કરે છે. તેઓ કહે છે કે—**પાર્શ્વનાથ**ના પાળેલા અમે રખવાળા છીએ, તમે સંઘ લઇને આવ્યા છો, માટે જે કંઇ લાવ્યા હો તે અમને આપો."

આગળ ચાલતાં આ કવિ, [2]**કતરાસ**ના રાજા **કૃષ્ણસિંહ** પણ દાણ લે છે, એમ જણાવે છે. વળી "સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં **રઘુનાથપુરા** ગામ છે. અહિં યાત્રાળુઓ એક વિશાળ વડની નીચે ઉતરે છે. અહિંથી બે ગાઉ સપાટ જમીન ઉપર ચાલ્યા પછી પહાડનો ચઢાવ આવે છે " એમ પણ કવિએ જણાવ્યું છે. આ પછી આ કવિ આખી એક ઢાળમાં આ મનોહર રસાળ પહાડનું વર્ણન કરી આ પહાડમાં થતી વનસ્પતિઓ વાઘ, સિંહ વિગેરે કેવાં કેવાં જાનવરો આ જંગલમાં રહે છે, તે પણ જણાવે છે.

---

૧ અત્યારે પણ આ ઝરિયા (Jherria) વિદ્યમાન છે, અને તે પાર્શ્વનાથ હીલથી પૂર્વ દક્ષિણમાં ૨૪-૨૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

૨ કતરાસ (Kutras) આ ગામ પાર્શ્વનાથ હીલથી પૂર્વ-દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

આ પછી પહાડ ઉપરના દર્શનીય સ્થાનો બતાવ્યા છે, જેમાં ટૂંકો, મંદિરો અને કુંડો વિગેરેનું વર્ણન છે. ઉપરની પાચ તીર્થમાળાઓ પૈકી ચાર તીર્થમાળાઓમા સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં પાલગંજ ગામનું નામ આપ્યુ છે, જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજય જીની તીર્થમાળામા પાલગંજનુ નામ નહિ આપતા રઘુનાથપુરાનું નામ આપ્યું છે, એનુ કારણ એ છે કે–આ તીર્થમાળામા વર્ણવેલ સંઘ પહેલા મુર્શિદાબાદ, કાસમબજાર વિગેરે થઈ પાછા વળતા વર્ધમાન,[1] (અસ્થિગ્રામ), બકૂલેસર,[2] પંચેટ,[3] રઘુનાથપુરા,[4] બિંદા, દામોદર નદી, ઝરિયા અને કતરાસ થઈને સમ્મેતશિખર (પાર્શ્વનાથ હીલ) ગયેલ છે.

પં૦ સૌભાગ્યવિજય **વર્દ્ધમાન** ગામનો ઉલ્લેખ કરતાં કથે છે.—

" શૂલપાણજક્ષ ઠામ જસ કહેતા **અસ્થિગ્રાંમ** હો સુ૦
અબ વર્દ્ધમાંન વિખ્યાતા જાણે એ કેવલી વાતા હો સુ૦ ૬
(પૃ ૮૪)

મહાવીર સ્વામીને શૂલપાણીયક્ષે જે ઠેકાણે ઉપસર્ગ કર્યો

---

૧ બંગાળમા આવેલા બર્દવાન (Burdwan) જીલ્લાનુ આ પાટનગર છે અને તે દામોદરનદના કાંઠા ઉપર આવેલુ છે

૨ વીરભૂમ જીલ્લાના તાતીપાડા (Tantipara) ગામથી દક્ષિણમા એક માઇલ ઉપર વાકેશ્વર નામના નાળાને કિનારે વાકેશ્વર નામનુ સ્થાન છે, એજ આ બકલેસર કહેવાય છે

૩ પંચેટ (Panchet), આ ગામ માનભૂમ જીલ્લામા આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમા લગભગ ૧૩ માઇલ ઉપર આવેલુ છે

૪ આ રઘુનાથપુરા અને સમ્મેતશિખરની તળેટીમા કવિએ રઘુનાથપુરા બતાવ્યુ છે, તે બે જુદા ગામો છે આ રઘુનાથપુરા (Raghunathpur) માનભૂમ જીલ્લામા આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમા ૨૩–૨૪ માઇલ ઉપર અને ઉપર્યુક્ત પંચેટથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમા લગભગ ૧૦ માઇલ ઉપર આવેલુ છે, લગભગ ચાર હજાર માણસની વસ્તીનુ આ ગામ છે

હતો, તે **અસ્થિગ્રામ**, આજ **વર્ધમાન**ના નામથી વિખ્યાત છે, એમ કવિ કથે છે, પરન્તુ તે વાત સાચીજ છે, એમ માનતા નથી, એ એમના છેલ્લા શબ્દો—' **જાણે એ કેવલી વાતાં હો** ' થી સ્પષ્ટ થાય છે. વસ્તુતઃ વર્ધમાનને અસ્થિગ્રામ માનવામાં ખાસ કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

આવીજ રીતે બકલેસરમાં ગરમ પાણીના કુંડો હોવાનું, પંચેટમાં ગરૂડનારાયણ રાજા રાજ્ય કરતો હતો તે, તેમજ ત્યાંના પર્વત ઉપર રઘુનાથજીનું મંદિર અને પાણીના ઘણા કુંડો હોવાનું પણ કવિએ જણાવ્યું છે.

ઉપર્યુક્ત રસ્તે થઈને સમ્મેતસિખર જતાં **તળેટી**માં **રઘુનાથપુરા** નામનું ગામ આવે છે, એમ કવિ જણાવે છે.

સમ્મેતશિખરથી બાર ગાઉ ઉપર

રિજુવાલુકા-જંભીગામ[1]

તીર્થ છે. આ તે સ્થાન છે કે—જ્યાં વીરપ્રભુને કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન

---

૧ મહાવીર સ્વામિને કેવળજ્ઞાન થયું હતું, એ ઋજુવાલિકા નદી અને જંભીય ગામનો અત્યારે પત્તો મેળવવાનું કાર્ય એટલુંજ કઠિન છે, જેટલું ક્ષત્રિયકુંડ વિગેરે નગરિયોનો પત્તો મેળવવાનું કાર્ય આપણે કઠિન જોઇ ગયા. અત્યારે જે સ્થાનને આપણે મહાવીરસ્વામિના કેવલજ્ઞાનનું સ્થાન માનીએ છીએ, એ સ્થાન તો આ તીર્થમાળાઓ પૈકીની એક પણ તીર્થમાળામાં બતાવવામાં આવ્યું નથી. સુતરાં, અત્યારે મનાતું સ્થાન કે જે **ગિરડીહથી** સમ્મેતશિખર જતાં રસ્તામાં લગભગ દસ માઇલ ઉપર આવેલ છે. તે આ તીર્થમાળાઓના સમય પછીથી પ્રસિદ્ધિમાં આવેલું છે. મહાવીરના કેવલજ્ઞાનવાળા સ્થાને જે નદી હોવાનું શાસ્ત્રોમાં જણાવેલ છે, તે નદીનું નામ છે **ઋજુવાલુકા**, અને જે ગામનું નામ આપવામાં આવ્યું છે તે ગામ છે **જંભીયગામ**; અને તે કવિયોના કથન પ્રમાણે સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામાં આવેલ છે. જ્યારે અત્યારે જે સ્થાન મનાય છે ત્યાં છે બરાકર (Barakar) નદી અને **જંભીયગામ** કે તેના અપભ્રંશ વાળું તો કોઇ પણ ગામ નથી. તેમ આ નદી સમ્મેતશિખરથી ઉત્તર દિશામાં આવેલ છે. એટલે આ એક સ્થાપના છે, એ ચોક્કસ થાય

થયું હતું. ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમા આ સ્થાનનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે; પરન્તુ એકે કર્ત્તાએ આ સ્થળ જોયેલું નથી. માત્ર લોકકથન ઉપરથીજ દરેકે તેનું કથન કર્યું છે અને તેથીજ દરેકના મતમાં ફેરફાર જણાય છે. પં૦ વિજયસાગર કહે છે:—

" ગિરિ આગિ કોશે બારે ઊપરિથી દેવ જુહારિ,
રિજુવાલુઆ જંભીગામ વીરજિન કેવલ ઠામ. " ૧૨ (પૃ. ૮)

છે. જો કે અહિં એક દેરાસર અને ધર્મશાળા છે. પરન્તુ તે નવાં બનેલ છે. આ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૩૦ મા મુર્શિદાબાદ નિવાસી બાબૂ ધનપતસિંહજીએ કરાવ્યાનો શિલાલેખ છે; પરન્તુ તે શિલાલેખ નવો હોઇ તે ઉપરથી સિદ્ધ નથી થતું કે—આ સ્થાન કેવળજ્ઞાનવાળું સ્થાન છે.

હવે કેવળજ્ઞાનવાળું મૂળ સ્થાન કયું, એ શોધવું જોઇએ. આને માટે કંઇપણ ચોક્કસ પ્રમાણુ કે ચિહ્ન નથીજ મળતું. તીર્થમાળાઓના કર્ત્તાઓએ પણ ખાસ કોઇ નિશાન નથી બતાવ્યું. માત્ર સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામા હોવાનું જણાવ્યું છે, અને સૌભાગ્યવિજયજીએ વધારામાં ' દામોદર નદી ત્યાં વહે છે. ' એટલું કહ્યું છે; પરન્તુ આટલા ઉપરથી કંઇ સ્થાનનો પત્તો મળી શકે નહિ. વળી ' ટ્રીગ્નોમેટ્રીકલ સર્વે ' ના નકશામાં તપાસ કરતા ' દામોદર નદી ' ઉપર જંભીયગામ જેવું કોઇ ગામ પણ જણાતુ નથી. આ સ્થાન સંબંધી એક કલ્પના થઇ શકે છે. અને તે એ કે--પાર્શ્વનાથ હીલ (સમ્મેતશિખર) થી દક્ષિણ-પૂર્વમાં આજી (Ajay) નામની મોટી નદી વહે છે. આ નદીના એક કાંઠે લગભગ બે માઇલ ઉપર જમગ્રામ (Jamgram) નામનું પ્રાચીન ગામ છે, અહિં જૂનો કિલ્લો વિગેરે પણ છે. આ ગામ પાર્શ્વનાથ હીલથી દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પચાસ માઇલ એટલે પચાસેક ગાઉ થાય છે. આજ આજી (Ajay) નદીની સાથે ઉપર્યુક્ત બરાકડ નદી આગળ વધીને મળી ગઇ છે. એટલે એવી કલ્પના થઇ શકે છે કે--આ આજી નદી એજ તે વખતની ઉજુ (ऋजु) નદી હોય, અને આ જમગ્રામ, એજ તે વખતનુ જંભીયગ્રામ હોય. અપભ્રંશ થતાં થતાં અત્યારે આ પ્રમાણેનાં નામો બન્યાં હોય. આ સ્થાનને મહાવીરસ્વામીના કેવળજ્ઞાનનુ સ્થાન માનવામાં એનો પણ વિરોધ નથી આવતો કે--શાસ્ત્રામાં જંભીયગ્રામથી પાવાપુરી ૧૨ યોજન (૪૮ ગાઉ) બતાવવામાં આવેલ છે, કારણ કે આ જમગ્રામથી પાવાપુરી લગભગ તેટલુંજ દૂર થાય છે.

પં० હંસસોમે આ સ્થાન સમ્મેતશિખરથી વીસ કોશ બતાવેલ છે; એટલુંજ નહિં, પરન્તુ **'ઇમ સુણીઇ લોકાંની વાત'** એ વાકયથી સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે–લોકોના કથનથી એમ જણાય છે. **પં० જયવિજયે, સમ્મેતશિખરથી** જંભીયગામ કેટલું દૂર થાય છે, તે નથી બતાવ્યું, પરન્તુ **સમ્મેતશિખરથી** જમણી બાજૂ છે, એટલુંજ કહ્યું છે; અને **પં० શીલવિજયજી**એ તો નામ માત્રજ લીધાં છે. જ્યારે **પં० સૌભાગ્યવિજયજી** કહે છે:—

" ગિરિથી દૂરે દક્ષિણ દિશિ દેખિ રિજુવાલુકા રે નામ; સ०
દામોદર તટની લગણા વડે વીરજિન કેવલ ઠાંમ." સ. ૯. ૧૮ (પૃ. ૮૮)

ઉપર્યુક્ત કથનો ઉપરથી **ઋજુવાલુકા** અને **જંભીય-ગામનો** નિશ્ચય થઇ શકતો નથી કે તે કયાં છે અને અત્યારે ત્યાં શું છે?

કાશીથી પૂર્વ તરફનાં તીર્થો વર્ણવ્યા પછી કાશીથી આ તરફનાં તીર્થોનું વર્ણન કવિઓ કરે છે. કાશીથી આ તરફ સાઠ કોશ ઉપર આવેલ,

અયોધ્યા[1]

તીર્થ છે પં० વિજયસાગર કેટલાક આચાર્યોના મતને અનુસરી કહે છે:—

---

[1] ફૈઝાબાદથી ઉત્તર-પૂર્વમાં ૩–૪ માઇલ ઉપર ઘાઘરા નદીને કાંઠે આ નગરી આવેલી છે. જિનપ્રભસૂરિ 'અયોધ્યા કલ્પ' માં આ નગરીનાં આઠ નામો બતાવે છે:—

" **अउज्झाए एगट्ठियाइं, जहा:-अउज्झा, अवज्झा, कोसला, विणीया, साकेयं, इक्खागुभूमी, रामपुरी, उत्तरकोसल त्ति.** "

તે આઠ નામો આ છે:—અયોધ્યા, અવધ્યા, કોશલા, વિનીતા, સાકેત, ઇક્ષ્વાકુભૂમી, રામપુરી અને ઉત્તરકોશલા.

અહિંનાં કેટલાક સ્થાનોનો જિનપ્રભસૂરિ પણ ઉલ્લેખ કરે છે, તેઓ કહે છે:—

" પંચ તીર્થંકર જનમીઆ, મુક્ષ અયોધ્યા ઠરિ.
જાણી થિતિ થાપી ઇહા, ઇમ બોલ્યા પ્રભુ મરિ " નં ૬ (પૃ ૧૧)

પં૦ વિજયસાગર, પં૦ જયવિજય, પં૦ સૌભાગ્યવિજય અને પં૦ શીલવિજયજીએ અયોધ્યાનુ વર્ણન કર્યું છે. તેમાં સીતાનો ધીજકુંડ, જ્યા સીતાએ અગ્નિ પ્રવેશ કર્યો હતો, તે કુંડ, રામચંદ્રજીનાં પગલાં, અને બીજાં પણ સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. પં૦ હંસસોમે સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે "ઋષભદેવ, અજીતનાથ, અભિનંદન, સુમતિનાથ અને અનંતનાથની જન્મભૂમી આ અયોધ્યા છે. અહિં અત્યારે જેને સ્વર્ગદ્વાર[1] કહેવામાં આવે છે, ત્યાં મરૂદેવી માતાનું નિર્વાણ થયેલ, એમ કહેવામાં આવે છે. આ અયોધ્યાની પાસે સરયૂ નદી છે. નગરમાં મહાવીરસ્વામીની મૂર્તિ છે."

जत्थ अज्ज वि नाभिरायमंदिरं । जत्थ पासनाहवाडिया सीयाकुंडं सहस्सधारं च । पायारट्ठिओ य मत्तगइंदजक्खो, अज्ज वि जस्स अग्गे करिणो न संचरंति. संचरंति वा ता मरंति, गोपयराईणि अणेगाणि य लोइयतित्थाणि वट्टंति । "

અર્થાત્—ત્યાં આજ પણ નાભિરાજાનુ મંદિર છે, ત્યાં પાર્શ્વનાથવાટિકા, સીતાકુંડ અને સહસ્રધાર છે વળી પ્રાકારમાં રહેલ મત્તગજેન્દ્ર યક્ષ છે, જેની આગળ હાથી આજ પણ જઇ શકતો નથી, અને જાય છે તો મરી જાય છે તેમજ ગોપતાર આદિ અનેક લૌકિક તીર્થો પણ છે."

અત્યારે અહિં શ્વેતામ્બરોનું માત્ર એકજ અજિતનાથનુ મંદિર કટરા મહોલ્લામાં છે, તેમાં જુદા જુદા તીર્થંકરોનાં કલ્યાણકોની સ્થાપના વિગેરે છે

૧ આ સ્વર્ગદ્વારનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ પણ અયોધ્યા કલ્પમાં કર્યો છે—

" जत्थ घग्घरदहो सरऊनईए समं मिलित्ता सग्गदुवारं ति पसिद्धिमावन्नो । "

ઘગ્ઘર, જેને અત્યારે ઘાઘર કહેવામાં આવે છે. તે અને સરયૂ નદીનો જ્યાં સંગમ થયો છે, તે સ્થાનને જિનપ્રભસૂરિ 'સ્વર્ગદ્વાર' બતાવે છે. આ ઘાટે આ નામનો એક મહોલ્લો છે, જ્યાં દિગમ્બરોનુ એક મંદિર છે

આ સિવાય વિશેષ કંઈ હકીકત જણાવી નથી. અયોધ્યાથી તીર્થ કોના ઉપર

સાવત્થી[1]

તીર્થ બતાવ્યું છે. અહિં સંભવનાથનો જન્મ થયેલો છે, પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છે કે—

' છઠ્ઠો ને સાવત્થીનિં કહે, છઠ્ઠો સ્વર્ણા તિહાંના લોક;
છઠ્ઠો નામે કોના ગાંમડા છઠ્ઠો વન ગહ્વર છેં થોક. સુ. ૬
(પૃ. ૯૪)

---

૧ અયોધ્યાથી ઉત્તરમાં બલરામપુર સ્ટેશનથી ૧૨ માઇલ અને જે અકોનાનો ઉપર ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેનાથી ૫ માઇલ ઉપર ' સહેતમહેત ' નો કિલ્લો છે. આનેજ અત્યારે સાવત્થી તીર્થ માનવામાં આવે છે. આ કિલ્લામાં એક ખાલી મંદિર છે, જેને સંભવનાથનું મંદિર કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં પણ આજ સહેતમહેતને સાવત્થી તીર્થ માનવામાં આવતું હતું, એમ એમના 'સાવત્થીકલ્પ' ના " संपइकाले महेठि त्ति रूढा " આ શબ્દોથી માલુમ પડે છે. જિનપ્રભસૂરિ, અહિંના એક મંદિરનું અને રક્ત અશોકવૃક્ષનું વર્ણન આપે છે, તે ખાસ ધ્યાન ખેંચનારૂં છે. તેઓ કહે છેઃ—

" जत्थ अज्ज वि घणगहणवणमज्झट्ठियं सिरिसंभवनाहपडिमाविभूसियं गयणग्गलग्गसिहरं पागारट्ठियजिणबिंबमंडियदेउलियाअलंकरियं जिणभवणं चिट्ठइ पायारपरियरियं। तस्स चेईयस्सदुवारअदूरसामंते विल्लिरउल्लसिरं अतुल्लपल्लवमिणिद्धच्छायो महल्लसाहाभिरामो रत्तासोयपायवो दीसइ ॥ "

અત્યારે જે મંદિર છે, તેજ આ મંદિર હોય તેમ જણાય છે; પરન્તુ અત્યારે આ મંદિરમાં મૂર્તિ વિગેરે કંઇ નથી.

અત્યારે જેને સેતમહેત (Set Mahet) કહેવામાં આવે છે, તેનાં કેટલાંક ખંડીયેર ગોંડા જીલ્લામાં છે, ત્યારે કેટલાંક બેરાઇચ (Bahraich) જીલ્લામાં આવેલી રાપ્તી નદીના દક્ષિણ કાંઠા ઉપર પણ છે આ નદી તે છે કે જેને શાસ્ત્રકારો ઇરાવતી નદી કહે છે.

આ ઉપરથી જણાય છે કે–સુપ્રસિદ્ધ **સાવત્થી** નગરી, એ અત્યારનું **કોના (અકોના)** નામનું ગામડું છે. આ કવિ અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું જણાવી આ વનખંડને **દંડક દેશની** સીમા હોવાનું કહે છે:—

"જિહો તિન વનપરે જાણજો જીહો ડંડક દેશની સીમ, સુ. ૭
(પૃ. ૯૪)

પં૦ વિજયસાગર આ **સાવત્થી દરિયાબાદથી** ત્રીસ ગાઉ ઉપર હોવાનું જણાવે છે:—

" દેઉં દરિયાબાદથી દોઇ દિશિં કોસ ત્રીસ,
સાવત્થી સંભારીઇ શંભવ જન્મ જગીસ. સ. ૯ (પૃ. ૧૨)

અયોધ્યાથી લગભગ સાત કોસ ઉપર

રત્નપુરી[1]

નામનું તીર્થ છે. ધર્મનાથનાં અહિં કલ્યાણકો થયેલ છે. પં૦ જયવિજયે અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. તેમાં પગલાં અને ત્રણ પ્રતિમાઓ બતાવી છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છે કે– આ ગામને અત્યારે ' રોઇનાઇ ' કહે છે.

---

૧ આ તીર્થ, આઉધ એન્ડ રોહિલખંડ રેલ્વેના **સોહાવલ** સ્ટેશનથી લગભગ દોઢ–બે માઇલ ઉપર આવેલ છે. અત્યારે પણ આ ગામને ' રૂનાઇ ' કહે છે. જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં આ ગામ **રત્નવાહ**ના નામથી પ્રસિદ્ધ હોય, એમ કલ્પ ઉપરથી જણાય છે. વળી જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં અહિં ધર્મનાથનું મંદિર અને તેમાં નાગમૂર્ત્તિ યુક્ત **ધર્મનાથ**ની પ્રતિમા હોવાનું પણ જણાવે છે. તેમના શબ્દો આ છે:—

" तत्र च तथैव नागमूर्त्तिपरिवारिता **श्रीधर्मनाथ**प्रतिमाऽद्यापि सम्यग्दृष्टियात्रिकजनैर्नैकविधप्रभावप्रभावनापुरस्सरं पूज्यते । "

અત્યારે અહિં બે મંદિરો છે પાર્શ્વનાથનું અને ઋષભદેવપ્રભુનું.

કંપિલા[1]

તીર્થ પણ કલ્યાણકભૂમીજ છે. વિમલનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. પં૦ જયવિજય અહિં 'વિમલવિહાર' અને વિમલનાથનાં પગલાં હોવાનું જણાવે છે. પં૦ વિજયસાગર અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કંપિલાની પાસેના **પટિયારીનો** પણ ઉલ્લેખ કરે છે.

આ તીર્થ પછી

સૌરીપુર[2]

તીર્થ છે. પં૦ જયવિજય ફીરોજાબાદ, ચંદવાડ અને તેની પાસેના સરપટી ગામથી આ તીર્થ ત્રણ કોસ ઉપર આવેલું છે, અને અહિં સાત મંદિર છે, એમ કહે છે.

ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં ઉપર પ્રમાણે થોડે ઘણે અંશે ઉપર પ્રમાણે પૂર્વદેશનાં તીર્થો (ખાસ ખાસ કલ્યાણકભૂમીવાળાં તીર્થો) નું વર્ણન કર્યું છે, તે ઉપરાન્ત, કોઈ કોઈ તીર્થમાળામાં પૂર્વદેશનાં તીર્થોમાંજ કેટલાંક વધારાનાં તીર્થો ગણાવ્યાં છે.

જેમાં મુખ્ય

---

૧ ફરૂકાબાદ જીલ્લામાં આવેલા કાયમગંજથી ઉત્તર-પશ્ચિમમાં ૬ માઇલ ઉપર આ ગામ આવેલું છે. અહિં એક વિમલનાથનું મંદિર છે. સૌભાગ્યવિજયજી જે **પટિયારીનો** ઉલ્લેખ કરે છે, એ પટિયારી (Patiali) બીજું કંઇ નહિં, પરન્તુ કંપીલાથી ઉત્તર-પશ્ચિમમાં ૧૮-૧૯ માઇલ ઉપર આવેલું એક ગામ છે. વધુ માટે જૂઓ—જિનપ્રભસુરિકૃત **काम्पिल्यपुरकल्प** ।

૨ આ સ્થાન શિકોહાબાદથી ૭ કોસ ઉપર જમના નદીના કાંઠે આવેલું છે. નેમનાથપ્રભુના જન્મ કલ્યાણકના લીધે આ ગામ તીર્થ તરીકે મનાય છે. જગદ્‌ગુરૂ હીરવિજયસૂરિ મહારાજ આગરેથી અહિં પધાર્યા હતા અને તેમનાજ સમયમાં અહિંનો ઉદ્ધાર થયેલો; પરન્તુ તે પછી અહિંનાં મંદિરોનો ઉદ્ધાર થયો જણાતો નથી. અહિં હાલ એક પહાડીપર પાંચ મંદિરો છે, જેમાંનાં ચાર તો ખાલીજ છે અને એકમાં નેમનાથનાં પગલાં છે.

છે. આ તીર્થના સંબંધમાં પં૦ વિજયસાગરે બીજું કંઇજ લખ્યું નથી. માત્ર નામજ લીધું છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ **અહિચ્છત્તા** નગરી આગરાથી ઇશાન કોણમાં કુરૂજંગલના પ્રદેશમાં હોવાનુંજ માત્ર જણાવ્યું છે. જ્યારે **પં૦ શીલવિજયજીએ** અહિચ્છત્તા નગરીને મેવાત દેશમાં હોવાનું જણાવી પાર્શ્વનાથના તીર્થ તરીકે બતાવી છે. આ સિવાય કોઇએ કંઈ વિશેષ કહ્યું નથી.

હસ્તિનાપુર[2]

તીર્થનો પણ ઉલ્લેખ કોઇ કોઇએ કર્યો છે. તેમજ પં૦ વિ

---

૧ અહિચ્છત્તા બરેલી જીલ્લામાં એઓનલા (Aonla) નામનું ગામ છે, તેની ઉત્તરમાં ૮ માઇલ ઉપર રામનગર (Ramnagar) નામનું ગામ છે આ રામનગરથી દક્ષિણમાં ૩॥ માઇલના ઘેરાવામાં કેટલાક ખંડીયેર છે આનેજ અહિચ્છત્તા કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભસૂરિએ ' અહિચ્છત્તાકલ્પ ' માં, અહિચ્છત્તાની ઉત્પત્તિ પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મન્દિર તેની પૂર્વ દિશામાં આવેલા સાત કુંડો, મલ્લચૈત્યની નજીક સિદ્ધક્ષેત્રમાં ધરણેન્દ્ર પદ્માવતીયુક્ત પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મન્દિર ગઢની પાસે નેમિનાથની મૂર્તિ સહિત સિદ્ધ અને બુદ્ધથી યુક્ત આમ્રાની લુંબ હાથમાં છે જેને એવી સિંહવાહનવાળી અંબાદેવી તેમજ બીજાં પણ કેટલાં લૌકિક તીર્થો વિગેરેનું વર્ણન કર્યું છે અત્યારે તેના સ્મૃતિચિહ્નો—ખંડિયેરજ માત્ર છે પ્રાચીન શોધખોળના પરિણામે અત્યારસુધીમાં જૈનોના જે બે પ્રાચીનમાં પ્રાચીન સ્તૂપો જાહેરમાં આવ્યા છે, તેમાં અહિંનો પણ એક સ્તૂપ છે. અને બીજો મથુરાનો.

૨ **હસ્તિનાપુર.** અહિં શાન્તિનાથ, કુંથુનાથ, અને અરનાથનો જન્મ થયેલો હોઇ આ સ્થાન તીર્થ તરીકે મનાય છે મલ્લિનાથપ્રભુ પણ અહિં સમોસર્યા હતા. **ઋષભદેવપ્રભુએ** વર્ષીતપનું પારણું પણ અહિંજ કર્યું હતું. જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં અહિં શાન્તિ કુંથુ, અર અને મલ્લિનાથ–એ ચાર પ્રભુનાં ચાર મન્દિર હતા ' હસ્તિનાપુરકલ્પ ' માં લખ્યું છે —

" **तत्थ महानयरे संतिकुंथुअरमल्लिजिणाणं चेइयाइं मणहराइं ।** "

જયસાગરે કહ્યું છે:–"શાન્તિ, કુંથુ અને અરનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. આગરાથી ઉત્તરમાં દોઢસો કોશ થાય છે, પાંચ પાંડવો અને પાંચ ચક્રવર્તી અહિં થયા છે; વળી અહિં પાંચ રૂભ છે અને પાંચ જિનમૂર્તિયો છે." પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ લગભગ પં૦ વિજયસાગરની માફક વર્ણન કર્યું છે. ફરક માત્ર એટલો છે કે આમણે આ સ્થાન દિલ્લીથી પૂર્વ દિશામાં ચાલીસ કોશ બતાવ્યું છે, અને પાંચ સ્તૂપને બદલે ત્રણ સ્તૂપ બતાવ્યા છે.

આમજ

મથુરા.[1]

તીર્થનો પણ કોઈ કોઈ તીર્થમાળામાં ઉલ્લેખ જોવાય છે. પં૦ વિજયસાગરે આનું નામ માત્ર લીધું છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ આ તીર્થ મહાવીરસ્વામીના તીર્થ તરીકે પ્રસિદ્ધ બતાવ્યું છે. જ્યારે પં૦ શીલવિજયજીએ જમના નદીના કાંઠે આ ગામ હોવાનું બતાવી નેમનાથના તીર્થ તરીકે આને પ્રસિદ્ધ બતાવ્યું છે.

એ પ્રમાણે પૂર્વદેશીય તીર્થોનું વર્ણન ઉપર્યુક્ત પાંચ તીર્થમાળાઓમાં કરવામાં આવેલ છે.

અહિં અંબાદેવીનું મંદિર હોવાનું પણ જણાવ્યું છે, પરન્તુ સં. ૧૯૨૯ સુધી અહિં એક મંદિર નહોતું. માત્ર એક ઝાડ નીચે પગલાં હતાં. સં. ૧૯૨૯ માં અહિં એક મંદિર બન્યા પછી આ તીર્થ પાછું જાહેરમાં આવ્યું છે. કહેવાય છે કે–અહિંથી માઇલ–સવામાઇલ ઉપર ઋષભદેવનાં પણ પગલાં છે.

૧ મથુરા. જમના નદીને કિનારે આ એક પ્રાચીન શહેર છે. અત્યારે લગભગ સાઠ હજાર માણસોની વસ્તી છે. એકવખતે આ સ્થાન જૈનતીર્થ તરીકે મશહૂર હતું, જ્યારે અત્યારે જૈનોની વસ્તી (પચાસ દિગમ્બરોનાં ઘરો સિવાય) બિલકુલ નથી. ઘિયામંડીમાં એક પાર્શ્વનાથનું મંદિર છે. અહિંની શોધખોળના પરિણામે ઘણી પ્રાચીન વસ્તુઓ અને જૂના શિલાલેખો મળ્યા છે. કંકાલીટીલામાં જે એક જૈન સ્તૂપ છે. તે અત્યારસુધીમાં પ્રાપ્ત થયેલા જૂનામાં જૂના જે સ્તૂપો મળ્યા તેમાંનો એક છે. વધુ માટે જૂઓ 'જૈનસ્તુપાઝ ઑફ મથુરા.' કર્તા વિન્સેંટ. એ. સ્મીથ.

શત્રુંજય (સિદ્ધાચળ) તીર્થના વર્ણનવાળી આ સંગ્રહમાં આઠ તીર્થમાળાઓ છે:—

ઉપરની આઠ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા ઉપાધ્યાય ભાનુચંદ્રજીના શિષ્ય પં૦ દેવચંદ્રજીએ બનાવી છે. જો કે કવિએ રચ્યાનો સંવત્ નથી આપ્યો, પરન્તુ સિદ્ધાચલની આ યાત્રા તેમણે

" સોલ પંચાણુંઓ સાર માહ વદિ ચૌદસિ ગુરૂવાર " (પૃ. ૪૩)

સં. ૧૬૯૫ના મહા વદિ ૧૪ ને ગુરૂવારે કરેલી છે, તે ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આમાં જે સમયનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તે સમય સં. ૧૬૯૫ નો એટલે સત્તરમી સદીની લગભગ આખરનો છે. કવિ જણાવે છે કે—સં. ૧૬૯૫નું ચાતુર્માસ ઈડરમાં કરીને યાત્રા

માટે નીકળ્યા હતા. ઈડરથી જે રસ્તે થઈને તેમણે યાત્રા કરી છે તે આ છે—પ્રીચાટ, (પ્રીચાદ) વલાસણ, વડનગર, વીસનગર, સિવાલા (સાઉલા–Saoln), મ્હેસાણા, અમદાવાદ અને પાલીતાણા. અમદાવાદ પછી ક્યાં ક્યાં ગામો ઉપર થઈને પાલીતાણે ગયા તે જણાવ્યું નથી.

બીજી કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ મા બનાવી છે. આ તીર્થમાળા જો કે ખાસ સિદ્ધાચલની યાત્રા નિમિત્તે બનાવવામા આવી નથી. આમાં ચારે દિશાઓના તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમા સિદ્ધાચલનું વર્ણન પણ ઠીક ઠીક કરેલ હોવાથી આ વિભાગમા પણ તેની ગણતરી કરી છે. આ સિદ્ધાચળનું વર્ણન પૃ. ૯૬માં છે.

ત્રીજી ' શત્રુંજય ચૈત્ય-પરિપાટી ' કોણે ક્યારે[1] બનાવી છે, એ કંઈ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. આમાં કેવળ શત્રુંજયનાં મંદિરો અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનો નામોલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ચોથી પં૦ સુમતિકુશલના પ્રશિષ્ય અને પં૦ વિવેકકુશલના શિષ્ય પં૦ વિનીતકુશલે બનાવી છે. આમાં સં. ૧૭૨૨ માં કરેલી યાત્રાનું વર્ણન છે. જૂનાગઢના રહેવાસી સંઘવી સહસવીરના સાત પુત્રો પૈકીના એક રાજસીએ સં. ૧૭૨૨ ના આસો

---

૧ આ કૃતિ રચ્યાનો સંવત્ જણાવવામાં આવ્યો નથી, પરન્તુ તેના સમયને માટે એક કલ્પના થઈ શકે છે. તે એ કે કવિએ સિદ્ધાચલના વર્ણનમા સમરાશાહના ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.—

" થાપીઉં એ સમરિ નરિંદ મૂલગભારઈ આદિપહો " ૨૧ (પૃ. ૧૫૬)

આ ઉપરથી એ કલ્પના કરવી લગારે મુશ્કેલ નથી કે—આ કૃતિ સમરાશાહના ઉદ્ધાર પછીના એટલે [illegible] પછીની છે. બીજી રીતે જોઈએ તો કર્માશાએ કરાવેલા ઉદ્ધારનો [illegible] થયો નથી, એ[illegible] ઉદ્ધાર ૧જેઆંની એટલે સં. ૧૫૮[illegible] [illegible]નિ છે, એમ [illegible] [illegible] ૧૩૭૮ થી [illegible] [illegible]બનેલી

[

સુદિ ૧૦ (વિજ્યાદશમી) ના દિવસે ' સંઘવી ' તિલક કરાવી પોષ વદિ ૧ ને ગુરૂવારના દિવસે સિદ્ધાચલનો સંઘ કાઢ્યો હતો. આ વખતે જૂનાગઢમાં નવાબ **સરદારખાન** રાજ્ય કરતો હતો, એમ કવિ જણાવે છે. રાજઋીના આ સંઘ સાથે **દીવ, પાટણ**, (પ્રભાસપાટણ,) વેરાવળ અને પોરબંદરના સંઘો મળી ગયા હતા. આ સંઘ વડાલ થઇ **રાણપુર** આવ્યો, ત્યારે અહિં **ધ્રોરાજી** અને **મઝેવડી**નો સંઘ પણ ભેગો થઇ ગયો. અહિંથી આગળ વધી સંઘ **પાલીતાણે** પહોંચ્યો. આ વખતે સંઘવીએ ઘોઘેથી **વિજયપ્રભસૂરિને** પાલીતાણે તેડાવ્યા. સંઘવીની વિનતિને માન આપી વિજયપ્રભસૂરિ એકસો પંચાવન સાધુ સાથે પાલીતાણે પધાર્યા અને સંઘવીને ત્યાં પગલાં કર્યાં.

પાંચમી કવિ લાવણ્યસમયે બનાવેલ ' આદિનાથ-ભાસ ' છે. કવિએ આ ભાસ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરન્તુ આમાં સિદ્ધાચલના છ ઉદ્ધારનું ટૂંકમાં વર્ણન કરી સાતમા ઉદ્ધારનું વર્ણન કર્યું છે. સાતમો ઉદ્ધાર[1] કર્મસિંહે (કર્માશાહે) કરાવ્યાનું જણાવ્યું છે. કવિ કહે છે કે:—

" સંવત પનર વરસ સીત્યાસીઇ વદિ વૈશાખિ લગન પ્રકાસીઇ ' ॥ ૧

પરકાસીઇ વરસગન પંચમિ વેગિ વાહણિ જોનરી,
ઉત્તર દક્ષિણ પૂરવ પશ્ચિમ પાંવક કેમનરી (પૃ ૬૬૭)

આ ઉપરથી જણાય છે કે-સં. ૧૫૮૭ ના વૈશાખ વદિ ૫ ના દિવસે કર્મસિંહે (કર્માશાએ) પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. આ ઉપરથી એ અનુમાન સહજ કરી શકાય છે કે-કવિની આ કૃતિ સં ૧૫૮૭ પછીની છે.

છઠ્ઠું વિનીતકુશલ વિરચિત ' શત્રુંજય સ્તવન ' છે. આ વિનીતકુશલ તે છે, કે જેમની સં. ૧૭૨૨ મા બનાવેલી તીર્થમા-

---

૧ આ ઉદ્ધાર સંબંધી બહુ લાંબી સંસ્કૃત પ્રશન્તિ કવિ લાવણ્યસમયે રચી છે આ પ્રશસ્તિ સિદ્ધાચળ ઉપર સૌથી મ્હોટા અને મુખ્ય મંદિરના પૂર્વદ્વારના એક થાંભલા ઉપર વિદ્યમાન છે તેમ ' શત્રુંજયયાત્રા પ્રબન્ધ ' મા પણ વિસ્તારથી વર્ણન કર્યું છે

ળાનો પરિચય ઉપર કરાવવામાં આવ્યો છે. આ કવિએ આ સ્તવન પણ તેજ સમયે સિદ્ધાચલમાં બનાવેલું છે. કારણ કે તેઓ પોતે કહેછે:-

"સંવત સત્તર બાવીસની રે લાલ માહ સુદિ પંચમી સાર, મન૦
સંઘ સાથિ જાત્રા કરી રે લાલ સફળ કર્યો જવાર, મન૦
સે૦ ૬ (પૃ. ૧૭૪)

આમા કવિ સં ૧૭૨૨ ના મહા સુ. ૫ ના દિવસે યાત્રા કર્યાનું જણાવે છે. જ્યારે ઉપર ચોથી તીર્થમાળામા પણ આજ સંઘનું વર્ણન કરવામા આવ્યું છે, એટલે એમા શંકા જેવું નથીજ કે—આ સ્તવન પણ તે સમયેજ બનાવેલું છે.

સાતમી 'સિદ્ધાચળ–તીર્થયાત્રા' ઉપાધ્યાય **દીપચંદ્રજી**ના પ્રશિષ્ય અને **પં૦ દેવચંદ્રજી**ના શિષ્ય **મતિરત્ને** બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી. આમાં **સૂરતથી સિદ્ધાચલની** યાત્રાએ નીકળેલા સંઘ[1]નું વર્ણન છે. આ સંઘ મૂળ **પાટણના**

---

૧ ઉદયસાગરસૂરિ નામના એક આચાર્યે '**स्नात्रपंचाशिका**' નામનો ગ્રંથ પાલીતાણામાં રચ્યો છે. આ ગ્રંથની પ્રશસ્તિમાં કર્તાએ લખ્યું છે-

"**श्रीमालिवंशे गुरुदेवभक्तः**
कीकासुत. श्रीकचराभिधान' ।
तदीयसंघेन समं च यात्रां
कुर्वन् कृतोऽयं जिनराजभक्तये" ॥ ८ ॥

અર્થાત્—દેવ ગુરુભક્ત કીકાના પુત્ર કચરાએ કાઢેલા સંઘની સાથે યાત્રા કરતા જિનરાજની ભક્તિને માટે આ ગ્રંથ રચ્યો છે. (જૂઓ, પીટર્સનનો ત્રીજો રીપોર્ટ પૃ. ૨૦૯)

જે સંઘનુ પ્રસ્તુત તીર્થમાળામાં વર્ણન કરવામાં આવ્યુ છે, તેજ સંઘ આ છે. આ ગ્રંથ રચ્યાનો સંવત્ કર્તાએ આ આપ્યો છે

"**वर्षेऽब्धिखवार्द्वेदुमिते सुरम्ये श्रीपौषमासे च वलक्षपक्षे ।**
श्रीपूर्णिमायां शशिवासरे च श्रीपादलिप्ताख्यपुरे सुराष्ट्रे" ॥६॥

અર્થાત્—પાલીતાણામાં સં. ૧૮૦૪ ના પોષ સુદિ ૧૫ ને સોમવારના દિવસે આ ગ્રંથની રચના કરેલી છે સુતરાં કચરા કીકાએ આ સંઘ ૧૮૦૪ મા કાઢયો હતો એ વાત સિદ્ધ થાય છે

રહીશ, પરન્તુ પાછળથી સુરતમાં આવી વસેલ સ્વજ્ઞાતિના કુલના શા કચરા કીકાએ કાર્તિક સુ. ૧૩ (સંવત્ જણાવ્યો નથી) ના દિવસે કાઢ્યો હતો. રૂપચંદ નામના ગૃહસ્થ પણ સંઘવી તરીકે તેમાં જોડાયા હતા. હુંમસથી દરિયા માર્ગે વિદાય થઈ આ સંઘ ભાવનગર બંદર ઉતર્યો હતો. ભાવનગરમાં આ વખતે રાજા ભાવસિંહજી રાજ્ય કરતા હતા. ભાવનગરથી વરતેજ, કુનાડ થઈ સંઘ પાલીતાણે આવ્યો હતો. આ સંઘમાં ભાવનગરથી પં૦ ઉત્તમવિજયજી સાથે ચાલ્યા હતા.

આઠમી ખીમા નામના કવિએ બનાવેલી ' શત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી ' છે. આ ' ખીમા ' કોણ તે કંઈ જણાવવામાં આવ્યું નથી, તેમ રચ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી.[1] આમાં કેવળ શત્રુંજય ઉપરનાં મંદિરો અને દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન છે.

ઉપરની આઠે તીર્થમાળાઓ યદ્યપિ શત્રુંજયને લગતી છે, પરન્તુ વસ્તુતઃ શત્રુંજયની હકીકત સારા રૂપમાં પૂરી પાડનાર તો પહેલી, બીજી, ત્રીજી અને આઠમી એ ચાર તીર્થમાળાઓજ છે. બાકીની તીર્થમાળાઓમાં કાંતો સંઘના વર્ણનો છે, અને કાંતો શત્રુંજયની સ્તુતિ અને નામ માત્ર જણાવેલ છે. આ ચારે તીર્થમાળાઓમાં સિદ્ધાચલના મંદિરો, પાદુકાઓ અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનાં ઓછી વત્તી સંખ્યામાં નામો ગણાવવામાં આવ્યાં છે જેમાંનાં મુખ્ય આ છેઃ—

લલિતસરોવર, ઋષભપાદુકા, કુમરવિહાર, ઋષભદેવની માતા–ગજપર બેઠેલ, શાન્તિનાથનું મંદિર, ચોમુખજી, પાંચ પાંડવ, અદબદ, કવડયક્ષ, વાઘણપોળ, છીપાવસહી, મોલ્હાવ

1 કવિએ આ તીર્થમાળામાં સિદ્ધાચલનાં જે જે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, તેમાં દેસલવસહીનું પણ નામ છે. દેસલ એ જીર્ણોદ્ધારક સમરાશાહનો પિતા થતો. આ દેસલવસહી સમરાશાહેજ બનાવેલ છે. સમરાશાહે અહિં ૧૩૭૮ માં ઉદ્ધાર કરાવ્યો હતો. આ ઉપરથી સહજ સમજાય છે કે આ કૃતિ સં. ૧૩૭૮ પછીની છે.

સહી, ટોટશાવિહાર, સ્વર્ગારોહણ, રાજીમતીની ચોરી, થંભણ પાર્શ્વનાથ, નેમિનાથનું મંદિર (ગિરિનારની સ્થાપના), જયમલ્લનો પ્રાસાદ, તેજપાલનું મંદિર, ખરતર વસહી, તિલકતોરણ, શામળાપાર્શ્વનાથ, રાયણવૃક્ષ, કલિકુંડ, પુંડરીકજી, સૂરજકુંડ, ભીમકુંડ, ઉલખાઝોલ, સહસ્રકટ, ચેલણતલાવડી અને સિદ્ધવડ વિગેરે.

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં કર્ત્તાના નામ વિનાની ' શત્રુંજય ચૈત્ય-પરિપાટી ' અને 'ખીમા' ની ' શત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી ' માં ઉપરનાં નામો ઉપરાન્ત કેટલાંક વિશેષ નામો છે. તે નામો આ છે:—

ધર્મસિંહનું મંદિર, નરસિંહનું[1] મંદિર, લાધુવસહી, વેશ્યાવસહી, સ્વર્ગારોહ, સાંબપ્રદ્યુમ્નકુમાર, સમળીવિહાર, દેસલવસહી,' વીસવિહરમાન, સમ્મેતશિખર, ખોખાવસહી, સોખલવ સહી, વિગેરે.

---

૧ નરસિંહ, એ સુપ્રસિદ્ધ પેથડશાહનો ભાઇ થતો હતો. પેથડશાહને સંઘ કાઢવાની ઇચ્છા થતાં પોતાના ભાઇઓને એકત્રિત કરી વિચાર ચલાવે છે, તે વખતનું વર્ણન કરતાં પેથડરાસના કર્ત્તા લખે છે:—

" બઇરીય પેથડ પાટે બંધવ બોલાવઇ,
નરસીહ રતન હારે મનિ મંત્ર ચલાવઇ. " ૮

પેથડ વિગેરે તેઓ સાત ભાઇ હતા એ પણ કર્ત્તાએ આગળ ચાલતાં સ્પષ્ટ કર્યું છે:—

" સાતે બંધવિ કીયઉ વિચાર સવિહું કાજિ લિઉ નરસીઅ ભાર. " ૬૨
(જુઓ, પ્રાચીન ગુર્જર-કાવ્ય સંગ્રહ. પરિશિષ્ટ પૃ ૨૪-૨૫)

ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી આ સંગ્રહમાં પાંચ તીર્થમાળાઓ છે:—

ઉપરની પાંચ **તીર્થ**માળાઓ પૈકી **પહેલી** તીર્થમાળા **પં૦ મેઘે**[1] બનાવી છે. આ મેઘ કોણ ? તે તીર્થમાળા ઉપરથી જણાતું નથી. કારણ કે કવિએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો નથી, તેમ આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી. એટલે કયા સમયની આ તીર્થમાળા છે, એ પણ કહી શકાતું નથી. આ તીર્થમાળામાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ અને મેવાડના પ્રસિદ્ધ તીર્થો અને ગામોના મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. તેમા પણ ગામનું નામ અને ક્યા ભગવાન્ મુખ્ય છે તેજ માત્ર બતાવ્યું છે. કોઇ કોઇ સ્થળે કંઇક વિસ્તૃત વર્ણન પણ કર્યું છે. જેમ આબૂનું વર્ણન. આબૂનાં મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરતાં કવિએ વિમલ મંત્રીએ કેવી રીતે ત્યાં મંદિરો બનાવ્યાં તેનું વર્ણન કર્યું છે. આવીજ રીતે 'ચડાઉલિ[2]'નું વર્ણન ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે.

---

૧ આ મેઘ (મેહુ) તેજ છે કે–જેમણે 'નવસારી સ્તવન' અને સં. ૧૪૯૯ કાત્તિકમાસમા રાણકપુરતીર્થનું સ્તવન બનાવ્યુ છે. તેઓ સોમસુંદરસૂરિના સમયમા થયા છે, એ નિશ્ચય થાય છે.

૨ ચડાઉલિ, એ અત્યારે ચંદ્રાવતીના નામથી ઓળખાય છે. આ ગામ આબૂરોડથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમાં લગભગ ચાર ગાઉ ઉપર આવેલુ છે.

જે ' ચડાઉલી ' માં અત્યારે એક પણ મંદિર નથી અને ગામ પણ નાનકડું છે, તે ચડાઉલિનું કવિ કેવું વર્ણન કરે છે:—

"નગર ચડાઉલિના ગુણ ઘણા ભવણુ અઢારઇ છઇ જિણતણા;
ચઉરાસી ચહુટે હિવ ફિરઉ ઠામિ ઠામિ દીસઇ જુંહરિઉ. ૨૬
મૂલનાયક શ્રીનાભિમલ્હારિ જિત્યુ દીઠઇ મનિ હર્ષ અપાર;
કરઇ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર ચડાઉલિ લંકા જિસી." ૨૭
(પૃ.૫૦)

આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિના સમયમાં અહિં ૧૮ જિનમંદિરો હતા.

આ તીર્થમાળામા જે જે તીર્થો અને ગામોના નામો ઉલ્લેખ્યાં છે, તે અનુક્રમે છે, એમ કંઇ નથી. પ્રારંભમાં શત્રુંજયનું નામ આપી પછી ગિરિનારનું અને અષ્ટાપદનું આપી ભરૂચ, સોપારા, ખંભાત એમ નામો આપ્યાં છે. આવી રીતે મારવાડ મેવાડનાં તીર્થોનો પણ અનુક્રમ સાચવ્યો જોવાતો નથી. એકંદર કવિ આ તીર્થમાળામાં એકસો.વીશ તીર્થોનું વર્ણન કર્યાનું જણાવે છે:—

"એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ
કહિઉં ભણિઉં હુઇ અવિહં પ્રણામ." ૮૮ (પૃ.૫૬)

આ ઉપરાન્ત આ તીર્થમાળામાં વિશેષ કંઇ જાણવા જેવી હકીકત જણાતી નથી.

બીજી આગમ ગચ્છીય પં० મહિમા વિરચિત ચૈત્યપરિપાટી ' છે. આ મહિમા કોણ, તે પણ આ કૃતિ ઉપરથી જણાતુ નથી. કારણ કે-આ કવિએ પણ પોતાનો વિશેષ કંઇ પરિચય આપ્યો નથી. કવિએ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો પૂરો સંવત્ આપ્યો નથી. માત્ર છેલ્લી કડીમાં એટલુંજ જણાવ્યું છે કે—

"આરીસિ શ્રાવણ વદિ તીજ ભલી સુરસાર
ગોડીમંડણ ધ્યાનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભંડાર." સં० તી. ૧૧ (પૃ ૬૧)

પ્રાકૃતમાં આ ગામનું નામ ' **चड्डावली** ' થાય છે. જ્યારે સંસ્કૃતમાં ' **चंद्रावती** ' ના નામથી ઉલ્લેખ્યું છે. આ તેજ ચંદ્રાવતી છે, જ્યાં પરમાર ધારાવર્ષ રાજા રાજ્ય કરતો હતો અને જ્યાં વિમલમંત્રી પાટણ છોડી રહ્યો હતો.

આમાં સૈકો જણાવ્યો નથી. માત્ર સૈકા ઉપરનાં વર્ષ ૨૨ જણાવી **શ્રાવણ** પક્ષની ત્રીજને ગુરૂવારે આ પરિપાટી રચી, એમ જણાવે છે[1]. વળી આમાં વર્ણવેલ તીર્થોનાં નાંમો પૂરાં કરી કવિ કથે છે—

"સંવત એકવીસ ભેટીયા ભયભંજન ભગવંત" સ૦ તી૦ ૬
(પૃ. ૬૧)

આમા પણ સૈકો ન બતાવી માત્ર ચાલુવર્ષ 'એકવીસગું' બતાવેલ છે. ઉપરનાં બે કથનોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે–કવિએ ૨૧ મા વર્ષમાં યાત્રા પૂરી કરી, અને બાવીશમાં વર્ષમાં આ ચૈત્યપરિપાટી બનાવી.

આમાં વર્ણવેલ તીર્થોની યાત્રા અમદાવાદથી શરૂ કરી છે અને ગુજરાત અને મારવાડનાં ગામોનાં મંદિરો ગણાવી પૂરી કરી છે. આ તીર્થમાળામાં ખાસ એક વિશેષતા છે. અને તે એ કે–આ કૃતિમાં કવિનો ઉદ્દેશ્ય મૂર્ત્તિયોની સંખ્યા બતાવવાનો છે અને તેથી તેઓ પ્રત્યેક ગામનાં મંદિરોમાં કેટલી કેટલી મૂર્ત્તિયો–જિનબિંબો છે, તેની સંખ્યા બતાવતા ગયેલ છે. પોતાનો આ ઉદ્દેશ્ય કવિએ શબ્દોમાં પણ વ્યક્ત કર્યો છે:–

"સંખ્યા કહું જિનબિંબની રે લો અંગથી આલસ છાડિ રે" મા૦ પ્ર૦ ૨
(પૃ. ૫૭)

છેવટ જતાં આમાં વર્ણિત સંખ્યા કવિના શબ્દોમાં કહીએ તો આટલી છે:–

"સહિસ ઉગણીસ નિ ઊપરિં બાવન છિ ગુણવંત" સં૦ (પૃ. ૬૧)

---

[1] કવિએ આ તીર્થમાળામાં જે જે તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે, તેમાં 'કાપડહેડા' તીર્થનું પણ નામ છે. 'કાપડહેડા' તીર્થની ઉત્પત્તિ સં. ૧૬૭૮માં થયેલી છે, એ વાત મુનિ દયારત્ન વિરચિત 'કાપડહેડા' રાસથી અને 'કાપડહેડા'ના શિલાલેખોથી સિદ્ધ થાય છે. સુતરાં, કવિની આ રચના અઢારમી શતાબ્દિના ૨૨ મા વર્ષમાં (૧૭૨૨) માં બનેલી છે, એ કલ્પના કરવી અસ્થાને નહિંજ ગણાય.

આપ્યો છે. ચારે દિશાના વર્ણનોમા નિમ્નલિખિત દેશોનો કવિએ સમાવેશ કર્યો છેઃ—

૧ પશ્ચિમ દિશામાં કાઠિયાવાડ, કચ્છ, સિંધ અને મારવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૨ પૂર્વ દિશામાં આગરાથી લઇ કાશી, મગધ, બંગાલ અને મેવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૩ દક્ષિણમા ખાનદેશથી શરૂ કરી દ્રાવિડ, મલબાર, વીજાપુર તથા સૂરત જીલ્લો અને ગુજરાતનો સમાવેશ કર્યો છે.

૪ ઉત્તરમાં દિલ્લી, પંજાબ, કાશ્મીર, મુલતાન અને લાટ દેશનો સમાવેશ કર્યો છે.

આ કવિએ દક્ષિણનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેમાં મ્હોટે ભાગે દિગમ્બર તીર્થોનું વર્ણન છે. કવિનું કેટલુંક વર્ણન બહુ ધ્યાન ખેંચનારૂં છે. કાંચીના વર્ણનમાં કવિએ કાંચીને બે વિભાગમાં વિભક્ત કરી બતાવી છે. જૈન કાંચી અને શિવ કાંચી. (જૂઓ. પૃ. ૧૧૭) મલબાર અને કલિકોટના વર્ણનમાં કવિ કહે છેઃ—

' ઘાટ ઉતરી આવ્યા મલબારિ કલિકોટ બંદિર અતિહિ ઉદાર,
જિન મંદિર શ્વેતાંબર તણું વ્યાપારી ગુજ્જર તિહાં ભણું. " ૭૭
(પૃ ૧૧૯)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે—કવિના સમયમા મલબાર અને કલિકટમાં શ્વેતામ્બર મંદિર હતું, તેમ ત્યાં ગુર્જર વાણિયાઓ પણ વસતા હતા.

કવિના વર્ણન ઉપરથી એક ખાસ જાણવા જેવી વાત મળે છે અને તે એ કે—અત્યારે જૈનધર્મ જેમ વાણિયાનો થઇ પડયો છે, તેમ તે વખતે ન્હોતું. દક્ષિણમાં તે વખતે ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા. કવિ એક સ્થળે કહે છેઃ—

" ચાર વર્ણના શ્રાવક ભદ્ર બ્રહ્મ ક્ષત્રિ વૈશ્ય નિ સુદ્ર,
નાતિતણો એહજ વિવહાર મિથ્યા દેવ તણો પરિહાર. " ૮૩
(પૃ ૧૧૯)

કૃપાવિજયના શિષ્ય થતા હતા. છેલ્લી કડી ઉપરથી જણાય છે કે આ નામમાલા કવિએ દીવબંદિરમાં બનાવી હતી. કવિના આ શબ્દો–" संवत् १७२१ वर्षे भट्टारक श्री १०६ श्रीविजयप्रभसूरीश्वरचरणसेवां कुर्वता चतुर्मासकमध्ये पं० मेघविजयेन कृता लिखिता च श्रीशत्रुंजयादितीर्थयात्रासंघपतिपद्दभक्त वसा० श्रीनेमीदास सामीदास वीरदास पठनार्थम् । "–૨૫૫ બતાવે છે કે–પં૦ મેઘવિજયે વિજયપ્રભસૂરિની સાથે કરેલા ચોમાસામાં સં. ૧૭૨૧ માં આ કૃતિ કરી છે.

આ નામમાળામાં પણ જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ બિરાજમાન હતા, તે ગામોનાં નામો આપ્યાં છે. અને તેવાં ૧૦૮ નામો આપ્યાંનું 'અઠોત્તરસઉ પરણામઇ' શબ્દથી કહે છે. આમાં પણ ગુજરાત–કાઠીયાવાડ અને મારવાડનાં ગામોનાં નામો આવી જાય છે.

ત્રીજું પં૦ રત્નકુશલ વિરચિત 'પાર્શ્વનાથ સંખ્યા સ્તવન' છે. રત્નકુશલે પોતાના પરિચયમાં માત્ર અંતમાં એટલું જ કહ્યું છેઃ–

" ગણિ દામા શિષ્ય 'રતનકુશલ[1]' ભગતિઇ કહઇ રે આપો ચરણઈ વાસ " ૨૦ (પૃ. ૬૭૦)

આ ઉપરથી સમજાય છે કે–તેમના ગુરુનું નામ 'દામા હતું

---

૧ આ રત્નકુશલ સત્તરમી શતાબ્દિની મધ્યમાં થયા છે. તેમણે 'पंचाशकवृत्ति' ની એક પ્રતિ લખી છે. તેની અંતમાં લખેલી પંક્તિયો ઉપરથી તેમનો સમય અને તેમના ગુરુનો પણ પરિચય મળી જાય છે. તે પંક્તિઓ આ છેઃ–

" संवत् १६५२ वर्षे आश्विनसितपंचमीदिने । रविवारे । उंझा ग्रामे । पंडितोत्तम पं० श्री ५ मेहर्षिगणि शिष्य श्रीदामर्षिगणिश्रेष्ठचरणारविंदचंचरीकायमानविनेयाणुरत्नकुशलगणिनालेखि... "

(भाग प्रशस्ति संग्रहमांथी)

આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાંજ નામો બતાવ્યાં છે, પરન્તુ ઉપરની બે તીર્થમાળાઓ કરતાં બહુજ થોડાં. રચ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી.

ચોથું શાંતિકુશલ વિરચિત '**ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન**' છે. કવિએ આપેલા પરિચય ઉપરથી જણાય છે કે–તેઓ વિનયકુશલના શિષ્ય થતા હતા. વળી ૩૧ મી કડી ઉપરથી એ પણ જણાય છે કે–વિજયસેનસૂરિના સમયમાં સં ૧૬૬૭ માં આ સ્તવન બનાવ્યું છે. યદ્યપિ કવિએ આ કૃતિને '**સ્તવન**' તરીકે ઓળખાવી છે, પરન્તુ વસ્તુતઃ ઉપરની ત્રણ કૃતિયોની માફક આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાં નામોજ બતાવવામાં આવ્યાં છે. જો કે–છેવટ જતાં થોડીક કડીઓમાં પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

ઉપરની ચારે તીર્થમાળાઓમા ઓછી વત્તી સખ્યામાં પાર્શ્વનાથનાં નામો ગણાવવામાં આવ્યા છે, તેમા મુખ્ય આ છે:–

સંખેશ્વર, નવખંડા, ગાડરિયા, જીરાઉલા, પંચાસરા, પાહૂલણ, પોસીના, અમીઝરા, લોઢણ, નવપલ્લવ, કરહેડા, ચિંતામણિ, નવલખા, ભીડભંજણ, અંતરીક, અવંતી, મગસી, ફલોધી, અજારા, ગોડી, વરકાણા, અરિગંજન, ચેલણ, ડોકરિયો, સસફણા, થંભણ, ભાભા, મોઢેરા, સહસફણા, પંચાસરા, કોકા, કંસારી, ભટેવા, વાડી, નવરેખ, વિઘનહરા, ઓટિંગો, કાપરહેડા, અહિછત્તા, શામળા, રાવણ, અમીના, દૂધાધારી, નારિંગ, માણિક્ય, ઘૃતકલ્લોલ, શુદ્ધદંતી, નવફણા, નવસારી, ચાંચલીઆ અને દાદો વિગેરે.

જો કે–આ તીર્થમાળાઓમા બીજાં ઘણા નામો એટલે બધાં મળીને **એકસો** આઠ નામો આપવામાં આવ્યાં છે, પરન્તુ અહિં સારમાં માત્ર પ્રસિદ્ધ નામોનોજ ઉલ્લેખ કર્યો છે.

પરચૂરણ વિભાગ.

આ સંગ્રહમાં ૬ તીર્થમાળાઓનો સમાવેશ થાય છે. જેમાંની ૨ સૂરત સંબંધી છે, ૧ ગિરિનાર સંબંધી, ૧ શાસ્વત તીર્થો સંબંધી, ૧ જેસલમેર સંબંધી અને ૧ કાવી તીર્થ સંબંધી. તે તીર્થમાળાઓ આ છેઃ—

૧ રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય વિરચિત 'ગિરિનાર તીર્થમાળા' પૃ. ૩૩–૩૭

૨ લાધાસાહ વિરચિત 'સૂરત ચૈત્ય પરિપાટી' પૃ. ૬૨–૬૯

૩ કીર્ત્તિ મેરૂ વિરચિત 'શાશ્વત તીર્થમાળા' પૃ. ૧૪૧–૧૪૫

૪ જિનસુખસૂરિ વિરચિત 'જેસલમેર ચૈત્ય પરિપાટી' પૃ. ૧૪૬–૧૪૮

૫ કવિ દીપવિજય વિરચિત 'કાવી તીર્થવર્ણન' પૃ. ૧૭૧–૧૭૩

૬ વિનયવિજયોપાધ્યાય વિરચિત 'સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી' પૃ. ૧૮૯–૧૯૪

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓમાં પહેલી 'ગિરિમારતીર્થ' સંબંધી છે.

ગિરિનાર તીર્થ.

આ તીર્થમાળાના કર્ત્તા છે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્ય. તેમનું નામ જણાવવામાં આવ્યું નથી. તેમ રચ્યાનો સંવત્[1] પણ આપ્યો

---

૧ કવિએ યદ્યપિ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી, પરન્તુ અહિંનાં મંદિરો બનાવનાર તથા ઉદ્ધાર કરાવનારનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેમાં વ્ય૦ શાણા અને ભૂંભવનું નામ આપ્યું છે, આ શાણા અને ભૂંભવ વિક્રમની સોળમી શતાબ્દિમાં થયા છે, એવું ગિરિનાર ઉપરના એક લેખથી માલૂમ પડે છે, અત એવ આ કૃતિ સોળમી શતાબ્દિની—ખાસ કરીને સં. ૧૫૨૩ પછીની-છે, એ વાત નિર્વિવાદ છે. શાણા અને ભૂંભવવાળો શિલાલેખ આ છેઃ—

નથી. કર્ત્તાએ આ તીર્થમાળામાં ગિરિનારતીર્થનું—ત્યાંનાં દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, એટલું જ નહિં પરન્તુ આ તીર્થ ઉપરનાં મંદિરો બનાવનાર અને ઉદ્ધાર કરાવનારાઓનો પણ પરિચય આપ્યો છે. આવા જે જે પુરૂષોના નામો કવિએ આમાં આપ્યાં છે, તેમાંના મુખ્ય આ છેઃ—

વસ્તુપાલ, ધરણીગ, સલખ, સમરસિંહ, ધૂંધલ, તેજપાલ, આંબો, પૂનાશાહ, સિદ્ધરાજ જયસિંહ, સાજણ, ગોઇઆ, શાણો, ભૂંભવ, નરપાલ, સાલિગ, મેલા, સમસિંહ, ડૂંગર, ચીતર અને સામલ વિગેરે.

કવિએ અહિંનાં જે જે મુખ્ય સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમાં સૌથી પહેલાંજ તેણે **તેજલપુરનું**[1] નામ ઉલ્લેખ્યું છે, આ

" संवत् १५२३ वर्षे वैशाख सुदि १३ गुरौ श्रीवृद्धतपापक्षे श्रीगच्छनायकभट्टारकश्रीरत्नसिंहसूरीणां तथा भट्टा० उदयवल्लभसूरीणां [च] उपदेशेन । व्य० श्रीशाणा सं० भूंभवप्रमुखश्रीसंघेन श्रीविमलनाथपरिकरः कारितः प्रतिष्ठितो गच्छाधीशपूज्यश्रीज्ञानसागरसूरिभि "

જે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્યે આ તીર્થમાળા બનાવી છે, તેજ રત્નસિંહસૂરિના ઉપદેશથી ઉપર્યુક્ત શ્રાવકોએ અહિં સં૰ ૧૫૨૩ માં વિમલનાથનું પરિકર બનાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે, એટલે કવિનો સમય અનાયાસ સોળમી શતાબ્દિનો સિદ્ધ થાય છે.

૧ આ તેજલપુર, વસ્તુપાલે પોતાના ભાઈ તેજપાલના નામથી વસાવ્યાનું કવિ જણાવે છે પરન્તુ તે ઠીક નથી આ તેજલપુર ખાસ મંત્રી તેજપાલે પોતાના નામથી વસાવ્યું હતું એનું પ્રમાણ એ છે કે—

નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિ, કે જેઓ તેરમી શતાબ્દિમાં—વસ્તુપાલ—તેજપાલના સમયમાંજ થયા છે અને જેઓ વસ્તુપાલ—તેજપાલના ગુરૂ થાય છે, તેમણે '**रेवंतगिरिरासु**' માં લખ્યું છે—

તેજપાલિ ગિરનારતલે તેજલપુરૂ નિયનામિ
કારિઉ ગઢમઢપવપવરુ મણહરુ ઘરિ આરામિ " ૯

ઉપરાન્ત અહિં જે જે સ્થાનો આમાં વર્ણવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે.—

સુવર્ણરેખા નદી, દામોદર, કાલમેઘ, નેમનાથનું મંદિર, પાંપામઠી, શત્રુંજયાવતાર, સમ્મેતશિખર અને અષ્ટાપદની સ્થાપના, કપર્દી યક્ષરાજ, મરૂદેવીમાતા, તિલકઆગાઢ, રાજીમતીનું સ્થાન, કંચનવિહાર, ગંગાવતારકુંડ, અંબિકામાતા, સિદ્ધવિનાયક, સહસ્રાવન, લાખાવન અને ચંદ્રગુફા[1] વિગેરે

સૂરત.

સૂરત શહેરના મંદિરોનું વર્ણન કરનારી ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં બે તીર્થમાળાઓ છે. એક કડૂકમતીય લાધાશાહ વિરચિત **'સૂરતચૈત્યપરિપાટી'** અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજીવિરચિત **'સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી'**. લાધાશાહે[2] આ 'સૂરતચૈત્યપરિપાટી' સં. ૧૭૯૩ ના માગશર વદિ

આવી જ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ પણ **રૈવતકલ્પ**માં લખ્યું છે—

"तत्थ तेजपालमंतिणा गिरनारतले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं।"

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આ તેજલપુર મંત્રી તેજપાલે વસાવ્યું હતું, નહિં કે તેના ભાઈ વસ્તુપાલે. અત્યારે આ ગામ વિદ્યમાન નથી.

૧ આ સ્થાનો સંબંધી શું સ્થાન ક્યાં છે? અને તેની ઉત્પત્તિ શી રીતે થઈ, એ બાબતોની માહિતી નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિકૃત **રેવતગિરિરાસુ**, જિનપ્રભસૂરિકૃત **રૈવતકલ્પસંક્ષેપ**, **રૈવતકલ્પ** તથા ધર્મઘોષસૂરિકૃત **ગિરિનારકલ્પ**માં સારી રીતે આપવામાં આવી છે. આ કૃતિઓ 'ગાયકવાડ ઓરિયેન્ટલ સિરીઝ'માં **પ્રાચીન-ગુર્જર કાવ્ય-સંગ્રહ**ના ભાગ ૧ નામે પ્રસિદ્ધ થઈ છે. ત્યાંથી જોઈ લેવાની ભલામણ છે.

૨ આ જ લાધાશાહે વિ. સં. ૧૭૭૫ માં 'શિવચંદજીનો રાસ' બનાવ્યો છે. આ રાસમાં કવિ પોતાને શિવચંદ્રના ગચ્છપતિ તરીકે પોતાને ઓળખાવે છે—

'કડૂઆમતિ ગચ્છપતિ સાહજી લાધા મતિ ગય
તિણે રાસ રચ્યા એ સુગુરુ ભગુન સુખ થાય' ૧૧
(મારી પાસના પ્રશસ્તિ સંગ્રહમાંથી)

૧૦ ના દિવસે સૂરતમાં ચોમાસુ રહીને બનાવી છે. કવિ લાધાએ સૂરતના દેરાસરોના નામોજ માત્ર નથી આપ્યા, પરન્તુ પ્રત્યેક દેરાસર કયા કયા પુરામાં આવ્યું તે, પરામા કેટલાં મ્હોટાં દેરાસરો અને કેટલાં ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસરની પાષાણ અને ધાતુની મૂર્ત્તિઓની, પંચતીર્થી, પટ, પાટલી અને સિદ્ધચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા બતાવેલી છે. કવિએ પ્રત્યેક ઢાળની અંતે બબ્બે દૂહા આપી એક એક ઢાળમા વર્ણવેલ મંદિરો, ઘર દેરાસરો અને જિનબિંબોની સંખ્યા આપી છે. એવી રીતે ત્રણ ઢાળોમાં કવિએ સૂરતનાં–સૂરત અને પરાના મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે ત્રીજી ઢાળની અંતમા કવિ મંદિરો, ઘરદેરાસરો અને બિંબોની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે:—

> નગતમાહે ત્રણ ભયરા દેહરા દશ શ્રીકાર,
> ચૈયમય પણતીસ છે દેહરાસર મનોહાર. ૧
> સગવાલે સઘલે થઇ બિંબ સંખ્યા કહુ તેહ
> તીન હજાર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રણમું તેહ. ૨
> (પૃ. ૬૭)

એટલે કે–૧૦ મ્હોટા દેરા, ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩૯૭૨ જિન બિંબો સૂરતમા હતા.

ચોથી ઢાળની પાચમી કડીથી કવિએ જિનબિંબો વિગેરેની સંખ્યા જેમ બહુ સ્પષ્ટ રીતે આપી છે, તેવી રીતે તીર્થમાળાની અંતમા ગદ્યમા પણ સંખ્યા બતાવી છે. તે આ પ્રમાણે:—

" શ્રીસૂરત મધે દેહરા ૧૦ છે, દેરાસર (ઘરદેરાસર) ૨૩૫, ભૂયરા ૩, પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮, પંચતીરથીની ૫, ચોવીસવટાની ૨૪, એકલમલ, પટ, પાટલી, સિદ્ધચક્ર, ચૌમુખ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૧ છઇ."

(જુઓ પૃ. ૬૯)

ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ 'સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી' સં. ૧૬૮૯મા બનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એકંદર

ઉપરાન્ત અહિંનાં જે જે સ્થાનો આમાં વર્ણવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે:—

સુવર્ણરેખા નદી, દામોદર, કાલમેઘ, **નેમનાથનું મંદિર**, **પાંપામઠી**, શત્રુંજયાવતાર, **સમ્મેતશિખર** અને **અષ્ટાપદની** સ્થાપના, કપર્દી યક્ષરાજ, મરૂદેવીમાતા, તિલકપ્રાસાદ, રાજીમતીનું સ્થાન, કંચનવિહાર, ગંગાવતારકુંડ, અંબિકામાતા, **સિદ્ધવણાયગ**, સહસાવન, લાખાવન અને ચંદ્રગુફા[1] વિગેરે.

સૂરત.

સૂરત શહેરનાં મંદિરોનું વર્ણન કરનારી ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં બે તીર્થમાળાઓ છે. એક કડૂઆમતીય **લાધાશાહ** વિરચિત **'સૂરતચૈત્યપરિપાટી'** અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રીવિનયવિજયજીવિરચિત 'સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી.' લાધાશાહે[2] આ 'સૂરતચૈત્યપરિપાટી' સં. ૧૭૯૩ ના માગશર વદિ

આજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ પણ **રૈવતકલ્પ**માં લખ્યું છે:—

"**तत्थ तेजपालमंतिणा गिरनारतले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं।**"

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આ તેજલપુર મંત્રી તેજપાલેજ વસાવ્યું હતું; નહિં કે તેના ભાઇ વસ્તુપાલે. અત્યારે આ ગામ વિદ્યમાન નથી.

૧ આ સ્થાનો સંબંધી કયું સ્થાન ક્યાં છે? અને તેની ઉત્પત્તિ શી રીતે થઇ, એ બાબતોની માહિતી નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિકૃત **रेवंतगिरिरासु**, જિનપ્રભસૂરિકૃત **रेवतकप्पसंखेवो**, **रैवतकल्प** તથા ધર્મઘોષસૂરિકૃત **गिरिनारकल्प** માં સારી રીતે આપવામાં આવી છે. આ કૃતિઓ 'ગાયકવાડ ઓરિયન્ટલ સિરીઝ'માં **प्राचीन–गुर्जर काव्य–संग्रह** ના ભાગ ૧ લામાં પ્રસિદ્ધ થઇ છે, ત્યાંથી જોઇ લેવાની ભલામણ છે.

૨ આજ **લાધાશાહે** વિ.સં. ૧૭૭૫ માં 'શિવચંદજીનોરાસ' બનાવ્યો છે. આ રાસમાં કવિ પોતાને ગચ્છના ગચ્છપતિ તરીકે ઓળખાવે છે:—

"કડૂઆમતિ ગચ્છપતિ ગાદીજી **લાધા** કવિરાય:
તિણે રાસ રચ્યો એ સુણત ભણત સુખ થાય." ૧૧
(મારી પાસેના પ્રશસ્તિ સંગ્રહમાંથી)

૧૦ ના દિવસે સૂરતમાં ચોમાસુ રહીને બનાવી છે. કવિ લાધાએ સૂરતના દેરાસરોનાં નામો જ માત્ર નથી આપ્યાં, પરન્તુ પ્રત્યેક દેરાસર ક્યા ક્યા પુરામાં આવ્યું તે, પરામાં કેટલાં મ્હોટાં દેરાસરો અને કેટલા ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસરની પાષાણ અને ધાતુની મૂર્તિયોની, પંચતીર્થી, પટ, પાટલી અને સિદ્ધચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા બતાવેલી છે. કવિએ પ્રત્યેક ઢાળની અંતે બબ્બે દૂહા આપી એક એક ઢાળમાં વર્ણવેલ મંદિરો, ઘર દેરાસરો અને જિનબિંબોની સંખ્યા આપી છે. એવી રીતે ત્રણ ઢાળોમાં કવિએ સૂરતના—સૂરત અને પરાના મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે ત્રીજી ઢાળની અંતમાં કવિ મંદિરો, ઘરદેરાસરો અને બિંબોની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે:—

સૂરતમાંહે ત્રણ બયરા દેહરા દશ શ્રીકાર,
ઘરપ્રમ પણતીસ છે દેહરાસર મનોહાર ૧
સરવાલે સરવે થઇ બિંબ સંખ્યા કહું તેહ
તીન હજાર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રણમું તેહ ૨
(પૃ ૬૭)

એટલે કે—૧૦ મ્હોટા દેરા, ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩૯૭૨ જિન બિંબો સૂરતમાં હતાં.

ચોથી ઢાળની પાંચમી કડીથી કવિએ જિનબિંબો વિગેરેની સંખ્યા જેમ બહુ સ્પષ્ટ રીતે આપી છે, તેવી રીતે તીર્થમાળાની અંતમાં બધમાં પણ સંખ્યા બતાવી છે. તે આ પ્રમાણે:—

“ શ્રીસૂરત મધ્યે દેહરા ૧૦ છે, દેરાસર (ઘરદેરાસર) ૨૩૫, ભૂયરાં ૩, પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮, પંચતીરથીની ૫, ચોવીસવટાની ૨૪, એકલમલ, પટ, પાટલી, સિદ્ધચક્ર, ચોમુખ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૨ છઇ. ”

(જુઓ પૃ. ૬૯)

ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ ‘ સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી ’ સં. ૧૬૮૯ મા બનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એકંદર

૧૪ કડિયોમાં પૂરી કરી છે. જેમાંની પ્રથમની અગિયાર કડિઓમાં સૂરતનાં અગિઆર દેરાસરોનાં નામો આપ્યાં છે. પ્રત્યેક કડીમાં દેરાસરમાં બિરાજમાન મુખ્ય ભગવાનનું નામ—જેના નામથી દેરાસર પ્રસિદ્ધ હોય તે ભગવાનનું નામ—આપી સ્તુતિ કરી છે. તે ઉપરાન્ત મૂર્ત્તિઓની સંખ્યા કે એવી બીજી બાબત કંઈ બતાવી નથી. બારમી અને તેરમી કડીમાં રાનેર, વલસાડ, ગણદેવી, નવસારી અને હાંસોટમાં બિરાજમાન પ્રભુની સ્તુતિ કરી ૧૪ મી કડીમાં પોતાનો પરિચય આપ્યો છે. જેમાં વિજયસિંહસૂરિના શિષ્ય કીર્ત્તિવિજય અને તેમના શિષ્ય વિનયવિજયે આ કૃતિ કર્યાનું જણાવ્યું છે. આ ઉપાધ્યાયજીએ સૂરતનાં જે ૧૧ દેરાસરોનાં નામો ગણાવ્યાં છે તે અનુક્રમે આ છેઃ—૧ ઋષભદેવનું, ૨ શાન્તિનાથનું, ૩ ધર્મનાથનું, ૪ પાર્શ્વનાથનું, ૫ સંભવનાથનું, ૬ ધર્મનાથનું, ૭ અભિનંદનનું, ૮ પાર્શ્વનાથનું, ૯ કુંથુનાથનું, ૧૦ અજિતનાથનું અને ૧૧ ચિંતામણિપાર્શ્વનાથનું.

શાશ્વતતીર્થ.

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓ પૈકી ત્રીજી ' તીર્થમાળા ' **શાશ્વતતીર્થો** સંબંધી છે. આ તીર્થમાળાના કર્ત્તા છે વાચનાચાર્ય [1]**કીર્ત્તિમેરૂ**. કર્ત્તાએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો નથી, તેમ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી. કવિએ આ તીર્થમાળામાં શાશ્વત તીર્થોની સંખ્યા બતાવી છે, જેમાં ગત ચૌવીસી, વર્ત્તમાન ચોવીસી, અનાગત ચૌવીસી, વીસ વિહરમાન, ૪ શાશ્વત અને તે ઉપરાન્ત સ્વર્ગ, પાતાલ અને તિર્યગ્લોકની તમામ શાશ્વત જિનબિંબોની સંખ્યા બતાવી છે, એટલુંજ નહિં

૧ આ કીર્ત્તિમેરૂ વિક્રમની પંદરમી શતાબ્દિમાં થયા છે. કારણ કે—નેમણે, નાગપુર તપાગચ્છીય રત્નશેખરસૂરિકૃત ' दिनशुद्धिप्रदीपिका ' ની પોતે લખેલી પ્રતિની અંતમાં ' संवत् १४९७ वर्षे कार्तिक मासि लिखिता वा० कीर्तिमेरुणा ' એમ લખેલ છે.

પરન્તુ આ લોકમા સમેતશિખર, શત્રુંજય, સોપારા, જીરાઉલા, ફલવર્દ્ધિ, રતનપુર, સાચોર, ખંભાત, ઘોઘા વિગેરે ગામોમા જ્યા જ્યા અલૌકિક જિનબિંબો હોય તેને વંદણા કરી છે એ પ્રમાણે તમામ જિનબિંબોની સ્તવના કરી કર્ત્તાએ પાચમહાવ્રતધારી સાધુઓને વંદન કર્યું છે એકંદર ૨૮ કડિયોમા આ તીર્થમાળા સમાપ્ત કરી છે

જેસલમેર તીર્થ.

આ તીર્થ સંબંધી ઉપરની છ તીર્થમાળાઓ પૈકી એક તીર્થમાળા છે, જે જિનસુખસૂરિ[1] નામના આચાર્યે બનાવી છે કર્ત્તાએ પોતાનો પરિચય આપ્યો નથી, પરન્તુ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો સંવત્ ૧૭૭૧ આપ્યો છે આ તીર્થમાળામા કવિએ જેસલમેરના ખાસ ખાસ મંદિરોનુ વર્ણન કર્યું છે મંદિરોનુજ વર્ણન નથી કર્યું, કિન્તુ પ્રત્યેક મંદિરમા કેટલા કેટલા જિનબિંબો છે, તેની સંખ્યા પણ આપી છે આમા એકંદર ૮ મંદિરોનુ વર્ણન કર્યું છે તે ૮ મંદિરો આ છે —૧ મહાવીરનુ, ૨ આદિનાથનુ, ૩ ચંદ્રપ્રભુનુ, ૪ અષ્ટાપદનુ, ૫ શાન્તિનાથનુ, ૬ સંભવનાથનુ, ૭ શીતલનાથનુ અને ૮ પાર્શ્વનાથનુ. આ આઠે મંદિરોમા જિનબિંબોની સંખ્યા કેટલી હતી, તે સંબંધી કવિ સ્પષ્ટ કહે છે —

'ઇમ સદા આઠ પ્રાસાદમાહે બિંબ પેતાલીસસૈ
આગલી ઊપર ચઉરાસી જિનવર વંદતા શિવ લીનસૈ

(પૃ ૧૪૮)

એકંદર આઠે દેરાસરોમા ૪૫૮૪ જિનબિંબોની સંખ્યા આપી છે.

---

૧ જિનસુખસૂરિ. તેમનો જન્મ સં ૧૭૩૯ ના માર્ગશીર્ષ સુદિ ૧૫મે થયો હતો પિતાનુ નામ રૂપસી અને માતાનુ નામ સુરૂપા હતુ સં ૧૭૫૧ માહ સુ ૫ પુણ્યપાલસરમા દીક્ષા, દીક્ષાનુ નામ સુખકીર્ત્તિ સં ૧૭૬૩ મા સૂરિપદ અને ૧૭૮૦ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦ મે રીણી નગરમા સ્વર્ગવાસ વધુ માટે જુઓ રત્નસાગર ભાગ ૨ જો, પૃ ૧૦૦

કાવીતીર્થ.

કવિવર દીપવિજયજીએ સં. ૧૮૮૬ મા આ તીર્થની તીર્થમાળા બનાવી છે. કાવીમાં હાલ બે જિનમંદિરો છે. આ બન્ને દેરાસરો 'સાસુ-વહુનાં દેરાસરો 'ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ પ્રમાણે 'સાસુ-વહુનાં દેરા ' શા માટે કહેવાય છે? એ કારણ કવિએ આ તીર્થમાળામાં બતાવ્યું છે. અર્થાત્ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિ આમાં વર્ણવી છે. કવિએ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેનો ટૂંક સાર આ છેઃ—

વડનગરના રહેવાસી નાગરજ્ઞાતીય અને ભદ્રસિવાણા ગોત્રીય ગાંધી દેપાલ ખંભાતમાં આવીને રહેવા લાગ્યો. વ્યાપાર કરતાં તેણે કોટી દ્રવ્ય પેદા કર્યું. તેનો પુત્ર અલુઓ ગાંધી હતો, અને તેનો પુત્ર લાડકો ગાંધી હતો. લાડકાને બે પુત્રો થયાઃ—વાહુઓ અને ગંગાધર. વાહુઆને બે સ્ત્રિયો હતીઃ- પોપટી અને હીરાબાઇ. હીરાંબાઇને ત્રણ પુત્રો થયાઃ-કુંઅરજી, ધર્મદાસ અને સુવીર. કુંવરજીની એક સ્ત્રી હતી. જેનું નામ હતું વીરાંબાઇ.

આ કુટુંબે કાવીમાં એક જિનમંદિર બનાવ્યું. અને સં. ૧૬૪૯ માં વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં ઋષભદેવ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

એક વખત હીરાંબાઇ સાસુ અને વીરાંબાઇ વહુ આ મંદિરમાં દર્શન કરવાને આવેલાં. તે વખતે વહુ ઊંચી અને મંદિરનું બારણું નીચું હોવાના કારણે, વહુએ સાસુને ધીરે રહીને કહ્યું. " બાઇજી ! મંદિરનું શિખરતો બહુ ઊંચું બનાવ્યું, પણ બારણું બહુ નીચું કર્યું. " વહુનું આ વચન સાંભળી સાસુને રીસ ચઢી, તેણીએ વહુને મ્હેણું મારતાં કહ્યું.—" વહુજી ! તમને હોંશ હોય તો પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવી મ્હોટા શિખરવાળું મંદિર બનાવો અને તેનું બારણું સમજી વિચારીને ઊંચું-નીચું કરાવો. "

સાસુના મ્હેણા ઉપર વહુને ચટકો લાગ્યો. તેણીએ તત્કાળ પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવ્યું, અને સંવત્ ૧૬૫૦ માં મંદિરનું ખાત મુહૂર્ત કર્યું. પાંચ વર્ષે મંદિર પૂરૂં થયું. મંદિરનું નામ રત્નતિલક રાખ્યું. અને તેજ વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં સંવત્ ૧૬૫૫ ના શ્રાવણ સુદિ ૯ ના દિવસે ધર્મનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

બસ, આજ ઉપરથી આ બન્ને દેરાસરો[1] 'સાસુ વહુનાં દેરાસરો' ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયાં. અત્યારે પણ આ બન્ને મંદિરો વિદ્યમાન છે.

કવિ અન્તે કથે છે કે—

" જંબૂસરનો સંઘ દીપતો વિ૦ એ તીરથનો રખવાલ, ગુ૦
તીરથની રખ્યા કરે વિ૦ પુન્યતણી પરનાલ " ગુ૦ ૫

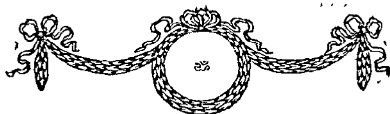
(પૃ. ૧૭૩)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે સમયે—કવિના સમયમાં આ તીર્થની સાર સંભાળ જંબૂસરનો સંઘ રાખતો હતો. જ્યારે અત્યારે ખંભાતના એક ગૃહસ્થે રાખે છે.

---

૧ ઉપરનાં બન્ને દેરાસરોમાં દેરાસરોના બનાવનારાઓનો પૂર્ણ પરિચય આપનારા શિલાલેખો વિદ્યમાન છે. આ શિલાલેખોમાં પણ કવિએ દેરાસરોના બંધાવનારાઓનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેજ નામો આપેલાં છે. પરન્તુ સાસુ વહુના મેણા સંબંધી જે કથા ઉલ્લેખી છે, તે કથાનો એક અંશપણ શિલાલેખોમાંથી મળતો નથી. આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિએ દંતકથા ઉપરથીજ આ કથા આ તીર્થમાળામાં આપી હશે. આ બન્ને મંદિરોના શિલાલેખો મારી પાસેના લેખસંગ્રહમાં વિદ્યમાન છે.

पं०–विजयसागरविरचित

सम्मेतशिखर–तीर्थमाला.

પ્રણુમીય પ્રથમ પરમેસરૂ જી આગરાનગર સિંણુગાર કઇ;
પાસ ચિંતામણિ જી.
પરતિષ પરતા એ પૂરવઇ જી સુગતિ મુગતિ દાતાર કઇ. પા૦ ૧
એકવાર જો સિર નામીઇ જી પામીઇ કોડિ કલ્યાણુ કઇ; પા૦
સામીસેવા ફલ સહુ કહઇ જી મહમહઇ પરિમલ કપુર કઇ. પા૦ ૨
આનંદદાયક આગરઇ જી દેવ દેહરાસર સાલ કઇ; પા૦
સઇંહથ હીરગુરૂ થાપીયા જી સંવત સોલ અડયાલ કઇં. પા૦ ૩
રાજરાણિમ ઋદ્ધિ રંગરલી જી રાગ રમણિ રંગરેલિ કઇ; પા૦
ગિરૂઅડઇ ગયવર ગોરડી જી ગરજતા ગજ ગુરૂ ગેલિ કઇ. પા૦ ૪
તેહ પ્રભુપાસ સુપસાઉલઇં જી તપગચ્છગુરૂકુલ વાસ કઇ; પા૦
નગર રતનાગર આગરઇ જી રહીય ચઉમાસિ ઉલ્હાસિ કઇ. પા૦ ૫
પંચકલ્યાણુક ભૂમિકા જી ફરસતાં ફલ બહુ જોઇ કઇ; પા૦
પૂરવ ઉત્તર પૂજીઇ જી જિહાં જિન ચૈત્યબિંબ હોઇ કઇ. પા૦ ૬
સુગુરૂ ગીતારથ સુખિ સુણી જી પુસ્તક વાત પરતીતિ કઇ; પા૦
જનમકલ્યાણુક ભેટિવા જી અલજયો હું નિજચિત્ત કઇ. પા૦ ૭

વંદીય દશદોય દેહરે ૭ બિંબ બહુ ધાતુમય માણિ કઇ; પા૦
દરસણ કરીય દેહરાસરે ૭ આગરા પ્રથમ પ્રયાણ કઇ. પા૦ ૮
પુન્યવંતા જગિ જે નરા ૭ જે કરઇ તીરથ બુદ્ધિ કઇ; પા૦
જિમજિમ તીરથ સેવીઇ ૭ તિમ તિમ સમક્તિ સુદ્ધિ કઇ. પા૦ ૯

॥ ઢાલ ૧ ॥

શુભ શકુને શ્રીઅ સંઘસમેલા મલિયા સજ્જન સહુઅ સમેલા;
બોલઇ મંગલવેલા તઓ જયુ જયુ બોલઇ મંગલવેલા. ૧
વ્યવહારી કરિ દક્ષિણ વલિઓ હય સપલાંણો સાંમો મિલિઓ;
ગલ ગર્જિત ગજરાજ તઓ. જ૦ ૨
વામા વાયસ પૂરઇ આસ ખર ડાવો દક્ષણ દિશિ ચાસ;
તાસ શકુન પંચાસ તઓ. જ૦ ૩
ઇમ અનેક શુભ શકુન વિચારી મિલિઅ સવચ્છ દોઇ ગાય તિવારિં;
પહુતા યમુનાપારિં તઓ. જ૦ ૪
કુંથુનાથ પ્રભુ પાસ જિણેસર દોઇ જિણહર પૂજું અલવેસર;
કેસર ચંદન કુસુમે તઓ. જ૦ ૫
બાર કોસ પીરોજાવાદિં મુનિસુવ્રત પૂજું પ્રાસાદિં;
દેહરાસરિ ઋષભાદિં તઓ. જ૦ ૬
દોઢસો કોસ સાહિજાદાપુર મિલિં જિહાં દશદિશિ દેસાઉર;
દેહરાસરિ બહુ દેવ તઓ. જ૦ ૭
તિહાંથકી ત્રિણિ ગાઉ મઉગામ જિણહર એક તિહાં જૂનુ ઠામ;
પ્રતિમા પનર પ્રણામ તઓ. જ૦ ૮
મૃગાવતી તિહાં કેવલ પામ્યું ચંદનબાલા ચરણિ શિર નામ્યું,
ઇણિપરિ સૂધઉં ખામ્યું તઓ. જ૦ ૯
માસી પગિ લાગી સુંકુમાલા વયણ વદઇ તવ ચંદનબાલા;
કેવલ લહઇઅ રશાલા તઓ. જ૦ ૧૦

તિહાંથકી નવકોશ કોસંબી જાણે અમરપુરી પ્રતિબિંબિ;
યમુનાતીર વિલંબી તઓ. જ૦ ૧૧
ઉત્પતિ સુણિઇં પુરૂષ બહુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમધૂની;
તે કોશંબી જૂની તઓ. જ૦ ૧૨
જિનહર દો ઇહાં વંદીજઇં ખમણાવસહી ખિજમતિ કીજઇં;
ગઢ ઉત્પત્તિ સુણીજઇ તઓ. જ૦ ૧૩
ચંદનબાલ છમાસી તપસી પ્રતિલાભ્યો જિણવીરો હરસી;
વૃષ્ટિ કોડિ ધન વરસી તઓ. જ૦ ૧૪
ઋષિ અનાથી ઇહાંના વાસી નયણહ વેયણ જિણિ અહિઆસી;
અવધિ કહીય છમાસી તઓ. જ૦ ૧૫
પહિલું સમકિત એહથી લાધું શ્રેણિકરાય જિણપદ બાંધું;
ધના સરોવર સાધું તઓ. જ૦ ૧૬
વીસ કોસ પિરાગ તિહાંથી સીધો અર્ણિકપુત્ર જિહાંથી;
પ્રગટયો તીર્થ તિહાંથી તઓ. જ૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૨ ॥

જિહાં બહુલો મિથ્યાત લોક મકરિ નાહિં
કુગુરૂ પ્રવાહિં પાંતર્યા એ;
ગંગા યમુના સંગિં અંગ પખાલિં એ
અંતરંગમલ નવિ ટલઇ એ. ૧
અખયવડનઇ હેઠિ જિનપારણઠામિ
ભૂંહિરઇં ભગવંતપાદુકા એ;
સંવત સોલેઢયાલ લાઙ મિથ્યાતીઅ
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિ હુઓ એ ૨
તિણિ કીધો અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ
ઉથાપી જિનપાદુકા એ;
કોસ ચ્યાલીસ સુપાસ પાસ જનમભૂમિ
કાસીદેશ વાણારસી એ. ૩

ગંગાતટિ ત્રિણિ ચૈત્ય વલિ જિનપાદુકા
પૂજી અગર ઊપેવીય એ;
દીસઈં નગર મઝારિં પગિ ૨ જિનપ્રતિમા
ધ્યાન નહી શિવલિંગનો એ. ૪

એક વદઈ વેદાંત અવર સહુ મિથ્યા
હરિહર ભજન ભલો કરો એ;
એક વડા અવધૂત લંબ જટાજૂટ
ત્રીકમસું તાલી દિય એ. ૫

કાસીવાસી કાગ મૂઉઈ મુગતિ લહઇ
મગધિ મૂઓ નર ખર હુઇ એ;
તીરથવાસી એમ અસમંજસ ભાષઇં
જૈનતણા નિંદક ઘણા એ. ૬

દેખો કલિયુગ જોર સમકિતપર્યાય
ઇણિપુરિ વસતા સહિ ઘટઇ એ;
ઇણિપુરિ હરિચંદ રાય વાચા પાલિવા
પાણહ ઘરિ પાણી વહ્યું એ. ૭

ગંગાતટિ દૂહેઠિ સીહપુરિ ત્રિણિ કોસ
જનમ શ્રેયાંસનો એ;
નવા જીર્ણ દોઇ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
સેવઇ સીહ સમીપથી એ. ૮

ચંદ્રપુરિ ચ્યાર કોશ ગં[illegible] જનમ
ચંદન[illegible] [illegible]રૂં એ;
[illegible] પગલા કૂલિં
પ્રથમ [illegible] ૯
પાર કોસ
[illegible]તા પુ[illegible]

પટણું લોકપ્રસિદ્ધ શ્રેણિક કોણિક
પુત્ર ઉદાઈ થાપીઓ એ. ૧૦
તતપટ્ટે નવ નંદ કલિયુગિ કુલહીણ
રાજા કુલવંત કિંકરા એ;
તતપટ્ટે ચંદ્રગુપ્તિ બિંદુસાર વલી
અશોક કુણાલહ માલવઇ એ. ૧૧
તસ સુત સંપ્રતિ ભૂપ સવા લાષ ચૈત્ય
કોડિસવા બિંબ કરાવીઆ એ;
ઇણિપુરિં શ્રાવક સીહ ચાણાયક મુહતો
જિણિ જિનધર્મ જગાવીઓ એ. ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

પહુતા પુરવર પાડલી ભેટ્યા શ્રીગુરૂ હીરો જી;
થૂલિ નમું થિર થાપના નંદ પહાડીની તીરો જી. ૧
'શ્રીજિનવર ઇમ ઉપદિસિં ઇંદ્ર સુણો અમ વાણ્યો જી,
અધિકો એ ગિરિ ગિરૂઅડો સુત્રુંજાથી જાણ્યો જી. શ્રી૦ ૨
દીઠો ડુંગર દુ:ખ હરઇ મહિમા મેરૂ સમાણ્યો જી;
સમેતાચલ સમરીઇ જિહાં જિન વીસ નિરવાણ્યો જી. શ્રી૦ ૩
સીરીઓ સુદર્શન પાદુકા થૂલિભદ્ર બહિનડ સાતો જી;
અવર અનેક ઇહાં હૂઆ પુહુવી પુરૂષ વિખ્યાતો જી. શ્રી૦ ૪
નયરિ મઝારિં દોઇ દેહરા ષમણાવસહી એકો જી;
બિંબ બહુઅ દેહરાસરે ઘરિ ૨ નમુંઅ વિવેકો જી. શ્રી૦ ૫
સંઘ મિલ્યો શ્રીઅ આગરા પાડલીપુરનઓ સમેલ્યો જી;
વલીઅ મિલ્યો સંઘ માલવી દૂધિં સાકર ભેલો જી. શ્રી૦ ૬
આલોચી આડંબરિ બદરે ઘાલ્યા દામો જી.
તરલ તુરંગમ પાષર્યા વૃષભ વહઇ ઠામિ ઠામો જી. શ્રી૦ ૭

સપર સુપાસણુ પાલપી ચતુર ચહઇ ચકડોલો જી;
પગિ ૨ જિનપદ પૂજતાં ધનસારાદિક ઘોલો જી. શ્રી૦ ૮

વાનર વનિ જન મન ખુસી તિહાં ખેલિં ખિણુમાત્રો જી;
પ્રગટ દિગમ્પટ દેહુરે વૈકંઠપુરિ કરી યાત્રો જી. શ્રી૦ ૯

કોશ ઇગ્યાર વિહારપુરિં તિહાં નમું ત્રિણિ ચૈત્યો જી;
એક દિગંબર દેહરૂં દૂરિ કરૂં દુઃખ દૈત્યો જી. શ્રી૦ ૧૦

કોશ ત્રિહુંઅ તિહાંથકી પાવાપુરીઅ પ્રસિદ્ધો જી,
જલથલથૂભ જિહાંભલા જિહાંજલ તિહાંજિન સિદ્ધો જી. શ્રી૦ ૧૧

બાર જોઅણુ જાંભીગામથી દેવે કીધો ઉદ્યોતો જી;
ત્રિગડઇ બીજઇં પ્રગડા સમઇં ઇણિપુરિ વીર પહુંતો જી. શ્રી૦ ૧૨

ઇણિપુરિ બહુ પ્રતિબૂઝવ્યા બાંભણુ સયચઉમાલો જી;
ગોયમ ગણુહર દિક્ખિઆ દિખી ચંદનબાલો જી. શ્રી૦ ૧૩

કાતી માસ અમાવસિં સોલ પહુર ઉપદેસો જી;
કાસી કોશલ પોસહી સીધા વીર જિણેશો જી. શ્રી૦ ૧૪ .

નખ ચૂટીઅ માટી ગ્રહી લોકે લીધી રાખો જી;
જિનનિર્વાણુ મહી તિહાં પાલિપખિં સર સાખ્યો જી. શ્રી૦ ૧૫

પુસ્તક વાત મીઠી હુઇ જબ તે દીઠી ભૂમ્યો જી;
બલિહારી ગુરૂ બોલડે સમરિ ૨ મનિ ઘૂમ્યો જી. શ્રી૦ ૧૬

ગામ ગુણુાઉઅ જણુ કહઇં ત્રિહુ કોસે તસ તીરો જી;
ચૈત્ય ભલું જેહ ગુણસિલં સમોસર્યા જિહાં વીરો જી. શ્રી૦ ૧૭

નયર નવાંદઇ જિન વાંદીઆ નવ કોસે નવસાલો જી;
ગોમા ઘાટીઅ સંચર્યા સંતોષી ઘટવાલો જી. શ્રી૦ ૧૮

તીરથભૂમિં ન નિંદીઇ તોઈ કહું દોઇ બોલો જી;
લોક સહુઅ લંગોટીઆ શિરિ જુડો તનુ ષોલો જી. શ્રી૦ ૧૯

નારિ ન પિહિરેં કોઈ કાંચલી કાંચલી નામિં ગાલ્યો જી;

જોઓ અચરિજ ઇમ કહિં સંઘની નારિ નીહાલ્યો જી. શ્રી૦ ૨૦
બાલું તેહ કુદેસડો જિહાં એ નારિ કુનાર્યો જી;
શિર ઢાંકિં કિસું કોઢિણી એ અવતાર નિવાર્યો જી. શ્રી૦ ૨૧

ચૂલા ફૂંકિં એ સુંપિણી કાસું બાલિં નાકો જી;
રૂંધિ રસોઇય નીપજિં અમઘરિ સૂરિજપાકો જી. શ્રી૦ ૨૨

મીઠા મેવા મહુઆ હુઆ ભલા ૨ ભલ ભોગો જી;
બહુલ કતૂહલ જંગલિં સહુઅ સરાહિં લોકો જી. શ્રી૦ ૨૩

કટહલ વડહલ ફલ વડાં ચારોલીઅ વિદામો જી;
હરડઇ પીંપરિ પીંપલીમૂલ ફણુસ ફલ નામો જી. શ્રી૦ ૨૪

ગજ ટોલાં દોલાં વનિ ચરિં ગાંડા સાવજરાજો જી;
જરષાં અજગર ગરજતાં બારહસીંગા ·અગાજો જી. શ્રી૦ ૨૫

કોઈ ન ઓલષઇ:ઓષધિ જલ થલ રૂંષ વિશેષો જી;
જંગલિ જોયાં તે જેહનો લિખ્યો ન·જાઇ લેખો જી. શ્રી૦ ૨૬

દૂહા.

દીઠો ડુંગર દૂરિથી અટવી અટક ઉલાંધિ;
પાલિગંજા ગિરિ તલહટી પામી કુશલે સંગિ. ૧

સંઘપતિ ભૂપતિ ભેટિઓ ભરિ ૨ ભેટણુ પાત્ર;
અહ્મે અછું દેસાઉરી દેવ કરાવો યાત્ર. ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

તવ ભૂપતિ બોલઈ ભલ્લ નામિં જે પૃથિવીમલ્લ;
અબ જીવિત સફલ હમારૂં જો દરિસણુ દીઠું તુહ્મારૂં. ૧

હમસ્યું તુહ્મ મહોત વધારો ગિરિ ઉપરિં તુહ્મેઅ પધારો;
સીધા જસ શ્રીજિનવીસ કરિ જાત્રા નઈ નામું સીસ. ૨

આદેશ લહી નરપતિનો સવિ સંગ ચડઇ સયજતનો;

તબ હુઓ અચરિજ એહ વિણુવાદલિ વૂઠો મેહ. ૩

ફાગુણ સુદિ સુર ગુરૂવારિં પંચિમદિન દેવ જુહારિં;
કરી તીરથ તપ ઉપવાસ ગાવિં ગુણ ગોરી ભાસ. ૪

નરનારી પહિરી ઓઢી પૂજિં પ્રભુપ્રતિમા પોઢી;
ફરસિં વલી વીસે ટુંક ટાલી મલ મૂત્ર નઇ થૂંક. ૫

શ્રીઅ અજીત સંભવ અભિનંદન શ્રીઅસુમતિ પદમપ્રભુ નદંન;
સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભુ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વિમલ વિધિ. ૬

શ્રીઅ અનંત અનઈ ધર્મ સંતિ કુંથુ અર મલ્લિ નમું એકાંતિ;
મુનિસુવ્રત શ્રીનમિ પાસ ઇહાં કીધો કર્મ વિણાસ. ૭

કીધો અણુસણુ જિહાં રહી ઉભ તિહાં દેવે થાપ્યા થૂભ;
મહી માંડયા જિનવરપાય મોટો એ સુગતિ ઉપાય. ૮

સીધો જિહાં શીલસનાહ કરી અણુસણુનો નિરવાહ;
લપભવલગિ રૂપીરાય રૂલિઓ આલોઅણુઠાય. ૯

પ્રતિબોધીય જયતો જાટ જસભદ્ર ગ્રહી ગિરિવાટ;
બાપભટ્ટ ગુરૂ પાલિત્ત ઇહાં જાત્રા કરતા નિત્ત. ૧૦

અવદાત ઘણા છિં ગિરિના કહવાઈ કિમ બહુપરિના;
ભવ્ય હુઇ તે એ ગિરિ ફરસિં જિહાં નિશદિન જલહર વરસઈ. ૧૧

ગિરિ આગિં કોરો બારે ઊપરિથી દેવ જુહારે;
રિજુવાલુઅ જંભીગામ વીરહજિન કેવલ ઠામ. ૧૨

ઇમ યાત્ર કરી નિરદંભ તલહટીઈં પારણારંભ;
સંઘભગતિ કરી સાહ તોડઇં સાહ રૂપજી જગજિ જોડઇ. ૧૩

તિહાંથી હવિં કીધ [illegible] છઇ ચંપ વખાણું;
[illegible]ણિક સુત કોણિઅ [illegible] રહ્યા ચઉમા[illegible] ૧૪

[illegible] ગુરૂવયણે [illegible]
[illegible] [illegible]પ[illegible] ૫

રાજગૃહી કોસે સાતે તિહાંથી પહુતા પરભાતે;
જિહાં જનમ્યા સુવ્રતસ્વામી તિહાં પર્વત પંચે નામી. ૧૬

વૈભાર વિપુલગિરિ ઉદયગિરિ સુવર્ણ રતનગિરિ સદય;
વૈભાર ઉપરિ નિશદીસ ઘર વસતાં સહસછત્રીસ. ૧૭

ગિરિ પંચે દઓઢસો ચૈત્ય ત્રિણિસિંત્રિણુ બિંબ સમેત;
સીધા ગણધર જિહાં ઇગ્યાર વંદું તસપદ આકાર. ૧૮

સાહ સાલિભદ્ર ઇહાં ધન્નો હુઆ ધર્મ કીઓ એકમન્નો;
અણસણ શિલિં કાઉસગ્ગ લેવી રહીઆ શાલો બહિનેવી. ૧૯

મુનિ મેઘ અભય કઇવન્નો બીજો કાકંદી ધન્નો;
એણે કીધો સંથારો રાખ્યો નવિ દુઃખ ઉધારો. ૨૦

હાંસાંપુરિ ગ્રહણા કૂચો તેહ ઉપરિ ગોમઠ હૂઓ;
એક પત્થર વીર પોસાલ લાંબી છઇ હાથ છયાલ. ૨૧

ઉન્હોજલ ચઉદઇ કુંડ ભીઝઇ જિહાં ધાન અખંડ;
પંચે ગિરિ એ સિદ્ધિખેત્ર નિરખંતાં નિરમલ નેત્ર. ૨૨

બાહિરિ નાલંદોપાડો સુણુયો તસ પુન્ય પવાડો;
વીર ચઉદ રહ્યા ચઉમાસ હવડાં વડગામ નિવાસ. ૨૩

ઘર વસતાં શ્રેણિક વારઇ સાઢી કુલ કોડી બારઇ;
બિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહીઇ બોધની ગણિમા. ૨૪

ગોયમ ગુરૂ પુગલાં ઠામિ પ્રગટી મુનિ પાત્રાની ખાણિ;
તસ પાસઇ વાણિજગામ આણંદોપાસક ઠામ. ૨૫

દીઠા તે તીરથ કહીઆ ન ગિણું જે ખુણુઇ રહિઆ;
હરખ્યા બહુ તીરથ અટણુઇ આવ્યા ચઉમાસું પટણુઇ. ૨૬

કલશ.

તપગચ્છપતિ શતશાખા પસર્યો પરંપરા પરિવાર,
પરિઘલ પરિમલ પહુવી પ્રગટ્યો પારિજાત જિમ સાર;

2

વિજયસેનસૂરિ પ્રકટ પટ્ટોધર વિજયદેવસૂરીશ,
સહજસાગર શુરૂ સીસ સુહંકર પૂગી સકલ જગીસ. ૨૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

ધાંતિ ધરી પત્રીકુંડની જાંણી જનમકલ્યાણ હો વીરજી;
ચૈત્ર સુકલ તેરસિ દિને યાત્ર ચઢી સુપ્રમાણ હો વીરજી.
ધાંતિ ધરી પત્રીકુંડની. ૧

માસ વસંતિ વન વિસ્તરઇ મયલાચલના વાય હો; વી૦
વનરાજી ફૂલી ભલી પરિમલ પુહવી ન માય હો. વી૦ ૨

મઓરિય મચકુંદ મોગરા મરૂઆ મંજરિવંત હો; વી૦
વઉલસિરિ વલી પાડલી ભૃંગયુગલ વિલસંતિ હો. વી૦ ૩

કુસુમકલી મનિ મોકલી બિમણા દમણાની જોડિ હો; વી૦
તલહટીઇ દોય દેહરા પૂજ્યા જિન મનિ કોડિ હો. વી૦ ૪

સિદ્ધારથ ઘર ગિરિશિરિ તિહાં વંદું એક બિંબ હો; વી૦
બિહું કોશે બ્રહ્મકુંડ છઇ વીરહ મૂલકુટુંબ હો. વી૦ ૫

પૂજીઅ ગિરથકી ઉત્તર્યા ગામિ કુમારિય જાય હો; વી૦
પ્રથમ પરીસહ ચઉતરઇ વંદ્યા વીરના પાય હો. વી૦ ૬

સુવિધિ જનમભૂમિં વાંદીયઇ કાકંદી કોસ સાત હો; વી૦
કોસ છવીસ વિહારથી પૂર્વદિશિં દોય યાત્ર હો. વી૦ ૭

પટ્ટણાથી દિશિ પૂરવિં સો કોશે પુર ચંપ હો; વી૦
કલ્યાણક વાસુપૂજ્યનાં પંચ નમીજઇ આપ હો. વી૦ ૮

દિવાનો એક દેવસી કીધી તેણિં ઉપાધિ હો; વી૦
શ્વેતાંબર થિત્તિ ઉથપી થાપી દિગપટ વ્યાધિ હો. વી૦ ૯

પિણ પરપુત્ર સપુત્ર કો ન હુઓ કો એ સંભાલિ હો; વી૦
જે નર તીરથ ઉથપઇ તેહનિ મોટી ગાલ્ય હો. વી૦ ૧૦

ચંપવરાડી જણુ કહિ ગંગ વહઇ તસ હેઠિ હો; વી૦
સતીઅ સુભદ્રા ઈહાં હૂઈ હૂઓ સુદર્શન શેઠ હો. વી૦ ૧૧

હાજીપુર ઉત્તરદિશિં કોસ વડા ચ્યાલીસ હો; વી૦
મહિમા મહિ નમીસરૂ જનમ્યા દોય જગદીસ હો. વી૦ ૧૨

પ્રભુપગ આગિં લોટિંગણાં લીધાં સીધાસિં કામ હો; વી૦
લોક કહિં એ સુલખ્ખણી સીતાપીહર ઠામ હો. વી૦ ૧૩

પટ્ણાથી દક્ષિણ ગયા મારગિ કોસ પંચાસ હો; વી૦
શીતલ જનમ મહિ લહી ભદ્દલપુર બહુ આસ હો. વી૦ ૧૪

સુલસા નિસુણિ સંદેસડો કહઇ અંબડ જિનવાણી હો; વી૦
કન્હુ સહોદર ઇણિપુરિં ચંદેલા સહિનાણ હો. વી૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૬ ॥

મધુકર મોહ્યો માલતી પરીમલ બહુલો જાસ; મ૦
મુઝ મન મોહ્યું ઇણિંગિરિ જાણું કીજઇ વાસ. મ૦ ૧

પૂરવ યાત્રા મિં કરી સંભારિ પરિવાર; મ૦
દેયો દરસણ આપણું વલી મુઝ બીજીવાર. મ૦ ૨

માનિ નિહોરો માહરો કરિ મુઝ પંથનું દાન; મ૦
પંથ બલિં ઊઠી મિલું ઇહથી કરસ્યું ધ્યાન. મ૦ ૩

ભલિં એ માનવ ભવ લહ્યો ધર્માધર્મ વિચાર; મ૦
તીરથયાત્રા મિં કરી જનમ લગઇઅ વિચાર. મ૦ ૪

ઘરનિં સિદ્ધિ શ્રવણિ હુઆ કાશીથી કોસ સાઠિ; મ૦
અડક અયોધ્યા આવિઆ જેવાસિ વરૂ કાઠિ. મ૦ ૫

પંચ તીર્થંકર જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા દૂરિ; મ૦
જાણી થિતિ થાપી ઇહાં ઇમ બોલઇ બહુ સૂરિ. મ૦ ૬

બહુલ કુતૂહલ લોકના રામઘરણી ધીજકુંડ; મ૦
હરિચંદ્રઇ દીધો ઇહાં હરિણી હત્યા દંડ. મ૦ ૭

સત કોસે સરજુતટઇ ધર્મજિણેસર જન્મ; મ૦
રંગિ રૂણાઈ પ્રણમીઇં ભાજઇ ભવભય ભર્મ. મ૦ ૮

દેઉં દરિઆબાદથી દોઇ દિશિં કોસ ત્રીસ; મ૦
સાવત્થી સંભારીઇં શંભવ જન્મ જગીસ. મ૦ ૯

ખંધક મુનિ પીલ્યા ઇહાં તિહાં ઊગઇ વિષજાતિ; મ૦
ઊગઇ ફિરીઆઇતો કડૂ દંડકવનિ અવદાતિ. મ૦ ૧૦

પિટીઆરિ પુરિ કંપિલા વિમલ જનમ વદેસ; મ૦
ચુલણીચરિત્ર સંભાલયો બ્રહ્મદત્ત.પરવેસ. મ૦ ૧૧

કેસરવનરાય સંજતી ગર્દભિલિ ગુરૂપાસિ; મ૦
ગંગાતટિ વ્રત ઊચરઇ દ્રૂપદી પીહરવાસિ. મ૦ ૧૨

સુર પૂજઇ સોરીપુરિં સામલવરણો નેમિ; મ૦
ચંદ્રપ્રભ ચંદ્રવાડિમાં રૂપડિ રાખું પ્રેમ. મ૦ ૧૩

હત્થિણાઉરિ હરખઇ હીઓ શાંતિ કુંથુ અર જન્મ; મ૦
આગરાથી દિશિ ઉત્તરિં દોઢસો કોશે મર્મ. મ૦ ૧૪

પાંડવ પંચ હુઆ ઇહાં પંચ હુઆ ચક્રવર્ત્તિ; મ૦
પંચ નમું થૂભ થાપના પંચ નમું જિનમુર્ત્તિ. મ૦ ૧૫

અહિચ્છત્તાઇ ઉત્તમ નમઇ મથુરા ગઢગ્વાલેર; મ૦
ઊજ્જલગિરિ વિમલાચલિં દિલ્લી જેસલમેર. મ૦ ૧૬

ચંદ્રપ્રભ ચિંતા હરઇં માલપુરઇ મનલાડિ; મ૦
સુખ સાખી સંખેસરો થંભણ ખંભણવાડિ. મ૦ ૧૭

રાણિગપુર રૂલિઆમણો વરદાઈ વરકાણ; મ૦
આબૂ આરાસણિ નમું ફલવધિ સફલ મંડાણ. મ૦ ૧૮

જે મિં તીરથ સંકલ્યા નયણિ નિહાલ્યા જેહ; મ૦
મહિયલિ અંવર અનેક છિં નમો ર મુઝ તેહ. મ૦ ૧૯

તીરથ સેવા જઓ ફલઇં તઓ જાચું જગદીશ; મ૦

સુલહબોહી તો હું હુયો રમયો તુમ્હ પાએ સીસ. મ૦ ૨૦
વિનય કરી કરૂં વંદના હોયો હીયાપદેસ; મ૦
સુહાખમા એ જિનતણી નિશ્ચય સારૂં સેવ. મ૦ ૨૧
આણગામિં ફલ એ હોયો જનમિ ૨ ઉપગાર; મ૦
તીરથમાલા સફલી ફલઓ શતશાખા પરિવાર. મ૦ ૨૨

કલસ.

ઇતિ તીરથમાલા અતિરસાલા પૂરવ ઉત્તર વર્ણવી,
સમકિત્તવેલી સુણિ સહેલી સફલ ફલી નવપલ્લવી;
તપગચ્છરાજા બહુ દિવાજા વિજયસેનસૂરીસરો,
તસ્સ પટ્ટિ પૂરો જિસઓ સૂરઓ વિજયદેવયતીસરો. ૨૩
તસ ગચ્છિ રાજઇ ભવિ નિવાજઇ વાચક વિદ્યાસાગરો,
તસ સીસ પંડિત સુગુણમંડિત સહજસાગર ગણિવરો;
ચીસાસઓ ચઉવીસ જિનવર કલ્યાણક યાત્રા કરી,
તસ સીસલેસિં પૂરવદેશિં વિજયસાગર બહુ સુખકરી.
થુઈ ભણી બહુ સુખ ધરી. ૨૪

ઇતિ શ્રીસંમેતશિખરગિરિતીર્થમાલાસ્તવનં સંપૂર્ણં સકલપંડિતમંડિતાખંડલાયમાનપંડિતશ્રી૧૯વિજયસાગરગણિશિષ્યગણિહેતુસાગર લિપીકૃતં.

શ્રીકૃષ્ણગઢમહાનગરે સંવત્ ૧૭૧૭ વર્ષે શ્રીચિંતામણિપાર્શ્વનાથપ્રસાદાત્.

શુભં ભવતુ.

॥ अर्हम् ॥

पं०–हंससोमविरचित

पूर्वदेशीयचैत्य–परिपाटी.

સંતિજિણેસર નમીઅ પાય મન વંચ્છિત કામી,
પછઇ સહિગુરૂ ચરણકમલ ભાવિ સિર નામી;
ચૈત્રપ્રવાડી રચિસુદેવ પૂરવદિસિ કેરી,
દિખ્યા નાણ નિરવાણ ઠાણ તિણિ ભૂમિ ભલેરી. ૧

ચંદેરીનયરીથિકી સો કોસ કોસંબી,
જમુનાતટિ જે વસઇ નયર મન રહિઉં વિલંબી;
શ્રીપઉમપ્પહ જનમભૂમિ દેખી હરખીજઇ,
ચઉસઠિ બિંબસ્યું પૂજ કરી ભાવના ભાવીજઇ. ૨

ચરમ જિણેસર પારણૂં એ હૂઉં જિણ ઠામિ,
ચંદનબાલ કરાવીઉં એ મુહુતી સિવગામિ;
તિહાંથી આગલિ મનહ રંગિ હર્ષઇ ચાલીજઇ,
પંચવીસ કોસ પ્રયાગતિત્થ નયણે નિરખીજઇં. ૩

સરવ સંગ પરિત્યાગ કરી ચિહું સહસ્સે સાથઇં,
અક્ખયવડતલિ વ્રત લિઉં પહિલું આદિનાથઇં;
તિણિ કારણ પ્રયાગ નામ એ લોક પ્રસિદ્ધઉ,
પાયકમલ પૂજા કરી માનવ ફલ લીદ્ધઉ. ૪

ગંગા જમુના સરસતિ ત્રિવેણી સંગમ,
વેણી માધવ લોકનઇ તીરથ છઇં જંગમ;
તિહાંથી આગલિ છહજ કોસ સીકંદર ગામ,
ષમણાવસહી પૂજીઇં પાસ જિણવર ઠામ. ૫

વસ્તુ.

સંતિ જિણવર ૨ નમીઅ ગુરૂપાય,
ચંદેરીથી ચાલતાં સો કોસ કોસંબી નયરી,
શ્રીપઉમ્મપહુ જનમભૂમી વીરનાહુ પારણૂં;
કરાવીઅ ગંગા જમુના દેષી કરી વંદુ તિત્થપયાગ,
આગલિ સીકંદરપુરઇં પાસનાહ જુહારિ. ૬

ભાષા.

તિહાં હુંતી હિવ કીધ પયણૂં તીસ કોસ વાણારસિ જાણૂં,
હઇડઇ હરષ આણૂં;
ગઢ મઠ મંદિર પોલિ સુચંગ ચોહટઈ દીસઇ નવનવ રંગ,
ગંગાનઈ વપાણૂં. ૭
ગંગા નિરમલ નીર સનાન પહરી ધોતિ ધરી મન ધ્યાન,
કીજઇ ચૈત્રપ્રવાડિ;
નયરમાંહિં શ્રીપાસ સુપાસ પૂજ્યા સામિ લીલ વિલાસ,
પૂરઇ મનહરૂંહાડિ. ૮
હવઇ દેષીજઇ જૂની કાસી આસસેણરાઈ જે વાસી,
ભવિઆ દૂરિ જાઇં નાસી;
પાસસુપાસ તીર્થંકર જનમ તેહનાં યૂભ અચ્છઇ અતિરમ્મ,
પ્રતિમા પૂજ્યઇ ધરમ. ૯
પાસ સુપાસહ જનમહ જાણી સયલતીરથના પાણી આણી,
ઈંદ્રઇ નિરમિત કૂપ;
તે દેષીનઇ આણુંદ હુઉ પાસઇ કમઠ તપ તપઇ જૂઉ,
દીસઇ કોપ સરૂપ. ૧૦

ગંગાતટ મનકેસર તીરથ, સાધઇ લોક બહુ પરમારથ,
મરહઠ કેરૂં ઠામ;
તિણિ ઠામિ કીધી રયવાલી હરિચંદરાઇ વાચા પાલી,
રાખિઉં સાચું નામ. ૧૧

કાસી હુંતી પૂરવ પંથિઇ દોઇ કોસ સીહાપુર અચ્છઇ,
શ્રીશ્રેયાંસહ જનમ;
તે વંદી આગલિ પંચ કોસ ચંદ્રાવતી કરિઓ પ્રવેસ,
ચંદ્રપ્રભ તિહાં જનમ. ૧૨

પ્રતિમા શુભ અછઇ બેહૂ સાર તે પૂજતાં ન લાગઇ વાર,
ફૂટઇ પાપ અપાર;
હવઇ ગંગાનઈ ઊતરીઈ પછઇ મગધદેસ સાંચરીઇ,
કોસ વીસા સોપાર. ૧૩

રાજગૃહપુર નયણે દીઠઉં તતખિણ હીઅડઇ અમીપઇઠઉં,
પૂરવ પુણ્ય સંભાર;
ચઉદ કુંડ ઉન્હઇ જલ ભરિઆં અંગ પખાલી પાજઇ ચઢીઆં,
પુહુતી ગિરિ વૈભાર. ૧૪

તે ઉપરિ ચઉવીસ પ્રાસાદ દેવલોકસ્યું મંડઇ વાદ, .
દેહરી ઝાકઝમાલ;
મૂલનાયક મુનિસુવ્રતસામી દરસણ ભવિઆ આણંદ પામી,
પૂજ રચઇ સુવિસાલ. ૧૫

સઘલે દેહરે સાતસઇ દેવ સુરનર કિંનર સારઇ સેવ,
આગલિ મોટઉ શૃંગ;
અરધ કોસ તે ઊંચો સુણીઇ ઇગ્યારઈ ગણધર તિહાં થુણીઇ,
વાંદીજઇ ધરિ રંગ. ૧૬

રોહણીઆની ગુફા જવ દીઠી પુસ્તક વાત હુઈ સવિ મીઠી,
અહોત્તર સોણાર;

જાત્ર કરી સારિયા સવિ કામ આગલિ ધન્ના સાલિભદ્ર ઠામ,
કાઉસગ્ગીઆ બેહુ સાર. ૧૭
વૈભારગિરિ હુંતી ઊતરીઇ જઈ વિપુલગિરિ ઊપરિ ચઢીઇ,
ભેટિયા પાસજિણિંદ;
છઈ પ્રસાદઇ પૂજ કરીનઇ સાહમો ઉદયાગિરિ દેષીનઇ,
ચઉમુખ નમુ નરિંદ. ૧૮
સોવનગિરિ નયણે નિહાલું પાપપંક સવિ દૂરિ ટાલું,
જોઉં નયર વિસાલ;
શ્રેણિક સાલિભદ્ર ધન્નાવાસ ગ્રહણઈ ભરિઓ કૂઉ પાસ,
દેષૂ વીરપોસાલ. ૧૯

વસ્તુ.

નયર કાસી નયર કાસી પાસ સુપાસ,
ચંદ્રાવતી ચંદ્રપ્રભ સીહપુર શ્રેયાંસ જિનવર,
હવિ ગંગાનઈ ઊતરીઇ રાજગ્રહી નયરી મનોહર;
વૈભારગિરિ વિપુલગિરિ ઊપરિ બહુ પ્રાસાદ,
તે વાંદીનઇ ઊતરિયા·જીત્યઉ કલિસું વાદ. ૨૦

ભાષા.

પશ્ચિમ પોલઇ સમોસરણુ વીરહ દેષીજઇ,
નાલંદઇ પાડઇ ચઉદ ચઉમાસ સુણીજઇ;
હવડાં લોક પ્રસિદ્ધ તે વડગામ કહીજઇ,
સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઇ જિનબિંબ નમીજઇ;
કલ્યાણક થૂભ પાસઇ અચ્છઇ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ,
તે સુગતિઇ સ્યું જોઇઇ નિરમાલડી એ કીધી પાપની હાણિ.
મણુરહીએ કીધી પાપની હાણિ. ૨૧

રાજગ્રહથી તીન કોસ પાવાપુર નયરી,
રજ્જુસભાઇ વીરનાહ પુહુતા સિવનયરી;

તે જાઈ જવ જોઇઇ પાલીજઇ છયરી,
પૂજ્યા જિનવર પાદુકા નાઠા સવિ વયરી;
દોઇ થૂભ સોહામણા એ ટાલઈ મન અસમાહિ,
પાસ જિણેસર ગાયસ્યું નિરમાલડી એ સજલ સરોવરમાહિ.
મણો૦ ૨૨

હવઇ ચાલિયા ક્ષત્રીકુંડ મનિ ભાવ ધરીજઇં,
તીસ કોસ પંથઇં ગયા દેવલ દેષીજઇં;
નિરમલ કુંડિ કરી સનાન ધોઅતિ પહિરીજઇં,
વીરનાહ વંદી કરી મહાપૂજ રચીજઇં;
બાલપણિ ક્રીડા કરી એ દેષી આમલી રૂંષ,
રાયસિદ્ધારથ તિહાં ઘરઇ નિર૦ પેષતાં ગઈ ત્રસ ભૂષ. મણો૦ ૨૩

દોઇ કોસ પાસિઇં અચ્છઇં માહણકુંડગામ,
દેવાણંદાતણી કૂષિ અવતરવા ઠામ;
તે પ્રતિમા વંદી કરી સારિયા સવિ કામ,
પંચ કોસ કાકંદનયર શ્રીસુવિધહ જનમ;
તે વંદીજઇ ભાવસિઉં એ આગલિ ચંપ વષાણિ,
સાઠિ કોસ તિહાંથીકી નીર૦ વાસુપૂજ્ય હીઅડલઇ આણિ. મણો૦૨૪

પાછા પુહુતા વલી વિહાર રાજગ્રહી પાસઇં,
તુંગિઆ નયરી પ્રથમ નાથ આગમ ઇમ ભાસઇ;
વીરનાહ વંદી કરી પૂરૂં મન આસ,
ભાવના ભાવઇં ગોરડી ગાઇં નિતુ રાસ;
વીરનાહ નિહાલતાં એ નયણે ત્રિપતિ ન હુંતિ,
વંછિત સામી પૂરવઇં નિર૦ ભાંજઇ ભવની ભ્રાંતિ. મણો૦ ૨૫

ભાષા.

સમેતિસિષરિ હવઇ જાત્ર કરેસિઉં પાવાપુર પંથિં ચાલેસિઉં,
ટાલેસિઉં દુહરાસિ તુ; જય જય ટા૦

અસી કોસ તિહાંથી જાણું તિણિ વાટઇં હવિ કીધ પયાણું;
આણું મનિ સુભભાવ તુ. જય જય આ૦ ૨૬

વાટઇં તીરથ દોઇ વંદિસિઉં પહિલું મહિઅલનયર જાએસુ,
ધ્યાએસું આદિનાથ તુ, જય જય ધ્યા૦;
તિહાં હુંતી ભદિલપુર રહિસ્યું શ્રીતલનાથ નમી ગહગહસ્યું,
લહસ્યું મુગતિનો સાથ તુ. જય જય લ૦ ૨૭

આગલિ અછઇ વિસમી વાટ સાથઇ લીજઇ કોલીના થાટ,
વાટ કરઇ સવિ સુદ્ધ તુ, જય જય વા૦;
કોસ પંચાસઇં ચંપાનયરી આગલિ જાતાં પાલઇ છહરી,
વયરી દૂરિ કીધ તુ. જય જય વ૦ ૨૮

તલહટ્ટિ પાલઇં ગુંજાગામ સંઘઇ જઇનિઇં કીધું મુકામ,
રાય હુઓ તિહાં લીધ તુ, જય જય રા૦;
સાત કોસ છાઇં વિસમી વાટ વાઘ સિંઘ હાથીનાં રાજ,
ચઢતાં સીઝઇં કાજ તુ. જય જય ચ૦ ૨૯

વંસજાલનાં મોટાં રણ્ણ ડાબા જિમણા કદલીવણ્ણ,
જે દેખઇં તે ધન્ન તુ, જય જય જે૦;
ઉપરિ શ્રીસંઘ જબ સદ્ધાવઇં વીસ થૂભ દેખી વદ્ધાવઇં,
ગાઇં ગીત રસાલ તુ. જય જય ગા૦ ૩૦

થૂભ વિચાલઇ કુંડ ત્રિકોણૂં પાસઇ હાથી પેલઇ લોણૂ,
ધોણૂં પાપહપંક તુ, જય જય ધો૦;
નિરમલ નીરઇં અંગ પખાલી ધોઅતિ પહિરઇ દક્ષણફાલી,
ટાલી મનની સંક તુ. જય જય ટા૦ ૩૧

પંચામૃત હવઇ કલસ ભરીજઇ પ્રતિમા માંડી સનાત્ર કરીજઇ,
ઊપેવીજઇ ધૂપ તુ, જય જય ઊ૦;
ધજ દેઇ આરતી ઊતારી મંગલવઇ કાજ સવિ સારી,
વારી દુરગતિ કૂપ તુ. જય જય વા૦ ૩૨

સસિવયણી મૃગનયણી બાલી જિણવર ભાસ દીઇં રલીઆલી,
નાચઇં વાલી અંગ તુ, જય જય ના૦;
તેણિ અવસર વરસઇ મેઘમાલી જાઇં તાપ નઇ ભીજઇ ફાલી,
ચોલી અતિહિ સુરંગ તુ. જય જય ચો૦ ૩૩

સમેતસિખર આગલિ વીસ કોસ રજુવાલુકાનઇનિઇ પાસઇ,
જંભીગામ વિસાલ તુ, જય જય જં૦;
વર્દ્ધમાન તિહાં નાણુ ભણીજઇં સુસુખિ જિનહર વીર નમીજઇં,
આણી ભાવ રસાલ તુ. જય જય આ૦ ૩૪

ઇમ સુણીઇ લોકાંની વાત તિહાં જઇનિઇ કીધી જાત્ર,
ઇહાંથી કીજઇં ધ્યાન તુ, જય જય ઇ૦;
વીસથૂભ પ્રતેકઇં વંદુ પાપરાસિ હુંસય નિકંદું,
છેદું મોહનું માન તુ. જય જય છે૦ ૩૫

તીહાં કીજઇ તીરથ ઊપવાસ રહીઅઇ રાતિ ગુફામાહિં વાસ,
આસ ફલી સવિ ચંગ તુ, જય જય આ૦;
પ્રહ ઊઠી પાજઇં ઊતરીઇ તલહટ્ટિઇ જઇ પારણું કરીઇ,
આણીજઇ મનિ રંગ તુ. જય જય આ૦ ૩૬

વસ્તુ.

વીર પૂજ્યા વીર પૂજ્યા નયર વિહાર સમેતસિષરથી ચાંલતાં,
આદિનાથ મહિઅલિ જુહારીઇ,
આગલિ ભદ્દિલપુર જઈ જનમભૂમિ સીતલ નમીજઇં;
અનુક્રમિ પુહુતા સમેતસિષર વંદી વીસઇ થૂભ,
તલહટ્ટીઇ જઈ ઊતર્યા કીજઇ પારણારંભ. ૩૭

ભાષા.

તિહાંથી પાછા ચાલીઆ એ મહાલંતડિ, રાજગ્રહી પુરમાંહિ;
મુનિસુવ્રત તિહાં ભેટસિઉં એ માલ૦ પાંચઇ પર્વતમાહિં. સુણિ૦ ૩૮

રાજગ્રહીથી ચાલતાં એ મા૦ દોઇસઇ કોસ વષાણિ; સુણિ૦
અવજ્ઝાનયરી અતિભલિ એ મા૦ ઇંદ્રઇ વાસી જાણિ. સુણિ૦ ૩૯

આદિ અજિત અભિનંદનૂ એ મા૦ સુમતિ અનંતહ નાથ; સુણિ૦
જનમભૂમિ તિહાં વંદતાં એ મા૦ સફલ હુઆ મુઝ હાથ. સુણિ૦ ૪૦

મરૂદેવી મુગતિં ગઈ એ મા૦ સરગદુઆરી ઠામિ; સુણિ૦
તાસ પાસ નઈ પેખીઇં એ મા૦ અચ્છઇ સરજ્જૂ નામિ. સુણિ૦ ૪૧

નયરમાહિં હવઇં પૂજસિઉં એ મા૦ ચઉવીસમો જિણંદ; સુણિ૦
સનાથ કરી હવઇં ચાલસ્યું એ મા૦ હીઅડલઇ અતિ આણંદ. સુણિ૦ ૪૨

સાત કોસ રયવઈ અચ્છઇ મા૦ પહિલું રયણપુર નામ; સુણિ૦
ધર્મનાથ તિહાં જનમીઆ એ મા૦ ચઉમુખ કેરઇં ઠામ. સુણિ૦ ૪૩
પૂજી પ્રણમી પાદુકા એ મા૦ મઇ કીધી જિનવર સેવ; સુણિ૦
નયર કાલપી હવઇં આવીઆ એ મા૦ મઇ પૂજ્યા જિનવરદેવ. સુણિ૦ ૪૪

ચંગપંથ ચંદેરીઆ એ મા૦ આવ્યા કુસલેખેમ; સુણિ૦
સાંતિ પાસ દોઇ પૂજતાં એ મા૦ હીઅડલઉં હરષધરેવિ. સુણિ૦ ૪૫

સંવત પનરપાંસઠઇં એ મા૦ જાત્ર કીધી ઉદાર; સુણિ૦
સંઘ સહૂ ઘરિ આવીઆ એ મા૦ દિન દિન ઉછવ સાર. સુણિ૦ ૪૬
ચિંતામણી કરિ પામિઉં એ મા૦ સુરતરૂ ફલિઉ બાર; સુણિ૦
મુગતિ હૂઈ તસ ઢૂકડી એ મા૦ સયલ સુખ સંસાર. સુણિ૦ ૪૭

કમલધરમ પંડિતવરૂ એ મા૦ જાત્ર કીધી સંઘ સાથિ; સુણિ૦
સફલ જનમ હવિ મુઝ હૂઉ એ મા૦ મુગતિ હૂઈ હવઇ હાથિ. સુણિ૦ ૪૮

કલસ.

તપગચ્છનાયક સર્વ સુખદાયક શ્રીહેમવિમલસૂરિંદ ગુરૂ,
તસ આણ ધુરંધર વિબુધપુરંદર કમલધર્મ પંડિતવરૂ;
તસ સીસ નામઇ ' હંસસોમઇ ' તીરથમાલ રચી સુવિમલો,
જે ભવિઅ ભણેસઇં અનઇં સુણેસઇં તે નર પામઇં જાત્ર ફલો. ૪૯

॥ अर्हम् ॥

पं०—जयविजयविरचित

सम्मेतशिखर—तीर्थमाला.

રાગ રામગિરી.

પ્રણમીઅ સહગુરૂતણા પાય સુહસંપતિકારી,
સરસતિ સામિણિ વીનવું દિઉ મુઝ મતિ સારી;
ચૈત્યપ્રવાડી ભણું ભાવિ પૂરવદિસિકેરી,
જનમભૂમિ જિનવરતણી વંદું ઊદેરી.

ત્રોટક.

સંઘનાયક ખિંખૂ ભણુંઈ એ કુંઅરજી સમજોડિ;
સમેતશિષર સંઘ ચાલવીઇ નિરમાલડી એ, પૂરીઇ વાંછિત કોડિ.
મણોરઇએ પૂરીઇ વાંછિત કોડિ. ૧

ઉગ્રસેનપુર રાજીઉ ચિંતામણિપાસ,
પૂજી પ્રણમી સાંચર્યા મનિ ધરી ઉલ્લાસ;
ઉતરી જમુનાનદી પાર આવઇં તેણીવાર,
નયણે દીઠા દોઇ તુંગ જિણવર આગાર.

ત્રોટક.

પહિલઇ કુંથજિણેસરૂ એ બીજઈ પાસ જિણુંદ;
પૂજી જિનગુણ ગાઈઇ નિર૦ મનિ ધરી અતિ આણુંદ. મ૦ ૨
સંઘ મિલિયા ચિહુંદિસિતણાં એ નરનારી વૃંદ,
સેજવાલા બહુ સજ કીઆ દિગવાસ મુણિંદ;
પોઠ સુખાસન પાલખી વલી બહુ અસવાર,
ભટ ભોજિગ ગુણિજના જેહ મિલિયા તેણિવાર.

ત્રોટક.

તિહાંથિ આગલિ ચાલિયા એ પહુતા પીરોજાબાદ,
જાણિ જલનિધિ ઊલટિઉ નિર૦વાજઇ વાજિત્રનાદ. મ૦ ૩
અનોપમ જિનપ્રાસાદ એક પૂજી જિનરાય,
તિહાંથી જઈઇ ચંદવાડ કરી નિરમલકાય;
ચંદ્રપ્રભ પૂજી કરી વલી કીધ પયાણ,
સરપડી નયરિ જઇ કરી કીજઈ મેલ્હાણ.

ત્રોટક.

ભૂમિ ભવનજિન પૂજીઇ એ મૂંકી નિજમનિ રોસ;
નયર સોરીપુર જાઈઇ નિર૦ તિહાંથી હુવઈ ત્રિણ કોસ. મ૦ ૪
શ્રીજિનવર પ્રાસાદ સાત પૂજી બહુભગતઈં,
જનમભૂમિ પ્રભુનેમીની પ્રણમી બહુ જુગતિઈં;
સોરીપુરથી કરિ પયાણ સહજાદપુર આવઈં,
એકસઉ પનર કોસ માન સહુઇ સુખ પાવઈં.

ત્રોટક.

પંચ દેહરાસર પૂજીઇ એ કોસ ત્રિણ મઉ ગ્રામ;
મૃગાવતિરાણીતણઉ નિર૦ નિરખીઇ ચારિત્ર ઠામ. મ૦ ૫
વીરભવનિ જિનવીરનિ પૂજા વિરચિજઈં,
પંચકોસ કોસંબિઆ નયરી નિરખીજઈં;

પૂજિ જિનપ્રાસાદ દોય નરભવફલ લીજઇં,
પદ્મપ્રભજિન જનમભૂમિ પગલાં પ્રણમીજઇં.

ત્રોટક.

ચંદનબાલા બાકુલા એ વીરજિણેસર દીદ્ધ;
બાકુલવિહાર તિહાં હુઉ નિર૦ પ્રણમીઇં લોકપ્રસિદ્ધ. મ૦ ૬

વસ્તુ.

પાય રહિં પાય રહિં સંઘ જયકાર,
જિનભવન દોઇ દીપતાં બિંબ તિહાં દસ ચ્યાર સોહઇ;
ચઉવીસ બિંબ સુપચયનપુરિ ચંદવાડ જિન આઠ મોહઇ,
ચાલિ સરપડી નયરમાં એ સોરીપુર દસ ચ્યારિ;
જિનપ્રતિમા એકત્રીસ નમું સહજાદપુરહ મઝારિ. ૭
મઉગ્રામઇ મઉગ્રામઇં નમું જિનબિંબ,
ષટ્ સંપ્યાયઇં સોભતાં પંચકોસ કોસંબિપલીઇ;
શ્રીજિનઘર દોય અતિભલાં બિંબ તેર ઘણપુણ્ય મિલીઇ,
પદ્મપ્રભ જિન પાદુકા એ કીજઇં તાસ પ્રણામ;
શાલિભદ્ર ધન્નાતણુઉ જુઉ સરોવર અભિરામ. ૮

॥ ઢાલ ॥

રાગ દેશાખ

કોસ અઢાર તિહાંથકી એ ફતેપુર નયર વિભાગ તઉ;
પ્રતિમા ત્રિણ્ પૂજા કરિએ જઈઇ તીરથ પયાગ તઉ. ૯
ગંગા જમુના સરસતી એ દીઠઉ ત્રિવેણીસંગ તઉ;
પ્રથમજિણંદ સમોસર્યા એ અષયવડતલઇં રંગ તઉ. ૧૦
રાયકલ્યાણ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણઇ અન્યાય તઉ;
જિનપગલાં ઊઠાડીયાં એ થાપા રુદ્ર તેણ ઠાય તઉ. ૧૧
કોસ પઇંત્રીસ વાણારસી એ ગંગાતીર પવિત્ર તઉ;

પરતખિ અલકાપુરી જિસી એ દીસઈ જિહાં બહુ ચિત્ર તઉ. ૧૨
એણિ નયરિં હોય જિનવરૂ એ જનમ્યા પાસ સુપાસ તઉ;
તિણિં ઠામઈ હોઈ જિણહરૂ એ પુહવિં કરઈ પ્રકાસ તઉ. ૧૩
પ્રથમ ચતુર્મુખ ચત્રીંઇ એ પગલા કરીઅ પ્રણામ તઉ;
સુરનર જસ સેવા કરઇ એ ભવિજણમન વિશ્રામ તઉ. ૧૪
મૂરતિ મોહનવેલડી એ બઇઠા પાસ જિણંદ તઉ;
કેસર ચંદન કુસુમસ્યું એ પૂજિઇ પરમાણંદ તઉ. ૧૫
જઈ સુપાસનઇ દેહરઇ એ પૂજી પ્રભુ જયકાર તઉ;
નયરમાંહિં તવ નિરખીઇ એ પ્રતિમા સંખ ન પાર તઉ. ૧૬
કેઈ દીસઇ રૂદ્રભવનમાં એ કેઈ થાપી તરૂછાહિ તઉ;
કેઈ દીસઇ વિપ્ર આંગણઈ એ કેઇ માંડી મઠમાંહિ તઉ. ૧૭
ભાવઇસ્યઉં પૂજા કરી એ છાંડી રાગ નઇ રોસ તઉ;
વાણારસીનયરીથકી એ સિંહપુરી ત્રિણ કોસ તઉ. ૧૮
જનમભૂમિ શ્રેયાંસની એ દેખી અનોપમ ઠામ તઉ;
જિનમૂરતિ જિનપાદુકા એ પૂજી કરૂં પ્રણામ તઉ. ૧૯
ચંદ્રપ્રભ જિન અવતર્યાં એ ચંદ્રપૂરી સુવિસાલ તઉ;
શ્રીચંદ્રપ્રભપાદુકા એ નિત નમીઇં ત્રિણ કાલ તઉ. ૨૦
અસીયકોસ વલી તિહાંથકી એ પાડલિપુરિ વિખ્યાત તઉ;
સીલવંત નર તિહાં હુઆ એ જેહના બહુ અવદાત તઉ. ૨૧
સીલકનકનઉ કસવટઉ એ શ્રીથૂલિભદ્ર મુનિરાય તઉ;
જેહનું નામ અચલ હવું એ ચઉરાસી ચઉવીસીતાય તઉ. ૨૨
સેઠ સુદર્શન જગિ જયો એ સીલગુણે અભિરામ તઉ;
સૂલી સિંહાસણ થયું એ પૂજું પગલાં તેણિં ઠામ તઉ. ૨૩
ખમણાવસહી ભૂંહરઇ એ ખટ્ પ્રતિમા સુહકાર તઉ;
પૂજી પ્રણમી ભાવસું એ ઉર જિનભવનઇ ચ્યાર તઉ. ૨૪

પંચકોસ વૈકુંઠપુરી એ ગંગતટ ગાજઈં આજ તઉ;
મારગિ કૌતિક પેષીઇ એ વાનરકેરૂં રાજ તઉ. ૨૫

દસકોસ નયરી તુંગિઆ એ સંપ્રતિ નામ વિહાર તઉ;
ત્રિણુ જિનભવનઇં પૂજીઇ એ બિંબ પંચવીસ ઉદ્ધાર તઉ. ૨૬

વસ્તુ.

નયર નવાદઉ નયર નવાદઉ કોસ ઇગ્યાર,
જિનપ્રતિમા જગિ મોહની અછઇ ચ્યાર વર પૂજ કીજીઇ,
નયરસીહોરઇં જાઇઇ કોસ ચ્યાર ભવલાહ લીજઇ;
મિલી રાયશિવરામનઇં એ લેઇ સાથઇં ઘટવાલ,
સમેતશિષરભણી ચાલીઇ એ આગલિ કોસ બયાલ. ૨૭

॥ ઢાલ ॥

રાગ સામેરી.

આગલિ છઇ વિસમી વાટ રે ઘટવાલ કરઈં સુઘાટ;
સંઘલોક સયલ સંચર્યા રે ડોલી પોઠ સુખાસન વરીઆ. ૨૮
પંથઇ બહુ અચરિજ દીસઇ રે મુઝ કહતાં હિઅડું વિહસઇ;
સવે લોક લંગોટીવાલા રે સિર નાગા કુરકઇ બાલા. ૨૯
રૂપહીણ નારી તન પોલઇ રે અહંકાર ધરી મનિ બોલઇ;
દૃષ્યો યાહિ અચંલો ભારી રે સિરિ ઢાંકી આવતહઇ નારી. ૩૦
દવ દાધા દારૂ સમાણા રે ભિલ્લ દીસઇ કરિ ધણુ બાણા;
હલ્લીસ કરઇ મનિ હરસી રે કરિ લેઈ નચાવઇ ફરસી. ૩૧
કદલીવન મારગિ બહકઇ રે નાલીકેર પૂગતરૂ લહકઈ;
પુન્નાગ નાગ ગિરૂમાલઇં રે હંતાલહ તાલ તમાલ. ૩૨
વડ પીંપલ જંબૂરૂંપ રે પેષંત સમઇ તસુ ભૂષ;
કંકોલ કરંઝ સુકીર રે નારિંગહ ચારૂ જંબીર. ૩૩
પાડલ કેતકી સહકાર રે જાઇ જૂઈ ચંપક સાર;
કિંકિલ્લિહ બિલ્લ અપાર રે વિકસ્યાં વન ભાર અઢાર. ૩૪

ચિહું દિસિ પરિમલ પસરંતિ રે મધુકર લીના ગુંજંતિ;
સુક સારસ મોર કિંગાર રે કરઇ કોકિલ બહુ ટહૂકાર. ૩૫
પરવતનીઝરણાં બહૂ વાજઇ રે જાણે સંઘતણો જસ ગાજઇ;
વનછાયા ગુહિરી જાણુ રે નવિ લહકઇ કોઈ ઉગ્યો ભાણુ. ૩૬
કોલા કોલાહલ ઘુરકઈં રે સુણી માનવ તે પણિ ડરપઇ;
દીસઇ મદમત્તા હસ્તી રે જેહની ગતિ સહજઈ સસ્તી. ૩૭
ચરતાં દીસઈં મૃગયૂથ રે મારગિ પણિ રૂઅડા સૂથ;
સાલિપેત્ર ભલા દોઇ પાસઇ રે દેખંતા દાલિદ્ર નાસઇ. ૩૮
ઇમ જોતાં કૌતિક વાટઇ રે ઊતરીઇ વિસમઇ ઘાટઇ;
સમેતાચલ દીઠો નયણે રે સ્તવીયો બહૂ અમૃતવયણે. ૩૯
નાલિકેર વધારી લીજઇં રે સંઘભગતિ વધાઈ દીજઇં;
હરખઇ કરી તનમન ભરીયઇં રે ગિરિતલહટી જઈ ઊતરીયઇં. ૪૦

વસ્તુ.

પાલગંજઉ પાલગંજઉ નયર પ્રસિદ્ધ,
પૃથ્વીચંદ્ર નરનાયકો ન્યાયવંત નિજપરજા પાલઈ,
અરિજનનઇં રવિકરસમું ભુવનમાંહિ જસુ ખ્યાતિ માલ્હઈ;
વિનયકરી સંઘપતિ ભણઇ યાત્ર કરાવઉ દેવ,
અમ્હ મનિ અતિ અલજો ઘણો કરિવા તીરથ સેવ. ૪૧

ઠવણી ઢાલ.

સંઘસાથઈં તવ નરપતિ આવઇ સમેતશિખરની યાત્રા કરાવઇ,
રંગઇ અપચ્છરા ગાવઇં;
પંચકોસ ગિરિ ચઢીયઇ પાલા નાહના મોટા અતિસુકુમાલા,
રાસ રમઇ વરમાલા. ૪૨
પ્રથમ ત્રિકોણીઅ કુંડઇં જઈયેં અંગ પખાલી નિર્મલ થઈયેં,
કુસુમકરંડ કરિ ગ્રહિયેં;
કેશર ચંદન મૃગમદ ઘોલી અતિઘન ઘનસારસ્યું રોલી,
ભરીઇં કનકકચોલી. ૪૩

નરનારી મિલિઆ ગુણવંત કરિવા પૂજા નિરમલ ચિત,
તીરથ મહિમાવંત;
વીસ પાદુકા ભવનમઝારઇ અનુક્રમઇ પૂજ કરી ઉદાર,
કીજઇ નરભવ સાર. ૪૪
છઠ્ઠા પદ્મપ્રભજિનદેવ ત્રણુસઇઅઠ્ઠ તવસીસિઉં હેવ,
મુગતિ વર્યા ઝત્તેવ;
શ્રીસુપાસ સમેતાચલ શૃંગઈં પંચસયા મુનિસિઉં મનિ ચંગઈ,
મુગતિ ગયા રંગઇ. ૪૫
છ સહસ મુનિવર સાથઇ સીધ વિમલજિનેસર શિવપદ લીધ,
સયલકરમ ષય કીધ;
સાતસહસ મુનિસ્યું પરિવરિયા અનંતનાથ સિવરમણી વરીયા,
ભવસાયર ઊતરીયા. ૪૬
અર્દ્ધસયાં મુનિવરસ્યું જુત્તા ધર્મનાથ જિન મુગતિં પહૂત્તા,
તિત્થેસર જયવંતા;
શાંતિનાથ નવસયસિઉં જાણુ પંચસયાસ્યું મહિ વષાણુ.
સમેતશિષર નિરવાણુ. ૪૭
તેત્રીસમુનિવરસ્યું જિનપાસ મુગતિ પહૂતા લીલવિલાસ,
પૂરઇ ભવિઅણુ આસ;
અજિતાદિક જિણુવર સુહકાર મહુમ સહસ મુનિવર પરિવાર,
પામ્યા ભવનો પાર. ૪૮
એણિં ગિરિ વીસ તીર્થંકર સીધા વીસ ટુંક જગિ હૂઆ પ્રસિધા,
પૂજી બહુફલ લીધા;
સમેતાચલ શત્રુંજય તોલઇ શ્રીમંધર જિણુવર ઇમ બોલઇ,
એહ વયણુ નવિ ડોલઇ. ૪૯
સીધા સાધુ અનંતાકોડિ અષ્ટકર્મઘનસંકલ ત્રોડિ,
વંદૂ બે કર જોડિ;
સિદ્ધષેત્ર જિણુવર એ કહીઇ પૂજી પ્રણુમી વાસઇ રહીઇ,
મુગતિતણા સુષ લહીયઇ. ૫૦

ત્રિભુવનમાંહિ તીરથરાજઇ દેવદુંદુહી દિનપ્રતિ વાજઇ,
મહિમા મહિઅલ ગાજઇ;
કીજઇં વલી તીરથ ઉપવાસ-તો નવિ અવતરીઇ ગ્રભવાસ,
કહિ મહિમા જિનપાસ. ૫૧
કીજઇં પૂજા દીજઇં દાન સમેતશિષરનું કીજઇં ધ્યાંન,
લહિઇ કેવલગ્યાન;
એહ ગિરિ દીઠઇ મનિ ઉહ્લાસ એહ ગિરિ ફરસઇ કર્મવિણાસ,
હોવઇ મુગતિનિવાસ. ૫૨

વસ્તુ.

સમેતગિરિવર સમેતગિરિવર કરૂં વષાણ,
રસપૂરિ રસકુંપિકા વિવિધ વેલી ઊષધી સોહઇ,
અચરછાંહ દ્રુમ દીપતો વજ્રષાણી ત્રિહુભુવન મોહઇ;
સયલતીર્થમાંહિં રાજીઉ-એ સિધષેત્ર સુષધામ,
મહિમા પાર ન પામીયઇ વલિ વલિ કરૂ પ્રણામ. ૫૩

॥ ઢાલ ॥

આસાઉરી.

જાત્રાકરી ગિરિ ઊતર્યા ભરીયા-સુકૃતભંડારો રે,
દેશ મગધભણી ચાલીયા મનિ ધરિ હરષ અપાર રે. ૫૪
જયો જયો એહ ગિરિ રાજીઉ ભુવિ નંદઉ ચિરકાલો રે;
મનહ મનોરથ પૂરણો પ્રણમીજઇ ત્રિણકાલો રે. જયો૦ ૫૫
નયર રાજગૃહ આવીયા જે જગમાંહઇ વિખ્યાતો રે;
જિહાં મુનિસુવ્રત અવતર્યા પુસ્તકિ ચડી અછઇ વાતો રે. જયો૦ ૫૬
શ્રેણિકરાય ઇહાં હૂઉ મત્રી અભયકુમારો રે;
જંબૂઅસ્વામિ પ્રમુષ નરા હૂઆ એહ નયરશૃંગારો રે. જયો૦ ૫૭
કુંડ ચઉદઇ ઊન્હઇ જલ ભર્યા કીજઇ નિર્મલ અંગો રે;
ચરચીઇ વૈભારગિરિ ચડી વીરજિણંદ મનિ રંગો રે. જયો૦ ૫૮

એકાદસ ગણુધરતણી પૂજી પાદુકા જેણિ રે;
પંચવીસ દેહુરઇ પૂજા કરી ટાલિ દુરગતિ તેણિ રે. જયો૦ ૫૯
અણુસણુ લઇ અણુત્તરિ ગયા ધના સાલિભદ્ર મુનિરાય રે;
કાઉસગિયા દોઇ પાદુકા પૂજીજઇં તિણિ ઠાય રે. જયો૦ ૬૦
ચોર રોહુણીયાતણી ગુફા અચિરજકારણિ દીઠ રે;
કાલંબરિદ્રુમ હેઠલઇં બાવન જિનાલય પૂઠ રે. જયો૦ ૬૧
વૈભારગિરિથકી ઊતરી ચઢિયઇ વિપુલગિરંદ રે;
ષટ્ પરિમાણુઇં એ જિણવરૂ પૂજ કરૂં જિનચંદ રે. જયો૦ ૬૨
ચોમુખ એક ઉદયગિરિ પંચ સોવનગિરિ જાણુ રે;
રયણુગિરિસિરિ ઊપરઇં દોય પ્રાસાદ વખાણુ રે. જયો૦ ૬૩
પંચ એ પર્વત ફરસીયા નિરખી વીર પોસાલ રે;
પાસઇ કૂપ ભુષણુ ભર્યા સાલિભદ્રતણુઉ નિરમાલ રે. જયો૦ ૬૪
નયરમાંહઇ ઋષભ જિણેસરૂ પૂજી કીજઇ પ્રણામ રે;
નાલંદઇ પાડઇં આવીયા લોકપ્રસિદ્ધ વડગામ રે. જયો૦ ૬૫

વસ્તુ.

વૈભારગિરિવર વૈભારગિરિવર ઊપરિ ઉદાર,
શ્રીજિનબિંબ સોહામણાં એકસો પંચાસ ગુણીઇ,
નવ વિપુલગિરિ ઊપરઇં ઉદયગિરિગિરિ ચ્યારી ભણીઇં;
વીસ સોવનગિરિ ઊપરઇ રયણુગિરિસિરિ પંચ,
રિષભ જિણેસર પૂજીયઇ રાજગૃહી રોમંચ. ૬૬

ચઉપઈ.

નાલંદયઇ સવિ લોકપ્રસિદ્ધ વીરઇ ચઉદ ચઉમાસા કીધ;
મુગતિ પહૂતા સવે ગણુહાર સીધા સાધ અનેક ઉદાર. ૬૭
દીસઇ તેહુતણું અહિનાણુ પુહવઇ પ્રગટી યાત્રાખાણિ;
પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્યું મંડઇ વાદ. ૬૮
પગલાં ગૌતમ સ્વામીતણાં પૂજીનઇં કીજઇ ભામણાં;
વીર જિણેસર વારાતણી પૂજી પ્રતિમા ભાવઇ ઘંણી. ૬૯

નાલંદયતું બોલિ ઉચરી તિહાંથી જાઇયઇ પાવાપુરી;
તેહતણો અતિ મહિંમા ઘણુઉ પભણ્ં ભાવઇ ભવિઅણુ સુણુઉ. ૭૦
સમેતશિખરથી જિમણુઇ પાસ જંભીયગામ અછઇ બહૂવાસ;
રિજુવાલુકા નદીનઇ તીર કેવલ પામ્યઉ શ્રીમહાવીર. ૭૧
દેવઇ તવ સમવસરણુ કીધ બેસી ખિણુ એક દેસન દીધ;
કનકકમલ પરિ ઠવતઉ પાય પાવાપુરિ આવઇ જિણુરાય. ૭૨
ઇંદ્રભૂતિપ્રમુખ ઇગ્યાર યજ્ઞકર્મ કરઇ તેણીવાર;
સઇ ચોમાલીસ બ્રાહ્મણુ મિલ્યા મિથ્યામતિ મોહઇ ઝલહલ્યા; ૭૩
મનિ અભિમાન ધરી આવીયા નામ લેઈ જિન બોલાવીયા;
મનસંસય ટાલઇં જિનવરૂ દેઈ દિક્ષા થાપ્યા ગણુધરૂ. ૭૪
સંઘ ચતુર્વિધ થાપી તામ વિચરઇ દેસ નયર પુર ગ્રામ;
ભવિકજીવ પ્રતિબોધિ કરી અનુક્રમઇ આવઇ પાવાપુરિ. ૭૫
જીવિત વરસ બહુત્તરિ જાણુ પુણ્ય પાપફલ કહઇ સુજાંણુ;
પ્રધાન અધ્યયન મનિ ભાવઇ ધીર મુગતિ પોહતા શ્રીમહાવીર. ૭૬
ગૌતમસ્વામી કેવલ વરઇ ચોસઠી ઇંદ્ર મહોચ્છવ કરઇ;
સંઘ ચતુર્વિધ હર્ષ અપાર જગમાં વર્ત્યો જયજયકાર. ૭૭
વીરજિણેસર ગણુધરવાદ પૂજી તિહાં પગલાં પ્રાસાદ;
મુગતિં પોહતા જિહાં જિન વલી પૂજીજઇ પગલાં મનિ રલિ. ૭૮
સરોવરમાંહિં સુદ્ધ વિહાર જાણે ભવિઅણુનો આધાર;
જિનપ્રતિમા પંચ પગલાં હેવ પૂજી પ્રણુમી કીજઇ સેવ. ૭૯
અનુક્રમે જઉણુપુરિ આવીયા જિન પૂજી ભાવન ભાવીયઇ;
હોઇ દેહેરઇ પ્રતિમા વિખ્યાત પૂજી ભાવઇ એકસો સાત; ૮૦

વસ્તુ.

પંચ જિણુવર પંચ જિણુવર તણો અવતાર,
નયરી અયોધ્યા જાણીઇ અમરપુરીથી અધિક રાજઇ,
ઋષભ અજિત અભિનંદનો સુમતિનાથ જિન અનંત ગાજઇ;
પંચે જિણુવર પાદુકા એ કીજઇ તાસ ગુણુ ગાન,
પઢમ જિણેસર પૂજીઇ આણી નિરમલ ધ્યાન. ૮૧

॥ ઢાલ ॥

ધન્યાશ્રી.

નયરી અયોધ્યા રાજીઓ પૂજી પઢમજિણંદો રે;
રામચંદ્ર પગલા નમું મનિ ધરી પરમાણંદો.રે. ૮૨
ધન એ તીરથ વંદીઇ સમેતસિખર ગિરિરાજ રે;
સંઘપતિ નિજમનિ હરખીઇ કીધાં અનોપમ કાજ રે. ધન૦ ૮૩
બીજથાનકિ સીતાતણું અગનિખાઇ અસરાલ રે;
સીલપ્રભાવઇ જલ હૂઉ દીઠ તે કુંડ વિશાલ રે; ધન૦ ૮૪
રતનપુરી રલિઆમણી જિનમંદિર શુભ હોય રે.
ધર્મનાથ પદ પૂજીઇ જિન પ્રતિમા ત્રિણ જોય રે. ધન૦ ૮૫
કંપિલપુર વરમંડણો પૂજીઇ વિમલવિહાર રે;
વિમલપાદુકા વંદીયઇ કીજઇ વિમલ અવતાર રે. ધન૦ ૮૬
તીરથ જે શ્રવણે સુણ્યા દીઠા નયણે જેહ રે;
જે મારગિ લોભિં રહ્યાં નમું કર જોડી તેહ રે. ધન૦ ૮૭
સકલસંઘ પરિવારસિઉં યાત્રા કીધ પ્રમાણ રે;
ઉચ્છવ કરિ ઘરિ આવીયા દિન દિન હોઇ કલ્યાણ રે. ધન૦ ૮૮

કલશ.

તપગચ્છનાયક સુભમનિદાયક સિરિવિજયસેનસુરિંદ,
તસ પટગયણિં વિભાસણ દિનકર સિરિવિજયદેવમુણિંદ;
વાચકસયલચૂડામણિ સોહઇ નિરમલ ન્યાનનિવાસ,
સિરિકલ્યાણવિજય ગુરૂચરણ પ્રસાદઇ હૂઓ મુઝ બુદ્ધિપ્રકાસ. ૮૯
સસિરસસુરપતિવચ્છર આતપ એકાદસિ બુધવારઇ;
સમેતાચલ મહાતીરથ કેરૂં સ્તવન રચ્યું મતિસારઇ. ૯૦
પઢઇ ગુણઇ જે શ્રવણે નિસુણઇ તીરથમહિમા ભાવઇ;
'જયવિજય' વિબુધ ઇમ જંપઇ સુખ અનંત સો પાવઇ. ૯૧

॥ ॐ ॥

रत्नसिंहसूरिशिष्यविरचित

गिरनारतीर्थमाला.

ગિરિવર સિરિ ગિરનારહ સામી નેમિનાથપય સીસ જિ નામી,
કામી તીરથમાલ;
વસ્તુપાલિ નિયબંધવ નામિહિં થાપીય પાસ તેજલપુરગામિહિં,
સરોવર લહરિ વિશાલ. ૧

પહિલૂં દીઠઉ જુ ગઢજૂનુ સફલ મનોરથ મઝ આજૂ તુ,
જૂનુ પુણ્ય પ્રકાસો;
ગઢ ગરૂઅડિ કહુ કેતી કહીઇ જોતાં એહની આદિ ન લહીઇ,
ધનપતિ લોક નિવાસ. ૨

ઉસવાલહ ધરણિગ થાપી વસહી વીરભુવણિ જસ વ્યાપી;
સચરાચરિ જયકારો,
શ્રીશ્રીમાલી સલપઇ લિખીઓ ચંદ્રિ નામ નિયભવ ઓલખીઓ;
રિપુ કેસરીઅ વિહારો. ૩

તે ઉદ્ધરીઅ સુથિર બઇસારી તેજલપુરનુ પાસ જુહારી,
સમરસિંહિ કીઉં કાજ;
સંઘવી ધૂંધલ દેહરઇ વંદુ રિસહજિણિંદ નમી ચિરનંદુ,
હિવ જોઉ ગિરિરાજ. ૪

સોવનરેપ નદી ચિહુ પહિલી પરવતિ ચડતાં આવઇ વહિલી,
દામોદર મનોહાર;
વઆપથિ ભવદેવ મહેસર કાલમેઘ ક્ષેતલ અલવેસર,
વસ્તુપાલ ઉદ્ધાર. ૫

રાણિગ સુત આંબઇ મંતીસરિ વાવિ પરવસ્યૂં પાજ નવલપરિ,
વિરચી અતિ સુવિશાલ;
ચડતાં દીસઇં ડાવઇં જિમણઇં વિવિધ બારવણ હરખિઇં બિમણઇં,
ન ગણઈં ગનિ દુખજાલ. ૬

સાહુ પૂનાની પહિલી પોલિઇં સંઘપતિસ્યૂં સવિ બઇઠા ઉલિઇં,
લીધુ ક્ષણુ વિશ્રામ;
વસ્તિગ પોલિઇં પહુતા રંગિઇં રાસ ભસલ કુટા રસભ ગિઇં,
અંગિઇં અતિ અભિરામ. ૭

સંવત ઇગ્યાર ચુરાસી વરસિઇં સિદ્ધરાય જયસિંહ આદેસિઇં,
અભિનવું અંગિ ઉલ્હાસો;
ધન ધન સાજણુ મંત્રિ મુકુટમણિ પૃથવીજય પ્રાસાદ રચીઉ જિણિ,
ગરૂઅડિ કરિ કિવલાસો. ૮

ત્રિણુ પ્રદક્ષિણા દેઈ જંગિઇં નેમિનાથ દીઠા મન રંગિઇં,
હીઅડઇ અતિ ઊમાહો;
સુરતર કામધેનુ ચિંતામણિ કામકુંભસવિ હૂંતા તાં મણિ,
જાં નવિ નરિખિઉ નાહો. ૯

ન્હવણુ વિલેવણુ પૂજ રચીનઇ જગગુરૂ ભમતી જિણુ ચરચીનઇ,
ભરિઉ સુકૃત ભંડારો;
ઉત્તર દક્ષિણુ પૂરવ પશ્ચિમ નવ નવ ચુકીજે જિણુ ઉત્તમ,
પાઊ મંડપ સારો. ૧૦

બહુતરે દેહરી બહુ બિંબાવલિ પંતિ ન પૂજઇ પુજઈં વલિ વલિ,
તીરથ સવિ અવતારો;

ગઈ ચુવીસી મૂરતિ અભિનવ પાંપામઢિ પૂજતાં સફલ ભવ,
લાભઇ પુણ્ય ન પારો. ૧૧
વસ્તુપાલિ મંતીસરિ સેતુજ ઊજિલિ આણિઉ ભવુદહિ સેતુજ,
નિરૂવમ રિસહજિણિંદો;
ઠાવઇ શ્રીસંમેતસિહગિરિ જિમગુઇ અષ્ટાપદ નવલીપરિ,
વીસ ચુવીસ જિણિંદો. ૧૨
યક્ષરાજ કવડિલ તિહિં પૂઠિઇં માતા મરૂદેવા ગજપૂઠિઇં,
ચંદ્રપ્રભ પ્રણમેસો;
સંઘાહિવ ગોઇઆ અવતારી જીરાઉલિપતિ પાસ જુહારી,
દાદુપાસ નમેસો. ૧૩
પુરૂષરયણુ વ્યવશાણુઇ કીધુ સંઘાહિવ ભૂંભવિં જસ લિદ્ધઉ,
બાવન જિણહર સારો;
ઇંદ્રનીલ તિલકપ્રાસાદો હેમખલાણુસિઊ અનુવાદો,
સાદર કરઇ અપારો. ૧૪
સામી વિમલનાથ તિહિં ગાજઇ નિરૂમલ સોવનમય તનુ છાજઇ,
રાજઇ મહિમનિધાન;
ચિંતામણિ શ્રીપાસજિણેસર સુરતરૂ અજિતનાથ તિત્થેસર,
બિહુપરિ સોવન વાન. ૧૫
પીતલમય જિનપ્રતિમા બહુવિધ સમવસરણિ શ્રીવીરચતુર્વિધ,
પૂજુ પુણ્યનિધાન;
પનરનવોત્તર ફાગુણ માસિઇં સાગી બઇઠા અતિ ઉલ્હાસિઇં,
વંદુ જાં સસિ ભાણુ. ૧૬
કલ્યાણ ત્રય ત્રિહુ ભૂમિઠિય કવિ કાસગિ કવિ પ્રતિમા સંઠિય,
નેમિ નમેસિ સુરંગો;
વસ્તુપાલ મંતીસર કીરતિ પ્રકટીઅ સમરસિંહિ જિહાં ઇરિતિ,
બાવન જિણહર તુંગો. ૧૭

થાપી શ્રીતિલકપ્રાસાદિહિં સાહ નરપાલિં પુણ્યપ્રસાદિહિં,
સોવનમય શ્રીવીરો;
અષ્ટાપદ સંમેતસિહરસ્યૂં ડાવઈ જિમણઈ બિહુ જિણહરસ્યૂં,
રચના અતિગંભીરો. ૧૮

એકમના મ–કોતારી વસહી સંતિ નમિ સવઈ સારી,
બહુતરિ દેહરી દેવ;
ઇંદ્ર મંડપ ગજપદ વાસિઠરિષિ નાગ મોર ઝિરિ કુંભ સુણી સખિ,
જિહાં જિન તિહાં કરૂં સેવ. ૧૯

ઉસવાલ સાલિગ મેલા ગરિ ધરમનાથ થાપીય વર જિણહરિ,
પણમિસુ સુભપરિણામ;
રામસિંહ વ્યવ ડુંગર દેહરી જિણપય પૂજિઈ દુગ્ગય બેહરી,
રાજમતી બિહુ ઠામિ. ૨૦

આગઈ જિહાં કંચણહ વિહારો સંપઇ તિહાં ગંગા અવતારો,
નિરખી નિરમલ કુંડ;
પાજે પગિ પગિ દાન સુદેતાં સાહ ચીતરનૂં નામ જિ લેતાં,
રહનેમિ નમિ ઉતરંડ. ૨૧

ઊજ્જયંતગિરિ સિહરિ નિવટ્ટી સાહ સામલિ પ્રાસાદિ પરટ્ટી,
દિટ્ટી અંબિકિ માત;
સિંહાસનિ સુત સુભકર વિભકર અંબ લુંબિ કર સેવક સુખકર,
જિનશાસનિ વિખ્ખાત. ૨૨

અવલોકું અવલોકન નામિ સંષપજૂન સિહરિ ત્રિહુ ઠામિ,
નેમિસર પણમેવિ;
સિદ્ધવણાયગ ટૂક જિ પામી સહિસા લાષાવનિ વિશ્રામી,
સામી નિમિ નમેવિ. ૨૩

ગાંધી વઇચઈ વિરચી જિણહર ચંદ્રગુફા જે પ્રતિમા મણુહર,
સહસબિંદુ જે કિવિ;

ઈંદ્રિ રચી સોવનપ્રાસાદિહિં માતા અંબિકિ દેવપ્રસાદિહિં,
જગગુરૂ તે વિનમેવિ. ૨૪

આજ કૃતારથ મનુજ જનમ મઝ નિરમલ કુલ ભવ વિભવ સફલ મઝ,
તુઝ દરસણિ જગનાહ;
યાદવકુલિ કુમલાઅવયંસ ત્રિભુવનજન માનસસરહંસ,
દીસઇ અતિ ઉત્સાહો. ૨૫

દેવ સદૈવત જુ તમ્હ સેવા તાસ પસાઈં પુણ્ય કરેવા,
હોયો બુદ્ધિ પ્રકાસ;
રયણસિંહસૂરિસીસ જિ જંપઇ સિવસુખ માગૂં સુંદર સંપઇ,
સંપઇ સિદ્ધિ વિલાસ. ૨૬

ઇય રેવઇમંડણ અલિયવિહંડણ નેમિનાથ ગુણ જો થુણઇ એ,
તસ તીરથમાલા પુણ્યવિશાલા ભાવસહિત અનુદિન ભણુઇ એ;
તિહૂયણજણવહ્લહ ભવસયદુલ્લહ નિરૂવમગુણ રયણે કલિય,
સો નિજ્જિયરિઉગલ સાસય સુહફલ પામઇ સિવકમલા લલિય. ૨૭

॥ अर्हम् ॥

पं०–देवचन्द्रविरचित

शत्रुंजयतीर्थ–परिपाटी.

સકલ સભા રંજન કલા દિઓ સરસતિ વરદાનો જી;
શ્રીવિમલાચલ સ્તવનભણું પામી શ્રીગુરૂ માનો જી. ૧

આવો શેતુજયઇં ચઢીય નવાણુ વારો જી;
મનમાં ઉલટ અતિઘણો હઈડિં હર્ષ અપારો જી. આ૦ ૨

ઉમાહો મનમાહિ ઘણો કરસ્યું ચૈત્રપ્રવાડ્યો જી;
શ્રીશેત્રુંજય ભાવસું લાગી મનહરૂ હારો જી. આ૦ ૩

સંવત સોલ પંચાણુયેં ઈડર રહી ચોમાસો જી;
યાત્રા કરવા સંચર્યા શુભ દિવસ શુભ માસો જી. આ૦ ૪

પ્રથમ પ્રયાણે પાંગર્યા પ્રીચોટ ગામ મઝારો જી;
સાહ સહજૂનેં દેહરઈ વીરજિણંદ જુહારો જી. આ૦ ૫

તિહાંથી વલાસણે જઈ પાટલી પ્રતિમા વાંદો જી;
પોહતા શેત્રુંજય તલહટી આનંદપુર આનંદો જી. આ૦ ૬

એ ભરતઇ વાસ્યુ ભલુઇ પુણ્યતણું અહીઠાંણો જી;
શ્રાવક સમકિતધર તિહાંવસઇ નવઇ તત્વના જાંણો જી. આ૦ ૭

આદિ પાસ માહવીરના ત્રિણ પ્રાસાદ ઉત્તંગો જી;
વડનગરમાહિં વાંદતાં ઉપનો અધિકો રંગો જી. આ૦ ૮

વીસલનગરેં જુહારીઈ એ જિન ત્રિણ પ્રાસાદો જી;
માહોમાહિં તે કરઈ એક એકસ્યું વાદો જી. આ૦ ૯
ગામ સિવાલે એક જિનાલય વંદુ દો કર જોડ્યો જી;
મહિસાણે નવ દેહરાં પૂજી પાપ વિછોડ્યો જી. આ૦ ૧૦
મારગિં જે જે જિનહરૂં તે તે કરૂં પરિણામો જી;
અનુક્રમિ ઉસમાપુર નમું શાંતિનાથ ગુણધામો જી. આ૦ ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

અહમદાવાદ નગર સુવિચાર શ્રાવક સુકૃત ભરઈ ભંડાર;
પૂજેં શ્રીજિન સાર તુ; જયો જયો પૂજેં શ્રીજિન સાર. ૧
ગઢમઢ મંદિર પોલિ ઉત્તંગ નગર દેવતાં હુઈ મનરંગ;
સાભ્રમતી વહેં ચંગ તુ. જ૦ ૨
મોટો માણિકચોક ચોસાલ ચોહટઈં હાટ ઓલ સુવિશાલ;
વાઠી વનહ રસાલ તુ. જ૦ ૩
લોક વસઈ જિહાં વર્ણ અઢાર વ્યવહારીયાતણો નહી પાર;
વિવિધ વસ્તુ વ્યાપાર તુ. જ૦ ૪
માન મોહત શુભ ભોજન ભગતિ આભરણાદિક પહિરણ યુગતિ;
કરિં નિત્ય સાહમીની ભગતિ તુ.જ૦ ૫
દેહરાં દીઠેં પરિમાનંદ મહાવીર પમુહ જિનચંદ;
વંદુ સુખનો કંદ તુ. જ૦ ૬
અવર તીરથ જે છેં અનેક તેહનો પાર ન પામુ છેક;
વંદો ધરિય વિવેક તુ. જ૦ ૭
બીબીપુરિ ચિંતામણિ પાસિ વિજયચિંતામણિ પુરિં આસ;
ભાલો અસાઉલ વાસ તુ. જ૦ ૮
ચોવીસ વટા ચોવીસઈ સાર અહમદપુર જિન કરૂં જુહાર;
રાજાપુરાદિ મઝારિ તુ. જ૦ ૯

રાજનગર પ્રીયમેલક ઠામ ત્રિભુવનમાહિં જેહની મામ
કીજેં વંછિત કામ તુ. જ૦ ૧૦

સંઘવી આગરાનો સંઘ લાવ્યો હરખ ધરીનેં તેહ વધાવ્યો;
ભરતની ઓપમ આવ્યો તુ. જ૦ ૧૧

ગામ ગામના સંઘ ઉદાર પાલખી સેજવાલાં અસવાર;
મનુષ્યતણો નહી પાર તુ. જ૦ ૧૨

આસ ફલી સઘલી મનકેરી નિસુણી કાન પ્રયાણુ નફેરી;
સંઘ ચાલ્યો ઉદેરી તુ. જ૦ ૧૩

ગામ નયર પુર પાટણુ જેહ મારગિ પ્રતિમા આવેં તેહ;
પ્રણમુ ધરીય સનેહ તુ. જ૦ ૧૪

કાઠી ચોર ચરડના થાટ ઉલ્લંઘ્યા વિસમા વાટ ઘાટ;
દીઠા ગિરિ ઓઘાટ તુ. જ૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૨ ॥

હવેં સંખેપઇ ચૈત્રપરવાડિ કહું શેતુંજઈ કેરી;
એ ગિરિ ફરસ્યો ભાવસ્યું ટાલેં ભવફેરી. ૧

પાલીતાણુઇ તલહટીય આવ્યા ઉમાહિં;
લલીતસરોવર સજલ ભર્યું દીઠુ અવગાહી. ૨

નગરીમાહિ કુમરવિહારિ જિનપાસ નમીજઈ;
લલિતપાલિ પ્રભુ વીર વંદી ભવપાર લહીજઇ. ૩

ત્રણિ કોસ છેં વિષમી પાજ ચઢીઇ ધસમસતા;
ચોકી પરવતિં કુંડ ઠામિ વિસામે વસતા. ૪

ધાઈઇ ચઢતાં સરઇ કાજ અનઇ હઇડુ હીસઈ;
કોતિક દીસઇ કોડિપરિ રોમરાઈ વિકસઈ. ૫

અનુક્રમિં ગઢની પ્રથમપોલિ પોહતા શુભ ભાવઈ;
શ્રાવક લોક હરખઇ કરી મોતીએ વધાવેં. ૬

॥ ઢાલ ૩ ॥

આજ સફલ દિન મુઝ થયો એ કીધો પોલિ પ્રવેશ કિ;
ગજ બેઠી દીઠી ભલી એ માડી રિસહજિનેસ કિ. આ૦ ૧
શાંતિનાથ જિન સોલમો એ ભેટ્યો ડાવઈ અંગિ કિ;
ચોમુખ નમી પાંડવ પંચ એ પ્રણમુ મનનઈ રંગિ કિ. આ૦ ૨
મોટી મૂરતિ અતિભલી એ અદભુદ આદિજિનંદ કિ;
જિમણે આંગઈ જુહારતાં એ ઉપજિં મન આનંદ કિ. આ૦ ૩
કવડયક્ષ પરતષ્ય થયો એ બોલાવ્યો દિઇ બોલ કિ;
વિઘન નિવારિં સંઘતણું એ બેઠો થઈ અડોલ કિ. આ૦ ૪
વલી વાઘણ જોઈ કરી એ છીંપાવસહી વંદ કિં;
મોલ્હાવસહી ટોટરા વિહાર એ પૂજી પાપ નિકંદ કિ. આ૦ ૫
ત્રિહુરૂપે ઋષભ નમું એ સરગારોહિણી નાંમ કિ,
ચોરી રાજીમતીતણી એ દીઠી અતિ અભિરામ કિ. આ૦ ૬
પોલિ મઝારિ જિમણા જઈઇ એ થંભણપાસ જુહાર કિ;
વસ્તક થાપ્યો નેમજિન એ અવતાર્યો ગિરનારિ કિ. આ૦ ૭
જયમહુજી જિમણે ગમે એ થાપ્યો નવોય પ્રસાદ કિ;
શ્રીવિજયદેવસૂરિ વયણથી એ લીધો જગ જસવાદ કિ. આ૦ ૮
સાહ તેજપાલ સિરોહીઉં એ પુણ્યવંત જગ હોઇ કિ;
દેહરૂં એક મંડાવીઉં એ કીરતિ કહેં સહુ કોઇ કિ. આ૦ ૯
ખરતરવસહી નમી કરી એ ઘોડા ચોકી ગોષ કિ;
રેમંચીનિં દેષતાં એ મનમાં ઉપજિં હરષ કિ. આ૦ ૧૦
તિલકા તોરણ જોઈઇ એ ચઢતા સીહ દુવારિ કિ;
પાવડીઆરે ચઢી કરી એ પોહતા ભુવનમઝારિ કિ. આ૦ ૧૧
ડાવઈ પાસઈ વંદી એ સામલા પ્રમુહ વિહાર કિ;
દેહરા પાષલિં દીજીઇ એ ત્રિણ પ્રદક્ષણા સાર કિ. આ૦ ૧૨

ઠામિ ઠામિ પ્રતિમા ઘણી એ દેહરાંમાહિ જુહાર કિ;
રાયણિરૂપ દેવી કરી એ મન ઠર્યું માહરૂ કિ. આ૦ ૧૩

રાયણતલિં પ્રભુ પાદુકા એ ફૂલફૂલેં પૂજિંત કિ;
મુગતાફલે વધાવીઇ એ ઇહાં સિદ્ધ હૂયા અનંત કિ. આ૦ ૧૪

આગલિં કલિકુંડપાસજી એ વંદુ શ્રીવર્દ્ધમાન કિ;
મૂલ ગભારિં ઋષભજી એ પ્રણમી માગું માન કિ. આ૦ ૧૫

અનુક્રમિં ઉપરિ ભૂમિકા એ પ્રતિમા નામું સીસ કિ;
નાહની મોટી સવિ મિલી એ સાત સહસ એકવીસ કિ. આ૦ ૧૬

દેહરી સઘલી સંખ્યા સુણો એ મતિ સારૂ મેં કીદ્ધ કિ;
લઘવી પોઢી ત્રિણુસો એ ઉપરિ પંચવીસ લીધ કિ. આ૦ ૧૭

પગ પગ પ્રતિમા જિનતણી એ પામઇ કોઈ નહી પાર કિ;
ભોલપણઇં મુઝ વીસરી એ તે સવિ કરૂં જુહાર કિ. આ૦ ૧૮

ઋષભદેવ સાહના રહ્યા એ પુંડરીક ગણધર જેહ કિ;
ચોરાસીમાહિં મુલગા એ ત્રિવિધિ પ્રણમું તેહ કિ. આ૦ ૧૯

સુરજકુંડ આગલિ થઈ એ પોહતા ઉલખા ઝોલ કિ;
આગલિં ચેલણ તલાવડી એ સહુ કો કરઇં અંઘોલ કિ. આ૦ ૨૦

તિહાંથી સિદ્ધવડ ઉત્તરી એ ફરસ્યું તીર્થ ઠામ કિ;
સિદ્ધ અનંત વડતલિં હુયા એ તિણે એ સિદ્ધવડ નામ કિ. આ૦ ૨૧

શત શાષાઇ વિસ્તર્યો એ વડવાહી નહી પાર કિ;
અપઇવડ દીઠાથકી એ પુણ્ય ભર્યો ભંડાર કિ. આ૦ ૨૨

સિદ્ધવડ વધાવી કરી એ વલી ચઢ્યા આદિપુર પાજ કિ;
દેહરા દીઠાં દુરથકી એ જાણુ પાંમ્યું રાજ કિ. આ૦ ૨૩

ઇમ પ્રદક્ષણા દેઈ કરી એ ભેટ્યો આદિજિનંદ કિ;
લોટંગણે પાએ નમુ એ મુઝમનિં હુઓ આનંદ કિ. આ૦ ૨૪

બેઠા આદિજિણેસરૂં એ ઉદયાચલ જિમ સૂર કિ;
વાર વાર પ્રણમું સહી એ દિન દિન અધિકો નૂર કિ. આ૦ ૨૫

॥ ઢાલ ૪ ॥

એ ગિરિ ગુણ ભરપૂર પાપ જાઇ સવિ ચૂર;
દીઠેં દુષ ટલઇ એ નવનિદ્ધિ ઋદ્ધિ મિલઇ એ. ૧

જન્મ સફલ થયો આજ સીદ્ધાં માહરા કાજ;
નાભિરાય કુલતિલો એ મરૂદેવીસુત મિલ્યો એ. ૨

મહાપાપી નર જેહ પાતક છૂટાં તેહ;
એણગિર ભાવસ્યૂં એ જેહનું મન વસ્યું એ. ૩

કીધી હત્યા સાત બીજી બહુ જીવઘાત;
તે નર ઉધર્યા એ સિદ્ધવધૂ વર્યા એ. ૪

મુઝમનિ એ વિશ્વાસ એ ગિર પૂરિં આસ;
સકલ તીરથ ધણી એ જિનવાણી ભણી એ. ૫

ઇમ જાંણી જંજાલ મુકી બીજાં આલ;
ભેટવા આવીયો એ વિમલગિર પાવીયો એ. ૬

ભલઇ દીઠો ભગવંત હૂઓ લાભ અનંત;
મન મોહી રહુ એ હીયડું ગહગયુ એ. ૭

ધન એ વરસ ઉદાર ધન માસ વડો સાર;
ધન પષિ જાંણીઇ એ દિવસ વષાંણીઇ એ. ૮

સોલ પંચાણુઓ સાર માહવદિ ચૌદસિ ગુરૂવાર;
ભેટ્યો જગધણી એ આસ્યા મનિ ઘણી એ. ૯

પુણ્ય ફલ્યુ મુઝ આજ તું મલીઓ જિનરાજ;
દેવ દયા કરો એ તું સાહિબ ષરો એ. ૧૦

હું સેવક તુઝ દાસ આવ્યો તાહરિં પાસ;
સરણિં રાષીઇ એ છેહ ન દાષીઇ એ. ૧૧

તું સાહિબ સમરથ ધણીપણિં ધરિ હત્થ;
જિમ હું વીનવું એ બાલક પરિ લવું એ. ૧૨

તારિ તારિ જગબાપ સાંભલિં માહરાં પાપ;
કરજોડી કહું એ તુઝ આણાં વહું એ, આલોયણ કહું એ. ૧૩
છોડિ છોડિ મુઝ કર્મ તું જાંણે સહું મર્મ;
કહતાં લાજીઈ એ ભવ ભય ભાજીઈ એ. ૧૪
ન લહું ભવનો પાર જીવની આદિ લગાર;
સુહુમનિગોદમાં એ જનમ મરણ પગ્યાં એ. ૧૫
સાઢાસતર ભવ વાસ એકણિ સાસોસ્વાસ;
એણિપરિ લાગલગા એ કરતા ઉભગા એ. ૧૬
જિસેં છપન્ન તિણું ભવિં આવિલીકા કહેં કવિ;
એક આવિલીતણા એ અસંખ્યાતસમેં તે ભણ્યા એ. ૧૭
સમય સમય પ્રતિં જીવ બાંધઈ આંદિ સદૈવ;
કર્મ ઘણા કરઈ એ ધર્મ ન આચરિં એ. ૧૮
તિહાંથી બાદર થાઇ અકામનિજરા પસાઈ;
ત્રસપણું આચરિં એ બિતિચોરિંદ્રી ભવ ફરિં એ. ૧૯
સન્નિ અસન્નિ અનંત પંચેંદ્રી તીર્યચ જંત;
ક્ષણનારકિ પણિં એ દેવલોક અવતરિં એ. ૨૦
અનુક્રમિં માણુસ જન્મ પાંમ્યો શ્રીજિનધર્મ;
વિમલગિરિં આવીયો એ તું પ્રભું પાવીયો એ. ૨૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

આજ સખી મઈ નયણે નિરખ્યો વિમલાચલ ડુંગરીયો રે;
જાંણું ચિંતામણિ મઈ પામ્યું ભવસાયર હું તરીયો રે. આ૦ ૧
કામધેનું મુઝ આંગણિ આવી કલ્પવૃક્ષ ઘરિ ફલીયો રે;
યુગલાધર્મ નિવારણ સ્વામી ઋષભદેવ જો મુઝ મલીયો રે. આ૦ ૨
ષટ ખંડ ચૌદરયણ નેં નવનિધ ચક્રવર્ત્તિ પદ પાંમ્યુ રે;
જો શેત્રુંજો ડુંગર ફરસી ઋષભદેવ સિર નામ્યું રે. આ૦ ૩

બારઈ દેવલોક મેં લાધા ગ્રૈવેક નવ ભોગ રે;
સરવારથસિદ્ધિનાં સુખ વિલસ્યાં જો શેત્રુંજય સંયોગ રે. આ૦ ૪

મુગતિ મલી મુઝનિં મટકાલી જેહનો અવીહડ રંગ રે;
ભાગ્ય જોગ્યેં જો ગિર પાંમ્યો તો હું થયો અસંગ રે. આ૦ ૫

દશ દષ્ટાંતે દોહિલો લાધો માણુસનો ભવ શુદ્ધ રે;
શ્રાવકકુલ શેત્રુંજે યાત્રા જિમ સાકર જિમ દુધ રે. આ૦ ૬

સિદ્ધ અનંત એણિં વિમલાચલેં કાકરિ કાકરિ કહીઇ રે;
તીણેં સિદ્ધાચલ નામ પ્રસિધુ એહનેં ધ્યાને રહીયેં રે. આ૦ ૭

નેમવિના ત્રેવીસ તીર્થંકર એણુગિરિં કીધી યાત્ર રે;
પૂરવ નવાણુ વાર આદિસર સમોસર્યા વરગાત્ર રે. આ૦ ૮

અમૃતકુંડ અનેક ઇણિ ગિરેં વિવિધ ઓષધી ઠામ રે;
વિવધરત્નતણો એ આગર તિણિં રત્નાકર નામ રે. આ૦ ૯

ચૈત્રીપૂનિમ ઋષભદેવના ગણધર પુંડરીક નામ રે;
પંચકોડિસ્યું એણિ ગિરિ સિદ્ધા તીણેં પુંડરગિર નામ રે.આ૦ ૧૦

અસી જોયણ પહિલેં આરેં બીજેં સિતર માન રે;
ત્રીજેં સાઠિ પંચાસ વલી ચોથેં પાંચમેં બાર પ્રધાન રે. આ૦ ૧૧

છઠ્ઠેં આરે સાત હાથ એ પોહલો પ્રભુ પ્રકાસે રે;
મુગતિ બારણું એ વિમલાચલ સયલ તીર્થંકર સાસે રે. આ૦ ૧૨

અજિત ધર્મ નેં શાંતિનાથ જિન ચોમાસું ઇહાં કીદ્ધ રે;
ભાવ ધરી ભગતિ જે ભેટી તેહનાં વાંછિત સિદ્ધ રે. આ૦ ૧૩

જે નર નારી નિજ ઘરિ બેંઠાં ધ્યાન ધરેં આદિનાથ રે;
સહસ પલ્યોપમ કરમ તે ખપવેં ઇમ જંપિં જગનાથ રે.આ૦ ૧૪

અભિગ્રહ લીધ કર્મ ખેપવિં લાખ પલ્યોપમ બાધુ રે;
શેત્રુંજે પંથે ચાલ્યો ધામી એક સાગર કરમ દાધુ રે. આ૦ ૧૫

ઋષભદેવ દરસણ જબ દીઠું સહસગણું કર્મ જાય રે;

પૂજા કરતાં મુગતિ જાવા સામસીતે થાઇ રે. આ૦ ૧૬
નાટક ગીત ગાન નેં વાજિત્ર કરતાં ફલ અનંત રે;
રાસ ભાસ પ્રભુજીનેં સ્તવતાં પંચમગતિ પામંત રે. આ૦ ૧૭
નેમતણી વાંણી ઇમ નિસુણી નંદીષેણ અહીં આવ્યા રે;
અજિતશાંતિ પ્રસાદ વચિ રહી અજીસંતો કરી ફાવ્યા રે. આ૦ ૧૮

॥ ઢાલ ૬ ॥

એ ગિરિનાંમેં ધરિ નિર્વાનિધ એ ગિરિ નાંમેં વાંછિત સિદ્ધ;
એ ગિરિ નાંમથકી વર બુદ્ધિ એ ગિરિ નામ જપો મન શુદ્ધિ. ૧
એ ગિરિનામિં સુણો નિસદીસ એ ગિર નાંમ જપો એકવીસ;
વાચક ભાનુચંદ ગુરૂ સીસ દેવચંદ મનિં એ જિગીસ. ૨
શેત્રુંજો સિદ્ધાચલ નમો વિમલાચલ મોરે મનિ રમો;
સિદ્ધસિષર નેં તીરથરાજ સિદ્ધષેત્ર નેં નગાધિરાજ. ૩
અષ્ટોત્તરશત કુટ મનિ ધરો સહસ્રકમલની સેવા કરો;
કવડનિવાસ વલી તાલજંઘજો ભગીરથ તીર્થ ભાવેં ભજો. ૪
બાહુબલી મરૂદેવી ગિરિંદ મુગતિનિલય દીઠેં આનંદ;
સહસપત્ર શતપત્ર કદંબ વારઇ પાપતણા નિકુરંબ. ૫
ઢંકો લોહીવો રમણીક પુંડરીક મંગલ તરૂણીક;
વિદ્યાપાહુડ ગ્રંથઇ લહ્યાં વિદ્યાધર સુર નર મુનિ કહ્યાં. ૬
એ ગિરિ મહિમા જાંણી ઘણો એકવીસ નામ સદા સહુ ભણો;
ભવિજિન ભાવેં ભેટેં જેહ દુરગતિ નીચ નિવારેં તેહ. ૭

॥ ઢાલ ૭ ॥

આસ ફલી મુઝ મનતણી એ માલંતડે, ભેટયો તું જિનરાય;
ભાગી ભાવઠ ભવતણી એ મા૦ લાધો મુગતિ ઉપાય. મુણિ મુંદરી.લા૦ ૧
વંદન માહરી માનયો એ મા૦ સેવક કરયો સાર;
કરજોડી આગલિ રહ્યો એ મા૦ અરજ કરૂં વારોવાર. સુ૦ ૨
હું અપરાધી છું સહી એ મા૦ હું છું ગુનહગાર;
માય બાપ ગિરૂયા હોઇ એ મા૦ છોરૂની કરઇ સાર. સુ૦ ૩

ઘણું કાંઈ માંગુ નહી એ મા૦ કરો મુઝ એકજ કાજ;
મયાકરીનેં આલયો એ મા૦ મુઝને મુગતિનું રાજ. સુ૦ ૪
યાત્રા મનોરથ મુઝ ફલ્યો એ મા૦ પૂરવ પુણ્ય પ્રમાણ;
બંધવ વિવેકચંદ બુધવરૂ એ મા૦ બારિ શિષ્ય સાથેં જાંણ. સુ૦ ૫
શ્રીવિજયદેવસૂરિગછતણા એ મા૦ મુનિવર બિસિં વષાણિ;
બીજા નવસેં દર્શની મિલ્યા એ મા૦ અવરને રાંણો રાંણિ. સુ૦ ૬
સેવકની પોહતી રલી એ મા૦ ઋષભનેં કીદ્ધ પ્રણામ;
પાછો પોહતો સંઘ વલી એ મા૦ પાલીતાંણિઈ ગામ. સુ૦ ૭
સમુદ્ર તિહાંથી ઢૂકડો એ મા૦ આવેં વ્યાપારી લોક;
વસ્તુ કીયાણા નવ નવાં એ મા૦ આલી લ્યેં નાણું રોક. સુ૦ ૮
પાલીતાણાથી ચાલીયા એ મા૦ કરતા પંથ પ્રયાણ;
કુશલે રાજનગર ગયા એ મા૦ કીધાં કોડિ કલ્યાણ. સુ૦ ૯
ભણેં ગણેં નેં સાંભલેં એ મા૦ એહ તવન જે જાંણ;
ઘરિ બેંઠાં યાત્રાતણો એ મા૦ ફલ પાંમઇ સુવિહાણ. સુ૦ ૧૦
શ્રીતપગછપતિ ગુણનિલો એ મા૦ શ્રીવિજયદેવસૂરિંદ;
જાંણે જિગિં ઉદયો સહી એ મા૦ મૂરતિવંતો ચંદ. સુ૦ ૧૧
સાહ થિરા નંદનવરૂ એ મા૦ મોહનવલ્લી કંદ;
જે સેવઇ ભાવઇં કરી એ મા૦ તસ ઘરિ નિત્ય આણંદ. સુ૦ ૧૨
શ્રીવિજયદેવસૂરિ પાટિં જયો એ મા૦ શ્રીવિજયસિંહસૂરિરાય;
જેહનેં પ્રણમેં નિત્ય પ્રતિં એ મા૦ સુરનર ભુપતિ પાય. સુ૦ ૧૩
સીસ વાચક ભાનુચંદનો એ મા૦ માગઇ દેવચંદ દેવ;
વલી વલી મુઝનેં આલયો એ મા૦ શેત્રુંજય કેરી સેવ. સુ૦ ૧૪

કલસ.

ગુરૂ શ્રીહીરવિજયસૂરિ પસાયેં શ્રીભાનુચંદ ઉવઝાયા,
કાસમીર અકબરસા પાસઇં શેત્રુંજય દાણ મુકાયા;
તાસ સીસ દેવચંદ કહેં એ ગિર ગિરનો રાયા,
ભેટયો ભાવ ધરી એ તીરથ મનવંછિત સુખદાયા.
આજ મનવાંછિત સુખ પાયા. ૧૫

સંવત્ ૧૭૯૯ વર્ષે પં૦ દાનચંદ્રેણ લિષતં પત્તનનગરે.

॥ ॐ ॥

पं०–मेघविरचित

तीर्थमाला.

સેત્તુંજ સામી રિસહુજિણુંદ પાપતણાં ઉમ્મૂલઇ કંદ;
પૂજ્યા સિવસુખ્ખ સંપત્તિ દિયઇ તૂઠઉ આપણ કન્હઇ પ્રભુ લિઇ. ૧

જગચિંતામણિ ત્રિભૂવનધણી પૂજ કરિસુ રિસહેસરતણી;
નામિ તુહ્મારઇ મન ઊલટઇ પાપ પડલ સહુ પગિ ઠાણટઇ. ૨

સુરઠદેસ મંડણ ગિરિનાર તસુ સિરિ સામી નેમિકુમાર;
તજી રાજ રાજિમતી નારિ નેમિનાથ બાલબ્રહ્મચારિ. ૩

તીરથ અષ્ટાપદ મંડાણિ કંચણ મણિવર બિંબ વખાણ:
માનિ પ્રમાણિ ચઉવીસ જિણુંદ તીરથ થાપિઉ ભરત નિરંદ. ૪

ભરૂઅછ નયર ભલઉં સાંભલી મુનિસુવ્રત પૂજું મનિરૂલી:
જાતી સમલિકુંયરિ રાયતણી સમલીથકી ખ્યાટકીયઇ હુણી. ૫

મુનિવર સુમુખિ સુણિં નવકાર તતખિણિ પામિઉ મોખ દુઆર;
રાજ રિદ્ધિ સુખ લાધા ઘણાં એ ફ્લ સુણિ નવકારઇતણાં. ૬

સોપારઇ શ્રીજીવતસામિ સંકટ ભાજઇ જેહનઇ નામિ;
કુંકુંણ કલહથ નઇ મલબાર સોપારઇ શ્રીનાભિ મલ્હાર. ૭

ખંભનયર તીરથ હિ ભણઉં સકલ સામિશ્રી છઇ થંભણઉં;
ધણદત્તતણાં પરહુણ જે હુંતા સમુદ્રમાહિ રાખિયાં બૂડતાં. ૮

ધણુદત્ત સાહ સપનંતર લહઇ સાસણુતણી દેવિ ઇમ કહઇ;
ત્રેવીસમઉ દેવ મનિ ધરે કુસલ ખેમિ પરહુણુ જાઇ ઘરે. ૯
મંગલોર હું તઉ સાંચરિઉં ખંભનયર સોપારઇ ક્રિરિયાં;
પૂજ્યા સકલ સામિથંભણુા અજી મનોરથ છઇ મનિ ઘણુા. ૧૦
જાણુઉં સુરઠદેસિ જાઈઇ ઘોઘે પાસદેવ ધ્યાઈઇ;
ચંદ્રપ્રભ પાટણિ દેવકઇ કરઉ સાર સામી સેવકઇ. ૧૧
વીરમગામિ નયર પાટરી ઝાલાવાડિજ પૂજા કરી;
ધંધૂકઇ ધવલકઇ મઝારિ હરખઇં પૂજ માડઇ નરનારિ. ૧૨
નરસમુદ્ર પાટણુ વર નમઉં નગરમાહિ સવિહું મૂલિગં;
પંચાસરઉ પાસ તિહાં ભલુ આસસેણુરાય તિહિ કુલિતિલઉ. ૧૩
કરઉ પ્રસાદ સામિણિ સરસતી નયરમાહિ ધુરિ કરણાવતી;
વિનય વિવેક દેસ દંડાહિ કરિસુ પૂજ્ય મહિસાણામાહિ. ૧૪
વીસલનયર ધર્મ અહિઠાણુ પાસભવણિ નિતુ કરઉં મંડાણુ;
વીતરાગ ચલણે લાગી સામી કન્હા મુગુતિ માગીઇ. ૧૫
વડઉં નયર સેતુજ તલહટી કાલિ ભાવિ પરગત ગિઉ ગલી;
રિષભદેવ સામીનઉં ઠાણુ વડઊં નયર આણુંદપુર માણિ. ૧૬
સીધપુરે વહલી વડગામ ધાણુદઇ જિનવર કરઉં પ્રણામ;
હાથીદરે ગામિ હિંગાલિ જિણુપૂજ માડિઈં ત્રિકાલ. ૧૭
આદિનગર પાલ્હણુપુર વલી પાસ જિણિંદ પુજઉ મનિ રૂલી;
પાટ્હણુ આંગિ રોગ સવિ ગમિઆ પારસનાથઇ હેલાં નીગમ્યા. ૧૮
ચઉરાસી સીકરિધરસાહ પાસ ભુવણિ નિતુ કરઇ ઉચ્છાહ;
સોલ કોસીસા સોનાતણાં બીજા જિણહ ભૂયણિ અતિ ઘણાં. ૧૯
સીતાપુરિ અનઇ સુરતરઇ માલવણિમાહિ પૂજા કરઇ;
ધાણુધારમાહિ તીરથ અનેક કરિસુ પૂજ નિતુ નવી વિવેક. ૨૦
ઇડરગઢિ રિસહેસર ભલઉ નાભિરાય મરૂદેવી કુલિ તિલઉ;

ગ્યાસી પૂરવ લક્ષ કિઉં રાજ સંજમ લેઈ પ્રભુ કિઉ કાજ. ૨૧

તારણગઢિ શ્રીઅજિત જિણિંદ હરખિઇં થાપ્યા કુમરનરિંદ;
ચઊદસય ચુમાલ જિણભૂયણિ અવર રાય તું જામલિ કવણ. ૨૨

પાંસીને છઇ પાંચ પ્રસાદ સુરગિરિસિઉ તે માડઇ વાદ;
ચંદણ કુસુમિ ધૂપ ધરિ ધરઉ જિણવરતણી પૂજ નિતુ કરઉ. ૨૩
તીરથ આરાસણ મંડાણિ જિહાં રૂપા સોનાની ખાણિ;
સાત ધાત કહીઇ જૂજઇઅઈ ત્રાંબા તરૂઆની છઇ કુઈ. ૨૪

સરલ તરલ વનસપતી ઘણી આદિ નેમિ લોઉણ તિહિ ધણી;
સંતિ વીર પૂજઉ નિતુ ભાવિ વિઘન સવે ટાલઇ અંબાવિ. ૨૫
નગર ચડાઉલિના ગુણ ઘણા ભવણ અઢારઇ છઇ જિણતણા;
ચઉરાસી ચહુટે હિવ ફિરઉં ઠામિ ઠામિ દીસઇં ભૂંહરિઉં. ૨૬

મૂલનાયક શ્રીનાભિ મલ્હારિ જિણ દીઠઇ મનિ હર્ષ અપાર;
કરઇ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર ચડાઉલિ લંકા જિસી. ૨૭
આઉલિ તડિતોલી પ્રાસાદ એ બિહુ થાનકિ દેવ યુગાદિ;
ત્રિસલાદેવિ ઊયરિ ધરિ ધીર મુંડથલઇ પૂજઉં મહાવીર. ૨૮
ઊંબરણી લઘુ બાણારસી તેહની વાત કહઉં હિવ કિસી;
ઊંબરણી અરબદ તલહટી પ્રાસાદ કરાવિઉં સંઘિઇ હટી. ૨૯

ઘર દેવાલે છઇં બિંબ ઘણા લિઉં નામ સવિહું તેતલા;
કારઉલી શ્રીસંતિજિણંદ આંમથલઇ આદીસર વંદિ. ૩૦

કાસદ્રે અરબદ તલહટી આદિ નેમિ પૂજઉં પાય લટી;
ઓલ(ઉંડ)દેલાણુઉં છઇ બે ગામ ચંદ્રપ્રભ સામિ લિઉં તસ નામ. ૩૧

ડીડલઉદ્રિ સંતીસર નમઉ શ્રીસોલ્રી જિણ ત્રેવીસમઉ;
ભારિજઇ શ્રીદેવયુગાદિ તડંથલી મહાવીર પ્રસાદ. ૩૨
ભીમાણુઇ શ્રીસુમત નમઉ તીર્થંકરમાહે વીસમઉ;

ભાષા.

પ્રથમ તીર્થંકર શ્રીયુગાદિ ચલણે સિરિ નામીઅ;
તુમ્હ સાથિ અમ્હ સુગતિ આપિ સેવક કહઇ સામી.

નાલિરાયકુલ મંડણુઉ અર્બ્દ અવતાર;
વિમલ મંત્રીસર થાપિઅં નિરમાલડીએ દીઠઇ હરષ અપાર.

સૂતઉ જાગિઉ વિમલસાહ નિસિ હુઉં વિહાણું,
મઇ દેઉલિ દીધી ધજા કુંજર સાહિઉ કાનિ;
ગુરૂ આગલિ સપન કહઇ નિરમાલડીએ બઇઠઉ વિમલપ્રધાન.

તઈ ડંડી સવિગમ દેસ ભૂપતિન ભૂપાલ,
તઈ દુહવ્યા વર્જિય ઢોર અસ્ત્રી અનઇ બાલ;
આલોઅણુ આપઉં કિસી ન લહું સંખ ન પાર,
શ્રીઅરબદગિરિ ઊપરિઇ નિરમાલડીએ થાપે તું જઇન વિહાર.

ગુરૂ ઉપદેસિઇ વિમલસાહ મનિ કરઇ વિચાર,
અભંગ તીરથ અરબદ ભલઉ વેચિસૂ ભંડાર;
ઋષભદેવ મનમાહિં ધરઉ મન સમરઉ અંબાવિ,
શ્રાવકનઇ દ્રવ્ય સંપડિઉ નિરમાલડીએ વેચઇનઇ સરલ ભાવિ. :

ડંડનાયક શ્રીવિમલસાહ તીર્થ થિર થાપિઅ,
ભરડા કહ્યા લેઇ ભૂઇ ગર્થ તેહનઇ ઘણુઉ આપી;
અંબાઈ આવી ઇમ કહિઅં માડે અડપ્પ અપાર,
થાનક શ્રીમાતાતણુઇ નિરમાલડીએ થાપે જૈન વિહાર. :

પિહલા તેડાવ્યા સૂત્રધાર મુહુરત લિઉ મ લાઉ વાર;
રાંગ ખણાવઉ દેઉલતણી મૂં મનિ ઉકંઠા છઇ ઘણી. :

સૂત્રધાર જોઈ એક માહ દ્રવ્ય કેતે તુ વેચિસિઇ સાહ;
રાંગ ખણાવઉ દેઉલતણી બહરેસિઉં કરિજ્યો પૂરણી. ૧

કે સોના કે રૂપાતણા વિમલિ નખાંવિઆ આણી ઘણા;
સૂત્રધાર જોઈ કસવટી વિમલસાહએ ગાઢઉ હઠી. ૧

તિલક વધાવઉ વિમલસાહુ જિણુસાસણિ જિણિ કીધ ઉત્સાહ;
તીરથની કીધી થાપના નાઠા સુભટ સવે પાપના. ૪૨

ઠેવણિ.

દિગવિજઇ કરી શ્રીવિમલ ઘરિ આવિઆ,
શુરૂતણે વચને પ્રસાદ મંડાવિયા;
મોકલિયા જણ ઘણા આણિ આરાસણે;
રૂપમઇ થાંભ તુમ્હે કાઢિજો તિહાં ખણી;
પાટ થંભાસિરાં ઘાટ દેઉલતણાં,
આણિ તીરઇ રહિઅ ઘડઉ અતિઘણાં;
જોતરિયા રહકલ વૃષભ ફૂલિરિ ચરઇં,
દેવિ અંબાઈ વિનઇ સદા નેવજ કરઇં. ૪૩
વાટ રહકલતીણી ગામ વાસિયાં ઘણાં,
પૂરવી ચિતવિઉં સાર સવિહું તણઉં;
નયર ચંદ્રાવતી ઘાટ આવિઉ ઘડિઉ,
પાજ આરાસણતણી વેગિ ઊપરિ ચડિઉ;
પૂરિયાં ભિડલાં પીઠ બાંધ્યાં ઘણાં,
નીપનઉ ગભારઉ શ્રીવિમલવિસહીતણઉ. ૪૪

ઠેવણિ.

ક્ષેત્રપાલ મનિ કસમસ કરઇ મો આગલિ કુણ દેઉલ કરઇ,
ઘણા દીહ દાખિન સાસહિઉં અંબાઈ જઈ આગલિ કહિઉ;
અંબાઈ કહિઉં ખેતાવીર જિણુ જીતા છઇ રાય હમીર,
દેવિ અંબાઈ વિવસઇ ખવે એહસિઉં પ્રાણુ મ માંડે ભવે. ૪૫
બાંભણિઉ રાય અરણદિ લીઉ રૂવનયર પૂરવદિસિ લીઉ;
ઈણિ જીતા બારઇ સુરતાણુ કોઇ ન માંડઇ એહસિઉં પ્રાણુ. ૪૬
એ વર આલઇ દેવિ અંબાવિ એ બલિબાકલ દેસિઇં ભાવિ;
વિનઉ કરીનઇ નેવજ માગિ એહુ વિણાયગ ઇહઇ લાગિ. ૪૭
મ કરિ રોસ બૂઠઉ વાણિઉ દુસટકાલ એહનઉ પ્રાણિઉ;
અવર કોઈ બીજઉ જાણિસિઇ તઉ પગિ સાહીનઇ તાણિસિઇ. ૪૮

એતલ વીર મ હુઉ આકુલા તમ્હનાં દિવશવિસ બાકુલા;
તિલવટિ તેલ રંધાવ્યા ચિણા એતલનઇ દેવરાવ્યા ઘણા. ૪૯
વિમલિ મનાવિઉ વાલી નાગ ટાલિઉ ભૂતપ્રેતનઉ લાગ;
દીહ ખિ ચ્યારઇ ઈડઉં ઘડિઉં તતખિણિ દેઉલ ઊપરિ ચઢિઉં. ૫૦
મનમાહિ હરષઉ વિમલ અપાર દાદઉ પ્રગટ હુઉ મઢમાહિ;
અંબાઈ આવી ઇમ કહિઉં બિંબહુતઉ તે થાનક ખણિઉં. ૫૧
મનમાહિ હરખિઉ વિમલડસાહુ તતખિણિ તેડાવ્યા સૂત્રધાર;
ઘડઉ ઘાટ દેઉલતણુઉ મુહમાગિ ગરથ લિઉ ઘણઉં. ૫૨
ઘડઉ ઘાટ માંડઉ કોરણી એકએક પાહિઈ અતિ ભલી;
હુસ્ત મુખ થાંભે પૂતલી કુતિગ કરઇ રૂપ તે વલી. ૫૩
અરબદગિરિ તીરથ કિવિલાસ જિણિ થાનકિ જણજણ પૂજઇ આસ;
ગુફામાહિ દાદઉ ધુરિ ઠવિઉ વિમલમંત્ર સપનઇ આવિઉ. ૫૪
કરઉ પ્રસાદ ટાલઉ સવિ અલી વિમલ મંત્રીસર પૂગી રૂલી;
નેમિભુવણુ જિસિઉ રૂલિઆમણઉં વસ્તુપાલ વિત વેચઉં ઘણઉં. ૫૫
આરાસણ અણિઉ પાષાણ નેમિભુવણ જિસિઉં ઇદવિમાણ;
પીતલ ઉર સિરિ રિસહજિણંદ જિણિ દીઠઇ મનિ હુઇ આણંદ. ૫૬
જાઈવેલ સેવંત્રાં લીયાં પૂજ્યા હુયા પાપ સવે ગયાં;
જિમણઇ પાસઇ છઇ દેહરા તે મંડાવ્યા ખમણાતણા. ૫૭
તીણઇ બિંબ બઇસારિયાં ઘણાં તે કહીઇ સવિ ખમણાતણાં,

વસ્તુ.

તીરથ થાપિઅ તીરથ થાપિઅ અભંગ ઇણિ ઠામિ;
શ્રીઅર્બુદગિરિ ઊપરિઇં વિમલમંત્રિ આઘાટ રોપીઅ,
બાર પાજ વહતી કરી આવઇ સંઘ અપાર;
અંબાઈ સાનિધિ કરઇ આવિઉ ગઢિ ગિરિનારિ. ૫૮
ઘણી વાત અરબદની ભલી અમ્હિ જાસિઉં હિવ જીરાઉલી:
પ્રગટ પાસ કરઉ અતિ ભલઉ સકલસામિ શ્રીજીરાઉલઉ. ૫૯

સદા સંઘ આવઈં અતિ ઘણા પ્રત્યા પૂરઈ સવિહુ તણા;
ભાજઈ ભીડ રોગ સવિ ગમઈ જીરાઉલઉ પાસ ઇણિ સમઇ. ૬૦

મડાહડી સાહિ વડગામ સાચરઉ શ્રીવીર પ્રણામ;
કાકરિ થિરાઉદ્રિ જિણ ચઉવીસ રતનપુરિ પૂરઇ નિસિદીસ. ૬૧

જાઉં ભટાણે વીજૂએ પ્રાસાદ પૂજઉં જૂજૂએ;
સીરોહડી સકલ શ્રીપાસ મનહુતણી જિણિ પૂજઇ આસ. ૬૨

સિરિ રિદરિ વેલાંગરી વિચારિ ખુરહાડઇ પૂજઇ ત્રિણિકાલ;
અરણદ ગોઢિ આદિ અહિચરે કરિસુ પૂજ જિણવર ટોકરે. ૬૩

શ્રીજાલઉરિ નયરિ ભીનવાલિ એક વિપ્ર બહુ નંદ વિચાલિ;
નિઊ સહસ વાણિગના ઘણાં પંચિતાલીસ સહસ વિપ્રાંતણાં. ૬૪

સાલાં તાલાં નઇ દેહુરાં પ્રાસાદ જિણ પૂજા કરાં;
મુનિવર સહસ એક પોસાલ આદિનગર એહુવઉં ભીનમાલ. ૬૫

ઉદ્દંલાસ નઇ કોરટઉં રોણિગગામમાહિ તિલહટઉ;
કાલધરી ગામ ગોહિલી દિઇ મુગતિ સામી સોહિલી. ૬૬

આદિનાથ અવદાત અનેક સીરોહી નિતુ નવી વિવેકિ;
લોટાણઇ નાંણઇ નાદીઇ નીનોડઇ જિણવર જો વાંદીઇ. ૬૭

કોટીદરઇ સંતિ લિઉ નામ અજાહરી ગઢિ વીરપૂર ગામિ;
ઝાઝઉલી સિરિ સંતિ જિણંદ પાપતણા ઉમ્મૂલઇ કંદ. ૬૮

પીડરવાડઇ સિરિવર્દ્ધમાન સકલસામિ ઇક બાંભણવાડ;
એકલમલ્લ કાહ્નઇ પાનહીપાડિ........................ ૬૯

વગડામાહિ લિઇ ભોગ બણવચન સવિ ટાલઇ રોગ;
વીરવાડઇ ઇક ધર્મ્મ વિચારૂ નાણઇ ત્રિસલાદેવ મલ્હાર. ૭૦

જાઉ સીવેરઇ સીંધલઇ માલ્હણસૂમાહિ પૂજા ભલઇ;
જાઇ વેલ ચંપક રૂલીયડી પાદ્રાડઇ પૂજઉં મઊઅડી. ૭૧

સકલ સામિ સાંનિધિ કરઇ આવ્યા લોક સરણિ ઊગરઇ;

- વીસલપુરિ વાલ્હી ઉંદરિ બાલીસઈમાહિ પૂજા ફિરી. ૭૨

તીરથતણુઉ ન જાણુઉં પાર જાપોરઇ જિણુ કરઉ જુહાર;
બહેડઉં હાથુડી ગામ સિંણુવાડી જિણુ કરઉં પ્રણામ. ૭૩

૬૦ મૂડાડઇ માદડી સનાથ વરકાણુઇ સિરિ પારસનાથ;
૧ જાઉં હેવઈ દેસ સાતસઇ નાડોલાયા મન ઉલ્લસઇ. ૭૪

૬૧ જિણુહ પૂજ તિહા દિન વિહાણુ આસલકોટમાહિ મંડાણુ;
તીરથ સંખ્યા કરઉં મેવાડિ તે પુણુ નહી અમ્હારઇ પાડિ. ૭૫

૬૨ દેઉલવાડઉં નાગદ્રાહા ચીત્રોડ આહડ કરહેડઉ વધણોર;
|જાઉર મજ્જ્યઉર સાદડી જિનવર નામ ન મૂંકુઉં ઘડી. ૭૬

૬૩ અજીઅ તીરથ ઘણાં છઇ ભલાં મઈ દીઠા કહિયા તેતલાં;
કઇલવાડઇ કરહેડઉ પાસ મનહતાણી જિણુ પૂરઇ આસ. ૭૭

૬૪ કુંભલમેર રિસહેસર દેવ અરબદથિકા આવિયા હેવ;
અરબદ સિખિરથિકા ઊતરી વલાશ્રૃંગિ રહિયા ઘર કરી. ૭૮

૬૫ કુંભકર્ણ સપનંતર દિયઉં તઉ વિંધ્યાચલ ગિરિ આવિઉં;
દુર્ગકોટ રાય દિઉં નામ કુંભમેરૂગિરિ વિસમઉં ઠામ. ૭૯

ાર્ણ છત્રીસ નહી કામણુા આણ્યા લોક ચિહું દિસિતણાં;
૬૬ રઇ ભગતિ રિસહેસરતણી વિઘન સવે જાઇ તિહિ ટલી. ૮૦

વહારીયાતણી ગજઘટા સાત સહસ કીધા એખટા;
૬૭ ુા બોલ બોલિયા ગુણુવંત નાગોરઉ આણિઉ હણુમંત. ૮૧

ઝતિથિકઉ વિણાયગ લીઉ કઇલવાડી પોલિઇ માંડીઉ;
૬૮ ોરઉ આણિઉં હણુમંત રાણુપુરી પોલિઇ માંડીઉ. ૮૨

ાતિ સામી અનઇ ફ્લવર્દ્ધિ પાસ જિણેસર આલઈ બુદ્ધિ;
૬૯ બાપ ઠાકુર તિહા ધણી પાછા વલિઆ રાણુપુરભણી. ૮૩

રાણુપુરિ સાત પ્રાસાદ એક એકસિઉં માંડઇ વાદ;
૭૦ દંડ દીસઇ ગિરિવલઇ ઈસિઉં તીરથ નથી સુરિજ તલઇ. ૮૪

પાઉ રોપિઉ પુરસ સાત તેહતણુઉ થડાળદ્ધિ દ્રવ્ય લાગઉ ઘણુઉ;
ચ્યાર સાખ તોરણિ પૂતલી ઘણુઉ દ્રવ્ય લાગઉ તિહિ વલી. ૮૫

ધન જીવીઉં ધરણિગ તુમ્હતણુઉં વિત વેચિઉં ચઉમુખિ આપણઉં;
વલાશૃંગિ રોપીઆ ઘાટ પુણ્યતણી કીધી વહતી વાટ. ૮૬

પાંચ તીરથ તિહાં પાંચ પ્રાકાર પાવા પ્રગટ નઇ વૈભાર;
ચંપા મથુરા રાજગિહી તે થાનકિ જે દીસઇ સહી. ૮૭

એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ ઈણિઇ ભણિઇ હુઇ સવિહું પ્રણામ;
શ્રાવક મુગતિથિકઉ અલજયા એહ તવન ભણિજ્યો હો ભાયા. ૮૮

'મેહેઉ' કહઇ મુગતિનઉં ઠામ સદા લિઉં તીર્થંકર નામં;
તીરથમાલા ભણુઉ સાંભલઉ જાઇ પાપઘટ હુઇ નિરમલઉ. ૮૯

શ્રીસોમસુંદરસૂરિ ॥ શ્રીરત્નશેખરસૂરિ ॥ શ્રીલક્ષ્મીસાગરસૂરિ ।। પં૦ ॥
સંવેગજયગણિ ॥ પં૦ ધર્મસુંદરગણિ । સુમતિજયગણિ ।
લિખિતં પં૦ હાસાસુત મના પઠનાર્થં શુભં ભવતુ ॥

ॐ

पं०—महिमाविरचित

चैत्यपरिपाटी.

ઢાલ.

ગિરથી નદીઆં ઉતરિ રે લો, એ દેશી.

શ્રીવાગેશ્વરી વીનવું રે લો કહિસું જિનગુણગ્રામ રે; સાહેલી.
રથ મોટાં માનીઇ રે લો જોયાં ઠાંમોઠામિ રે. સા૦ ૧

પ્રણમું હું પરમેસરૂ રે લો રાજનગરથી માંડિ રે; સા૦
સંખ્યા કહું જિનબિંબની રે લો અંગથી આલસ છાંડિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૨

પ્રતિમા સંપ્રતિરાયની રે લો શ્રીસરપેજ મઝારિ રે; સા૦
સાણંદગાંમિ શાંતિજી રે લો જિનવર અતિમનોહારિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૩

પ્રતિમા પુરંજગાંમિની રે લો દીઠી નયણે દોય રે; સા૦
હરખ્યા વીરમગાંમિથી રે લો બિંબ સતાવન જોય રે. સા૦ પ્ર૦ ૪

માંડલમાંહિ મૂલગાં રે લો સતાવીસ જિનરૂપ રે; સા૦
પંચાસરમાં પાસજી રે લો શ્રીસંપેસર ભૂપ રે. સા૦ પ્ર૦ ૫

પૂરવ દેહુરિ જાંણીઇ રે લો એકસો બિતાલીસ રે; સા૦
ગામ સમીઇં વષાંણીઇ રે લો પ્રતિમા દોઇ જગીસ રે. સા૦ પ્ર૦ ૬

રાધનપુર રલીઆંમણું રે લો જિનહર છિ સુખકંદ રે; સા૦
પ્રતિમા તિહાંકણિ ચ્યારસિં રે લો વંદ્યા તિહાં જિનંદ રે. સા૦ પ્ર૦ ૭

સોઈ ગાંમનિ દેહરિ રે લો ત્રણિસિ સહતાલીસ બિંબ રે; સા૦
પારકરિમાં પ્રતિમા વલી રે લો વેદ સંખ્યા અચંભ રે. સા૦ પ્ર૦ ૮
ધવલ ધીંગ ગોડી ધણી રે લો પાસિં ચઉવીસ દેવ રે; સા૦
ભાદુરમાંહિં જિનબિંબની રે લો સંખ્યા ત્રીસ છિ હેવ રે. સા૦ પ્ર૦ ૯
થિરપુર મંડન વીરજી રે લો જિનહર છિ તિહાં પંચ રે; સા૦
ઘરિ દેહરાસર છિ ભલાં રે લો પ્રતિમા સહિસનુ સંચ રે. સા૦ પ્ર૦ ૧૦
સત્યપુરિં જિનવીરજી રે લો એકસુ અહિસી માંન રે; સા૦
પ્રતિમા પાંચિ દેહરિ રે લો કહિ મહિમા પ્રમાણુ રે. સા૦ પ્ર૦ ૧૧

ઢાલ.

સાહિર ભલો પણિ સાંકડું રે, એ દેસી.

ભીનમાલનિ છ દેહરિ રે છસિં નિ પચતાલ રે; ચતુરનર,
મોદિરામાંહિં જાંણુજ્યો રે લાલ પ્રતિમા ચ્યાર વિશાલ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૧
જાલુરગઢમાં સુંદરું રે દેહરાં છિ ઊતંગ રે; ચ૦
સહિસ દોઇ એકતાલસ્યું રે લાલ પ્રતિમાસ્યું મુઝ રંગ રે ચ૦ પ્ર૦ ૨
સોવિનગિરમાં સાહિબા રે ઊપરિ ત્રણ્ય પ્રસાદ રે; ચ૦
પંચ્યાસી પ્રતિમા કહું રે લાલ ભમરાંણીઇ ઉલ્હાદ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૩
ચ્યાર મજિલ છગામમાં રે ફ્લુણુલિ સુખકાર રે; ચ૦
ચુરાસી પ્રતિમા કહું રે લાલ છવીસ પુનાસિ સાર રે. ચ૦ પ્ર૦ ૪
જોધપુરઈ પ્રાસાદમાં રે સાતિ દેહરિ તેમ રે; ચ૦
પાંચસિં સાત્રીસ બિંબનિં રે લાલ પુજું આણી પ્રેમ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૫
મંડોરગાંમનિ ડુંગરિં રે મોટા ત્રિણિ પ્રાસાદ રે; ચ૦
એકાવન પ્રતિમા ભલી રે લાલ ગંગાણીસ્યું વાદ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૬
બિંબ નેઊ બિ દેહરિ રે બિધાણિ ચોવીસ રે; ચ૦
કાપ્રેડિ એહું મંદિરિં રે લાલ પંચ્યોત્તરિ જગદીસ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૭

પીપ્રાડિ ઉગણુસટ્ઠિની રે લાલ પ્રતિમા મંદિર જોઇ રે; ચ૦
બોરાણિ દસ એકની રે લાલ કઠનારિં રસ હોઇ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૮

ફલવદિ શ્રીજિનપાસજી રે પ્રતિમા સઠતાલીસ રે; ચ૦
મેડતામાંહિ મોહિની રે લાલ ઇગ્યાર નિ તેરઇ ઇશિ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૯

સહિસ એક શત એકનિં રે ઉગણુચ્યાલીસ તેમ રે; ચ૦
આણંદપુર ખિ દેહરિ રે લાલ એકસો સાત્રીસ એમ રે. ચ૦ પ્ર૦૧૦

ઢાલ રસીયાની.

જિતારણિ હો મંદિર બેહૂની બિંશત ત્રાંણું રે સંત; સપીરી૦
આણુવાગાંમિં રે આદિ જિનવર્ દેવલી દોઇ ગુણવંત રે. સ૦ ૧

હું નિત પ્રણુમું શ્રીપરમેસર્ કાલુપિ પ્રતિમા રે ચ્યાર; સ૦
સોઝિતમાંહિ સાતિ જિનહરેં એકસો ત્રેવીસ જુહારિ. સ૦ હું૦ ૨

દૂધવડમાંહિ ચ્યારિ મનોહર્ વીઠેડિ નવ અપાર; સ૦
ભાંતિ છત્રીસ ત્રિણિ પાંચોટીઇ નીપુરિં રસ ગુણુકાર. સ૦ હું૦ ૩

નાંડોલિ નવ મંદિર મૂલગાં છસઇ છન્નૂં ગુણુવંત; સ૦
ઘણોરઇ છત્રીસ પ્રતિમા વંદીઇ કુંભલમેરેં રે કંત. સ૦ હું૦ ૪

છત્રીસ જિનની મૂરતિ પેષીઇ સાદડીમાંહિ શ્રીવંત; સ૦
નવસિં છત્રીસ પ્રતિમા દેષીઇ દેહરિં શ્રીભગવંત. સ૦ હું૦ ૫

રાંણુપુરિં દેહરાં પાંચિ પ્રભુતણાં સહસબિચ્યારસિં માંનિ; સ૦
ત્રિહિપન અધિકી પ્રતિમા પૂજીઇ માદલિ ત્રિણિ ગુણુખાંણિ. સ૦ હું૦ ૬

નીદ્રંડી ગાંમિ ત્રિણિ મૂરતિ વલી શ્રીવરકાણે રે ભાવિ; સ૦
પ્રતિમા પાંચસિં પૂજી પ્રેમસું પંચાવન્ન બિ ઝેવાલિ. સ૦ હું૦ ૭

પીમેલિ પાંત્રીસ પ્રતિમા રૂઅડી પુરાડિ પંચવીસ; સ૦
જાષોરિં ચૌદિ જિન દિનકર્ પાલિં ચૌદિ રે જગીસ. સ૦ હું૦ ૮

પોસાલી ત્રિણિ ઇટવાલિ દસ ભલી વાઘતલાઇ રે દેષિ; સ૦
વાઘપૂરમાં વીસ મૂરતિ લહી કોલરગામિ રે પેષિ. સ૦ હું૦ ૯

પ્રતિમા અઠાવીસ તે પ્રણમીઇ શિવપુરનગરિં રે નિવાસ; સ૦
મંદિર ઇગ્યારિ સહિસચ્યારસું એકોત્તરિ સુવિલાસ. સ૦ હું૦ ૧૦

ઢાળ.

શીતા તો રૂપિં રૂડી, એ દેસી.

નાંકોડિ પ્રતિમા આદિ ધાણિ મહાવીર શીતરિ ઘાટિં હો; મૂરતિ
અતિ રૂડી.
ફિરગાંમિ દેહરાં બિ સોહિ દેહરાસરિ મનડું મોહિ હો. મૂ૦ ૧
માંડલઇ ત્રિણિ પ્રતિમા દીસિ નાંદ્રોડિ હીયડું હીસિ હો. મૂ૦ ૨
નીતોડિ પાત્રીસ દીઠી કાચોલી ચ્યારિ મીઠી હો. મૂ૦ ૩
સાગવાડિ રૂપ અઢાર અચલગઢમાંહિ વિહાર હો. મૂ૦ ૪
ત્રિણિ દેહરિ ત્રિણિસિં પંચાસ આબુસિષરિં પાંચ ઉલ્હાસ હો. મૂ૦૫
ચૌદસિં છ પ્રતિમા જાણું કાંસિંદ્રિ દેવ વષાણું હો. મૂ૦ ૬
પ્રતિમા દસ મોહનગારી આમથલિ છત્રીસ સારી હો. મૂ૦ ૭
એકસો પચતાલીસ કહીઇ સુંગથલિ પ્રતિમા લહીઇ હો. મૂ૦ ૮
રોહમાંહિ અડતાલીસ ત્રણ્ય દેહરિ શ્રીજગદીસ હો. મૂ૦ ૯
શીરોત્તરિ દેહરાં બિ માનું બિંસિ અઢારબિંબ પ્રમાણું હો. મૂ૦ ૧૦
સરોત્તરિ દેહરાં બિ મોહી આઠ મૂરતિ નયણે જોઈ હો. મૂ૦ ૧૧
શ્રીનહિમા કહિ સુપવાસી ઢાલ ચોથી લીલવિલાસી હો. મૂ૦ ૧૨

ઢાલ.

સુમતિ સદા દિલમા ધરૂ, એ દેસી.

ગોલા ગામનિ દેહરિ પ્રતિમા છત્રીસ સાર; સખી રે
વડગાંમિ દસ પૂજીઇ મગરવાડિ બાર. સ૦ ૧
તીરથિ મનડું મોહીઉં ભેટ્યા શ્રીજિનપાય; સ૦
આબુ ગોડી ફલવદ્દિં પાતિક દૂરિં જાઇ. સ૦ તી૦ ૨

એકસોનેઊ સિદ્ધપુરિં દેહરાં ત્રિણ્ય અપાર, સ૦
ઉંઆવિ દસ દેવની ઊનાવિ સુખકાર. સ૦ તી૦ ૩

એકસો નેઊ વંદીઇ મિસાણી વલી ચેહ, સ૦
એકસો બાર તે ભાવસું સાતિ દેહરિ તેહ. સ૦ તી૦ ૪

કલોલિ ગાંમિ બઇ મંદિર બેહૂ મિલીનિ જોઇ, સ૦
પંચદસ પ્રતિમા સુંદરૂ એ બિંબ સંખ્યા હોય. સ૦ તી૦ ૫

સહિસ ઉગણીસ નિ ઊપરિં બાવન છિ ગુણવંત, સ૦
સંવત એકવીસ ભેટીયા ભયભંજન ભગવંત. સ૦ તી૦ ૬

સાહ સૂરચંદના સંઘમાં લોક ઘણા દાતાર, સ૦
સૂરધીર ગ્યાંની ભલા કરતા પરઊપગાર. સ૦ તી૦ ૭

ભવિજનના આદર થકી સદ્‌હિણા દિલમાંહિ, સ૦
આગમગચ્છપતિ ગુણનિલુ શ્રીમહિમા ગુણગાય. સ૦ તી૦ ૮

ભણિ ગુણિ જે સાંભલિ સીઝિ વંછિતકાજ, સ૦
યાતર સફલી તેહની પ્રણમિ શ્રીજિનરાજ. સ૦ તી૦ ૯

વિજઈ શ્રીજિનરાજની કીરતિ દેસ મઝારિ. સ૦
સૂરધીર ગ્યાંની ભલા વાંણી અમૃતધાર. સ૦ તી૦ ૧૦

બાવીસિ શ્રાવણ પખિ ત્રીજ ભલી ગુરૂવાર, સ૦
ગોડીમંડણ ધ્યાંનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભંડાર. સ૦ તી૦
શ્રી સંઘનિ જયકાર. સ૦ તી૦ ૧૧

ૐ

कटुकमतीयलाधासाहविरचित

सूरत चैत्यपरिपाटी.

પ્રણમી પાસ જિણંદના ચરણકમલ ચિત લાય;
રચના ચૈત્યપ્રવાડની રચસુ સુગુરૂ પસાય. ૧

સુરતબંદીરમે અછે જિહાં જિહાં જિનવિહાર;
નામ ઠામ કહી દાષવું તે સુણજ્યો નરનારિ. ૨

ઢાલ પ્રથમ.

ચતુર સનેહી મોહના, એ દેશી.

સુરતનગર સોહામણું સોહમણા જિનપ્રાસાદો રે;
ગોપીપુરામાહે નિરષંતા ઉપનો અધિક આલ્હાદો રે. ૧

શ્રીજિનબંબ જોહારીયે ધારીયે જિનમુખ ચંદો રે;
તારીયે આતમ આપણો વારીયે ભવદુખફંદો રે. શ્રીજિન૦ ૨

પ્રથમ નમું આદિનાથને દેહરે ચૈત્ય ઉદારો રે;
બિંબ ચૌદ આરસમેં ધાતુમય ચિત ધારો રે. શ્રીજિન૦ ૩

એકલમલ પંચતીરથી પાટલી નેં પટ જાણું રે;
સર્વ થઇ શત દોય નેં બોહોત્તર અધિક વષાણું રે. શ્રીજિન૦ ૪

બીજે શ્રીશાંતિનાથને દેહરે શ્રીજગદીસો રે;
દ્વાદસબિંબ પાષાણમેં પંચતીરથી ત્રીસો રે. શ્રીજિન૦ ૫
એકલમલ પટ પાટલી એકતાલીસ વિરાજે રે;
બ્યાસી બિંબ સર્વે થઈ જિનમંદીરમાંહિ છાજે રે. શ્રીજિન૦ ૬
ત્રીજે શ્રીધર્મનાથને દેહરામાંહિં સુણો સંતો રે;
સુરજમંડણ પાસજી ભૂયરામાંહિં ભગવંતો રે. શ્રીજિન૦ ૭
ચોવીસ બિંબ પાષાણમેં સાત રતનમેં દીપે રે;
એકસો સીતેર ધાતુમેં નિરખંતા નયન ન છીપે રે. શ્રીજિન૦ ૮
ચોથે સંભવનાથનેં પ્રાસાદે પ્રભુ ભેટ્યા રે;
એકવીસ બિંબ પાષાણમેં પૂજંતાં પાતક મેટ્યા રે. શ્રીજિન૦ ૯
ચોવીસવટા પંચતીરથી એકલમલ પટ જાણો રે;
એકસો ઈકોતેર ધાતુમેં સર્વ સંખ્યાયેં પ્રમાણો રે. શ્રીજિન૦ ૧૦
પાંચમે શ્રીમહાવીરજી ભૂવનબિંબ અતિ સોહે રે;
પાંચ પ્રભૂ પાષાણમેં નિરખતા ભવિમન મોહે રે. શ્રીજિન૦ ૧૧
એકલમલ પંચતીરથી પાટલીયે પ્રભુ ધારો રે;
એકતાલીસ સર્વે થઇ ધાતુમય સુવિચારો રે. શ્રીજિન૦ ૧૨
શ્રી ઘર ઘર દેરાસરતણી હવે કહું સંખ્યા તેહો રે;
સુરા રતનના ઘરથકી પચોતેર છે જેહો રે. શ્રીજિન૦ ૧૩
તિહાં જિનબિંબ સોહામણા ધાતુમે પાષાણો રે,
સર્વ થઇ સવાપાંચસેં વાંદો ચતુર સુજાણો રે. શ્રીજિન૦ ૧૪
ઢાલ પ્રથમ પૂરી થઈ પુરા કહ્યા પાંચ પ્રાસાદો રે;
સાહાજી લાધો કહેં નિત્યપ્રતે રણઝણ ઘંટા નાદો રે. શ્રીજિન૦ ૧૫

દુહા.

પંચ્યોતેર દેરાસરે દેહરા પાંચ વિસાલ;
સવાતેરસે બિંબને વંદન કરૂ ત્રિકાલ. ૧

ખપાટીયાચકલાતણા દેહરાસર છે જેહ;
અભિનંદન જિન દેહરે હવે હું પ્રણમું તેહ. ૨

ઢાલ બીજી.

મુની માનસરોવર હંસલો, એ દેશી.

ગોપીપુરાથકી પાધરા ચાલો ચતુર મન લાયો રે;
ખપાટીયે ચકલે જઇ વંદો શ્રીજિનરાગો રે. ૧

શ્રીજિનબિંબ જોહારીયે વારીયે કુમતિકુસંગો રે;
મોહમિથ્યાત નીવારીયે ધારીયે જિનગુણ રંગો રે. શ્રી૦ ૨

પ્રથમ નમુ જિન દેહરે અભિનંદન જિનચંદો રે;
છયાસી બિંબ પાષાણમેં ભાવસુ ભવિ વંદો રે. શ્રી૦ ૩

ધાતુમેં સંખ્યા કહું દોયસત નેં અડસટ્ઠો રે;
પાંચ રતનમેં સર્વે થઇ તીનસયા ગુણસટ્ઠો રે. શ્રી૦ ૪

ઘર ઘર દેરાસરતણી સંખ્યાયે ચોવીસો રે;
એકસો બ્યાસી બિંબનેં પ્રણમીજે નિસદિસો રે. શ્રી૦ ૫

તિહાંથી કેલાપીઠે જાઇયેં સરાસુધી સુજાણો રે;
ઉગણીસ દેરાસરતણી બિંબસંખ્યા હવે જાણો રે. શ્રી૦ ૬

દોયસયા પાંચ ઉપરે પ્રણમી કર્મનિકંદો રે;
કૃષ્ણજી વર્ધમાનને ઘરે પાસ ચિંતામણિ વંદો રે. શ્રી૦ ૭

તિહાંથી વડાચૌટાભણી જઇ જિનબિંબને વંદો રે;
વાઘજી ચીલંદાની પોલમેં ભેટ્યા અજિત જિણંદો રે. શ્રી૦ ૮

એકાદસ પાષાણમેં ધાતુમે તેર ધારો રે;
દેહરે શ્રીજિન પ્રણમતાં પામીજેં ભવપારો રે. શ્રી૦ ૯

સાહા કેસરીસંઘને ઘરે દેહરૂ એક વિસાલો રે,
મૂલનાયક પ્રભુ વાંદીયે અજિતજિણંદ ત્રિકાલો રે. શ્રી૦ ૧૦

એસી બિંબ પાષાણમેં ધાતુમય હવિ સુણીયે રે;
ત્રણસે ન્યાસી બિંબને પ્રણમી પાતક હણીયે રે. શ્રી૦ ૧૧

વાઘણ્જી વીલંદાની પોલથી વડે ચૌટે આવી રે;
નાણાવટ સાપુરતણાં દેરાસર નમો ભાવી રે. શ્રી૦ ૧૨

સંખ્યાઇ સર્વે થઇ દેરાસર ગુણસટ્ઠો રે;
બિંબ સંખ્યા સર્વે મલી છસયને અડસટ્ઠો રે. શ્રી૦ ૧૩

નેમીસર જિન દેહરે પારેખ પ્રેમજીને પાસે રે;
ઉપરે સાંતિ સોહામણા પ્રણમુ અધિક ઉલાસે રે. શ્રી૦ ૧૪

અધ ઉરધ સર્વે થઇ આરસમેં બિંબ પંચો રે;
ચુમોતેર પ્રભુ ધાતુમેં તેહમાં નહી ખલખંચો રે. શ્રી૦ ૧૫

ઢાલ બીજીમાહે એ કહ્યાં દેહરા ચ્યાર પ્રમાણો રે;
દેરાસર સર્વે થઇ એકસો ને દોય જાણો રે. શ્રી૦ ૧૬

દુહા.

સરાથકી સાહાપુર લગેં ત્રિણ જિનભૂવન ઉદાર;
એકસો દોય દેરાસરે વાંદો જગ આધાર. ૧
ધાતુમેં આરસમેં બિંબ અછે તિહાં જેહ;
સાહાજી લાધો કહેં દોયસહસ ભાવસું પ્રણમુ તેહ. ૨

ઢાલ ત્રીજી.

નવમી નિરજરા ભાવના ચીત ચેતો રે. એ દેશી.

નાણાવટ સાપુરથકી ભવિ વંદો રે ચાલો ચતુર નરનારિ; ભવિ૦
સોનીફલીયામાંહે જઇ ભ૦ શ્રીજિનબિંબ જોહાર. ભ૦ ૧

લાલભાઇના ડેલા તાંઇ ભ૦ દેરાસર છે ઇગ્યાર; ભ૦
એકસો સતાવન બિંબને ભ૦ પ્રણમંતાં જયજયકાર. ભ૦ ૨

તિહાંથી વિલંદાવાડમાં ભ૦ દેહરાસરમાંહે દેવ; ભ૦
સંખ્યાઇ ચૌદ સોહામણા ભ૦ કીજેં નિત્યપ્રતેં સેવ. ભ૦ ૩

બિંબ આરસના ધાતુમેં ભ૦ એકસોને અડવીસ; ભ૦
સરવાલે સરવે થઇ ભ૦ ભેટીયા શ્રીજગદીસ. ભ૦ ૪

તિહાંથી અમલીરાણુમેં ભ૦ ગંધરપ ફલીયા મુઝાર; ભ૦
આઠ દેરાસર અતિભલા ભ૦ યાત્રા કરે નરનારિ. ભ૦ ૫

બિંબ ઇકોતેર જિનતણા ભ૦ નિરખંતા આણંદ થાય; ભ૦
જિનપ્રતિમા જિન સારીખી ભ૦ પૂજંતા પાપ પુલાય. ભ૦ ૬

સૂરત શહેરના ચૈત્યની ભ૦ થઇ પુરણ જિનયાત્ર; ભ૦
તિહાંથી પુરામાંહે જઇ ભ૦ યાત્રા કરે ગુણપાત્ર. ભ૦ ૭

નવાપુરામાંહે દેહરે ભ૦ સોલસમાં શાંતિનાથ; ભ૦
ભુંયરામાંહે પ્રભૂ ભેટીયા ભ૦ મૂલનાયક જગનાથ. ભ૦ ૮

ત્રણ્ય બિંબ પાષાણમેં ભ૦ ધાતુમેં નવ સાર; ભ૦
દ્વાદસ બિંબ જોહારતાં ભ૦ ઉપનો હરખ અપાર. ભ૦ ૯

સૈદપુરાને દેહરે ભ૦ હિદરપુરામાંહે જેહ; ભ૦
એકાદસ દેરાસરે ભ૦ જિનપ્રતિમા ગુણ ગેહ. ભ૦ ૧૦

સંખ્યાઇ સર્વે થઇ ભ૦ બિંબ એકસો વીસ; ભ૦
નગરથી બાહિર પુરાતણા ભ૦ ભેટીયા ત્રિભોવન ઈસ. ભ૦ ૧૧

સુરતથી મનમોદસુ ભ૦ જઇ રાનેર મુઝાર; ભ૦
શ્રીજિનબિંબ જોહારીયે ભ૦ તે સુણજો નરનારિ. ભ૦ ૧૨

ભૂયરૂ એક અછે તિહાં ભ૦ ચૌદ દેરાસર સાર; ભ૦
એકસો ત્રહતાલીસ બિંબનઈ ભ૦ પ્રણમીજે બહુ વાર. ભ૦ ૧૩

સોનીના ફલીયાથકી ભ૦ જિનમંદિર છેં એક; ભ૦
અઠાવન દેરાસરે ભ૦ રાનેર તાંઇ છેક. ભ૦ ૧૪

ઢાલ ત્રીજીમાંહે એ કહી ભ૦ બિંબ છસેય એકત્રીસ; ભ૦
સાહાજી લાધો કહેં સમરીયેં ભ૦ ભાવસુ નિસદિસ. ભ૦૧૫

દુહા

સૂરતમાંહે ત્રણ ભૂયરા દેહરા દસ શ્રીકાર;
દોયસય પણુતીસ છે દેહરાસર મનોહાર. ૧

સરવાલે સરવે થઇ બિંબ સંખ્યા કહું તેહ;
તીન હજાર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રણમું તેહ. ૨

ઢાલ ચોથી.

કનકકમલ પગલા ઠવે એ, એ દેશી.

યાત્રા સૂરત સહેરની એ કીધી અધિક ઉહલ્લાસ,
ભવિજન સાંભલો એ;
શનેશ્વરતાંઇ ભાવસું એ પોહોતી મનતણી આસ. ભ૦ ૧

દેહરે દેરાસરતણી એ જિનપ્રતિમા છે જેહ; ભ૦
રચના ચૈત્યપ્રવાડની એ સંખ્યાયે કહી તેહ. ભ૦ ૨

એકીકી ગુણતાં થકાં એ પ્રતિમા ચ્યાર હજાર; ભ૦
સરવાલે સર્વે થઇ એ સૂરત નગર મુઝાર. ભ૦ ૩

બિંબ પાષાણ ને ધાતુમેં એ રતનમય છે જેહ; ભ૦
વિગતેસું હવે વર્ણવું એ નરનારી સુણો તેહ. ભ૦ ૪

પાંચસે બિબ પાષાણમેં એ માંહે રતનમય સાર; ભ૦
એકસો એક ચોવીસવટા એ ચૌમુખ પટ ચિતધાર. ભ૦ ૫

નવસેં દસ પંચ તીરથી એ પટ અઠ્ઠોતેર જાણ; ભ૦
નવસેં બ્યાસી પાટલી એ નવ તિહાં કમલમંડાણ. ભ૦ ૬

એકલમલ છે ઇગ્યારસે એ અધિકી સડતાલીસ; ભ૦
સિદ્ધચક્ર કહ્યા દોયસે એ ઉપરે ગુણચાલીસ. ભ૦ ૭

ચોવીસવટાની ચોવીસગુણી એ પંચતીરથીની પંચ; ભ૦
અઠાણુગણી કમલની એ ચૌમુખે ચોવીસ સંચ. ભ૦ ૮

એકલમલ સર્વે થઇ એ સહસ દસ એકતાલ; ભ૦
સૂરતમાંહે જિનબિંબને એ વંદન કરૂં ત્રિણુકાલ. ભ૦ ૯

જિનપ્રતિમા જિન સારીષી એ સૂત્ર ઉવાઇ સુઝાર; ભ૦
રાયપસેની ઉવાંગમાં એ સૂરીઆભને અધિકાર. ભ૦ ૧૦

નિક્ષેપા ચૌ જિનતણા એ શ્રીઅનુયોગદુયાર; ભ૦
ઠવણસત્ય જિનવર કહેં એ ઠાણાંગે સુવિચાર. ભ૦ ૧૧

શ્રીજિનપૂજા ચાલતી એ ભાષી ભગવઇઅંગ; ભ૦
જ્ઞાતાસૂત્રે દ્રુપદી એ જિન પૂજે મનરંગ. ભ૦ ૧૨

ઇત્યાદિક સૂત્રે ઘણા એ જિનપ્રતિમા અધિકાર; ભ૦
સમકિત નિરમલ કારણી એ સિવસુખની દાતાર. ભ૦ ૧૩

ઉથાપક જિનબિંબના એ તેહનો સંગ નિવાર; ભ૦
સંકા કંખ્યા પરિહરી એ જિન પૂજો નરનારિ. ભ૦ ૧૪

ચોથી ચૈત્યપ્રવાડની એ ઢાલ થઇ સુપ્રમાણ; ભ૦
સાહાજી લાધો કહે જેહ ભણે એ તસ ઘરે કોડ કલ્યાણ. ભ૦ ૧૫

દુહા.

જેણી રીતે જિમ સાંભલુ સંખ્યા કીધી તેહ;
અધિકુ ઉછૂ જે હોય મિચ્છાદુકડ તેહ. ૧

સતરસેં ત્રાણુલગેં યાત્રા કરી મનકોડ;
વર્તમાન જિનબિંબની યુગતે કીધી જોડ. ૨

ઢાલ.

રાગ ધન્યાસી.

ઇમ ધન્નો ધણને સમઝાવે, એ દેશી.

યાત્રા સૂરતબિંદીર કેરી કીધી સેરી સેરી જી,
ટાલી ભવોભવ ભ્રમની ફેરી સિવરમણી થઇ ને રીઝી જી.

ઇણીપરે શ્રીજિનબિંબ જોહાર્યાં દુરીગતના દુષ વાર્યા જી;
આતમગુણ અનુભવસુ વિચાર્યા એ પ્રભૂ તારણહારા જી. ઇ૦ ૨

સમકિત સુદ્ધ દસા આરોપી કુમતિલતા જડ કાપી જી;
કીરત તેહની જગમાં વ્યાપી જેણે જિનપ્રતિમા થાપી જી. ઇ૦ ૩

આગમ અધ્યાતમના અંગી સ્યાદવાદ સતસંગી જી;
નય પ્રમાણ જાણે સપ્તભંગી તે જિનપ્રતિમા રંગી જી. ઇ૦ ૪

જિનપ્રતિમા જિન સરીષી જાણી ભાવસુ પૂજે પ્રાણી જી;
સીવસુખની સાચી સહિનાણી ભાષી ગુણધર વાણી જી. ઇ૦ ૫

જિનગુણ સમ નિજગુણ અવધારી જિનપ્રતિમા સુખકારી જી;
ઉપાદાનમાહેં સુવિચારી નિમત્ય સબલ ઉપગારી જી. ઇ૦ ૬

કટુકગછે કલ્યાણ વિરાજે સાહા લહુજી ગુણચંદા જી;
શોભણસી તસ પાટ પ્રભાવિક પંડિતમાંહે દિણંદા જી. ઇ૦ ૭

સંવત સતર વ્રાણુયા વરસે રહી સૂરત ચોમાસે જી;
માગસિર વદિ દશમી ગુરૂવારે રચીઉ સ્તવન ઉલ્લાસે જી. ઇ૦ ૮

તપગછનાયક સુજન સુલાયક વિજયદયાસૂરિરાજે જી;
સાહા લાલચંદતણા આગ્રહથી રચના અધિક વિરાજે જી. ઇ૦ ૯

અધિકું ઉછૂ જે હોય એહમાં શુદ્ધ કરજ્યો કવિરાયા જી;
સાહાજી લાધો કહે સૂરતમાંહે હરષસુ જિનગુણ ગાયા જી. ઇ૦ ૧૦

ઇતિ શ્રીસૂરતનગરની ચૈત્યપ્રવાડની.સંખ્યાનું સ્તવન સંપૂર્ણ સર્વગાથા ૮૧ શ્રીસૂરતમધે દેહરા ૧૦ છે દેરાસર ૨૩૫ ભૂયરા ૩ પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮ પંચતીરથીની ૫ ચોવીસવટાની ૨૪ એકલમલ પટ પાટલી સિદ્ધચક્ર કમલ ચૌમુષ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૧ છઇ.

ૐ

पं०—कल्याणसागरविरचित

पार्श्वनाथचैत्यपरिपाटी.

ગોડી પરતા પૂરવૈ, એ ઢાલ.

ભગવતી ભારતી ચિત્ત ધરી હું ગુણ ગાવું હો પાસજિણંદ;
સંપેસરપુર રાજીઓ મુઝ સાહિબ હો તું નયણાનંદ. ૧
સંપેસર સુષ પૂરવૈ પ્રભુ પારસ હો નાથ જિણંદ;
અસરણ સરણો તાહરો તુઝ પ્રણમઇ હો સુરનરવૃંદ. સંપે૦ ૨
સેતુંજૈ રૈવતગિરિ પંભાતિ હો પાસ જિણંદ;
ઘોઘે નવષંડ રાજિઓ ગાડરીઓ હો તું ત્રિભુવનચંદ. સં૦ ૩
જીરાઉલિ જગમૈ જાગતો સૂરતિમઇ હો દીપઈ સુષકંદ;
મહિમાવાદૈ તું જયો દીવેં ચે હો દીઇ આણંદ. સં૦ ૪
માંડલિ મહિમા તાહરો પંચાસર હો પૂરૈ મન આસ;
પાટણમૈ તું પરગડો અહમદાવાદૈં હો દીપઇ શ્રીપાસ. સં૦ ૫
મહિસાણૈં મહિમા ઘણો પાલ્હણપુર હો તું ત્રિભુવનભાણ;
સીધપુરૈ તું સુષકરૂ વડાલી હો કહિઇ જગજાંણ. સં૦ ૬
પોસીનેં પરતિષ પ્રભૂ સાબલીઇં હો સાચો સુષકાર;
ઈડરનયરે અભિનવો અહમદાનગરે હો આપૈ ભવપાર. સં૦ ૭
અમીઝરો અતિસય ઘણો કલ્લોલેં હો કહીઇં જિનનાહ,
લોડણ લષમી પૂરવઈ સાગવાડે હો સાચો જગનાહ. સં૦ ૮
ડૂંગરપુરમૈ દીપતો વડપદ્રૈં હો વાટિં રષવાલ;

વંસવાલેં વાસઇ વસૈ જાઉરેંમૈ હો જિન ગ્રાકઝમાલ. સં૦ ૯
સમીનો સાહિબ મિલ્યો આહડમેં હો અવિહડિ દાતાર;
ઉદયપુરઇં ઉદયાકરૂ દિલવાડઇં હો તું દીનદયાલ. સં૦ ૧૦
નાગદ્રહે નામઇ સદા ભૂતાલેં હો ભવિઅણ હિતકાર;
ગોગુંદે નઇ નવપલ્લવઇ ભોઆણઇં હો તું ધન દાતાર. સં૦ ૧૧
કરહેડઇ કામિતિ દિયઇં અણુંદો હો આપૈ સુખવૃંદ;
એકલમલ ચંવેલરમૈં ભાનુમતી હો મહિમામૈં કંદ. સં૦ ૧૨
પહાંગઇં પ્રણમું સદા વધનોરે હો વાધઇ આણંદ;
ભાડકોલઇ ભલ ભેટીઓ ચિંતામણી હો તું આગરૈ સુઠાય;
નવલખો નામૈ સદા અહિછત્તેં હો દીઠે સુખ થાય. સં૦ ૧૩
વાણારસી હો નગરી ભલી જિહાં જન્મ્યા હો પાસકુમાર;
સમેતસિષરઇં જઇ કરી પ્રભુ પહુતા હો મુગતિ મઝારિ. સં૦ ૧૪
મોરિલા ગામેં અમીઝરો કિસનગઢઇ હો ચિંતામણી પાસ;
ભીડભંજણ ભગવાનજી મનમોહન હો મન પૂરૈ આસ. સં૦ ૧૫
અંતરીક કૂકડેસરઇં અવંતી હો શ્રીમગસી પાસ;
રામપુરઇ રલીયામણો મંડલિગઢ હો રાયરાંણા દાસ. સં૦ ૧૬
મેડતઇં નગર સુહામણો ફલવર્ધિ હો તું તસ્કરમાર;
નાગોરઇ નામઇ સદા વિક્રમપુર હો તું હિ જયકાર. સં૦ ૧૭
જેસલમેરૈં તું જાગતો તિમરીપુર હો તું રખવાલ;
મંડોવર મહિમા ઘણો ચોધનયરઇં હો તું સુખકાર. સં૦ ૧૮
વાગોરઇ અંતરઇ નમું વાડીઇં હો શ્રીપાસજિણિંદ;
નીંબાજઇ નવવિધિ દીયઇં અઝારઇ હો દાડઇં આણંદ. સં૦ ૧૯
સોઝિતમાંહિ સુંદરૂ પાલી હો પરમેસર પાસ;
નવલખો નામૈ જયો વીલ્હાવાસ હો પૂરઇં જગ આસ. સં૦ ૨૦
જાલોરૈ જગ જાગતો સરવાડૈ હો સેવક સાધાર;
ભિનમાલેં મહિમા ઘણો ગોડી જિન હો સુખનો દાતાર.સં૦ ૨૧
વીંઝેવે વલી વાલહો શ્રીવરકાણૈં હો તું ઠાંમ ખયટ્ટં;
સાદડીઇં સાંનિધિ કરૈ તીન મૂરતિ હો ભવિઅણ જણ ઇટ્ઠ. સં૦ ૨૨

રાણપુરઈ જગ જાગતો માહામેં હો તું મહિમામેરૂ;
છેછલીઇ સીરોહીઇ વીકાનેરે હો કીજે સબ જેર. સં૦ ૨૩
આબૂગઢમે ભેટીયો અચલગઢમાં હો શ્રીજિન નાંમ;
રાવણ મનમાં સાંભર્યો અલવરપુર હો એહો પ્રભુ ઠાંમ. સં૦ ૨૪
મથુરા માલપુરઈ ભલો અંટાલી હો અરિગંજણનાહ;
ટુંક તોડઇ ઘંટાલીઇ રણથંભોર હો આપૈ તું બાહ. સં૦ ૨૫
ચેલણપાસ વીંઝોલીઇ ઠીકરીયો હો સુપસંપતિગેહ;
ચાણસમાં ચિહું પડ જયો ગુઆલેરે હો મહિમામેહ. સં૦ ૨૬
દોલતાવાદેં દીપતો ચંપાપુર હો ચિંતિતદાતાર;
બાહડમેં રે વીનવું કલિકુંડ હો કલપતરૂ સાર. સં૦ ૨૭
મેરૂસિખર નંદીસરે રૂચકાદિક હો ઇમ ઠાંમ અનેક;
ઠામિઠામિ તુજને નમું પ્રાત ઉઠિ હો મનિ ધરિ વિવેક. સં૦ ૨૮
એકસો આઠેં આગલા એ તીરથ હો જગના સાધાર;
રડવડીયાં રખ્યા કરઈ લડથડીઆં હો લ્યૈં તુંહિજ સાર. સં૦ ૨૯
વાટ ઘાટ રખ્યા કરે ભય પીડ્યાં હો સેવક સાધાર;
ભાવહિંજને ભય હરે ભવસાયર હો ઉત્તારઇ પાર. સં૦ ૩૦
અહનિસિ સેવું સાહિબો ધરિ મનમાં હો પ્રભુ તાહરો ધ્યાન;
અહનિસિ સૂતાં જાગતાં ગુણ ગાવું હો જિન તાહરા ગાન. સં૦ ૩૧
અઠ મહા ભય દૂરે કરેં પૂરઈ મનની હો વંછિત આસ;
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપદા મુઝ દીજે હો સંખેસર પાસ. સં૦ ૩૨
ઇહભવિ પરભવિ માહરઈ પરમેસર હો તું પ્રાણ આધાર;
બાલક જાંણી આંપણો સુખ દીજે હો સેવક સાધાર. સં૦ ૩૩
દિન દિન દોલત દીજીઇ વલી દીજે હો સમકિત દાન;
બુધ ચારિત્રસાગર ગુરૂ શિષ્ય વીનવઇ હો પ્રભુ ઇમ કલ્યાણ. સં૦ ૩૪

કલશ.

ઇમ ગામિ ઠામિં પાસ નામિં નગર તીરથ જગધણી,
જિન નાંમ જાણી ભાવ આણી પાસ પડિમા મેં થુણી;
તપગચ્છદીપક મોહજીપક વિજયપ્રભસૂરીસરો,
બુધ ચારિત્રસાગર શિષ્યસેવક 'કલ્યાણસાગર' જયકરો. ૩૫

॥ अर्हम् ॥

पं०—सौभाग्यविजयविरचित

तीर्थमाला.

दूहा.

આણંદદાઈ આગરેં પ્રણમું પાસ જિણંદ;
ચિંતામણિ ચિંતાહરણ કેવલજ્ઞાન દિણંદ. ૧
સમરૂં સારદસામિનિ જિનવાણી સુખદાય;
જાસ પ્રસાદ કવિયણતણી વાણી નિર્મલ થાય. ૨
પ્રણમિ શ્રીગુરૂચરણયુગ આણિ અધિક ઉલ્હાસ;
તીરથમાલ પૂરવતણી કરસ્યોં વચન વિલાસ. ૩
જિહાં જિહાં શ્રીજિનરાજનાં કલ્યાણક કહેવાય;
નિજ નયણે નિરખ્યાં જિકે દેશ ગાંમ નેં ઠાય. ૪
કહિસ્યું તે સઘલાં જિકે સુણજ્યો ચતુર સુજાણ;
સુણતાં તીરથમાલનેં જનમ હુવે સુપ્રમાંણ. ૫

॥ ઢાલ ૧ ॥

સુગુણ સનેહી મેરે લાલા, એ દેશી.

અધિક પ્રતાપિ આગરેં સોહે શ્રીચિંતામણિ જનમન મોહેં;
સંવત સોલસેં ઓગણચ્યાલીસઇ શ્રીગુરૂ હીરવિજઇ સુજગિસઈ. ૬

કીધી પ્રતિષ્ઠા પાસજિ સાર પરચૈં ધન સાહ માનસિંઘ ઉદાર;
તે ચિંતામણિ પાસજિ સ્વામી વંદ્યા આગરૈં આણુંદ પામી. ૭
ચોમુખ મહીયલમાંહિં પ્રસિદ્ધો ચંદ્રપાલ સંઘવિયેં કીધો;
શ્રીસીમંધર વંદુ પાયા હીરાનંદ મુકીમ ભરાયા. ૮
સંકટભંજન પાસ બિરાજે તગાતણી બાજારૈં છાજેં;
મોતિકટકલેં બંદઓ પાયા વાસુપૂજ્ય જિનવર મન ભાયા. ૯
ઇમ દેહરાસર દેહરાં સાર વંદ્યાં બિંબ અનેક પ્રકાર;
કરિ ચોમાસા આગરામાંહિં પૂરવ દેવણ મન ઉચ્છાહિં. ૧૦
પંચકલ્યાણક ભૂમિ વંદીજેં અલજયો ચિંતજો દરશણ કીજેં;
ગીતારથ ગુરૂ પુસ્તક ભાખી તે જોવા મન થયો અભિલાખી. ૧૧
કર્યો ચોમાસો સત્તર છયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસઇં;
આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર. ૧૨
પાતિસાહી મહિમાઇ જાણ્યો તપગચ્છ પોષધશાલ વખાણ્યો;
દેહરાસરના દેવ જુહારી પીરોજાબાદ આયા સુખકારી. ૧૩
તિહાંથી દક્ષણદિશિ સુવિચારી ગાઉ એક ભૂમિ સુખકારી;
ચંદવાડિમાંહેં સુખદાતા ચંદ્રપ્રભ વંદ્યા વિખ્યાતા. ૧૪
સ્ફટિક રતનની મૂરતિ સોહેં ભવિજનનાં દીઠાં મન મોહેં;
તે વંદી પીરોજાબાદ આવ્યા જાણી મન આલ્હાદ. ૧૫
તિહાંથી છ કોસ સકુરાબાદ જિહાં શ્રાવકના ધવલ પ્રાસાદ;
કોરટા જિહાંનાબાદ વિચારો ઇહાં સમવાય દિગંબર ધારો. ૧૬
તિહાંથી કડા માણકપુર કહીજેં અંતરાલિ ગંગાજી વહીજેં;
જયચંદ પાંગુલો રાજા પ્રસિદ્ધો કોટ સબલ કડામાંહિ કીધો. ૧૭
દારાનગર સાહિજાદપુર આયા દેખી શ્રાવક ગુરૂ મન ભાયા;
ગંગાજી તટ નગરી વિશાલ પણિ એક પોટિ નહિં પોસાલ. ૧૮
કોઈ કુમતિ રહ્યો તિણ ગામઇ સબલ ઉપાધિ કરી તિણ ઠાંમઈ;
લાલચી અધરમી અરીત ઉપાસિરાની કરાવી મસીત. ૧૯

દૂહા.

નગર ભલા શ્રાવક ભલા ધર્મવંત સુવિચાર;
એક ધર્મશાલા વિના કઠિન ધર્ગ વ્યવહાર. ૨૦
તે જાંણી શ્રાવક સુણો દો વસતિનો દાંન;
કલ્પસૂત્રમાંહેં ભાષીઓ વસતીદાંન સુપ્રધાંન. ૨૧

॥ ઢાલ ૨ ॥

બહિનિ રહિ ન સકિ તિમેં જિ, એ દેશી.

સાહિજાદપુરથી સુણો જી દક્ષણ દિશિ સુપકાર;
મહુઆ ગાંમ વખાંણીઈં જી ત્રિણ કોશ ઉદાર રે. ૧
પ્રાણી વાણી શ્રીજિન સાર, પુંહચાડે ભવપાર રે. પ્રા૦-આં.
જિનવર દોય જૂના હતા જી હિવેં તે ઠામ કહેવાય;
મૃગાવતી કેવલ લહ્યો જી વલિ સુચરણ નમાય રે. પ્રા૦ ૨
ચંદનબાલા પણ લહે જી નિરમલ કેવલનાણ;
તિહાંથી નવકોસેં હુવેં જી નયરી કુસંબી ઠાંણ રે. પ્રા૦ ૩
જમનાતટિ ઉપરિ વસઈ જી જનમપૂરી જિનરાજ;
પદ્મપ્રભુ તિહાં અવતર્યા જી તિણે કોસંબી કહે આજ રે પ્રા૦ ૪
જીરણ છે જિનદેહરો જી પ્રતિમા સુંદર સાજ;
ચંદનબાલા પણિ ઈહાં જી બાકુલ દીધા છાજ રે. પ્રા૦ ૫
વૃષ્ટિ બાર કોડહતાણી જી સોવન કેરી રે જાંણ;
ઋષિ અનાથી રૂઅડો જી ઇણ કોશંબી વખાંણ રે. પ્રા૦ ૬
નયણ વેદના જેહનેં જી રહીય છમાસી રે સીમ;
વયરાગેં સંયમ લીયો જી વેદન મિટિયાં તેમ રે. પ્રાં૦ ૭
શ્રેણિક રાજા પાંમિયો જી પહેલો સમકિત સાર;
એ મુનિદર્શન દેખીનેં જી સફલ કીયો અવતાર રે. પ્રા૦ ૮
તે તીરથનેં ભેટીનેં જી આવ્યા ઉલટ અંગ;
સાહિજાદપુરથી હિવેં જી પુરૂષ દેખણ રંગ રે. પ્રાં૦ ૯

દૂહા.

સાહિજાદપુર નગરમાં વંધાં બિંબ ઉદાર;
નિત પૂજે જિનરાજને પૂરણમલ્લ સુવિચાર. ૧

આગરાનગરથી માંહિને સાહિજાદપુર તાંહિં;
ઓસવાલ શ્રાવક નહિ કોઇ મારગમાંહિ. ૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

કપૂર હોઇ અતિ ઉજલું રે, એ દેશી.

પનરકોસેં પરગડો રે તીર્થ પ્રયાગ પ્રસિદ્ધ;
જવન અકબર પાતિસા રે ઇલ્લાવાસ નાંમ કિદ્ધ રે. ૧

સગ્યાનિ, ધરિ જિન વચન પ્રતીત; એ સમકિતની રીત રે;
પ્રાંણી ધરિ૦ સ૦ ૨

અરણિકાપૂત્ર નાંમ જાંણજો રે આચારજ ગુણધાર;
પુફચૂલા વચનેં કરી રે ઉતરે ગંગાપાર રે. સ૦ ૩

પૂરવભવના વયરથી રે દેવ કરે ઉપસર્ગ;
કેવલ સમભાવે લહે રે સુખ પામે અપવર્ગ રે. સ૦ ૪

તે દિનથી મહિમા વધ્યો રે એ તીરથનો ઉદાર;
ગંગા જમુના સરસતી રે ત્રણ્યે મલિ જિહાં ધાર રે. સ૦ ૫

એ અધિકારહ જાણજો રે પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર;
ઉપદેશમાલાઇં કહ્યો રે એ મોટો અધિકાર રે. સ૦ ૬

મકરસુરજેં નાહેં ઘણા રે મિથ્યાતિ મન ભાય;
કુગુરૂ કુદેવે લોલભ્યા રે કાપે ગલાં તિણેં ઠાય રે. સ૦ ૭
ત્રિવેણી સ્નાંને કરી રે માને પવિત્ર શરીર;
અંતરંગ મલ નવિ ટલે રે નાહ્યાં નિર્મલ નીર રે. સ૦ ૮
અખયવડ છેં તિહાં કને રે જેહની જડ પાતાલ;

તાસતલે પગલાં હુતાં રે ઋષભજીનાં સુવિશાલ રે. સ૦ ૯
શ્રીઆદિસર પારણો રે વડતલેં કીધો પ્રેમ,
ગીતારથ વચને સુણ્યો રે નિશ્ચે કહીઇ કેમ રે. સ૦ ૧૦
સવત સોલ અડતાલિસે રે અકબર કેરે રાજ,
રાયકરયાંણ કુણુધિઇ રે તિહાં થાપ્યા શિવસાજ રે. સ૦ ૧૧
તે દિનથી માડિ કરી રે પૂજે મિથ્યાતિલોક,
તે થાંનક અવરગના રે રાજ્યમાંહિં થયો ફોક રે સ૦ ૧૨
એહવા પ્રયાગને દેખિને રે આવ્યા ગગા પાર;
ઝુસીને ઘાટે ચડી રે કાસીનિ સુવિચાર રે સ૦ ૧૩
દેશ ભલા હોય વાટમાં રે વિષમ વડો એ દેશ,
નિવડ રાગ ને દ્વેષથી રે જેહવો ગ્રથી પ્રવેશ રે. સ૦ ૧૪
કોસ ચ્યાલીસ પ્રયાગથી, રે વાણારસી વિખ્યાત,
અતરાલ એ દેશની રે થોડિસી કહી વાત રે. સ૦ ૧૫

દૂહા.

દેખ્યો નગર સુહામણો વાણારસી વિલાસ,
ધવલ ગેહે વર્ણાણના ઉચ્ચા અતિ વિશેસ ૧
તિણ નગરિ ભેલુપુરો તિહાં ભાટનાં ગેહ,
પ્રતિમા પાસ જિણદની પૂજે પૂરણ નેહ ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

મોરા સાહિબ હો શ્રીશીતલનાથ કે, એ દેશી.

એક વરણા હો હુજી આસા નાંમ કે હોય નદિ મધ્ય ભાગમે જી,
વસી વારૂ હો નગરીને નાંમ કે' દીધો વાણારસી રાસીઇ જી ૧
ષટ દરસન હો જે કહિયે ભાષિ કે તે સઘલા તિહાં પાઇએ જી,
પાપડી હો સુડી જટાધાર કે ગગાતટ નિત નાહિયેં જી. ૨

શિવસેવક હો સેવેં શિવલિંગિ કેં વેદાંતિ બ્રહ્મા વસેં જી;
બુદ્ધિહિતા હો ઓધમતની વાત કેં કરતા નેહયાયક ભજેં જી. ૩
મીમાંસક હો માનઇ પટકર્મ કેં ભરમ ભર્યા માંહિં કરેં જી;
સહુ દરસણુ હો માંહિં નિરદોષ કેં જે નિત ભવસાયર તરેં જી. ૪
હરિહર હો કરતા જલ સ્નાંન કેં પૂજા કરેં શિવલિંગની જી;
વલી ચઉમુખ હો બ્રહ્મા નેં ગણેશ કેં કાંમિનિ સહુનેં સંગનિ જી. ૫
કાશીમાંહિં હો વાસી જે કાગ કેં મૂઓ મુગતિ પાંમેં સહી જી;
ઇત્યાદિક હો મિથ્યાત્વીની વાત કેં કલિયુગ તિણુ નગરી લહી જી. ૬
જિહાં જનમ્યા હો શ્રીસુપાસ નેં પાસ કેં કલ્યાણક જિનરાજનાં જી;
થયાં ઇણુ પુરેં હો તિણેં ભણિયેં પવિત્ર કેં ફરસે જેં જિનરાજનાં જી. ૭
એ તીરથ હો હતો જૈનનો જાંણ કેં કાલેં મિથ્યાત્વ વધ્યો ઘણો જી;
જિનધર્મના હો નિંદક બહુ લોક કેં ગુણઠાણું પહેલું ગિણો જી. ૮
ઇણુ નગરી હો રાજા હરિચંદ કેં વાચાપાલણુ પ્રેમસ્યું જી;
પાંણી ભરિઓ હો ચંડાલનેં ગેહ કેં ચૂકો ન આપણા નીમસ્યું જી. ૯
કાસીથી હો ત્રિણુ કોસ સાર કેં સોહેં તે સીહપુરી ભલી જી;
જિહાં જનમ્યા હો શ્રીશ્રેયાંસજિણંદ કેં પગલાં પૂજેં મન રૂલિ જી. ૧૦
તિણુ પાસેં હો ચંડમાધવ નાંમ કેં કહેં પ્રથમ ગુણઠાંણિઇ જી;
તિણેં ઠાંમેં હો ચંદ્રપુરી નાંમ કેં જનમ ચંદ્રપ્રભ જાણીઇ જી. ૧૧
તીરથની હો ફરસીઇં ભૂમિ કેં ગંગાપારેં આવિયા જી;
કુશલેસ્યું હો પુંહતા પરસિદ્ધ કેં કર્મનાસા તટ પાવિયાં જી. ૧૨
મિથ્યાત્વી હો તિણેં તટનિ તોય કેં પગ બોલેં નહિં કો કદા જી;
કહે જલનો હો પરસંગ પ્રમાણુ કેં તીરથ હોવે વિરથા સદા જી. ૧૩
તિહાંથી હો સહસરા ગાંમ કેં સબલ તલાવ છે સોહતો જી;
થયો સેરસા હો પાતિસાહ પઠાણુ કેં તાસ જનમ ઠાંમ એ હુતો જી; ૧૪
અનુક્રમેં હો સોવન નદિ ઘાટ કે વાટવહેં પટણાતણી જી;

જિહાં વીરનો હો વલગો રહ્યો વસ્ત્ર કેં સ્વર્ણવાલકા તે ભણી જી. ૧૫
વડ વિસ્તારેં હો નદિનો પાટ કેં ત્રિણ કોસ થકો તદા જી;
એક વાટેં હો ગયા દિશિ જાય કેં અટવિ દુપદાયક સદા જી. ૧૬

દૂહા.

કોસ એંસી કાશી થકી પટણો લોકપ્રસિદ્ધ;
પાડલિપુર વર મૂલગો નામ ઉદાઈ કિદ્ધ. ૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

દાન કહે જગ હું વડો, એ દેશી.

ઉતપતિ પટણા નગરની સુણજો શાસ્ત્ર મઝાર, હો સુંદર;
શ્રેણિકપુત્ર કોણિકતણો રાજ્ય ચંપામાં સાર હો. સુંદર૦ ૧

સુણજો સુગુરૂ વાંણી સદા આંણી ભાવ ઉદાર હો; સું૦
ગુરૂ વિના ગ્યાન ન પાંમીઇં છેં ગુરૂ ગ્યાન દાતાર હો સું૦ સુ૦ આં૦૨

નાંમ ઉદાઈ રૂઅડો કોણિકનો અંગજાત હો; સું૦
તાતમરણથી મન વિષઇ રાજ્ય તિહાં ન સુહાત હો. સું૦ સુ૦ ૩

મંત્રીસર રાય વીનવ્યો કરો નવનગરી મંડાણ હો; સું૦
ગંગા તટ જોતાં થકાં આયા સેવક રાય આણ હો. સું૦ સુ૦ ૪

અરણિકાપુત્રની ખોપરી વહતી ગંગા વાર હો; સું૦
તિણમેં પાડલી નીપની તે દેખી નિરધાર હો. સું૦ સુ૦ ૫

મન્ન કીઓ મંત્રીસરૂ ઇણે તટ કીજેં વાસ હો; સું૦
પાડલી ફૂલી પરગડી ઉદય હોસ્યેં ઉલ્લાસ હો. સું૦ સુ૦ ૬

નગર વસાવ્યો રૂઅડો રાજા પ્રસન્ન કાજ હો; સું૦
પાડલીપુર નાંમ થાપીઓ પટણો પ્રસિદ્ધ છેં આજ હો. સું૦ સુ૦ ૭

પ્રથમ રાજા એ નગરમાં હુઓ ઉદાઈ ઉદાર હો; સું૦
હેમાચાર્ય ઉપદેશથી પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર હો. સું૦ સુ૦ ૮

તદનંતર નવનંદ હુઆ ઇણુ નગરીમાં રાય હો; સું૦
લોભાલોભ લાગા થકા ધન કીધા ઇક ઠાય હો. સું૦ સુ૦ ૯

ચંદ્રગુપતિ પણુ ઇહાં થયો મંત્રી ચાણાયક જાસ હો; સું૦
શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરે ચિત જિનધર્મ પ્રકાસ હો. સું૦ સુ૦ ૧૦

દોઈ દેહરાં થાં નગરમાં એક વેગમપુર સાર હો; સું૦
થૂભ હુતો ગુરૂ હીરનો છે પગલાં સુપકાર હો. સું૦ સુ૦ ૧૧

પંચ પહાડિ પરગડી જિહાં છે ઇંટની ખાંણુ હો; સું૦
તેહને ગુરૂમુખ સાંભલી મંદ પહાડિ જાણુ હો. સું૦ સુ૦ ૧૨

સેઠ સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સું૦
ઉપસર્ગ અભયાઇ કીયો સહિયો વિમાણુંડાર હો. સું૦ સુ૦ ૧૩

તિણુ થાનકમાં થૂભ છે નમિઇ મન વચ કાયહો; સું૦
પૂજે પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જાય હો. સું૦ સુ૦ ૧૪

થૂલિભદ્ર પણુ ઇણુ પુરી અવતરિયા બ્રહ્મચાર હો; સું૦
કોશ્યા પ્રતિબોધી ભલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સું૦ સુ૦ ૧૫

ઇમ અનેક ઇહાં હૂઆ પુહવી પુરૂષ વિખ્યાત હો; સું૦
હિવે કહસ્યું સમેતશિખરની જાત્રા જાવાની વાત હો. સું૦ સુ૦ ૧૬

શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી ને ધનવંત હો; સું૦
સામગ્રિ દીઇ પંથની સાધુ સેવા કરે સંત હો. સું૦ સુ૦ ૧૭

દૂહા.

પટણાથી એક પૂર્વદિશે દૂજી દક્ષણુ વાટ;
જે દક્ષિણુ દિશિ પંથ છે તિહાં વિષમા છે ઘાટ. ૧
પહેલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
સુણુજો આલસ છોડિને આણી અવિહડ નેહ. ૨
ત્રિણુ કોસે પટણાથકી ફતુઓ નગર સુઠાંમ
દિગપટ સામગ્રી તિહાં સહૂ પામે વિસરાંમ. ૩

॥ઢાલ ૬॥

મંગલ કમલાના કંદની; એ દેશી.

પટણાથી કોસ પંચાસ રે વૈકુંઠપુરી સુભ વાસ રે;
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વંધા પાજ રે. ૧

તિહાંથી દશ કોસેં જાણુ રે ગામ નામેં ચાઠ વખાણુ એ;
ભગવતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરેં સુવિશાલ રે. ૨

દેહરાસર દેવ જુહાર રે વલી રયણની પ્રતિમા નિહાર રે;
વંદી જિનજીના પાય રે જસ વંધાં શિવસુખ થાય રે. ૩

ગંગાજીનેં મધ્યભાગ રે એક ડુંગરી દીસેં ઉદાર રે;
તિહાં દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત્ત રે. ૪

કહેં અષ્ટાપદની રીત રે ગંગા મધ્ય થઇયેં પ્રતીત રે;
મિથ્યાતિ સ્થાંન વિચાર રે માંને ઉરવાહેં નિરધાર રે. ૫

તિહાંથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહાં વૈજનાથ છેં ઇસિ રે;
કાવડિયા ગંગા નીર રે લેઢાઈ લેઇ શરીર રે. ૬

તે જિહાં ગિરાંથી જળ જાય રે દશ કોશે મારગ થાય રે;
ચંપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહાંઠાય રે. ૭

ચંપામાં એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉદાર રે;
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે. ૮

ચંપા ભાગલપૂર અંતરાલ રે એક કોશતણો છે વિચાલ રે;
વીચેં કરણરાયનો કોટ રે વહે ગંગાજી તસ ઓટ રે. ૯

કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહાં જિન પ્રાસાદ રસાલ રે;
મોટા દોઈ માણકથંભ રે દેખી મન થયો અચંભ રે. ૧૦

તિહાંના વાસી જે લોક રે બોલેં વાણી ઇહાં ઇમ ફોક રે;
એ વિષ્ણુપાદુકા જાણ રે અતિ જીરણ છેં કમઠાંણ રે. ૧૧

તિહાં થંભની ઠામ હોય રે પંચ કલ્યાણક જિન જોય રે;
ઉદ્ધાર થયા ઇણે ઠામ રે કહિઇં કિણ કિણરા નાંમ રે. ૧૨

તદનંતર નવનંદ હુઆ ઇંણુ નગરીમાં રાય હો; સું૦
લોભાલોભ લાગા થકા ધન કીધા ઇક ઠાય હો. સું૦ સુ૦ ૯
ચંદ્રગુપતિ પણુ ઇહાં થયો મંત્રી ચાણુાયક જાસ હો; સું૦
શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરેં ચિત જિનધર્મ પ્રકાસ હો. સું૦ સુ૦ ૧૦
દોઈ દેહુરાં થાં નગરમાં એક વેગમપુર સાર હો; સું૦
થૂભ હુતો ગુરૂ હીરનો છેં પગલાં સુખકાર હો. સું૦ સુ૦ ૧૧
પંચ પહાડિ પરગડી જિહાં છેં ઇંટની ખાંણુ હો; સું૦
તેહુનેં ગુરૂમુખ સાંભલી મંદ પહાડિ જાંણુ હો. સું૦ સુ૦ ૧૨
સેઠ સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સું૦
ઉપસર્ગ અભયાઇ કીયો સહિયો પિમાલંડાર હો. સું૦ સુ૦ ૧૩
તિણુ થાનકમાં થૂભ છેં નમિઇં મન વચ કાય હો; સું૦
પૂજો પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જાય હો. સું૦ સુ૦ ૧૪
થૂલિભદ્ર પણુ ઇણુ પુરી અવતરિયા બ્રહ્મચાર હો; સું૦
કોશ્યા પ્રતિબોધી ભલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સું૦ સુ૦ ૧૫
ઇમ અનેક ઇહાં હૂઆ પુહવી પુરૂષ વિખ્યાત હો; સું૦
હિવેં કહસ્યું સમેતશિષરની જાત્રા જાવાની વાત હો. સું૦ સુ૦ ૧૬
શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી નેં ધનવંત હો; સું૦
સામગ્રિ દીઇ પંથની સાધુ સેવા કરેં સંત હો. સું૦ સુ૦ ૧૭

દૂહા.

પટણાથી એક પૂર્વદિશેં દૂજી દક્ષણ વાટ;
જે દક્ષિણ દિશિ પંથ છેં તિહાં વિષમા છે ઘાટ. ૧
પહેંલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
સુણુજો આલસ છોડિને આણી અવિહડ નેહ. ૨
ત્રિણ કોસેં પટણાથકી ફતુઆ નગર સુઠાંમ
દિગપટ સામગ્રી તિહાં સહૂ પામેં વિસરાંમ. ૩

॥ઢાલ ૬॥

મંગલ કમલાના કંદની, એ દેશી.

પટણાથી કોસ પંચાસ રે વૈકુંઠપુરી સુભ વાસ રે;
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વંધા પાજ રે. ૧

તિહાંથી દશ કોસેં જાણુ રે ગામ નામેં ચાડ વખાણુ એ;
ભગવંતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરેં સુવિશાલ રે. ૨

દેહરાસર દેવ જુહાર રે વલી રયણુની પ્રતિમા નિહાર રે;
વંદી જિનજીના પાય રે જસ વંદ્યાં શિવસુખ થાય રે. ૩

ગંગાજીનેં મધ્યભાગ રે એક ડુંગરી દીસેં ઉદાર રે;
તિહાં દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત્ત રે. ૪

કહેં અષ્ટાપદની રીત રે ગંગા મધ્ય થઇયેં પ્રતીત રે;
મિથ્યાતિ સ્નાંન વિચાર રે માંને ઉરવાહેં નિરધાર રે. ૫

તિહાંથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહાં વૈજનાથ છેં ઈસ રે;
કાવડિયા ગંગા નીર રે લેઢાઈ લેઇ શરીર રે. ૬

તે જિહાં ગિરાંથી જબ જાય રે દશ કોશે મારગ થાય રે;
ચંપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહાંઠાય રે. ૭

ચંપામાં એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉદાર રે;
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે. ૮

ચંપા ભાગલપૂર અંતરાલ રે એક કોશતણો છે વિચાલ રે;
વીચેં કરણરાયનો કોટ રે વહે ગંગાજી તસ ઓટ રે. ૯

કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહાં જિન પ્રાસાદ રસાલ રે;
મોટા દોઈ માણકથંભ રે દેખી મન થયો અચંભ રે. ૧૦

તિહાંના વાસી જે લોક રે બોલેં વાણી ઈહાં ઇમ ફોક રે;
એ વિષ્ણુપાદુકા જાણુ રે અતિ જીરણ છેં કમઠાંણુ રે. ૧૧

તિહાં થંભની ઠામ હોય રે પંચ કલ્યાણક જિન જોય રે;
ઉદ્ધાર થયા ઇણે ઠામ રે કહિઇ કિણુ કિણુરા નાંમ રે. ૧૨

ઇણુ નગરી સુદર્શન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ્ગ દ્વાર રે;
અભયાદાસી હેવાય રે રાણીને ઘેં મન લાય રે. ૧૩

ન ચલ્યો બ્રહ્મચારિ ચિત્ત રે રાખી'જગમાંહિ કિત્ત રે;
સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજાદિક પ્રણુમેં પાય રે. ૧૪

થઇ સતી સુભદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં ચંપા બાર રે;
ચાલણિઇં કાઢ્યો નીર રે ઇણુ ચંપા નગરી ધીર રે. ૧૫

ચંદનબાલા ઇણુ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનાંમ રે;
ઇમ હુઆ અનેક ઉદાર રે ધર્મિ ઇણુ નગર મઝાર રે. ૧૬

ચંપાથી દક્ષિણુ સાર રે ગિરિમક્ષૂદા નામ મંદાર રે;
કોશ સોલ કહેં તે ઠાંમિ રે તિહાં મુક્તિ વાસપૂજ્ય સ્વાંમિ રે. ૧૭

પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા થોડા જાય રે;
એહવી વાંણી વિખ્યાત રે કહેં લોક તે દેશી વાત રે. ૧૮

તે તીરથ ભૂમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર રે;
જયવંતા તિહાં ઓસવાલ રે માનેં ષટ્દર્શન પ્રતિપાલ રે. ૧૯

દિગંબર શ્રાવક સાર રે દેહરાસર દેવ જુહાર રે;
વયરાડી છેં ગાંમ પાસ રે ભાગલપુરને ઉલ્લાસ રે. ૨૦

એક દેવલ તેણેં ગાંમ રે હતો હમણાં છેં તે ઠાંમ રે;
તિહાંથી ચાલ્યા ચિત્તચંગ રે હિવેં આવ્યા તે દેશજ બંગ રે. ૨૧

બંગાલો છેં લોક પ્રસિદ્ધ રે જિણેં દેશે છેં બહુલિ ઋદ્ધિ રે;
નવલાખ છેં કામરૂ દેશ રે એક દ્વાર ગલી છઇં પ્રવેશ રે. ૨૨

બંગાલેં લોક કંગાલ રે મુંહ કાલા નેં દાંત લાલ રે;
ઉંચ નીચ વિણુ સ્નાંન રે ન કરેં કોઈ જલપાંન રે. ૨૩

બંધ કોય રોંગ નિરધાર રે કહો કિણિપરેં હોવેં કરાર રે;
મલશ્રાવ સમય કરેં જેહ રે વાત કહે કેં કેંહી તેહ રે. ૨૪

માટી પીંડી પાંચ સાત રે મલદ્વાર અવેશ વિખ્યાત રે;

ઉભા થઈ કૂટે પેટ રે એ વાત દેખી નિજ દ્રેઠ રે. ૨૫

કહેં ગોરખનાથ સરાપ રે દીધો ઇહાં દેશેં આપ રે;
ન વિચારેં કર્મ કુરીત રે કહેં બંગાલે એ રીત રે. ૨૬

ત્રસજીવ કરેં તે જુક્ત રે ઉપજેં અંબફલ અયુક્ત રે;
ઘર ઘર વાડી વિસ્તાર રે દેખ્યો તે બંગાલે ઉદાર રે. ૨૭
રાજમહલ આયા આનંદ રે શ્રાવક ગૃહેં વાંદ્યા જિણંદ રે;
તિહાંથી મજલ ચિહું થાય રે નાંમ મક્ષુદાબાદ કહેવાય રે. ૨૮

રેસમ ઉપજેં જ્યું સૂત રે કીડાનેં ચરાવેં તૂત રે;
કીડા કરેં ઓગાલ રે બંગાલેં એહવી ચાલ રે. ૨૯

દેશ દેશના આવેં લોક રે આવી વસ્યા વારૂં થોક રે;
બ્રાહ્મણ નેં ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ ચારેં નિવેસ્ય રે. ૩૦

ગંગાજી ફિરતિ ફેર રે વન વાગ ભલા ચોફેર રે;
કોટીધ્વજ કેઈ સાહ રે રેસમીની કોઠી ઉચ્છાહ રે. ૩૧

વર્ણવતાં વાધેં વાત રે સહુ જાણેં તેહની ખ્યાત રે;
છપ્પરની છાયેં છાંન રે વાસણ ઉપજેં ભલેં વાંન રે. ૩૨

દૂહા.

કોસ દોઢસો જાણુંજો પટણાથી એ ગાંમ;
સેયંવરા આસંવરા સહુ રહેં એક ઠાંમ. ૧

જિણ ગામેં જિનરાજનેં શ્રાવક સેવેં નિત્ત;
ગુણવંતા ગુરૂની ભગતિ કરેં ઉદારહ ચિત્ત. ૨

॥ ઢાલ ૭ ॥

બિંદલીની દેશી

મક્ષુદાબાદ મઝાર શ્રાવક સઘલા સુષકાર હો;
સુંદર, સુણજ્યો જી ઓસવંશ સિરદાર
દાની પહગવંશ ઉદાર હો. સું૦ ૧

ઇણુ નગરી સુદર્શન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ્ગ દ્વાર રે;
અભયાદાસી લેવાય રે રાણીને ઘેં મન લાય રે. ૧૩

ન ચલ્યો બ્રહ્મચારિ ચિત્ત રે રાખી જગમાંહિ કિત્ત રે;
સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજાદિક પ્રણમેં પાય રે. ૧૪

થઇ સતી સુભદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં ચંપા બાર રે;
ચાલણિઇં કાઢ્યો નીર રે ઇણુ ચંપા નગરી ધીર રે. ૧૫

ચંદનબાલા ઇણુ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનાંમ રે;
ઇમ હુઆ અનેક ઉદાર રે ધર્મિ ઇણુ નગર મઝાર રે. ૧

ચંપાથી દક્ષિણુ સાર રે ગિરિમક્ષૂદા નામ મંદાર રે;
કોશ સોલ કહેં તે ઠાંમિ રે તિહાં મુક્તિ વાસપૂજ્ય સ્વાંમિ રે

પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા થોડા જાય રે;
એહવી વાંણી વિખ્યાત રે કહેં લોક તે દેશી વાત રે.

તે તીરથ ભૂમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર
જયવંતા તિહાં ઓસવાલ રે માનેં ષટ્દર્શન પ્રતિ

દિગંબર શ્રાવક સાર રે દેહરાસર દેવ જુહાર રે;
વયરાડી છેં ગાંમ પાસ રે ભાગલપુરને ઉલ્લાસ

એક દેવલ તેણેં ગાંમ રે હતો હમણાં છેં ર
તિહાંથી ચાલ્યા ચિત્તચંગ રે હિવેં આવ્યા

બંગાલો છેં લોક પ્રસિદ્ધ રે જિણેં દે
નવલાખ છેં કામરૂ દેશ રે એક દ

બંગાલેં લોક કંગાલ રે મુંહ
ઉચ નીચ વિણુ સ્નાંન રે ન ક

બંધ કોઇ રોગ નિરધાર રે કહો કિ
મલશ્રાવ સમય કરેં જેહ રે વાત કહે
માટી પીંડી પાંચ સાત રે મલદ્વાર

ઉભા થઈ કૂટે પેટ રે એ વાત દેખી નિજ દેહ રે. ૨૫

કહેં ગોરખનાથ સરાપ રે દીધો ઇણે દેશેં આપ રે;
ન વિચારેં કર્મ કુરીત રે કહેં બંગાલેં એ રીત રે. ૨૬

ત્રસજીવ કરેં તે જુક્ત રે ઉપજેં અંબફલ અયુક્ત રે;
ઘર ઘર વાડી વિસ્તાર રે દેખ્યો તે બંગાલેં ઉદાર રે. ૨૭
રાજમહલ આયા આનંદ રે શ્રાવક ગૃહેં વાંદ્યા જિણંદ રે;
તિહાંથી મજલ ચિહું થાય રે નાંમ મક્ષુદાબાદ કહેવાય રે. ૨૮

રેસમ ઉપજેં જ્યું સૂત રે કીડાનેં ચરાવેં તૂત રે;
કીડા કરેં ઓગાલ રે બંગાલેં એહવી ચાલ રે. ૨૯

દેશ દેશના આવેં લોક રે આવી વસ્યા વારૂ થોક રે;
બ્રાહ્મણ નેં ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ ચારેં નિવેસ્ય રે. ૩૦

ગંગાજી ફિરતિ ફેર રે વન બાગ ભલા ચોફેર રે;
કોટીધ્વજ કેઈ સાહ રે રેસમીની કોઠી ઉચ્છાહ રે. ૩૧

વર્ણવતાં વાધેં વાત રે સહુ જાણેં તેહની ખ્યાત રે;
છપ્પરની છાયેં છાંન રે વાસણ ઉપજેં ભલેં વાંન રે. ૩૨

દૂહા.

કોસ દોઢસો જાણજો પટણાથી એ ગાંમ;
સેયંવરા આસંવરા સહુ રહેં એક ઠાંમ. ૧

જિણ ગામેં જિનરાજનેં શ્રાવક સેવેં નિત્ત;
ગુણવંતા ગુરૂની ભગતિ કરેં ઉદારહ ચિત્ત. ૨

॥ ઢાલ ૭ ॥

મેંદલીની દેશી

મક્ષુદાબાદ મઝાર શ્રાવક સઘલા સુપકાર હો;
સુંદર, સુણજ્યો જી ઓસવંશ સિરદાર
દાની પડગવંશ ઉદાર હો. સું૦ ૧

વીર ધીર વિખ્યાતા ધરમિ નેં સુપાત્રે દાતા હો; સું૦
વંધા શ્રીગુરૂના પાય હરખ્યા ઘણું હીયડામાંહિં હો. સું૦ ૨

યાત્રાઇં ગુરૂજી પધારો મન ચિંત્યાં કારિજ સારો હો; સું૦
સામગ્રી મારગ કેરી જોઇઇ તે દીધી ભલેરી હો. સું૦ ૩

મક્ષુદાબાદથી આવ્યા કાસમબાજારેં ભાવ્યા હો; સું૦
ભાગીરથી તિહાં ગંગા વહેં પશ્ચિમ દિશિ મન રંગા હો. સું૦ ૪

તિહાં જિણહર એક વિશાલ વંધા પ્રભુ ચરણ રસાલ હો; સું૦
તિહાંથી મારગ દોય થાઇ એક વર્દ્ધમાન થઇ જાઇ હો. સું૦ ૫

શૂલપાંણ જક્ષ ઠાંમ જસ કહેતા અસ્થિગ્રાંમ હો; સું૦
અબ વર્દ્ધમાંન વિખ્યાતા જાંણે એ કેવલી વાતાં હો. સું૦ ૬
હૂજે પંથે ગિરિરાજ જાતાં વીરભૂમિનો રાજ હો; સું૦
વીર હુંતો જમીદાર તસ નામેં દેશ વિચાર હો. સું૦ ૭
તે દેશનો ધણી છેં પઠાંણ ન્યાયી નિં નિપટ સુજાંણ હો; સું૦
ખરૂલેસર ઇશિનો ઠાંમ ઉષ્ણકુંડ ઘણા તિણેં ગાંમ હો. સું૦ ૮
કોતિક જોઇ દિલ ભાયા અનુક્રમેં પંચેટે આયા હો; સું૦
ગિરતટ વાસ વિરાજે રાજા ગરૂડનારાયણ રાજેં હો. સું૦ ૯
એ શિખર ભૂમિ કહિજે તે દેશનો નાંમ લહિજે હો; સું૦
પર્વત ઉપર અતિચંગ દેવલ રઘુનાથજીનો રંગ હો. સું૦ ૧૦
કુંડ ઘણા જલકેરા જિહાં વન વાંનરના વસેરા હો; સું૦
લહિ તે રાજા આદેશ રઘુનાથ પૂરે સુવિશેશ હો. સું૦ ૧૧
બિંદા નગરી ચલિ આયા દેખ્યા દેવલ મન ભાયા હો; સું૦
જીરણબિંબ પૂજી વંધા જિનજી દેખી આનંધા હો. સું૦ ૧૨
નદી દામોદર બીચ નિર્મલ પાંણિ નહિં કીચ હો; સું૦
ઝરીઇ સંઘ આયા ચાલી વલી માટસરો રહ્યો ખાલી હો. સું૦ ૧૩
વિકટ મારગ વનજાલ પિણ ડર ભય નહિં વિચાલ હો; સું૦
તે પ્રભુનો પરતાપ કરત સમેદાચલ જાપ હો. સું૦ ૧૪

ઝરીઈ વન વૃક્ષ ઝાઝા રઘુનાથસિંઘ મહારાજા હો; સું૦
સોમદાસ ગુણગ્રાહિ સંપતિ સારૂં રાહિ હો. સું૦ ૧૫
જર જાતિ તિહાં દીવાણુ ભર બેસેં સભા મંડાણુ હો; સું૦
જાત્રે જે કોઇ આવેં અર્દ્ધો લેઇ આગે વોલાવેં હો. સું૦ ૧૬
ર્ભાતિરિ લેવે રાજા મુંડકાથિ હોવેં તાજા હો; સું૦
વિચમેં ફિરેં રે દલાલ શ્રાવકસોં કરેં લાલપાલ હો. સું૦ ૧૭
પારસનાથના પાલ્યા અમે છું પ્રભુના રખવાલા હો; સું૦
સંઘ લેઇ તુમેં આવ્યા ઘો અમને જે કંઇ લાવ્યા હો. સું૦ ૧૮
કતરાસું આવ્યા ઉલ્લાસ તિહાં તીરથરાયનો વાસ હો; સું૦
કૃષ્ણસિંઘ નામે રાજા પરતાપી સબલ દિવાજા હો. સું૦ ૧૯
કહે રાજા કિરિયા કીધી યાત્રા દેખી મનસા સીધી હો; સું૦
તીરથ એ પવિત્ર તુમારો સમ્મેદશિખર જુહારો હો. સું૦ ૨૦
હમ સેવક એ તીરથના તિણ કારણ કીજે જતના હો; સું૦
અમ હાસલ દીજેં દાંણ અવરાંસું નહિં તાંણ હે. સું૦ ૨૧
દીઇ સેવક સબલ સનૂરા સાથે ચોકિ નેં પૂરા હો; સું૦
સાતજ કોશ ગિરિરાજ થાઇ તિહાંથી ગરિબનિવાજ હો. સું૦ ૨૨
તલહટિઈ ગામનો વાસ રઘુનાથપુરો છે પાસ હો; સું૦
મોટો વડ ડાલ વિશાલ તિહાં જઇ ઉતરે સંઘ રસાલ હો. સું૦ ૨૩
આવ્યા તિણે ગાંમ ઉલ્લાસે તિહાંથી ગિરરાજ છેં પાસે હો; સું૦
કોસ દોય વલી કહેવાય સરખી ધરણીની જાય હો. સું૦ ૨૪
રહ્યા એકદિન તિણે ગાંમે સહુ ધરમી શુભ પરિણાંમે હો; સું૦
તન વસન પવિત્ર કરીજેં ડુંગર ચઢવા મનડું કીજેં હો. સું૦ ૨૫
પૂજાની સામગ્રી સાર કરી અષ્ટ પ્રકારી વિચાર હો; સું૦
નૈવેદ્ય નવનવિ ભાંતે શુદ્ધ કિરીયાસું કરિ ષાંતે હો. સું૦ ૨૬

દૂહા.

વસંત રાગે.

દેખ્યો ડુંગર નયનભરી હુએ। હર્ષ અતિ જોર.
જ્યું પાવસ ઋતુ દેષીને મુદિત હોઇ મન મોર.. ૧

ધન્ય દિવસ ધન્ય એ ઘડી દેખ્યો શ્રીગિરિરાજ;
સુણુતાં ગુરૂમુખ શાસ્ત્રમાં પાયો પરતખિ આજ. ૨

॥ ઢાલ ૮ ॥

રામચંદકે બાગ ચંપા મોર રહ્યો રી; એ દેશી.

તિણુ દેશમેં માસ વસંત આયો સબ મન ભાયો;
ફૂલી ફલી વનરાય મલયપવન પણુ વાયો. ૧

અંબ કદંબ તમાલ સરસ ફૂલની વાસા;
માંજર દેખી મનમાંહિ કોયલ બાંધી આસા. ૨

કટહલ વડહલ નાંમ રાયણુ રૂડાં કેળાં;
વડ પીંપલ વિસ્તાર આરોળીસું ભેલાં. ૩

વંશજાલ કચનાલ નાલેરી જંભિરી;
પૃગી કરણુા રંગ લાંબી સરલ ખજૂરી. ૪

તાડ ચંપક ને અશોક ફૂલ્યા લાલ પલાસા;
અખરોટ અવલ અનાર કેતકી ફૂલ સુવાસા. ૫

મોગરો માલતિ જાય દમણો મરૂઓ જાંણો;
લાલ ગુલાબ સુવાસ સેવંત્રી સેત વખાંણો. ૬

મલયાચલ મચકુંદ ચંદન વાસ ભલેરી;
સરલ સાગ નેં સાલ ધવલ ખદરી નેં ગંગેરી. ૭

આંબલી લીંબુ રસાલ વેલ કોઠફલ સોહેં;
વનરી એ ઇહુ ભાંતિ દેખી જન મન મોહેં. ૮

હાથીની ઉતપત્તિ પહિલી ઇણુ ગિર સુંણિઇ;
યે દીઠો પરતખિ વાત તાસ હિવઇ ભણિઇ. ૯

વાઘ વડા વિકરાલ વલી વાનરના ટોળા;
સાંભરસીંગા જીવ હિરણુ રોઝ ફરેં દોલા. ૧૦

આરણુા ભેંસા અનૂપ ગેંડા ગજસમ સોહેં;

જરય રીંછ નેં પાઢ ઇણુકે ગ્રાંન ન કોહેં. ૧૧
ધન પસુ પંખી તેહ જે સેવેં ગિરિરાજ;
લહિસેં સુગતિ સૂં દેસ મહિમા એહના તાજા. ૧૨
ધન માંનવ અવતાર ધન આરિજ કુલ આયો;
ધન જિનધર્મ પ્રભાવ ધન તીરથ મેં પાયો. ૧૩

દૂહા

ઇણપરિં તલહેટીતણા કીયા વપાંણુ અનેક,
હિવેં સુણજ્યો ગિરિ ઉપરેં ચઢવાતણી સુવિવેક. ૧

॥ ઢાળ ૯ ॥

રસિયાની દેશી.

ચોથો ચિત્ત કરિ ચઉવિહ સંઘસોં ચઢિયા શ્રીગિરિરાજ; સનેહી,
મનડો વિકસ્યો તન મન ઉલસ્યો જનમ સફલ થયો આજ. સ૦
હું બલિહારી હો સમ્મેતશિષરકી સિદ્ધા વીસ જિણંદ એ આંકણી.સ૦૧
કેવલી કોડ અસંખ્ય મુનીશ્વરૂ પામ્યા શિવપુર વૃંદ; સ૦
દર્શન પરસન એ તીરથતણો આપેં પરમાનંદ. સ૦ હું૦ ૨
નીઝરણું ઝરણેં પાંણી ઝરેં સંઘ ઊતરે વૃક્ષની છાંહ; સ૦
ઉપરી સીતા નામ નાલો વહેં શીતલપાણી છેં તાંહ. સ૦ હું૦ ૩
ચઢતાં ચઢતાં રે તિહાં પગથિયાં સાવધાંનની રે વાટ; સ૦
જયજયકાર કરતાં સુષથકી આયા પાંણીનેં ઘાટ. સ૦ હું૦ ૪
ટૂંક પ્રથમ જિહાં જિનદેહરો જલનો કુંડ છેં પાસ; સ૦
ભૂંહિરે બિંબ બિરાજેં છે સદા ઉપરિ ગોમઠ ષાસ. સ૦ હું૦ ૫
જાત્રા આવી જિનબિંબનેં સુદા ઉપરિ આંણો રે રંગ; સ૦
પૂજા અરચા પ્રભુજીની કરેં પૂજેં લેઈ લેઈ નાંમ. સ૦ હું૦ ૬

અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિજી પદમપ્રભ શ્રીસુપાસ; સ૦
ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલનાથજી શ્રેયાંસ વિમલ અનંત ધર્મ. સ૦ હું૦ ૭

શાંતિ કુંથુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રતજી નમિ શ્રીપારસનાથ; સ૦
વીસ જિણંદનાં પગલાં પૂજીનેં થાપીજે પટ્ટ સાથ. સ૦ હું૦ ૮

સજ્જ થઇયેં સાહસ મનમેં ધરી તિમ હું સીઝેં રે કાંમ; સ૦
ટૂંકતણિ કહીયેં હવેં વાતડી જે સાંભલિયાં રે નાંમ. સ૦હું૦૯

ટૂંક પ્રથમથી અગનિકુણ મે અજિતનાથનો રે ટૂંક; સ૦
પૂરવદિશિ ચંદ્રપ્રભજીતણો કહીઇ વિષમો રે ટૂંક. સ૦ હું૦ ૧૦

પાશ્ચમદિશિ દુરો દુઝ દેખીઇ પારસનાથ સહાય; સ૦
અવર તીર્થંકર નાંમે ટુંકડો નવિ દેખ્યો તિણેં ઠાંમ. સ૦ હું૦ ૧૧

દેહરાથી ચઢતાં ઉત્તરદિશિં ક્રમઠ નામ પ્રસિદ્ધ; સ૦
પગલાં પૂજે પ્રભુજીનાં તિહાં જીરણ ઠામ તે કીધ. સ૦ હું૦ ૧૨

તે દેહરાથી પૂરવ પશ્ચિમેં છોટા છોટા દેખિઇં ટૂંક; સ૦
તિહાં તિહાં પગલાં છેં વલી માંડણી તેહનેં નામેં રે ટૂંક.સ૦ હું૦ ૧૩

ચંદ્રપ્રભ નેં પારસનાથજી એ દોય ટૂંકનાં જાણ; સ૦
તિહાંના વાસી સઘલા જાણજો અવર ટૂંકના અજાણ. સ૦ હું૦ ૧૪

કાલ પ્રભાવેં નાંમ ન કો જાણે કુંણ જિન કહેં રે ઠાંમ; સ૦
સંપૂર્ણ સિદ્ધિ જૈન વાંણીઇં નમિઇં નિજ સિર નાંમ. સ૦ હું૦ ૧૫

દૂરથકિં અવલોકી વાંદીએ શીતલનાથનો સ્થાંન; સ૦
નિકટ મારગ કો જાઇ સકેં નહિ ગુરૂમુખથી સુણિઇં સહેનાંણ. સ૦ હું.૧૬

પૂજી અરચિં તીરથ વ્રત કરિ રહી રજની પરભાત; સ૦
પૂજા સ્નાંન કરી કરિ પારણો હુઇ સફલી રે જાત. સ૦ હું૦ ૧૭

ગિરિથી દૂરેં દક્ષિણ દિશિં દેખિઇં રિજુવાલુકા રે નાંમ; સ૦
દામોદર તટની હમણાં વહેં વીરજિન કેવલ ઠાંમ. સ૦ હું૦ ૧૮

વીસ તીર્થંકર ઇણેં ગિરિ સિદ્ધિ હુઆ સાધુતણો નહીં પાર; સ૦

વલિ સિદ્ધ થાસ્યેં ઇણુ ગિરિ ફરસતાં પાંમી શ્રીજિનધર્મ સાર. સ૦
છે અવદાત ઘણા એ ગિરિતણા કહેતાં નાવે રે પાર; સ૦
વલિ દરિસણુ હોજ્યો મુઝ એહનો સફલ કરૂં અવતાર. સ૦ હું૦ ૨૦
ભગતિ જુગતિ કરી ભાવેં ભાવના શ્રાવક શ્રાવિકા સાર; સ૦
ગુરૂ પૂજા કરિ હવેં રંગસેં છેં જી એ વ્યવહાર. સ૦ હું૦ ૨૧
ઇમ યાત્રા કરીનેં સહુ તળહટીઇ આવ્યા અતિહિ આણંદ; સ૦
કુશલેં મક્ષુદાબાદ આવિયા પામ્યા પરમાનંદ. સ૦ હું૦ ૨૨
માસ દિવસ રહ્યા તિણુ નયરી મુદા આયા ચંપાએ ચંગ; સ૦
પૂરણુ પુણ્યપ્રભાવે ભાવસું જાત્રા હુજી થઇ રંગ. સ૦ હું૦ ૨૩
અનુક્રમેં આયા પુરવર પાડલી પટના લોક પ્રસિદ્ધ; સ૦
શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેશથી ચઉમાસો વલી કીધ. સ૦ હું૦ ૨૪

દૂહા.

હિવેં સાંભલજ્યો જે અછેં તીરથ પટણા પાસ;
વંદણુ તે તીરથભણી ઉપજેં અધિક ઉલ્લાસ. ૧
રાજગ્રહી પાવાપુરી ક્ષત્રિકુંડ વિચાર;
ભદ્દિલપુર મહિલાપુરી એ છે તીરથ સાર. ૨

॥ ઢાલ ૧૦ ॥

દેશી ભાવનાની.

પટણાથી દક્ષિણુ દિશિ જાંણજ્યો રે મારગ મોટા કોસ પંચાસ રે;
ભદ્દિલપુર ભાખે છેં શાસ્ત્રમાં રે હિવણાં નામ હુતારા જાસ રે. ૫૦ ૧
મારગમાંહિં મિથ્યાત્વીતણી ભણું જી રાજધાંણી છેં ગયા ગાંમ રે;
અઓતપિતર અવગતિયા જે હુવે રે પિંડ ભરે સોલા તસ નાંમ રે.૫૦ ૨
ફલ્ગુ નાંમ નદીની રેતમાં રે બેસેં મસ્તક મુંડિત મૂઢ રે;
ઇણુ ઠાંમે દશરથ નીકલ્યો રે સીતા દે વેલુપિંડ ગૂઢ રે. ૫૦ ૩

શ્રીજિનપ્રતિમા ચારેં ચેપસ્યું રે મોટા તિણુ મિથ્યાત્વી ગાંમ રે;
ઘણું રહ્યાં મિથ્યાત્વીનેં થાંનકેં રે ન રહેં જૈનીનાં મન ઠામ રે. ૫૦ ૪

તિહાંથી બોધ ગયા કોસ ત્રણ છે રે પ્રતિમા બોધતણો નહિં પાર રે;
જિનમુદ્રાથી વિપરીત જાણજો રે કંઠ જનોઇનો આકાર રે. ૫૦ ૫

તિહાંથી સોલેં કોસેં જાંણજો રે ભદ્દિલપુર છેં દતારા પ્રસિદ્ધ રે;
વિષમ મારગ છેં વનખંડેં કરી રે સાથેં પંથદિયાઉ લિદ્ધ રે. ૫૦ ૬

આવ્યા ભદ્દિલપુર ઉલટ ધરી રે ગિરિ ચઢિયા દિન પૂજેં ભાય રે;
રાજાનો આદેશ લેઇ કરી રે ફરસ્યા પારસનાથના પાય રે. ૫૦ ૭

સહસ્રફણામણી મૂરતિ પાસની રે એક ગુફામાં એકલમલ્લ રે;
નિપટ સરોવર કમલ ફૂલેં ભર્યો રે નિર્મલ પાણી તાસ અવલ્લ રે. ૫૦ ૮

પૂજીનેં તે ગિરિથી ઊતરી રે આવ્યા ગાંમ દતારે જેથ રે;
જનમ થયો શીતલ જિનરાયનો રે ચાર કલ્યાણક હુઆ એથ રે. ૫૦ ૯

સુલસાનેં સંદેશો મોકલેં રે ઇણેં ભદ્દિલપુર શ્રીમહાવીર રે;
ધર્મસનેહી અંબડનેં મુખેં રે મુહચાડી પ્રશંસે ધીર રે. ૫૦ ૧૦

કાંન્હસહોદર ઇણુ નગરી વધ્યા રે ચંદેલા છેં ગાંમ સહિનાંણુ રે;
ભદ્દિલપુર પુછયો જાંણેં નહી રે નાંમ દતારા તાસ તે જાંણુ રે. ૫૦ ૧૧

તિહાંથી ગાંમ પુનાયાં આવિયા રે પગલાં વીર જિણંદનાં જાંણુ રે;
કાંનથકી ખીલા તિણુ થાનકેં રે કાઢ્યા સંઝ્યાસી કરિ તાંણુ રે. ૫૦ ૧૨

તિણુ થાંનકથી જઈયેં ચાલતાં રે કોસ ઇગ્યાર વિખ્યાત રે;
રાજગ્રહી નગરી રલિયાંમણી રે તાસતણી સુણજ્યો હિવે વાત રે. ૫૦ ૧૩

જનમ્યા શ્રીમુનિસુવ્રત વીસમા રે તીર્થંકર ઇણુ નગરી મઝાર રે;
પરવત પંચ પ્રગટ તિહાં વંદિયેં રે પંચમગતિના દાતાર રે. ૫૦ ૧૪

વૈભારગિરેં પ્રાસાદ વખાણિઇં રે બાવન વંદું મન ભાય રે;
વિપુલ વિષેં છેં આઠ ઉજલા રે રતનગિરિ ત્રિણુ વંદાય રે. ૫૦ ૧૫

સ્વર્ણગિરિ સોલહ જિનદેહરાં રે ચૌમુખ એક ઉદયગિરિ જાંણુ રે;

વસતિ એકમાંહિ વલી દેહરા રે એક્યાશી પ્રાસાદ વખાણુ રે; પ૦ ૧૬
વૈભારેં એકાદશ ગણધરા રે પામ્યાં ભવસાગરનો પાર રે;
ધન્નો નેં શાલિભદ્ર મુનીસરૂ રે સંથારો ઇણ ગિરિ નિરધાર રે. પ૦ ૧૭
મેઘકુમર નેં અભયકુમર વલી રે કયવન્નો ધન્નો કાકંદી જાણુ રે;
ઇત્યાદિક અણગારે ઇણેં ગિરિં રે કીધો સંથારો શુભ ઠાંણુ રે. પ૦ ૧૮
વસતા શાલિભદ્ર જિણેં થાંનકેં રે તિહાં નિર્મલ જલ કુઈ જોય રે;
તે ઉપર ગોમઠ કીધો અછેં રે ગ્રહણાં નાંખે તિહાંથી જોય રે. પ૦ ૧૯
સૂરજકુંડ અનેં બ્રહ્મકુંડ જાંણુજો રે અવર અનેક અછેં સુપકાર રે;
ઉંનાં પાંણી સહજેં ઉકલે રે સ્નાને જાઈ સકલ વિકાર રે. પ૦ ૨૦
વૈભાર પર્વત દક્ષિણ દિશેં રે તલહટીઇ છેં સોવનભંડાર રે;
પૌષધશાલા વીર જિણંદની રે તેહનેં ભાખેં લોક વિચાર રે. પ૦ ૨૧

દૂહા.

જરાસિંધુ રાજા ઇહાં થયો ત્રિખંડી રાજ;
કોટ તેહનો આજ લગેં દીઠો રૂડે સાજ. ૧
રાજગૃહી પૂરવદિશિ કોશ ત્રણ જણ જાય;
ગુણસિલ વનની જાયગા ગાંમ ગુણાયાં કહેવાય. ૨

॥ ઢાળ ૧૧ ॥

ચિત ચેતો રે; એ દેશી.

રાજગૃહીથી ઉતરે ચિત ચેતો રે નાલંદો પાડો નામ; જીવ ચિત ચેતો રે.
વીર જિણંદ જિહાં રહ્યા ચિ૦ ચઉદ ચોમાસાં તાંમ. જી૦ આંકણી
વસતા શ્રેણિક વારમાં ચિ૦ ઘર સાઢી કોડી બાર; જી૦
તે હવણાં પરસિદ્ધ છેં ચિ૦ વડગાંમ નાંમ ઉદાર. જી૦ ૧
એક પ્રાસાદ છેં જિનતણો ચિ૦ એક થૂભ ગાંમમાંહિં; જી૦
અવર પ્રાસાદ છેં જૂના જિકે ચિ૦ પ્રતિમા માંહિં નાંહિં. જી૦ ૨

પાંચ કોશ પશ્ચિમ દિશેં ચિ૦ થૂભ કલ્યાંણક સાર; જી૦
ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિ૦ યાત્રાબાણુ વિચાર. જી૦ ૩

વડગાંમેં પ્રતિમા વડી ચિ૦ ઔાધમતની હોય; જી૦
તિલિયાભિરામ કહેં તિહાં ચિ૦ વાસી લોક જે હોય. જી૦ ૪

તિહાંથી પૂરવ દિશિભણી ચિ૦ ત્રિણ કોશ કહેવાય; જી૦
પાવાપુરી રલિયામણી ચિ૦ વીર મુગતીની જાય. જી૦ ૫

પાવાગાંમ જૂદો વસે ચિ૦ પૂરીય વસેં ભિન્ન ઠાંમ; જી૦
કલ્યાણક શ્રીજિન વીરનો ચિ૦ કહીઇં પાવા ગાંમ. જી૦ ૬

સમવસરણ થાનક જિહાં ચિ૦ થૂભ એક તિણેં ઠાંમ; જી૦
કાયા સંસ્કારી જિહાં ચિ૦ તે જલમાંહિં છેં ધામ. જી૦ ૭

નવ ચૂંટી માટી ગ્રહી ચિ૦ નિર્વાણક કલ્યાણ; જી૦
દેવ દાણવ માનવ મિલી ચિ૦ કીધું સરોવર ઠાંણ. જી૦ ૮

કમલ સરોવર વીચ છેં ચિ૦ જીવયોનિની રાસ; જી૦
પિણ કોઈ વધ નવિ કરેં ચિ૦ અમર દેવની ભાસ. જી૦ ૯

દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિ૦ આવેં શ્રાવક લોક; જી૦
મહોત્સવ મન માન્યા કરેં ચિ૦ મુંકી રાઘલો શોક. જી૦ ૧૦

પંચ રાત્રિ નિવસેં સદા ચિ૦ નરનારીના વૃંદ; જી૦
દાન પુણ્ય પૂજા કરેં ચિ૦ જનમ સફલ કરેં નંદ. જી૦ ૧૧

તે વંદી આનંદિયા ચિ૦ આવ્યા નગર વિહાર; જી૦
તુંગિયાનગરી તિહાં હતી ચિ૦ તિહાં વન વાડી વિચાર. જી૦ ૧૨

કોશ છવીસ વિહારથી ચિ૦ ક્ષત્રિકુંડ કહેવાય; જી૦
[illegible] વસેં ચિ૦ મથુરાં પુર છેં જાય. જી૦ ૧૩

[illegible] ત્યાં ચિ૦ માહુણકુંડ કહેં તાસ; જી૦
[illegible] ચિ૦ હુંતો [illegible] ઠાંમેં વાસ. જી૦ ૧૪

[illegible] ચિ૦ [illegible] હોય; જી૦
[illegible] વંદું [illegible] જી૦ ૧૫

તિહાંથી પરવત ઉપરિ ચઢ્યાં ચિ૦ કોસ જિસે છે ચ્યાર; જી૦
ગિરિ કડખે એક દેહરા ચિ૦ વીર બિંબ સુખકાર. જી૦ ૧૬

તિહાંથી ક્ષત્રીકુંડ કહે ચિ૦ કોસ દોય ભૂમિ હોય; જી૦
દેવલ પૂજી સહુ વલે ચિ૦ પિણ તિહાં નવિ જાએ કોય. જી૦ ૧૭

ગિરિફેરસીને આવિયા ચિ૦ ગાંમ કોરાઈ નાંમ; જી૦
પ્રથમ પરિસહ વીરને ચિ૦ વડતલે છે તે ઠાંમ. જી૦ ૧૮

તિહાંથી ચિહું કોસે ભલી ચિ૦ કાકંદી કહેવાય; જી૦
ધન્નો અણગાર એ નગરનો ચિ૦ આજ કાકંદી કહેવાય. જી૦ ૧૯

કાકંદી એ જાંણજો ચિ૦ વસતો ધન્નો એથ; જી૦
સુવિધિ જિણેસર અવતર્યા ચિ૦ તે કાકંદી અનેથ; જી૦ ૨૦

ઇણિપરે દક્ષિણ દિશિતણા ચિ૦ તીરથ ભેટ્યાં ચંગ; જી૦
પટણે ચોમાસું રહ્યા ચિ૦ મહિંલાસ્યું હિવે રંગ. જી૦ ૨૧

પટણાથી ઉત્તર દિશે ચિ૦ કોસ પંચાસ છે ઠાંમ; જી૦
પ્રથમ ગુણઠાંણી કહે ચિ૦ સીતામઢી ઇસ્યું નામ. જી૦ ૨૨

મહિલા નામે પરગનો ચિ૦ કહીઈ દફતરમાંહિં; જી૦
પણ મહિલા ઇણ નાંમનો ચિ૦ ગાંમ વસે કોઇ નાંહિ. જી૦ ૨૩

તે સીતામઢી વિષે ચિ૦ પગલાં જિનવર દોય; જી૦
મલ્લીનાથ ઓગણીસમા ચિ૦ એકવીસમા નમિ હોય. જી૦ ૨૪

તિહાંથી ચૌદ કોસે ભલી ચિ૦ જનકપુરી કહેવાય; જી૦
સીતા પીહર પરગડો ચિ૦ ધનુષ પડ્યો તિણે ઠાય. જી૦ ૨૫

તે તીરથ વંદી વલ્યા ચિ૦ દેખ્યો ત્રિહુતદેશ; જી૦
પ્રબલ મિથ્યાત્વી વસે ઘણા ચિ૦ નહિ તિહાં જૈન પ્રવેશ. જી૦ ૨૬

દૂહા.

પટણાથી પૂરવતણાં તીરથ ભેટ્યાં જેહ;
તિહાં સઘલે સંભારીયા જિણસ્યું ધરમ સનેહ. ૧

નાંમ લેઈ લેઈ વંદિયા ટીકી દીધી પંત;
ભાવપૂજાઇં જાંણિનેં મન અનુમોદો સંત. ૨

॥ ઢાલ ૧૨ ॥

જી હોની દેશી.

જી હો વણારસીથી જાંણજો, જી હો સાઠ કોસેં તે સાર;
જી હો નયરી અજોધ્યા રૂઅડી, જી હો રૂષભદેવ અવતાર;
સુગુણનર, સેવો તીરથ સાર, જી હો જિમ પામો ભવપાર. સુ૦ આંકણી.

જી હો અજિત નેં અભિનંદન ઇહાં, જી હો સુમતિ અનંત-જિણંદ;
જી હો એ પાંચે જિનરાજના, જી હો કલ્યાંણક કરેં ઇંદ. સુ૦ ૨

જી હો રામ ઘરણી સીતા સતી, જી હો કીધી ધીજધરી ધીર;
જી હો સીયલ પ્રભાવેં તેહનેં, જી હો પાવક થાએ નીર. સુ૦ ૩

જી હો કુતુહલ નયરીતણું, જી હો દીસેં જલના રે કુંડ;
જી હો હરિચંદ રાજાઇં દીઓ, જી હો હરણી હત્યા દંડ. સુ૦ ૪

જી હો અજોધ્યાથી ઉત્તર દિશેં, જી હો તીન કોસેં તે સારઃ
જી હો સાવત્થી નયરી ભલી, જી હો સંભવ જિન અવતાર. સુ૦ ૫

જી હો તે સાવત્થીનેં કહેં, જી હો હવણાં તિહાંના લોક;
જી હો નાંમે કોના ગાંમડા, જી હો વન ગહ્વર છેં થોક. સુ૦ ૬

જી હો પગલાં પ્રતિમા છેં તિહાં, જી હો પૂજે આંણી પ્રેમ;
જી હો તિન વનખંડેં જાંણજો, જી હો ડંડક દેશની સીમ. સુ૦ ૭

જી હો પાલક પાપીયેં ઘણો, જી હો પીડ્યા ખંધક સીસ;
જી હો સહિ પરિસહ કેવલ લહ્યો, જી હો પુંહતા મુગતિ જગીસ. સુ૦

જી હો ખંધક અગ્નિકુમર થઈ, જી હો બાલ્યો દંડક દેશ;
કટુક અનેં કિરાયતો, જી હો ઉપજે તિણેં પ્રદેશ. સુ૦ ૯

જી હો ગોરખપુરથી પૂરવેં, જી હો કોશ પચીશ પ્રમાંણ;
જી હો કાકંદી નગરી ભલી, જી હો સુવિધિ જનમનો ઠાંણ. સુ૦ ૧૦

જી હો હમણાં કાકંદી કહે, જી હો લોકભાષા એ જાંણ;
જી હો પગલાં પૂજે પ્રેમસું, જી હો આંણિ નિજમન ઠાંણ. સુ૦ ૧૧
જી હો અયોધ્યાથી પાશ્ચમ દિશે, જી હો કોશે સાતે સાર;
જી હો નગર રત્નપુર રૂઅડો, જી હો ધર્મજિણંદ અવતાર. સુ૦ ૧૨
જી હો સરયુતટનીનેં તટેં જી હો એ નગરીનો વાસ;
જી હો હવણાં લોક પ્રસિદ્ધ છઈ, જી હો રોઈનાઈ નિતાસ. સુ૦ ૧૩
જી હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશેં, જી હો કાંપિલપુર છે ઠાય;
જી હો વિમલ જન્મભૂમિ જાંણજો, જી હો પિટિયારી વહિ જાય.૧૪
જી હો બ્રહ્મદત્ત ચક્રી ઇહાં, જી હો ચૂલણીનાં ચરિત હોય;
જી હો કેસર વન મૃગ ક્રીડતો, જી હો સંજય રાજા હોય. સુ૦ ૧૫
જી હો ગર્દભિલ્લ ગુરૂવચનથી, જી હો ગંગાતટ વ્રતસાર;
જી હો ઉત્તરાધ્યયનેં જાંણજો, જી હો દ્રૂપદી પીહર વાસ. સુ૦ ૧૬
જી હો સોરીપુર રલીયામણો, જી હો જનમ્યા નેમિજિણંદ;
જી હો યમુના તટનીનેં તટેં, જી હો પૂજ્યાં હોઈ આણંદ. સુ૦ ૧૭
જી હો સોરીપુર ઉત્તરદિશેં, જી હો યમુનાં તટની પાર;
જી હો ચંદનવાડી નાંમેં કહેં, જી હો તિહાં પ્રતિમા છેં અપાર. સુ૦
જી હો આગરાથી ઈશાંનમેં, જી હો શ્રીઅહિછત્તા પાસ;
જી હો કુરૂ જંગલના દેશમાં, જી હો પરતષ પૂરેં આસ. સુ૦ ૧૯
જી હો દિલ્લીથી પૂરવદિશેં, જી હો મારગ કોશ ચ્યાલીસ;
જી હો હત્થિણાઉર રલિયામણો, જી હો દેષણ તાસ જગીસ. સુ૦
જી હો શાંતિ કુંથુ અરનાથજી, જી હો અવતરિયા ઇણેં ઠાંણ;
જી હો પાંચ પાંડવ ઈહાં થયા, જી હો પંચ ચક્રવર્તિ જાંણ. સુ૦

દૂહા.

થૂભ તીન તિહાં પરગડાં સુણજો આંણી પ્રીત;
હિવેં જિણેં દેશેં તીર્થ જે કહેસ્યું તેણી રીત. ૧

પૂરણ પૂરવદેશની યાત્રા ચઢી પ્રમાણ;
હિવેં પશ્ચિમ દેશાંતણા તીરથ કરૂં વષાંણ. ૨

॥ ઢાળ ૧૩ ॥

શેત્રુંજે શિખર સમોસર્યાં, એ દેશી.

સોરઠ દેશેં વંદિયેં આનંદિયેં,રે, શેત્રુંજય સિરદાર; તીરથ તે નમું; એ
તલહટીઇ લલિતાસરેં દીઠાં દિલ ઠરેં રે, ઋષભ ચરણ જુહાર. તી૦ ૧
ગિરિતલેં કલ્પ ભલિય છેં તિહાં નિર્મલાં રે, પગલાં નેમિજિણંદ; તી૦
પરવત ઉપરિ દેષીઇં હીઇ હરષીઈ રે, સોહે આદિજિણંદ. તી૦ ૨
સૂરજકુંડ સોહામણો જિહાં જલ ઘણો રે, ભીમકુંડ વિખ્યાત; તી૦
રાયણતલેં રલિયામણાં લિયો ભાંમણાં રે, પ્રભુ પગલાંની જાત. તી૦ ૩
રાયણથી ઉત્તર દિશેં દીઠે મન હસેં રે, મરૂદેવીનો ટૂંક; તી૦
સવાસોમજીનો કહે ચિત્તે ગહગહેં રે, ચૌમુષ કીધો ચૂંપ. તી૦ ૪
અદબુદ મોક્ષબારી ભલી દીઠી નિરમલી રે, સહસકૂટની ઠાંમ; તી૦
સહસ બિંબ વંદ્યાં ભલા વંછિત ફલ્યાં રે, ત્રિવિધ કરૂં પરિણાંમ. તી૦ ૫
ચેલણા તલાવ ચેલાતણી આછિ બની રે, નિર્મલ પાંણી જાસ; તી૦
ઉલષા ઝોલેં નાહિયેં પરવાહિયેં રે, પૂરવ પાપની રાશ. તી૦ ૬
સિદ્ધવડ સિદ્ધ થયા ઘણાં કરિ કાંમણા રે, મુક્તિજનિત મનરંગ; તી૦
કાંકરેં કાંકરેં જાણજો મનમેં, આણયો રે, મુક્તિ ગયા ચિતચંગ. તી૦ ૭
ગઢ ગિરિનાર જુહારીયેં દુષ વારિયેં રે, નિરષ્યા નેમજિણંદ; તી૦
સહસાવન સંયમ લીયો સુભ-મન કીયો રે, ત્રણ કલ્યાંણક વૃંદ. તી૦ ૮
ઘોઘે નવષંડા પૂજીઇ શુદ્ધ થઈ જઈયેં રે, મહુઆમાં મહાવીર; તી૦
દીવબંદિર તીન દેહરાં સુભ સેહરાં રે, અઝારો ઉંના તીર. તી૦ ૯
ઉંનામેં પગલાં ભલાં છેં ઉજલાં રે, ગણનાયક થૂભ તીન; તી૦
દેવકો પાટણ જાંણીઇં વષાંણીયેં રે વેલાઉલ તસ સીમ. તી૦ ૧૦

નવોનગર પુરબંદિરે જિનમંદિરે રે, વંદન કરૂં વારોવાર; તી૦
એ ભિલી સોરઠતણી વતિયાં ભણી રે, મધ્ય જૂનોગઢ સાર. તી૦ ૧૧

સઘલેં ગાંમેં જુહારીયેં દુષ વારિયેં રે, પૂજી પ્રભુજીના પાય; તી૦
દેહરેં નેં દેહરાસરેં બિંબ બહુપરેં રે, વંદુ પંલાયત આય. તી૦ ૧૨

થંભણપાસ જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, શ્રીકંસારીપાસ નાંમ; તી૦
રાજનગર ગુજરાતમાં કહું વાતમાં રે, અમદાવાદ સુષ ઠામ. તી૦ ૧૩

નગરમાંહિ બાહિરપુરાં છેં સુષકરાં રે, સઘલેં જિનની સેવ; તી૦
બીબીપુરમાં પાસજી પૂરેં આસજી રે, ચિંતામણિ નિતમેવ. તી૦ ૧૪

સેરીસો સંષેસરો પંચાસરો રે, પાટણ બિંબ અનેક; તી૦
ગોડી દોડી જાઈયેં નિત્ય ધ્યાઇયેં રે, અમીયઝરો સુવિવેક. તી૦ ૧૫

ઇડરગઢપરિ સોહતો મનમોહતો રે, આદીસર અરિહંત; તી૦
તારંગે રંગે સદા પ્રણમું મુદા રે, અજિતદેવ જયવંત. તી૦ ૧૬

નંડોરે પદમાવતી મહિમાવતી રે, ભરૂઅચિ વીસમો દેવ; તી૦
સૂરતિબંદરેં સુંદરૂ જિનમંદિરૂ રે, હોયો ભવભવ સેવ. તી૦ ૧૭

આરાસણ આબૂગઢેં જે નર ચઢેં રે, વિમલવસી વિસતાર; તી૦
આદિ જિણંદજી વંદિયેં આનંદિયેં રે, ધન માનવ અવતાર. તી૦ ૧૮

વસ્તુપાલ તેજપાલના સુષમાલના રે, સોહેં મોટા પ્રાસાદ; તી૦
ચૌમુષ ચાવો જાંણજ્યે વષાંણજ્યે રે, અચલગઢેં આલ્હાદ. તી૦ ૧૯

વસંતપુરીમાં દેહરાં જીરણ પરાં રે, કાઉસગ્ગે આર્દ્રકુમાર; તી૦
બાંભણવાડે સોહતો મનમોહતો રે, વીર ચરણ આધાર. તી૦ ૨૦

સુષકારી સીરાહિયેં પડિબોહિયેં રે, વંદું ઋષભજિણંદ; તી૦
રાણકપુર રલિયાંમણો નલિની ભણો રે, ગુલ્મવિમાનઆકાર. તી૦ ૨૧

ઘાણોરે સોવનગિરેં વલી મન ધરે રે, શ્રીવરકાણો પાસ; તી૦
નડુલાઇમાં જાદવો બાવીસમો રે, ભિન્નમાલે પ્રભુ પાસ. તી૦ ૨૨

જોધાણેં મંડાવરેં છેં સુષકરે રે, ફલવધિ મેડતામાંહિં; તી૦
જેસલમેર જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, બીકાનેર ઉચ્છાહ. તી૦ ૨૩

ઉદયાપુર મેવાડમાં પહાડમાં રે, ઋષભદેવ સુખકાર; તી૦
દેવલવાડે દેવ છેં ઘણા નવિ જાએ ગણ્યા રે, વંધા હરખ અપાર. તી૦ ૨૪

દૂહા.

કરહેડે કર જોડીને વંદું વામાનંદ;
એકલમલ્લ ચોલેરજી સેવેં સુરનરવૃંદ. ૧

ચંદ્રપ્રભ ચિંતા હરે માલપુરે મનરંગ;
સાંગાનેરે સાહિબો વીરચરણ નમો સંગ. ૨

॥ ઢાલ ૧૪ ॥

આદર જીવ ખિમા ગુણ આદર, એ દેશી.

હિવેં મેવાત દેશ વિખ્યાતા અલવરગઢ કહેવાય જી;
રાવણપાસ જુહારો રંગે સેવેં સુરનર પાય જી. હિ૦ ૧

દિલ્લીમેં મહાવીર વિરાજે મથુરા નેં ભમકોલી જી;
ગઢ ગ્વાલેર બાવન ગજ પ્રતિમા વંદું ઋષભ રંગ રોલી જી. હિ૦ ૨

નગર લાહોરે શાંતિજિણેસર શાંતિકરણ ગુણપાત્ર જી;
દિલ્લીપતિ જિહાંગીર પાતશા કીધી અઠ્ઠોત્તરી સ્નાત્ર જી. હિ૦ ૩

દેશ માલવે નગર ઉજ્જેણી તિહાં અવંતિપાસ જી;
મેલો પોષ દશમીનો થાઇ મનો મગસી પાસ જી. હિ૦ ૪

માંડવગઢમાં સુપાસ જિણંદા વલી નરમદા પાર જી;
ભરત અંગુઠીનાં માણકથી માંણિકસ્વાંમી કહેવાય જી. હિ૦ ૫

પહેલાં તો અસવારી નિકલતો આજ તારિક એક જાય જી;
દેશે વરાડેં દોલતિ દાતા અંતરીક સુખ થાય જી. હિ૦ ૬

ચીતપુર વંદું જિનરાયા તુંગિગિરિ નમું પાય જી;
રામ તપસ્યા કીધી રંગે માંગીતુંગી કહેવાય જી. હિ૦ ૭

સેતબંધરામેશ્વર પાસે જૈન રાજા છેં આજ જી;
લંકા લેવેં રામ લક્ષ્મણે બાંધિ સાયર પાજ જી. હિ૦ ૮

ગોમટસ્વાંમી જલધર તીરૈં છાયા માટી નીર જી;
આજ અનોપમ વંદે કોઈ ગુરૂસુખ વાણી સધીર જી. હિ૦ ૯
ખિલગુલ પાસેં ગોમટ દેવા કરૈં નાટિક પરદેષ જી.
ઋષભદેવની પ્રતિમા ઉંચી પૂજેં સંઘ વિશેષ જી. હિ૦ ૧૦
અષ્ટાપદ આદૈં અવનીતલ તીરથ ઠામ અનેક જી.
સ્વર્ગ પાતાલૈં હિમવૈતાઢ્યૈં તાસ નમું સુવિવેક. જી. હિ૦ ૧૧
ત્રિણ લોકમાં શાસ્વતી અશાસ્વતી જિહાં જિનપ્રતિમા હોય જી.
તીનકાલ કરૂં નિત વંદન જોડીને કર દોય જી. હિ૦ ૧૨
જે તીરથ ઇણુ માંહિ વષાંણુયાં નયણે દીઠાં તેહ જી;
અણુદીઠાં પણુ ભક્તિં વંદું ત્રિકાલ લહું તેહ જી. હિ૦ ૧૩
તીરથ સેવા મુઝ ફલ દીજેં સાચો સમકિત સાર જી.
સુલભબોધિ હોજ્યો જૈનકુલ એ ધર્મતણો ઉપગાર જી. હિ૦ ૧૪
કરૂં વંદના કર જોડીને એ સહુ તીરથ સાર જી;
સુગુરૂ પ્રસાદૈં દર્શન કીધો ધન ધન મુઝ અવતાર જી. હિ૦ ૧૫
અઢીદ્વીપમાંહિ સાધુ સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા જેહ જી;
પાલે શુદ્ધક્રિયા જે સાચી જંગમ તીરથ એહ જી. હિ૦ ૧૬
અનડ અકબ્બર યવનપાતિસાહ પ્રતિબોધ્યા ગુરૂ હીર જી.
સંવત સોલ ઇગતાલા વરસેં ફત્તેપુરમાં સધીર જી. હિ૦ ૧૭
તાસ સીસ વાચક પદ ધારક સોમવિજય સુખકાર જી;
ચારિત્ર આદિ વિજય ઉવજ્ઝાયા સત્યવિજય સુવિચાર જી.હિ૦ ૧૮
તાસ સીસ પંડિતપદ ધારી લાલવિજયગણિ રાય જી;
દિલ્લીપતિ અવરંગજેબસ્યું મિલ્યા આગરૈં આય જી. હિ૦ ૧૯
તપગચ્છની પોશાલ વિશાલા દેઈ દિલ્લીપતિ જાસ જી;
નિજ પુરમાંન દેઈ ફુરમાયેં રહિયેં સદા સુખવાસ જી. હિ૦ ૨૦
તે કવિ લાલવિજય સુખ પાયા પાયા તીર્થ દીદાર જી;
માનવજનમ સફલ ભયો મેરો સો તો ગુરૂ ઉપગાર જી. હિ૦ ૨૧

એ તીરથની માલા કંઠે જે ધારે નર નારી છ;
ઘર બેઠાં તીરથ ફલ પાંમી સફલ કરો અવતાર છ. હિ० ૨૨

કલશ.

એ તીરથમાલા અતિરસાલા પંચ કલ્યાંણુકતણી,
સંવત્ સતરસેં પંચાશ વર્ષે લાભ જાણી મેં ભણી;
શ્રીવિજયરત્નસૂરીસ ગચ્છપતિ સદા સંઘ સુહંકરો,
રૂ લાલવિજય પ્રસાદ પભણે સૌભાગ્યવિજય જયજયકરો. ૧

॥ अर्हम् ॥

शीलविजयविरचित

तीर्थमाला.

દૂહા.

અરિહંતદેવ નમું સદા જસ સેવિ સુરરાય;
તીર્થમાલ શુણસ્યું મુદા સદગુરૂતણિ પસાય. ૧

અરિહંતમુષપંકજવાસિની વાંણી વર્ણું વિલાસ;
કવિજન માતા વિનવું પૂરો મુઝ મન આસ. ૨

જગમાં તીરથ સુંદરૂ જ્યોતિવંત ઝમાલ;
પભણીસ દીઠાં સાંભલ્યાં સુણતાં અમી રસાલ. ૩

દેસી ચોપઈની.

સરસ સકોમલ વયણે કરી અંગતણું આલસ પરિહરી;
જે દેસાંતરિ પર્વત ગામિ તે તીર્થનાં કહસ્યું નામ. ૪

પછિમદિસ સોરઠ મંડાણ સિદ્ધિખેત્ર શત્રુંજય જાણ;
દીઠા દુરગતિ દૂરિં કરિ સેંચ્યો સંપતિ સઘલી ભરિ. ૫

આદિનાથ દીઠા મનિ રલી રાઈણહેઠિ પદ ભેટ્યા વલી;
સૂરયકુંડે નાહી કરી પરમેસર પૂજું કરિ ધરી. ૬

વિમલવિહાર અજિત નિ શાંતિ અદભુદ વંદુ મનિ ષાંતિ;
પાંડવ પાંચ મરૂદેવી ભુવન્ન ખરતરવસહી ચોમુખ ધન્ન. ૭

સર્વથઈ ત્રિણુસય છાસઠ્ઠ ગઢ ઉપરિ દેહરાં શુણુહઠ્ઠ;
ભરતઈ ભરાવી ગણીમેં જેહ ધનુપ પાંચસય ઉચી દેહ. ૮

તે પ્રતિમા પૂજિં દેવતા ભવોદધિ તારણુ પદ સેવતા;
તેહતણુ જલ ઉલપાઓલ જે ફરસિ તે કરિં કલ્લોલ. ૯

ચ્યારગતિ છેદક ચ્યારિ પાજિ પંચમ પદ સરિપો ગિરિરાજ;
ભવભયભંજન ભવિકા જાણિ સકલ તીરથમાં એ ગુણુખાણિ. ૧૦

સિદ્ધવડ શેત્રુંજી નદી ગંગાસરષી શાસ્ત્રિ વદી;
બાર જોઅણુ પિહુલો પર્વત ત્રિણુ ગાઉ ઊંચો મહત. ૧૧

અક્ષયતીરથ ઉત્તમ ઠામ પ્રહિ ઉઠીનિં કરૂં પ્રણામ;
અડસઠિ તીરથથી બહુ ફલા વિમલાચલના ગુણુ નિર્મલા. ૧૨

પાલીતાણિ દેવચુગાદિ સેવો સ્વામી તજી પ્રમાદ;
આદિપુરપાજિ અતિ ભલું આદિબિંબ વંદુ ગુણુનિલું. ૧૩

સાગરતટિ સોહિ સુંદરૂ ઘોઘાબંદિર જનમનોહરૂ;
પાસ નવખંડ નિરૂપમ નામ જીરાઉલો ચંદ્રપ્રભસ્વામિ. ૧૪

ઊભી સોરઠ અતિ ઉજમાલ તે તીરથ વંદુ ત્રિણુકાલ;
માનવભવ લાહો લીજીઇ જિનવર ભગતિ ભલી કીજીઇ. ૧૫

ગઢ ગિરિનારિ નેમિજિણુંદ પ્રણુસું પ્રેમિ ભવિ સુપકંદ;
કંચનબાલાણુ શિષર ઉદાર તિહાં દેવી અંબાવિ સાર. ૧૬

સહિસાવન લાખાવન મનોહાર જાંણે નંદનવન અવતાર;
ગજપદકુંડિ નાહી કરી નેમજી પૂજો રંગિ ધરી. ૧૭

અમીઝરો જિન ત્રેવીસમો રૈવતગિરિ ઉપરિ મન રમો;
સાત કોસ ઉચો મનોહાર પાંચ કોસ પિહુલુ છિ સાર. ૧૮

જુનિગઢિ નિ ઉનિ વલી અઆરો અમીઝરો મનરૂલી;
દીવબંદિર છિ સાયરતીર તિહાં ધરમી વિવહારી ધીર. ૧૯

નવલખુ સોરવાડી પાસ ધનવંત સેવિ લીલવિલાસ;

ફરંગી રાજ્ય કરિ કર છોડ પૂરિ પરજા કેરાં કોડ. ૨૦

આગલિ ઓપિ દ્વારાંમતી રાયણછોડ સોહિ સુલમતી;
કછદેસિ ભુજનગરિ પાસ શ્રીચિંતામણિ પૂરિ આસ. ૨૧

સોપારિ નિ દેવકિં ગામિ વીભયપાટણિ વીર પ્રણામ;
નવિનગરિ જઈ જિનવર નમું સિંધદેસિ ગોડી મનિ રમું. ૨૨

થલવટમાંહિ મહીમાધામ સેવ્યો આપિં વંછિત કામ;
પરગટ પરતો પૂરિ વલી સમરો સાહિબ સૂરિ અલી. ૨૩

સાચોરિ શ્રીવીરજિણંદ થિરાદ રાધનપુરે આણંદ;
ભગવંત ભેટું મન ઉલ્હાસિ ધાણધારિ ભીલડીઉ પાસ. ૨૪

જાલોરનયરિ ગજનીષાંન પિસુન વચનિ પ્રભુ ધરીયા ખાન;
વરજગસંઘવી વરીઉ જામ પાસ પેષીનિં જિમસ્યૂં તામ. ૨૫

સ્વામી મહીમા ધરણેંદ્રિ ધર્યો માની મલિકનિ વલી વસિ કર્યો;
પૂજી પ્રણમી આપ્યા યાસ સંઘ ચતુર્વિધ પૂગી આસ. ૨૬

સ્વામી સેવાતણિ સંયોગિ પાલ્હપરમારનો ટલીઓ રોગ;
સોલ કોસીસાં જિનહરસિરિ હેમતણાં તિણિ કીધાં ઘરિ. ૨૭

ભિનમાલિ ભયભંજનનાથ પાલણપુર શ્રીપારસનાથ;
મગરવાડિ જખ્ય જાતો તપગછિ મહીમા જે આલતો. ૨૮

નયર ખીરાલૂ છિ સુલઠામ આદિદેવનિં કરૂં પ્રણામ;
ગઢતારિંગિ અજિતજિણંદ તીરથ થાપ્યું કુમરનરંદ. ૨૯

અહ્મનગર નિ વીજાપુરિં સાબલીઇ નિ વલી ઈડરિં;
તિહાં થાપ્યા સેત્રુંજ ગિરનારિ તે વંદું હું અતિ સુષકાર. ૩૦

પોસીને છિં પાંચ પ્રાસાદ સરગસમોવડિ માંડિ વાદ;
આરાસણિ છિં વિમલ વિહાર અંબાદેવી ભુવન ઉદાર. ૩૧

આબૂધરા ઉંબરણી પુરી દેવદ્રહ ચંદ્રાવઇ ધરી;
વિમલમંત્રીસર વારિ જાણિ અઢારસેંય દેવલ ગુણખાણિ. ૩૨

સાંતપુર આણથકિં તડતોલિ સાંગવાડિં ભારયે કાછોલિ;
હવિ આબૂતીરથ મંડાણિ વિમલિ થાપ્યુ સુણો સુજાણ. ૩૩

મહિતઈ પૂછ્યા શિવના દાસ તિણે કહિઉ ઈહાં શિવનો વાસ;
જો પહિલાં હોઇ જિનનું ઠામ તો થાઇ તુમ્હ વંછિત કામ. ૩૪

તાસ વયણ મનમાંહિ ધરી રાતિ પુઢ્યો પુણ્ય અનુસરી;
અંબા આવી સુપનિ સહી જ્વારિ પુંજ સહિનાણી કહી. ૩૫

તેથી પ્રગટ્યા દાદો તિહાં ગોફામાંહિથી જાણો ઈહાં;
ભરડાકન્હિ ભુંઇ માગી કરી લીધી સોવન ટંકે ભરી. ૩૬

પેતલ આંણુ મનાવી ષરી અંબાઈની સાંનિધિ ધરી;
છપન્નકોડિ સોવન વય કીધ ભુવન કરાવ્યું જગહ પ્રસિદ્ધ. ૩૭

ધર્મઘોષસૂરી સુપસાય તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠાય;
આદિદેવ થાપ્યા સુષકાર સફલ કર્યો માનવ અવતાર. ૩૮

પ્રાગવંશ ચઢાવી સોભ પાપતણો વલી કીધો પોલ;
રોમનગર બારિ સુલતાન જીતી થાપ્યા વિગલપ્રધાન; ૩૯

લુંણગવસહી નેમિજિણંદ મંત્રી વસ્તુપાલ આણુંદ;
બારકોડિ કંચન વાવરી અનોપમ કરણી કોડિં કરી. ૪૦

અઢારકોડિ સેત્રુંજિ સાર સાઢીબાર કોડિ ગિરનાર;
સેત્રુંજથી ગિરિનાર પ્રમાણિ તિલપું તોરણ કીઉં સુલઠાણિ. ૪૧

ષરતરવસહી પારસનાથ ભીમવસહી નમું જોડી હાથ;
દેવ દિગંબર વસહી લહી દેલવાડિં દેવભુગિકા કહી. ૪૨

અચલગઢ અવિચલ છિ ઠામ ચોમુખિ કીજિ આદિ પ્રણામ;
માંડવગઢ વાસી વાણીયા અવર રાયસિર જાંણીયા. ૪૩

પ્રાગવંશ સહિસા સુલતાન દેઉલ કરાવ્યું તિણિ પ્રધાન;
ચઉદસીય મણ પીતલ સાર હેમવરણ કરી પ્રતિમા બાર. ૪૪

ભીમસાહ તિહાં ભાગજ કીધ હેમધડી દસમાંહિ દીધ;

લાષ ધન સેવકનિ દીઉં ઉત્તમ કરણી ઇણીપરિ કીઉં. ૪૫.
ભાણુવસહીઇ નેમિજિણુંદ તે પણિ કીધી કુમરનરિંદ;
અચલેસર માનિ શિવદાસ તેત્રીસ કોડિ દેવતાનુ વાસ. ૪૬
તીરથ સાનિધિ કરિ સર્વદા દેવી દીપિ ભલી અરબૂદા;
ગૌતમઋષિ વાશિષ્ટ વિશેષ સાત ધાત ઔષધી અસેષ. ૪૭
કુંડ નદી સરોવર ઘણાં વન વાડી તરૂ સોહામણાં;
અંબ અનેક ચંપા કેતકી સદા સોહિં ફૂલ ફૂલે થકી. ૪૮
બાર ગામનો વાસ વિસાલ ચઉપદ ઋદ્ધિ અસ્થિર સાર;
નષીસરોવર સોભા ઘણી પરવતરાજ નમું બહુ ગુણી. ૪૯
શ્રીમાતા રસીઇં મનિ ધરી બાર પાજ એક રાતિ કરી;
બાર જોયણુ સોહિ વિસ્તાર સાત કોસ ઉંચો મનોહાર. ૫૦
ગિરિ ભેટી પાજિ ઉતર્યા ગામ હણાદ્રામાંહિં સંચર્યા;
પુન્યિ પેષ્યા પારસનાથ સુર નર સેવિ જોડી હાથ. ૫૧
જીરાઉલિ દાદો દીપતો તેજિ ત્રિભુવન રવી જીપતો;
નયર મડાડ અનિ રામસેણ પાપ પણાસિ દેવ દીઠિ જેણ. ૫૨
આદિલબંબ પીતલમય સાર હેમતણી પરિ સોહિ ઉદાર;
શ્રીરામચંદનું તીરથ એહ આજ અપૂરવ અવિચલ જેહ. ૫૩
નીબજિ પ્રણમું દેવ યુગાદિ પુન્યવંત પૂજિ તજી પ્રમાદ;
સ્થાકરે સીરોધી વામાનંદ હસી હસી પુરિ પ્રણમું આણંદ. ૫૪
કાલધરી બૂઆડિ ગોહિલી પાસજી મુગતિ દીઇં સોહિલી;
લાસિ મણાઉદ્ર ગામિ દયાલ આદિ વીર કોરટિં મયાલ. ૫૫
વાગસેણમાંહિ જિણહર જોડિ જિનપાલ દીઇં કોલર કોડિ;
વિમલ શાંતિ નિ શંભવદેવ આદિ વીરની કીજિ સેવ. ૫૬
નયર સીરોહી ઉત્તમ ઠામ દેઉલ દીપિ મહિમાધામ;
આદિ અજિત પ્રાસાદ ઉત્તંગ જીરાઉલો સંખેસરો મનિ રંગ. ૫૭

ઋષભદેવ ચોમુખિ ચોસાલ દીપેં દરિસણુ અમીઅરસાલ;
પ્રગટમલ્લ પોરવાડહમાહિ સંઘવી સીપા સુ કહિવાય. ૫૮
મહાપુરૂષ મેહાજલ નામ તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠામ;
સંવત નેઉઇ સોલિ વલી સેત્રુંજ યાત્રા કરી મનિરૂલી. ૫૯
કાસીદ્રે છિ વીર યુગાદિ ઘાંણિં વીર નમું પ્રાસાદ;
લોટાણિ સેત્રુંજા જોડિ આદિલદેવ નમું કર જોડિ. ૬૦
વસંતપુર પાટણુ અહિઠાણુ આદ્રકુમારતણું સહિનાણુ;
શાંતિનાથ સોહિ સુખકંદ વીરવાડિ શ્રીધર્મજિણંદ. ૬૧
ગામ અજારી સોહિ સારદા વીર વિશેષ હરિ આપદા;
નાંણિ નિવલે નાંદીઇ જીવતસ્વામી વીર વાંદીઇ. ૬૨
બંભણવાડિં જિન વર્દ્ધમાન પૂજ્યો પૂરિ નવિ નિધાંન;
આબૂધરા એ તીરથ કહ્યાં ગોઢવાડિ ગાઉં ગહિગહ્યાં. ૬૩
બેહડિ સંથવ દાદો પાસ રાતો વીર પૂરિ મનિ આસ;
છેછલી સિણુવાડી સાદડી વામાસુત વંદુ તે શુભ ઘડી. ૬૪
રાયણપુરિ રૂડા ચઉમુખ નલિનીગુલ્મ વિમાન પ્રતષ્ય;
જોતાં નયણે બહુ સુષ હોય જગમાંહિ તીરથ અનોપમ સોય. ૬૫
પ્રાગવંશ પુન્યિ બહુ ભર્યો કામલદે કુખિ અવતર્યો;
ધન ધન ધરણો સંઘવી નામ જેણિ કીધાં ઉત્તમ કામ. ૬૬
સંવત ચૌદ છિતાલિ જાણિ સોમસુંદરસૂરી ગુણખાણિ;
તસ ઉપદેશ સુણી ગહિગહ્યો જિનસાસન સોભાવક થયો. ૬૭
ચોમુખિ થાપ્યા નાભિ મલ્હાર સૂરીપદ મહોછવ સુષકાર;
સંઘતિલક વિમલાચલિ ધર્યું ઇંદ્રમાલ લેઈ વ્રત ઉચર્યું. ૬૮
વરસ બત્રીસે ભર યૌવને નારી સંગ તજ્યો સુભમનિં;
બાવન સંઘ મલ્યા તિણિ વારિ ધરણિ સાહ વરીઓ જયકાર; ૬૯
કુંભા રાણાનુ પરધાન સકલ બુદ્ધિ સદા સાવધાન;

ધન યૌવન ઠકુરાઇ લહી ઉત્તમ કરણી કીધી સહી. ૭૦

દેસૂરીઇ દેવ સુગાદિ ઘાણેરે વલી વીર પ્રાસાદ;
નડુલાઇ નવ મંદિર સાર શ્રીસુપાસપ્રભુ નેમકુમાર. ૭૧

નાડુલ વપ્રાસુત વીનવું વામાસુત વરકાણિ ઠવુ;
જાલોરિ વલી ગઢ ઉપરિ પાસ વીર પ્રણુમું શુભપરિ. ૭૨

શિવાણિ ગઢિ મંડાવર મહાબલી પૂજ્યું પાસકુમર મનિ રૂલી;
સોઝતિ જયતારણિ ફલવધિં પરમેસર સેવો બહુવિધિ. ૭૩

પદમપ્રભુ પ્રતિમા હેમની ગામ ગંગાણીમાહિ સ્થામિની;
સંપ્રતિરાય ભરાવી પરી પ્રભુપદ પૂજે પુન્યિ કરી. ૭૪

મહાવીરથી હુઓ સુષદાય બસય વરસેં સંપ્રતિરાય;
આર્યસુહસ્તી ગુરૂ ઉપદેસ ધરમતણો પામ્યો પરવેસ. ૭૫

અવ્યક્ત સામાયક અનુસારિ જાતમાત્ર લહ્યો રાજ્ય ઉદાર;
ત્રણ ષંડિ વરતાવી આંણુ જિનમંડિત ભૂમિ કીધી જાણુ. ૭૬

સવાલાષ પ્રાસાદ સુચંગ સવાકોડિ પ્રતિમા મનિ રંગ;
છત્રીસ સહસ કીધા ઉદ્ધાર ઉપાસરા પણિ દોય હજાર. ૭૭

એક પ્રાસાદ નવો નિતુ હોય તો દાતણ કરિ રાજા સોય;
સાત.સય શત્રુકાર દેયંત સાતેં પૈત્રે ધન વાવંત. ૭૮

મરૂધર નવ કોટી મંડાણ ચોદ્ધપુર મેડતિ વષાણ;
પાલી પ્રણુમું પાસ જિણંદ ઓસનયરિ વલી વામાનંદ. ૭૯

જસવંતરાય થયો રાઠોડ જ્ઞાની દસાવતારી જોડ;
અષંડ પ્રતાપી અનોપમ આજ દહ્રીપતિ પણિ માની લાજ. ૮૦

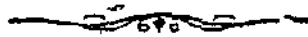
ચતુરરંગસેના સહસ છત્રીસ શ્રાવકમંત્રી કરિ જગીસ;
જસ સીમિ સુષીયા રહિ સાથ વ્યાધિ ન ઘાલિ હિરણુનિહાથ. ૮૧

થલવટ તીરથ બાહડમેરૂ વિકાનેર નિં જેસલમેરૂ;
આદિ અજિત પાસ નિ વીર સોવનકલસે ભુવન સુધીર. ૮૨

જેસલમેરૂ શ્રાવક વ્રત સુદ્ધ આગમભેદ લહિં બહુબુદ્ધિ;
ધરમતણા દિન પોતિ કરિ તેતી જીવી લેપિ ધરિ. ૮૩
નગર નાગોરિ આવ્યા જામ પાસ જિણેસર ભેટ્યા તામ;
ઇમ અનેક તીરથ છિ ઠામ પછિમદિસિનાં બોલ્યાં નામ. ૮૪

કલશ.

ઇમ અનેક તીરથ અછિ સમરથ પછિમદિસિ સોહામણાં;
જય જય કારક શિવસુખકારક ત્રિભુવન નાયક જિનતણાં.
સંવત સસી મુનિ વેદ રસભરિ આસોમાસિ અભિનવી;
બુદ્ધ શિવવિજય શિસ શીલ સેવી વદિ આણંદ વિનવી. ૮૫

દૂહા.

પૂરણ પુનિં પામીઉ માનવભવ અવતાર;
સદ્દગુરૂ સાનિધિથી લહ્યો જ્ઞાનદૃષ્ટિ આધાર. ૧
સુગતિ સંઘાતિ જોઇયાં તીરથ દેશ અનેક,
કલ્યાણકકારી કહું પૂરવદિશિ વિવેક. ૨

ચોપાઈ.

દેવગુરૂ સારદ સુપસાય પભણું પુન્યિં બહુ સુખદાય;
ઉત્તમભૂમિ કલ્યાણક ઠામ સુણયો તીરથકેરાં નામ. ૩
પહિલા દેસ મેવાતિ કહું અહીછત્રાપુરિ પાસજી લહું;
નયર આગરિ પાસકુમાર ચિંતામણિ ભેટ્યા સુખકાર. ૪
દહ્લીમંડણ વીરજિણંદ ચદવાડિ નેમજી સુખકંદ;
યમુના તીરિ મથુરાં જઇ નેમજી પૂજો પાવન થઇ. ૫
કાસી દેસ પ્રસિદ્ધ ઠામ વાણારસી નયરી સુભ ગામ;
તિહાં જનમ્યા જિન પાસકુમાર ભિલુંપુરિ બઇઠા સુખકાર. ૬
પ્રયાગતીરથનો મહીમા ઘણો અખયવડ પ્રગટ્યો તે સુણો;
વરસીતપ પૂર્યો અરિહંત રૂડા ઋષભદેવ ભગવંત. ૭

એક દિવસ પ્રભુ ધ્યાનિં ધરી તરૂહેઠિ રહ્યા કાઉસગ કરી;
તે ઉપિં અતિ ઉત્તમઠામ આજ અષયવડ કહીઇ નામ. ૮
ગંગા યમુનાં નિ સરસતી ત્રિવેણી તીરથ સોભતી;
એહનું જલ દેવપૂજા યોગ્ય તે વિપરીત કરિ છિ લોગ. ૯
રોમ રાષ નિ હાડે કરી મીથ્યાતી માંહિ નાષિં ભરી;
અંગ પષાલિ મલ મૂત્ર જ ભર્યા તે કિમ પામિ સદગતિ નર્યા. ૧૦
તિહાં પાસિ જિન જનમ્યા સહી ગામ ઠામ ભલ ભાગ્યિં લહી;
સીહપુરી શ્રેયાંસ જનંમ્મ ચંદ્રપુરિ ચંદ્રપ્રભુ તિમ્મ. ૧૧
હાજીપુરપટ્ટણ સુભગામ થૂલિભદ્ર જનમ્યા તિણિ ઠામિ;
મગધદેશ રાજગૃહ નામ મુનિસુવ્રતનિ કરૂં પ્રણામ. ૧૨
પાંચે પર્વત કહીઇ સાર પાંચે મેરૂ સમ અવતાર;
વિપુલ વૈભાર રતન્ન સુવન્ન ઉદયગિરિ દેષિ તે ધન્ન. ૧૩
તે ઉપરિ જિનના આવાસ પૂજ્યા પૂરિં મનની આસ;
સાલિભદ્ર ઘર પાસિ કૂઓ નંદમણીયારની વાવિજ જૂઓ. ૧૪
ગિરિ વૈભાર રોહિણીયાગુહા આવો ફરસો બાર જૂજૂઆ;
ગઢમાંહિ ઓપિં આવાસ શ્રેણિકરાયતણા ઉલ્હાસ. ૧૫
મિથિલા નયરી મલ્લીજિણુંદ વાસુપૂજ્ય ચંપા સુખકંદ;
સતી સુભદ્રા ઉઘાડી પોલિ શીલતણિં મહિમા કલ્લોલિ. ૧૬
આગલિ અયોધ્યા નયરી વાસ પાસિં ગંગા ગિરિ કૈલાસ;
રામ શીતા તિહાં કીધું રાજ ભદ્દિલપુર શીતલ જિનરાજ. ૧૭
જંભીગામ ઋજુવાલુ નદી કેવલ ભુમિકા વીરની વદી;
કોસ હજાર ઉપરિ પર્વત્ત મેત્રલનાંમિ અછિં મહત્ત. ૧૮
તેથી પ્રગટી રેવા નદી સુવર્ણભદ્રા બીજી વદી. ૧૯
સુવર્ણભદ્રા નદી સહિનાણ તસ સંગિં લાકડ થાઇ પાહાણ;
કોતિકકારી દીસિં પરી ગંગા સંગમ આવી વરી. ૨૦

હાથી રેવામાહિં રમઇં પછિમ સમુદ્રમાંહિં વીસમિં;
દેસ કાસમીર દેવી ભારતી કેસર વન નયણે ધારતી. ૨૧

હંસવાહન વીણા વિખ્યાત જિમણિ કરિ પુસ્તક કવિ માત;
તિહાં નીપાઇ બહુ પામરી રાય રાણા ઓઢિં તે ધરી. ૨૨

સમેતાચલ આવ્યા ગહિગહી વીસ વીતરાગ તિહાં સિદ્ધા સહી;
જિનવર થૂભતણા જે ઠામ તે સવિ દીપઇ મહીમાધામ. ૨૩

પારસનાથનો પરતો ઘણો નિશિ વેલાઇ નોબતિ સુણો;
યાત્રા કરી જવ પાછા ફરિ મેઘમાલી તવ વર્ષા કરિં. ૨૪

પાલગંજ તલહટી વસઇ રાજા ખત્રી મનિ ઉલ્હસિં;
પારસનાથની ઓલગ કરિ પ્રભુની આણ સદા સિર ધરિ. ૨૫

ગજ ગઈડા આરણાની ઘટા મૃગ કસ્તુરીયા બહુ સામટા;
વન કદલી હરડિની ડાલ ઝાઝાં રૂંખ અનિ વંશજાલિ. ૨૬

સાત કોસ પોઢો સુવિશાલ પાંચ ગાઉ પહોલો ચોસાલ;
તિહાંથી જઇઇ દેસ બંગાલ તીરથ શિખર છિ અતિહિ રસાલ. ૨૭

પારસ પાહાણની પ્રતિમા સાર સોના રૂપાની પણિ ધાર;
તેહતણી જે કરસિ યાત્ર સફલ જનમ તસ નિર્મલ ગાત્ર. ૨૮

ઝાડખંડિ સોહિ જગનાથ વર્ણવું ચ્યાર સેવિ પ્રભુનાથ;
તિહાંથી આવ્યા ખત્રીકુંડ વીરજી વંદુ માહણકુંડ. ૨૯

ચવન જનમ વીરનાં અહિઠાણ પાવાપુરિ પામ્યા નિરવાણ;
યાત્રાખાણિ મુનિવરની તિહાં વીરનુ થૂભ વંદું વલી ઇહાં; ૩૦

વિમલનાથ કંપિલપુર ચંગ ગુહ્વરગામિ ગૌતમ મનિ રંગ;
ગજપુરિ કુંથુ જિણેસર નામ કોસંબી પદમપ્રભુ ઠામ. ૩૧

પુરવપુંન્યિં પેખી સહી પૂરવ દિસિ યાત્રા કહી;
નામ નિરૂપમ જે ધનવંત જિનવર પૂજિ તે પુન્યવંત. ૩૨

નરવર અલવર રણથંભરિ રાવણપાસજી રખ્યા કરિ;

બાવનગજ પ્રતિમા દીપતી ગઢ ગુવાલેરિ સદા સોભતી. 33
સિંભરિ બુંદીનગર આંબેર ટુંક ટોડા નિ ગઢ અજમેર;
તિહાં મોટાં જિનહર છિ ઘણાં સોવનકલસે સોહામણાં. ૩૪
માલપુરિ નિ સાંગાનેર મેદપાટમાહિ કુંભલમેર;
આદિ નયર એ ઉત્તમ ઠામ ત્રિણકાલ તિહાં કરૂં પ્રણામ. ૩૫
ગોગુંદિ નવપલ્લવ પાસ નાગેદ્રહિ નમી લીલ વિલાસ;
એકલિંગ મહાદેવ પ્રાસાદ ગગન સંઘાતિ માંડિ વાદ. ૩૬
દેલવાડિ છિ દેવળ ઘણા બહુ જિનમંદિર રલીયામણા;
દોઈ ડુંગર તિહાં થાપ્યા સાર શ્રીશત્રુંજો નિ ગિરનાર. ૩૭
નવિ તલાદિ ચોમુષ સાર દયાલસાહ મહિતિ સુખકાર;
અનોપમ કરણી કીધી આજ રાજસિંહ રાણા નિ રાજ. ૩૮
ઉદયપુર તે ઉત્તમ ઠામ શીતલનાથનિ કરૂં પ્રણામ;
બહુ જિનમંદિર દીપિ વલી પાસ સુપાસજી ટાલિ અલી. ૩૯
રાણાનું તિહાં છાજિ રાજ છત્રપતી હીંદુશિરતાલ;
શીસોદીયાશાખિ ભૂપાલ ષટદર્શન તે પ્રતિપાળ. ૪૦
સાંડેરાગચ્છના યજમાન દિન દિન દીપિં પુન્યપ્રધાન;
દાની માની જ્ઞાની ઘણું યશપ્રતાપ સોહિ તેહ તણો. ૪૧
જાઉરનયરિ શાંતિ જિણંદ જસ સુષ દીઠિ અતિ આણંદ;
સાત ધાતતણું અહિઠાણ પ્રગટિ આજ સદા સપરાણ. ૪૨
ઋષભદેવ વાગડ વિખ્યાત મહિમા જેહનો જગિ આખ્યાત;
જવાસિં ડુંગરપુર થઈ જિન ભેટું વંસવાલિ જઈ. ૪૩
આદિનયર આહડ મંડાણ ધર્મનાથ વંદુ જિણભાણ;
પાસ કરહડો પૂજું મુદા સાદડીઈં જિન સોહિ સદા. ૪૪
ગઢ ચિત્રોડિ દેવ યુગાદિ પાર્શ્વનાથ વંદુ આલ્હાદિ;
ઋષભવંસિ કીરતિધરરાય સકોસલ શિવ પામ્યા ઠાય. ૪૫

માલવ તીરથ વંદુ હવિં દસોર સુવ્રત સુપ ઠવિ;
રામપુરિ નિં રતલામિ સહી સિરંજની ચંદેરી કહી. ૪૬

ભાવિ ભેટ્યો મગસિપાસ મોટો મહિમા જગમાહિં જાસ;
કૂકડેસર મહિમા પાસનો પ્રભુનામિ રોગ નાવે આસનો. ૪૭
પાસ અવંતી જિન ધ્યાઇઈ નગર ઉજેણી સુપ પાઇઈ.
સિદ્ધસેન મહિમા વિસ્તાર પામ્યો ઇણિ તીરથિ સુપકાર. ૪૮

વિક્રમ ભોજ સંપ્રતિ પુન્યવંત પરદુષ કાતર બહુ સતવંત;
પરસ્ત્રી બંધવ સાહસ ધીર દાતા ભોગતા ને વડવીર. ૪૯
વિણુંય વિવેક વિદ્યા ગુણપાત્ર પંડિતપ્રીય મહાનિર્મલ ગાત્ર;
માલવપતિ ઉજેણી રાજ કીરતિ વરતિં જેહની આજ. ૫૦
શ્રીપ્રાનદી ગયદમસાણ ચોસઠિ જોગિનીનું અહિઠાણ;
સિદ્ધવડ હરસીદ્ધીપીઠ રામ સીતાનું તીરથ દીઠ. ૫૧
નયરી અવંતી આગલિ વલી માંડવગઢ દીપિં મહાબલી;
શ્રીસુપાસ સેવું જિનરાય આદિ વીરના પ્રણમું પાય. ૫૨
ઓસવંશ અનોપમ નામ સંગ્રામસોની એણિ ઠામ;
શીલિં સફલ કર્યો સહિકાર બહુ જસવાદ લહ્યો સંસારિ. ૫૩
જિણિ સિદ્ધાંત સુણી ભગવતી હેમમુદ્રા મેહલી દીપતી;
છત્રીસ સહસ ગૌતમનિં નામિ શાસ્ત્ર લિપાવ્યાં પુન્યનિ કામિ. ૫૪

મેવાતથી માલવ લગિ જાણિ બોલ્યાં તીરથ બહુ ગુણપાણિ;
ગુરૂવચનેથી કેતી લહી ઇણીપરિ પૂરવ યાત્રા કહી. ૫૫

કલસ.

તપગચ્છ નાયક બહુ સુપદાયક વિજયપખ્ય ધુરંધરૂ;
શ્રીવિજયરાજસુરિંદ સોહિ સૂરીગુણે કરી સુંદરૂં.
તસ તણિ રાજિ અતિહિ છાજિ સંવેગ ગુણમણિ સાયરૂ;
બુધ શિવવિજય સીસ શીલ વીરનિ સદા આણંદ જયકરૂ. ૫૬

દૂહા.

પરમપુરૂષ પ્રણમુ વલી વાગેસરી વરદાય;
શ્રીગુરૂચરણ પસાઉલિં સંકટ દૂરિ જાય. ૧

દખ્યણદેસિ દીપતા દોલિતદાઈ દેવ;
ગુણ.ગાઉ તીરથતણા ગામ ઠામ સુણો હેવ. ૨

ચોપઈ.

નદી નર્મદા પેલિ પારિ આવ્યા દખ્યણદેસ મઝારિ;
માનધાતા તીરથ તિહાં સુણ્યુ શિવધર્મી તે માનિ ઘણું. ૩

પાસ ષંડુઓ ષડગુણ ગામ ષાંનદેસ કહીઇ સુખધામ;
બરહાનપુર મંડણ જિનદેવ પાસ મનમોહનની કીજિ સેવ. ૪

પાસ ચિંતામણિ નેં મહાવીર શાંતિનાથ નેમીજિન ધીર;
સ્વામી સુપાસ ગોડી ગુણવંત મહાજન મોટા તિહાં પુન્યવંત. ૫

ઓશવંશભૂષણ અભિરામ સંઘવી છીતૂં જગજીવન નામ;
તસ ઘરણી જીવાદે સિરી સકલ ગુણે સીતા અવતરી. ૬

માણિકસ્વામિ નિ અંતરીકભણી આબૂ ગોડી સેત્રુંજતણી;
યાત્રા પ્રતિષ્ઠા સંઘની ભગતિ દાન સુપાત્ર દીયાં સુગતિ. ૭

સારંગધર સંઘવી પોરવાડ યાત્રા કીધી ચૈત્રપ્રવાડિ;
સતર બત્રીસિ બહુલી ઋદ્ધિ લખમીતણો લાહો તે લીદ્ધ. ૮

માલવ નિ મેવાડિ જઇ આબૂ ગોડી ગૂજર થઈ;
વિમલાચલમાંહિ સિદ્ધાં કામ સંઘતિલક ધાર્યું તસ ઠામિ. ૯

જેસલ જગજીવનદાસ દાતા ભોગતા લીલવિલાસ;
જિનધરમી દિગંબર મતિં અતિ ધનવંત હુઓ સુભમતિ. ૧૦

જિનપૂજા નિત્યઇ તે કરિં આઠ રૂપઈયા તિહાં વાવરિ;
સદાવર્ત્ત સોહિ દાતાર બરહાંનપુરિ વિવહારી સાર. ૧૧

આગલિ મલકાપુર સુભ ઠામ શાંતિનાથનિ કરૂં પ્રણામ;

તિહાંથી ચઢીઈ દેઉલઘાટ દેસ વરાડની ચારૂ વાટ. ૧૨
દેઉલ ગામ અછિ ધનવંત નેમીસર પ્રણુમ્યા શુભશાંત;
હવિ સઘલિ દીગંબર વસિં સમુદ્ર સુધી તે ઘણું ઉલ્હસિં. ૧૩
શિરપુર નયરિ અંતરીકપાસ અમીઝરો.વાસિમ સુવિલાસ;
પરગટ પરતો પૂરિ આજ નવનિધિ આપિ એ જિનરાજ. ૧૪
રાવણુનો ભગપતિ કહ્યો ખર દૂષણુ રાજા તે થયો;
જિનવર બિંબ પૂજીનિ જિમઈ એક દિવસ વનમાંહિ રમઈ. ૧૫
દેહરાસર પણિ ઘરિ વીસર્યું વેલુ છાણનું બિંબજ કર્યું;
ભણી નવકાર પ્રતિષ્ઠિઉં અંગ પૂજી. પ્રણુમી મનિનિં રંગિ. ૧૬
પ્રતિમા વજ્ર સરિખી લહી કોઈ આશાતના કરસિ સહી;
તેહ કારણુ મેલ્હી જલકૂપ વેગિ આવ્યો નયરી ભૂપ. ૧૭
અનુક્રમિ એલગરાયનો રોગ દૂરિ ગયો તે જલસંયોગ;
અંતરીકપ્રભુ પ્રગટ્યા જામ સ્વામી મહીમા વાધ્યો તામ. ૧૮
આગે તો જાતો અસવાર:એવડો અંતર હુતો સાર;
એક દોરાનું અંતર આજ દિન દિન દીપિ એ મહારાજ. ૧૯
ગોસુધી ગંગા ગામ લુણાર નિરમલ નીર નાહિં સંસાર;
અસૂચિ નારી નાહિ જામ તો તે પાંણી વિણસિં તામ. ૨૦
એલજપુરિ કારંજા નયર ધનવંત લોક વસિ તિહાં સભર;
જિનમંદિર જ્યોતિ જાગતાં દેવ.દીગંબર કરી રાજતા. ૨૧
તિહાં ગચ્છનાયક દીગંબરા છત્ર સુખાસન ચામરધરા;
શ્રાવક તે સુદ્ધધરમી વસિં બહુ ધન અગણિત તેહનિ અછિં. ૨૨
વઘેરવાલવંશિં સિણુગાર નામિ સંઘવી ભોજ ઉદાર;
સમકિતધારી જિનનિ નમિં અવર ધરમ સ્યૂં મન નવિ રમિં ૨૩
તેહને કુલે ઉત્તમ આચાર રાત્રિભોજનનો પરિહાર;
નિત્યઈં પૂજા મહોચ્છવ કરિ મોતીચોક જિન આગલિ ભરિ. ૨૪

પંચામૃત અભિષેકિં ઘણી નયણે દીઠી તે મ્હિ ભણી;
ગુરૂ સાહમી પુસ્તક ભંડાર તેહની પૂજા કરિ ઉદાર. ૨૫

સંઘ પ્રતિષ્ઠા નિ પ્રાસાદ બહુ તીરથ તે કરે આલ્હાદ;
કરણાટક કુંકણુ ગુજરાતિ પૂરવ માલવ.નિ મેવાતિ. ૨૬

દ્રવ્યતણા મોટા વ્યાપાર સદાવર્ત્ત પૂજા વિવહાર;
તપ જપ કિરિયા મહોચ્છવ ઘણા કરિ જિનસાસન સોહામણા. ૨૭

સંવત સાતિ સતરિ સહી ગઢ ગિરિનારિ જાત્રા કહી;
લાખ એક તિહાં ધન વાવરી નેમનાથની પૂજા કરી. ૨૮

હેમમુદ્રા સંઘ વચ્છલ કીઓ લાછિતણો લાહો તિહાં લીઓ;
પરણિં પાઇ સીઆલિં દૂધ ઇખૂરસ ઉનાલિ સુદ્ધ. ૨૯

એલાકૂલિં વાસ્યાં નીર પંથીજનનિં પાઇ ધીર;
પંચામૃત પકવાને ભરી પોષિં પાત્રજ ભગતિ કરી. ૩૦

ભોજ સંઘવી સુત સોહામણા દાતા વિનઈ જ્ઞાની ઘણા;
અર્જુન સંઘવી પદારથનાથ શીતલ સંઘવી કરિ શુભકામ. ૩૧

હુવિ મુગતાગિરિ જાત્રા કહું શેત્રુંજ તોલિં તે પણિ લહું;
તે ઉપરિ પ્રાસાદ ઉતંગ જિન ચોવીસતણા અતિચંગ. ૩૨

સિંધપેડિ આંબા પાતૂર ચંદ્રપ્રભ જિન શાંતિ સનૂર;
ઓસાવુદગિરિ ગઢ કલ્યાણ સહિર ખિધર પ્રસીધ્ધું ઠાણ. ૩૩

ઇહાંથી કહીઇ દેસ તિલંગ ભાગનગર ગલકુંડું ચંગ;
જોઅણ ચ્યાર વસિ સુવિસાલ કુતબસાહ નામિ ભૂપાલ. ૩૪

એકલાખ હયવર હીંસતા નવલખ પાલા પદ સેવતા;
ગજરથ સોહિ દલ સિણગાર નાટિક નેજા વાજિત્ર સાર. ૩૫

ગણિકાનાં ઘર સહિસ છત્રીસ નાચગીત કરિ નિસદીસ;
જિનપૂજાઇ ઓચ્છવ વલી જાણે અપચ્છર જોડિ મિલી. ૩૬

શ્રાવકજન વસિં લખ્યમીવંત દાની જ્ઞાની ધરમી સંત;

મણિ માણિક વિદ્રુમના જાણુ દેવગુરૂ સેવિં સપરાણ. ૩૭
ઓશવંશ ઉપિ ઉજમાલ દીપઈ દોલતિ દાન દયાલ;
દેવકરણ સાહ દરિસણ ભલો રૂપિ રિદ્ધિ સદા ગુણનિલો. ૩૮
ચિંતામણિ ચૈત્યઇ ચોસાલ થાપી પ્રતિમા ઝાક ઝમાલ;
સંઘવચ્છલ પૂજા જિનની ઘણી કરિ નિત્યઈં અતિ સોહાંમણી. ૩૯
સદાવ્રત્ત દાઈ સુભમતી પુણ્યિ પોષિ સઘલા યતી;
દુખીયા દીનતણો આધાર જાંણે.કલ્પતરૂ અવતાર. ૪૦
મહિપતિ માનિ મહામંડાણ જિનશાસન સોભાવિ જાંણ;
હય ગય રથ પાયક પરિવાર ત્રિણ બાંધવ હુયા જોડિ ઉદાર. ૪૧
ઉદયકરણ ઉપિં આસકરણ રૂપિ રતિપતિ ઈંદ્ર આભરણ;
સમકિતધારી મતિ ઉજલી ગરવ રહીત ગુરૂ ભગતાવલી. ૪૨
અંચલગછિ ગિરૂઆ ગુણવંત રાગદ્વેષ કીધા ઉપસાંત;
સંઘ ચઉવિહતણા સિણગાર વર્ણવ વારૂ સત્ય ઉદાર. ૪૩
દોઇ દેઉલિ દીપિં દોલતી આદિ પાસ સેવિં સુભમતી;
દેવ દેગંબર દેહરૂં એક મંદિર મોટા સબલ વિવેક. ૪૪
વાડી વસ્ત્ર સરોવર સાલિ શ્રીફલ મેવા દ્રાષ રસાલ;
હાથી રયણતણી વલી પાણિ કેતા કહીઈં અવર વષાણ. ૪૫
કુલ્લપાકપુર મંડણ દેવ માણિકસ્વામિની કીજિ સેવ;
ભારતરાયનું મુદ્રાબિંબ નિત્ય પ્રણામતણિ અવલંબિ. ૪૬
તે તીરથનો કર્યો ઉદ્ધાર શંકરરાયરાણીઇ સાર;
રાજા તે મિથ્યાતી સિરિ ત્રિણસય સાઠિ શિવમંદિર કરિ. ૪૭
તેતાં જિનહર સોહાંમણાં અતિ દીપેં તે રાણીતણાં;
એક કોસ દેઉલ વિસ્તાર પૂજા મહોચ્છવ હોઇ અપાર. ૪૮
દ્રાવડ દેશતણાં અહિઠાણ તે સુણયો કહીઈં સપરાણ;
ગંજીકોટિ સિકાકોલિ ચંજીચંજાઉરિ ને બાલિ. ૪૯

હેમ રયણ નિ રૂપાતણી જિનપ્રતિમા તિહાં દીપિ ઘણી;
જિનકાંચીઇં જિનપ્રાસાદ સરગસમોવડિ માંડિ વાદ. ૫૦

શિવકાંચીઇ શિવાલય ઘણા વિષ્ણુકાંચીઇં વિષ્ણુવતણા;
પૂજા રથયાત્રા મંડાણ નિત્યઇ મહિમા કરિ સુજાણ. ૫૧

દેસ કરણાટકનો આચાર બોલું તીરથનો સુવિચાર;
ચોરતણો તિહાં નહીં સંચાર ધરમરાજ બહુલા શત્રુકાર. ૫૨

નદી કાબેરી મધ્યે વસિ શ્રીરંગપટ્ટણ અતિ ઉલ્હસિં;
તિહાં ભેટ્યા જિન નાભિમલ્હાર ચિંતામણિ નિ વીરવિહાર. ૫૩

દેવરાય નામિ નરપતી મિથ્યાધરમી પણિ સુભમતી;
દાનિ ભોજ સરિષો ભજિ મદ્ય માંસની દૂરિ તજિ. ૫૪

પાંચ લષ્ય પાયક પરિવાર ગજ ચંદનની પાણિ ઉદાર;
પાંસઠિ લાષ તિહાં દ્રવ્ય ઉપજિં વરસપ્રતિ ન્યાઇં સંપજિં. ૫૫

અઢાર લાષ ધન ધરમ દુઆરિ વરસપ્રતિ આપિ તે સાર;
આઠ ઠાકુર નિ ચ્યાર જૈન છ મહાદેવતણિ આધીન. ૫૬

રંગનાથ સોવનમઇ કાય નવકરમાનિ પોઢી તિહાંય;
હુરી શયનમુદ્રાઇં ઠવી વૃષવાહન ગંગાધર નવી. ૫૭

એ બેહુની પૂજાવિધિ સુણો કનક કલશ લેઈ રલીયામણો;
કુંજર કંધિં લેઈ કરી પંચશબ્દ શિર છત્રિ ધરી. ૫૮

પ્રહિ ઉઠી ગંગાજલ ભરી દેવ પષાલિ આણી કરી;
જિનધરમી પણિ ઇમ આચરિ અણગલ પાણી નવિ વાવરિ. ૫૯

પંચામૃત પૂજા નૈવેદ્ય પાંડી એક તંદુલ નૃત ભેદ;
દીપકમાલા નિ આરતી ઉત્તમ વાજે અતિ સોભતી. ૬૦

સિદ્ધચક્ર નિ આદિલદેવ રાજા તેહની સારિ સેવ;
ચ્યાર ગામ અછિ દેવકાં અરકધન આણિ તેહધિકાં. ૬૧

શ્રાવકજન બહુ ધનવંત દાન દયા પાલિ સતવંત;

મહા જાનિ મંત્રીસર ભલો વિસાલાખ્ય નામિ ગુણનિલો. ૬૨
લોકપ્રસિદ્ધ તસુ બીજું નામ વેલાંદુર પંડિત અભિરામ;
વિદ્યા વિનય વિવેક આવાસ જિનમતનો પૂરો અભ્યાસ. ૬૩
જિનઆગમ પૂજિ ત્રિણવાર એકાસણું નિત્યઈ દ્રવ્ય બાર;
જિનસાસન દીપાવિ સદા રાજધુરંધર ગુણ સંપદા. ૬૪
વીરપ્રાસાદ મંડાવ્યો લંબ પુરૂષ પ્રમાણિ પીતલ બિંબ;
સાત ધાતુ નિં ચંદનતણી રયણબિંબની સોભા ઘણી. ૬૫
વીસસહસ હુંસેં કરી વિત્ત વાવ્યું તેણિં નિરમલ ચિત્ત;
સાતપેત્ર પોષિ પુન્યવંત પંડિત પ્રિય બહુમાંની સંત. ૬૬
ગોમટસ્વામિતણો અભિષેક સહિ સહુ નર રચી કરિ એક;
વરસ પ્રતિ મોટિ મંડાણિં જાણે ઇંદ્રતણિ સહિનાણિ. ૬૭
મહીપુંનિમ પૂજા વડી મોટી રથયાત્રાઇં ચડી;
અઠ્ઠોત્તરસો કુંભે ભરી પંચામૃત અભિષેકિં કરી. ૬૮
બારે કોસે ગોમુટસામિ શ્રીરંગપટ્ટણથી અભિરામ;
બાહુબલીનું બીજું નામ લોકપ્રસિદ્ધ છિ ગોમટસ્વામિ. ૬૯
ચામુંડરાય હુઉ જિનમતી તિણિં તીરથ થાપ્યું સુભમતી;
સાહિ હાથતણિ અનુમાનિ કાઉસગમુદ્રા ગોરિ વાનિ. ૭૦
પર્વતઉપરિ ઉપિં વલી જોતાં દૃષ્ટિ હુઇ નિરમલી;
બિલગોલગામ અછિ તે તીર વાસુપૂજ્ય જિન સાહસ ધીર. ૭૧
ત્રેવીસ દેઉલ દીપિ સાર દોઇ ડુંગર નિ ગામિ મઝારિ;
ચંદ્રગુપ્તરાયદેઉલ નામ ભદ્રબાહુ ગુરૂ અણસણ ઠામ. ૭૨
ચારૂકીરતિ નામિ ગચ્છધણી ધનવંત શ્રાવક તિહાં બહુગુણી;
સાત ગામ નિ સાત હજાર દેવતણૂં ધન આવિ સાર. ૭૩
કલિયુગમાહિ ઉપિ આજ દખ્યણમાહિ તીરથરાજ;
પાઉકોસ પરબત વિસ્તાર તિહાંથી આગલિ સોહિ સાર. ૭૪

કનકગિરી જ્વાલામાલિની દેવી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામિની;
નદી કાબેરી જળ ઉતર્યા તવ મલયાચલમાંહિ સંચર્યા. ૭૫

અંજનગિરિ તિહાં વિસમિ ઠામિ શાંતિનાથનિ કર્યો પ્રણામ;
ચંદનવન નિ હાથી ઘણા પાદપ પોઢા રલીયામણા. ૭૬

ઘાટ ઉતરી આવ્યા મલખારિ કલિકોટ બંદિર અતિહિ ઉદાર;
જિનમંદિર સ્વેતાંબરતણું વ્યાપારી ગુજ્જર તિહાં ભણું. ૭૭

સો કોસે સુભરમણી ગામ સંભવનાથનિ કરૂ પ્રણામ;
ગોમટસ્વામી પુરએ નૂર સાત ધનુષ દેહી સનૂર. ૭૮

ઇહાંથી જૈનતણાં તે રાજ પાંચે ઠામિ સોહિ આજ;
તુલદેસિ મોટો વિસ્તાર પાલિ જિન આણિ આચાર. ૭૯

બાદરી નગરી અનોપમ જાણિ ઓગણીસ દેહરાં છિ ગુણ ખાણિ;
ત્રાંબા નલીએ બાહ્યાં વલી મંડપ મોટા બહુ પૂતલી ૮૦

પુરૂષ પ્રમાણિ પ્રતિમા ચંગ હેમતણી તે અછિ સુરંગ;
ચંદ્રપ્રભુ ચૈતિ ચોસાલ યાત્રા જેહની અમીઅરસાલ. ૮૧

આદીસર શાંતીસર પાસ શ્રાવક સેવિ લીલવિલાસ;
નારી રાજ કરિ જિનમતી સાધુ દિગંબર નિ મહાસતી. ૮૨

ચ્યાર વર્ણના શ્રાવક ભદ્ર બ્રમ ખ્યત્રી વૈસ્ય નિ સૂદ્ર;
નાતિતણો એહજ વિવહાર મિથ્યાદેવતણો પરિહાર. ૮૩

તાડપત્ર પુસ્તકભંડાર ત્રાંબાપેટીમાંહિ સાર;
સાત ધાત ચંદનમય લહી રયણજાતિની પ્રતિમા સહી. ૮૪

માણિક નીલક નિ વિદૂર હીરા વિદ્રુમ તેજઇ પૂર;
એહ અપૂરવ બિંબઝમાલ પુન્યિ પેખ્યાં પરમ કૃપાલ. ૮૫

કારકલગામિ ગોમટસ્વામિ નવ પુરૂષ દેહી સુભધાન;
નેમિનાથ નિં ચૈત્યિં બહુ રયણબિંબની સોભા સહૂ. ૮૬

ચોમુખિ સોહિ નાભિ મલ્હાર ગામ વરાંગિ નેમિકુમાર;

ગિરિ ઉપરિ વલી સાહિ આસાદ ઇમ તુલદેસ કહ્યો આલ્હાદિ. ૮૭
સાગર મલયાચલ અંતરિ જૈનરાજ તે નિશ્ચલ કરિ;
જિનવર ભગતિતણાં મંડાણ કેતાં કહીઇ અવર વષાણ. ૮૮
પાછા ફ્રિ આવ્યા કરણાટ નયર વિતુરિ ચડિયા ઘાટિ;
રાંણી રાજ કરિ નિતુમેવ નવલપ પાયક સારિ સેવ. ૮૯
દોઇ દેઉલિં તે ભેટ્યા ચંગ તિહાંથી હુંઆસિ આવ્યા રંગિ;
પાસનાથ નિ પદમાવતી પરતા પૂરિ જગિ જાગતી. ૯૦
અહી અનેક પાસિં તિહાં ફ્રિ પણિ પરાભવ કો નવિ કરિ;
એહવું ઉપિં મહીમાધામ પૂજ્યાં પૂરિ વંછિતકામ. ૯૧
ચિત્રગઢ બનોસી ગામ વંકાપુર-દીઠુ સુભઠામ;
તીરથ મનોહર વિસ્મયવંત વાત અપુરવ સુણુચો સંત. ૯૨
સ્વામી સેવક સુપન મઝારિ કહિ શ્રાવકનિ વયણ ઉદાર;
નવ દિન ફૂલમાંહિં સંપ ધરે દસમે દિન દરિસનનું કરે. ૯૩
નોમિ દિન સુ જો તિમ કરી સંપસુપિ પ્રતિમા નીસરી;
પાંઉ રહ્યા સુપમાહિ જાણિ દસમા દિવસતણિ સહિનાણિ. ૯૪
સંપપરમેસર કહીઇં એમ સંખથકી પ્રગટ્યા પ્રભુ નેમ;
લપમીસરપુર તીરથ ચંગ ગદકિં પ્રણુમું મનનિ રંગ. ૯૫
ઇહાંથી કહીઇ કાનડદેશ લચ્છીલીલાનો પરવેસ;
રાયહુબેલી નયર ઉદાર અનંતનાથ નિ પાસકુમાર. ૯૬
રામરાયનું વીજાનગર હુનિં મેહ હુઓ તિહાં સનર;
લોક પ્રસિદ્ધ સહુકો કહિં કૃષ્ણાનદી તે આગલિ વહિ. ૯૭
વીજાપુરિ છિં શાંતિજિણંદ પદમાવતી દીઠિ આણંદ;
મણિધર વિવહારી બુદ્ધિવંત શ્રાવકજન તિહાં બહુ ઋદ્ધિવંત. ૯૮
ઇદિલસાહનુ સબલું રાજ પ્રજાપાલ હુઓ મહારાજ;
દોઇ લપ્ય સેના ચતુરંગ મહાજન મોટા કરિ ઉચ્છરંગ. ૯૯

પાસ કરહિડા નિ કલિકુંડ મહીમા જેહનો આજ અર્ષ;
દીવાલીદિન સઘલા દેવ બ્રહ્માદિક પ્રણમિ નિતુમેવ. ૧૦૦

ચારણગિરિ નવનિધિ પાસ રાય વાગહુકેરી વાસ;
દેવ ઘણા શ્રાવક ધનવંત પંચમનાતઈ બહુ સતવંત. ૧૦૧

પંચમ વણીક છીંપી કંસાર વણકર ચોથો શ્રાવક સાર;
લોજન લેલા કોઇ નવિ કરિ દીગંબર શ્રાવક તે સિરિ. ૧૦૨

શિવાતણી સીમિ વલી જૈન મરહઠદેસિ રહિ આધીન;
તુલજાદેવી સેવિ ઘણા પરતા પૂરિ સેવકતણા. ૧૦૩

સ્યાહુગઢ મુગી પઇઠાણ શ્રીમુનિસુવ્રત જિનવર ભાંણ;
જીવતસ્વામિ પ્રતિમા પરગડી બાંણગંગા ઉપકંઠિ વડી. ૧૦૪

સિદ્ધસેનદેવાકર વલી હરિભદ્રસૂરિ થયા મનિ રૂલી;
ભદ્રકાલી દેવી દીપતી કવિજન માતા એ ભારતી. ૧૦૫

પાસ કિસનેર તે પરવતમાહિં દોલતાવાદ કહુ ઉચ્છાહિં;
દેવગિરી અવરંગાવાદ શાંતિ વીર પ્રણમું આલ્હાદિ. ૧૦૬

ઈલોરિ અતિ કૌતુક વસ્યૂં જોતાં હીયડું અતિ ઉલ્હસ્યૂં;
વિશ્વકરમા કીધું મંડાણ ત્રિભુવનભાવતણુ સહિનાણ. ૧૦૭

દખ્યિણદિસિની બોલી કથા નિસુણી દીડી જે મિ યથા;
ઇમ દાનગિરિ પારસનાથ નાસિક ત્રંબક સુવ્રતનાથ. ૧૦૮

ગંગા ગોમતી ગોદાવરી બલભદ્ર સોહિ તુંગીગિરી;
બગલામાંહિ નંદરબાર નીઝર ધનોરે અજિત જુહારિ ૧૦૯

કહીઇ કુંકણ દખ્યણ ચીઉલિ વડસાલિ ઘણદીવી બોલિ;
પાસ વીર નિ નાભિમલ્હાર મહુઇ વિઘનહરો સુષકાર. ૧૧૦

નવસારી સૂરતિ મંડાણ ચિંતામણિ સોહિ જિનભાણ;
ઉંબરવાડી જીરાઉલો આદિનાથ ગાઉ ગુણનિલો. ૧૧૧

જિનધરમી વિવહારી બહુ સોહિ સુરતરૂ સરિષા સહુ;

ઋદ્ધિ રૂડા લીલાવંત દાન સુપાત્રિ આપિ સંત. ૧૧૨

વિનયવંત વારૂ ગુરૂગુણી સદ્દગુણ સોહઈં દિન દિન સુણી;
ન્યાઈ મેલિ સબલી લાછિ સાતખેત્ર પોષિ ઉલ્હાસિ. ૧૧૩

તાપીતટ સાગરનુ સંગ કૌતુક જિહાજ ગણું ઉછરંગ;
દીપાંતરની અપૂરવ વાત મેવા મોતી વસ્ત્ર વિષાત. ૧૧૪

ઋષભદેવ રાનેરિ સાર ચોપટમલ હાંસોટિ ધારિ;
આદિદેવ અંકલેસરમાહિ રેવાતટિ આવ્યા ઉછાહિ. ૧૧૫

ભરૂઅછિ આદિનયર તે દીઠ ચોસઠિ ચોગિનીનું વરપીઠ;
પાસ કહારો આદિ જિણંદ મુનિસુવ્રત સેવું સુખકંદ. ૧૧૬

સંભલીવિહાર અંબડદે કરિ બત્રીસલાખ સોવન વય ધરિ;
કુંમારપાલ જવ કરિ આરતી તવ કીરતિ વરનૂપ ધારતી. ૧૧૭

વંદું વડુએ શ્રીમહાવીર સેનાપુરિ પહિલો જિન ધીર;
રાજપીપલા રેવાતીર ગજ વન છાજિં મહાગંભીર. ૧૧૮

ડભોઈ પાસ વટપદ્રિં દેવ દાદો જિનસોહિ નિતુમેવ;
ચંપાનેરિ નેમિજિણંદ મહાકાલી દેવી સુખકંદ. ૧૧૯

નગર ગંધારિ બહુ જિનબિંબ શ્રાવક ધરમ કરિ અવિલંબ;
કાવીઈ જિનમંદિર જોડિ દીપિં સેત્રુજા સરિખી હોડિ. ૧૨૦

દષ્યણું કુંકણ કાન્હડતણી તીરથ કેરી યાત્રા ભણી;
હવિ ગુજર ગાઉં ગુણવંત મહિ જિ ચતુર અનિ પુન્યવંત.૧૨૧

મહીસાગર ઉતરીઆ પાર આવ્યા ત્રંબાવતી મઝારિ;
થંભણતીરથ મહિમા ઘણો ભાવિ ભવિકા ભગતિ સુણો. ૧૨૨

વાહણ થંભ્યા સાયર મધ્ય સાગરદત્ત સેઠિ તિહાં લદ્ધ
કુસલે આવ્યા મહોછવ કરી થંભણપાસજી નામિ ધરી. ૧૨૩

પ્રભુજી પામ્યા પુન્યસંયોગ અભયદેવનો ટાલ્યો રોગ;
ઘણા વરસ વલી ભૂતલિ રહી ગોપીર ઝર્યાથી પ્રગટજ થઈ. ૧૨૪

પહિલિ યુગિ હુઈ રત્નાવતી બીજિ કહીઈ કનકાવતી;
ત્રંબાવતી ત્રીજમાહિ હોય ચોથિં ખંભનયર વલી સોય. ૧૨૫

થંભણુ પ્રણમું જીરાઉલો નારિંગો ભિડભંજન સામલો;
નવપલ્લવ જગવલ્લભ દેવ સુખસાગરની કીજિં સેવ. ૧૨૬

ખંભનયરના શ્રાવક શિરિં ઋદ્ધિં રૂડા ગુણુ આદરિં;
તુંગીયા નયરી ઉપમા લહી ગુણુરાગી સેવિ ગહિગહી. ૧૨૭

રાજસ ગુણુ રાજિ ઓસવંશ સોની તેજપાલ અવતંશ;
એક લાષ ધન ખરચ્યું જિણુઈ સેત્રુંજસિષર કરાવ્યું તિણુઈં. ૧૨૮

સંઘવી ઉદયકરણુ અનિં સોમકરણુ વિજકરણુ નિ જયકરણુ;
દેવગુરૂની પાલી આણુ લષ્યમી લાહો લીઓ સુભઠાણુ. ૧૨૯

પારિષ વજીઆ નિ રાજીયા શ્રીશ્રીવંશિ બહુ ગાજીયા;
પાંચ પ્રાસાદ કરાવ્યા ચંગ સંઘ પ્રતિષ્ટા મનનિ રંગ. ૧૩૦

જેહની ગાદી ગોઆખંદિરિ સોવન છત્ર સોહિ ઉપરિ;
કોઇ ન લોપિ તેહની લાજ નામિ સીસ ફ્રરગીરાજ. ૧૩૧

પ્રાગવંશ કુંઅરજી વાહુઆ કાવી દેઉલ તેણે કીયા;
પુત્ર પિતાઈં હોડાહોડિ કીધી કરણી જોડાજોડિ. ૧૩૨

મોઢન્યાતિ ઠકર જયરાજ વંશવિભૂષણુ સોહિ આજ;
લાલજી સુત માલજી રામજી બંધવ બે લિં સુભમતી ભજી. ૧૩૩

સતરબાવીસિં યાત્રા કરી સેત્રુંજ સંઘવી પદવી વરી;
પોતિં પોષ્યાં પાત્ર વિશેષ ધન્ય જીવ્યું ધરમિ ધરી રેષ. ૧૩૪

સંઘવચ્છલ જિનમંદિરતણી પૂજા પ્રભાવના કીધી ઘણી;
સમકીત ગુણુ સોભા ઉજલી આશ્રિતવચ્છલ કહીઇ વલી. ૧૩૫

કેતા જ્ઞાતા દાતા જાણિ કેતા શ્રોતા ભોગતા આણિ;
કવિતા આગમ ભેદિ કહિ ગુરૂવચને કરી નિશ્ચલ રહી. ૧૩૬

બુદ્ધિસાગર રૂડા ઋદ્ધિવંત દાન દયા સોહિં સતવંત;

ચતુર ચઉકસી આણંદતણો વેલજી વિવેક ઉપગારી ઘણો. ૧૩૭
આજ અપૂરવ સવે સિણગાર સુગુણમણિ સરિષો પરિવાર;
જિનધરમી ગુરૂ ભગતા જેહ યશસોભાગ્ય લહિ વલી તેહ. ૧૩૮
આદિનયર એ ઉત્તમ ઠામ દિન દિન દીપિ સોભા ધામ;
ઇમ અનેક ગુણરયણની પાણ કેતા કહીઇ અવર વપાણ. ૧૩૯
જિન નમીઇ સોઝિત્રે માત્ર અમ્હદાવાદે મોટી યાત્ર;
બારેજિ નિ ગામિ ધોલકિં સુગાદિ પાસ પ્રણમું તિહાં થકઇ. ૧૪૦
અમ્હદાવાદ અનોપમ લહું ભાલો ચિંતામણિ તે કહું;
સામલો મોઢેરો મહાવીર અટ્ઠોત્તર સો જિનહર ધીર. ૧૪૧
રાજનગર શ્રાવક ચોસાલ જગપ્રસીદ્ધ માનિં ભૂપાલ;
જિનસાસન સોભાવિ સદા આશ્રિતવચ્છલ બહુ સંપદા. ૧૪૨
ઉસવંશભૂષણ શિરદાર સૂરા રતન બેબંધુ ઉદાર;
સત્યાસીઈ દીઉ સત્રુકાર વિમલાચલના સંઘ અઢાર. ૧૪૩
તસ સુત ધનજી પનજી ચંગ સમેતાચલ યાત્રા કરી રંગ;
ઇસી સહિસ એકલાષિ કરી ધન ષરચી સંઘપદવી વરી. ૧૪૪
શ્રીશ્રીવંશિં ચડતિં વાનિં દોસી મનીઓ પુન્યપ્રધાન;
ધર્મપેત્રિ ધન વાવ્યું બહુ ત્રિણ લાષ તે પોતિ સંહુ. ૧૪૫
સંવત ચોગિં શત્રુકાર વરસ એ લગિ દીધો સાર;
દુરિ દુકાલ ગયો તિણિ વારિ માણુસ મિલિયાં સહિસ ઇગ્યાર. ૧૪૬
સંઘતિલક સિદ્ધાચલતણું મોઢેરાનું મંદિર ભણ્યૂં;
સતરભેદ પૂજા મંડાણ રાજનગરિ સહુ દેઉલિ જાણિ. ૧૪૭
હેમમુદ્રા શીલવંતનિ દીદ્ધ સંઘવચ્છલ બહુ ભગતિં કીદ્ધ;
બાન છોડાવ્યાં પુન્યનિ કાજિ જિનસાસનિ વિસ્તારી લાજ. ૧૪૮
તસ સુત દોસી શાંતિદાસ પૂરણ પુન્યતણો તે વાસ;
દાની જ્ઞાની ભોજસમાન તાતતણિ પરિ વાલ્યો વાન. ૧૪૯

બહુજી પનજી મનજી ચંગ શાંતી સોમકરણ મનિ રંગ;
સૂરચંદ સુત પચેવડો ગુણનિધિ વંશ અછિ પડવડો. ૧૫૦
ઓસવંશે શાંતિદાસ શ્રીચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ;
પ્રભુ સેવાઈં ગજસંપદા દિલ્લીસરિ બહુ માન્યો સદા. ૧૫૧
વિત વાવરીઉં ધરમિં ઘણૂં સાતે ષેત્રે કરી સોહામણૂં;
ચિહુંપુત્રે વલી સોભા ઘણી વંશવિભૂષણ તે બહુગુણી. ૧૫૨
વસ્તુપાલ મંત્રીસર વંશ શિવા સોમજી કુલ અવતંસ;
સેત્રુંજ ઉપરિ ચોમુખ કીઓ માનવભવ લાહો તિણિ લીઓ. ૧૫૩
ત્રિણ જોઅણનું નગર મંડાણ અમ્હદાબાદ અનોપમ જાણિ;
સાધુ સુધરમી નિત્યેં વાસ શ્રાવકનાં ઘર સહિસ પંચાસ. ૧૫૪
સકલ દેસતણો સિણગાર દુખિઆ દીનતણો આધાર;
જોયાં પટ્ટણ દેશ અનેક પેખ્યો પૂરો ઇહાં વિવેક. ૧૫૫
કપ્પડવાણિજ નિ સાણંદ વામાસુત નિ આદિજિણંદ;
વીરમગામથી આગલિ પાસ સ પેસરો પૂરિ મનિ આસ. ૧૫૬
યાદવ જરા નિવારી ઇણિં યદુપતિ તીરથ થાપ્યું તિણિં;
ચંદ્રપ્રભુ જિન વારિ કહી તવ મૂરતિ ભરાવી સહી. ૧૫૭
સેરીસિં લોઢણ જિનપાસ સંકટ ચૂરિ પૂરિ આસ;
જૈનકાંચીથી આણી દેવ મંત્રબલિ ચેલાની સેવ. ૧૫૮
કડી મહિસાણેં નગરિ સાર આદિ વીર નિં પાસકુમાર;
વિસલનગર નિ વીજાપુરિ જિનપ્રતિમા વંદુ સુભપરિ. ૧૫૯
આદિ તલટી આણંદપુરિ જે યાત્રાફલ સેત્રંજગિરિ;
સીદ્ધપુરિ વાસ્યું સિદ્ધરાય નદી સરસતી તીરથ ઠાય. ૧૬૦
આવ્યા પાટણિ અતિ આદરિ પાસજી ભેટ્યા પંચાસરિ;
કોકો નારિંગો ચારૂપ પાસ અઢારે સુગુણ સ્વરૂપ. ૧૬૧
વીસોત્તર સો જિન આવાસ હરિસણ આપિ લીલવિલાસ;
કુમારપાલ નિં વિમલપ્રધાન ઇહાં ઉપના તે ગુણનિધાન. ૧૬૨

હેમાચાર્ય તણિ વષાણિ અઢારસય કોટીધજ જાણિ;
પાટણિ પનોતા શ્રાવક વસિં ધરમકાર્ય કરતા ઉલ્હસિ. ૧૬૩
પાટણનયર પ્રસીધું જાણ .... ;
કુમારપાલ હુઓ ભૂપાલ અઢારદેસ ઠયા પ્રતિપાલ. ૧૬૪
ઇગ્યારલાખ હયવરનું સૈન ગલીઉં નીર પીઇ તે જૈન,
હેમાચાર્યથી સમકિત લહી જિનમંડિત ભૂ કીધી સહી. ૧૬૫
જિનહર બિંબ અનિ શત્રુકાર ઉપાસરા નિ જીર્ણઉદ્ધાર;
રાજઋષીની ઉપમા ધરી ગણધરપદવી તિણિં વરી. ૧૬૬
આજ અનોપમ કીરતિ જાસ ઉત્તમ પુરૂષ લીલવિલાસ;
તીરથ થાપ્યાં સમકીત ધરી અવિચલકરણી રંગિ કરી. ૧૬૭
ત્રિણ ગતિ નિ ત્રિભુવનતણાં સાસ્વતા અસાસ્વતા સોહામણા;
જે અપુરવ સુણીયા પીઠ તે ત્રિકાલિ પ્રણમું દીઠ. ૧૬૮
સતર ઇગ્યારિ બારિ ફિરી પુરવદિસિની યાત્રા કરી;
એકવીસિં અડત્રીસિં સહી દર્ષ્યણ દેવની સેવા લહી. ૧૬૯
ચઉદ પૂરવનો જે છિ સાર તે પહિલાં પભણી નવકાર;
પૂરવાચાર્યને વચને ધરી દેવ દિગંબર વાંદ્યા ફિરી. ૧૭૦

यतः—

दिसइ विवहचरियं जाणिज्जेइ दुज्जणसज्जणविसेसो ।
अप्पाणं च किलिज्जइ हिंडिज्जइ तेण पुहवीए ॥ १७१ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણુસ અવતાર;
તીરથયાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૧૭૨

કલસ.

એ તીરથમાલા ગુણવિસાલા જે ભવિકજન કંઠિ ધરિ,
સકલલચ્છી ધેનુ સુવચ્છી નિશ્ચલ આવિ તસ ઘરિ;
શુદ્ધસંવેગી સુગુણ સંગી બુધ શિવવિજય સાનિધ કરી,
કોવિદ શીલવિજય સીસ પભણિં વીનવિ આણંદ ધરી. ૧૭૩

દૂહા.

ઉત્તરદિસિ ઉપ્રિ સદા જૈનરાજ અશેષ;
મહાનગર રૂડાં ઘણું સુણુયો તેહ વિશેષ. ૧

દુરગમ પંથ ઉલ્લંઘતાં નદી નગર પાષાણુ;
મલેચ્છ રાજ્ય અછિ મોટાં કહિસ્યું તાસ વષાણુ. ૨

ચોપઈ.

દિલ્લીપતિ હુઓ અકબરસાહ ષટ દરસણુ પોષ્ઠ પાતસાહ;
દાન દયા દીપાવી જિણુઇ ધરમ પરિષ્યા કીધી જિણેં. ૩

એક દિવસ નૃપ સભા મઝારિ ભણિ વિપ્ર તિ ધર્મવિચાર;
શ્રાવક જીવદયાઇ રમિ પણિ સૂર્યનિ નવિ નમે. ૪

છંદુ જવહિરી બુદ્ધિનિધાન શ્રાવકધરમી તાસ પ્રધાન;
મિથ્યામતિ મોડી જયવાદ વરીઉ ભૂપ સભા સંવાદ. ૫

સૂર્યદેવ નિ ગંગાનદી જિનમતમાંહી ઉત્તમ વદી;
મિથ્યામતિ તે રાતિ જિમઈ મિલભર્યાં ગંગામાહિ ભમઇ. ૬

માટી જલજલણુ નિ વાય વણુસ્સઈ જીવ અસંખ્યા થાય;
કંદમૂલના ભેદ કહાય વલી અનંતા કહિ જિનરાય. ૭

તે ઓલષાવ્યા ઉપનયન ધરી ગોપુંછિ દેવવાસિ કરી;
વિપ્રતણું ઉતાર્યું માન જિનસાસનનું વાલ્યો વાન. ૮

પાતસાહ પરસંસ્યા જૈન થિરધર્મીં પોતિં લયલીન;
જેહુનો વંશ વિરાજિ આજ સરવ વસિ કીધાં જેણિ રાજ. ૯

એહવું દલ્લીનયર મંડાણુ દોઢ જોઅણુ વિસ્તારિ જાણિ;
છ જોઅણુ સોહિઇ આગરૂં નદી યમુનાકંઠિ શુણુ ભર્યું. ૧૦

ગંગા તીરિ છિ કેદાર કુરૂક્ષેત્ર નિ વલી હરદ્વાર;
એ તીરથ શિવનાં છિ સહી. ૧૧

નગરકોટમાહિ જ્વાલામુખી દેવી દરસણિ સોહિ સુખી;

કલ્યાણસેન નામિ ભૂપાલ જિનમતિ જીવદયા પ્રતિપાલ. ૩૭

જ્યોતિવંત જિનહર ચોવીસ મહોચ્છવ મહિમા કોઇ નિસદીસ;
મહાધર પર્વત શેત્રુંજજોડિ પાંચ પ્રાસાદ નમું કરજોડિ. ૩૮

સોલછિતાલિં સેત્રુંજભણી કલ્યાણસેન રાજા તે ગુણી;
સંઘ સબલ લેઈ મહામંડાણ ત્રિણવરસે કરી પંથ પ્રમાણ. ૩૯

સમેતાચલ આવ્યા મનરંગ જિનના થૂંભ નમ્યા તે ચંગ;
ચંપાપુરિ પહોતા નરરાજ વાસુપૂજ્ય પૂજ્યા જિનરાજ. ૪૦

ભાનુચંદ વાચક તિહા મિલ્યા તેહના સંસય મનના ટલ્યા;
વિમલાચલનો પૂછો પંથ તવ તે વચન કહિ નિગ્રંથ. ૪૧

અઢારસય કોસે ઇહાં થકી અમ્હે આવ્યા પ્રણમી તિહાંથકી;
ત્રિણપ્રદક્ષણા તેહનિ દીધ સેત્રુંજયાત્રા ફ્લ તે લીધ. ૪૨

પંથ દોહિલો ન સહિ વારિ માણસ માંદાં સંઘ મઝારિ;
તે કારણિ સંઘવચ્છલ કરી વિત્ત વાવરીઉં પ્રેમિ ધરી. ૪૩

બાવન મણ મિરી શાકહમાહિ દ્રવ્યસંખ્યા નહીં બીજી તિહાંહિ;
વાસપૂજ્ય મંદિરની ભીતિ તેણે લિખીઉં એણી રીતિ. ૪૪

ભક્તામર ભાષા ગીરવાણિ સમઝા સાધુ સવિ સુજાણ;
માહોમાહિ વાંધા પાય એક આચારી તે મુનિરાય. ૪૫

વલી મનમાહિ હરખ્યા ઘણું દરસણ દીઠું સોહામણું;
વીર પટોધરિ વંશિ હુઆ પંચમ આરિ ગચ્છ જૂજૂઆ. ૪૬

જૈનરાજ્ય એ ઉત્તરદિસિં દાન દયાઇ કરી ઉલ્હસિં;
લાહુરવાસી ખત્રી સહી એ વાત વિલાપી કહી. ૪૭

સોલ બ્યાસીઈ સુપરિ જેહ જોઈ આવ્યો ઉલ્લાસિ તેહ;
નિજગુરૂ મુખથી મ્હિં સાંભલી અતિઆણંદિ બોલી વલી. ૪૮

અષ્ટાપદ તિરથ છિ વડું દૂરિ દેસાંતર નહી ઢુંકડું;
સેત્રુજ રૈવત અરબુદગિરી સંમેતાચલ નિં મુગતાગિરી. ૪૯

પાંચે તીરથ પરગટ ઉદાર દિન દિન દીપઇ મહામા ધાર;
ધનધન નર નારી વલી જેહ પ્રણમિં પૂજિં તીરથ એહ. ૫૦
ઉત્તરદિસિની તીરથમાલ હરષિ બોલી અતિહિ રસાલ;
યાત્રાફલ સુણતાં તે થાય ભાવિ ભણતાં પાતિક જાય. ૫૧
દિશિ ચ્યારિ ઉજેણી થકી મધ્યદેશ માલવની વકી.
તીરથ કારણ કહીઇ વલી હરષિ જોયાં એ મનિ રૂલી. ૫૨

યતઃ—

दिसइ विवहचरियं जाणिज्जइ दुज्जणसज्जणविसेसो ।
अप्पाणं च किलिज्जइ हिंडिज्जइ तेण पुहवीए ॥ ५३ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણુસ અવતાર;
તીરથ યાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૫૪

ઇહ ચ્યાર દિગવધૂ કંઠિ રાજિં તીરથ મણીમય માલ એ;
જસ દરિસ પરિમલ લહિં નિરમલ ભવિકભૃંગ રસાલ એ.
બુધ શિવવિજય શિસ **શીલવિજઇ** અષય આણંદ અતિઘણું;
કરકમલ જોડી કુમતિ છોડી કર્યું તવન સોહામણું. ૫૫

સંવત્ ૧૭૪૮ વરષે માગસરમાસે શુકલપક્ષે ત્રયોદશીતિથૌ

સોમવાસરે લિખિતમ્.

જ્ઞાનવિમલસૂરિવિરચિત

તીર્થમાલા.

॥ ઢાલ ૧ ॥

શાસનાદેવીય, એ દેશી.

શ્રીજિનવરતણા લીજીઇ ભામણાં ચરણપંકજ નમી ભાવસ્યું એ;
ચૈત્યપરવાડીય પુન્યની વાડીય પભણીય પ્રેમ બહુ ચાવસ્યું એ. ૧
મનમાં આનંદિયા જિનવર વંદિયા સતર પંચાવન વરિસમાંહિ;
ઢાલબંધિ કહું વંદિય ગહગહું સયલસુખ જિમલહુ ધરી ઉચ્છાહિં. ૨
ઉચ્છાહ આણી લાભ જાણી ભવિકપ્રાણી બહુ મિલી,
લહીસુ ગુરૂવાણી હૃદયે આંણી પૂરતા મનની રૂલી;
શુભ લગ્ન યોગે વિધિસંયોગે યાત્ર કરવા સંચર્યા,
શ્રીસૂર્યપુરવરથકી શ્રાવક સપરિવારે પરવર્યા. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

આગે ... એ દેશી.

...રથકી સહરિમાં વાં... મણિ વારૂ;
...ાર નમિ... તારૂ. ... ૪
...ર શાંતિ...
જિનવર
... સપર

વડવષતી વિવહારીયા વિધિસ્યું પાપ પષાલી. ૬

રાનેરનંદિરે આવીયા નેમિજિનેસર વંદ્યા;
નવનિધિ સમ નવ ઠામિં જિનવર દેષી આનંદ્યા. ૭

વીરજિનેસર, એ દેશી.

તિહાંથી આઘા સંચરી ભરૂઅચિં આવે
પાસ કલ્હારો ઋષભદેવ પ્રણમી સુખ પાવેં;
શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામિ ઠામિ સામલિયા વિહાર
મૂલતીરથ એ જાણીયેં મહિમાભંડાર. ૮

સત્યરિ સય જિનબિંબપટ્ટ આરસમય દીપેં
સપ્તધાતુમયબિંબ ત્રણ્ય તેજેં ત્રિભુવન જીપેં;
નવ પ્રાસાદના બિંબ સર્વ દેષી આનંદે
પૂરવસંચિત અશુભકર્મ સવિ દૂર નિકંદે. ૯

અનુક્રમે વડગામ આવિ મહાવીર જુહારે
અતિ ઊમાંહિં આવીયા ગંધાર મઝારિં;
સોવનવાનિં વર્દ્ધમાનસ્વામી જબ દીઠા
બિંબ અનેકેં ઋષભદેવ ચિત્ત અમીય પઈઠા. ૧૦

ભુહરામાહિં ત્રિણ્ય બિંબ પાસ જિનવરકેરાં
અતિ ઉત્તંગ સોહામણાં ભાજે ભવભય ફેરા;
તિહાંથી આઘા આવીયા જિહાં બંદિર કાવી
તિહાં જિનબિંબ પૂજા કરી બહુ ભાવના ભાવી. ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમવસરણ જિમ વાજા વાજે, એ દેશી.

કાવી ઠાંમ એક દેહરાસર તેહ જુહાર્યું,
અતિ ઊલટિ ભરી ભાવ અધિક મનિ આણુતો. જયો જયો ભાવ. ૧૩

તિહાંથકી સાણંદે આવ્યા પદ્મપ્રભ નિરષી સુષ પાવ્યા;
બિંબ અવર સંભલાવ્યા. જયો૦ ૧૪

ગોધાવી ગોરજ વીરમગામિં બિંબ અનેક અછેં અભિરામ;
ભાવિં વાંદ્યા સ્વામિ તો. જયો૦ ૧૫

લોલૂયાગામેં પ્રતિમા પાસ માંડલિમાં ગાડરીઓ પાસ;
વાંદ્યા ચિત્ત ઉલ્લાસ તો. જયો૦ ૧૬

મુજપુરે ઝોટિંગો પાસ અવર બિંબ બહુ ગુણ આવાસ;
પ્રણમ્યેં થયો ઉલ્લાસ તો. જયો૦ ૧૭

તિહાંથિકી સમીસહરેં આવ્યા સાધર્મિકજન બહુ સુખ પાવ્યા;
કેતાઇક દિન તિહા ઠાયા તો. જયો૦ ૧૮

ધર્મસનેહી પૂરબનેગેં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરીશ્વર વેગઇં;
વાંદ્યા તિહાં સુવિવેકે તો. જયો૦ ૧૯

અંગપૂજા પ્રભાવના કીધી સોહાગણિ મલિ સાંઝી દીધી;
બહુ શોભા તિહાં લીધી તો. જયો૦ ૨૦

વીરજિનેસર સામલ પાસ શાંતિનાથ પ્રગટાવ્યા ઉલ્લાસ;
ભક્તિ કરી તસ વાસ તો. જયો૦ ૨૧

ઠામિ ઠામિ વલી જે દેહરાસરિ ભક્તિ કરી બહુ જન મનહરે;
સકલસમાહિત સુરતરૂ તો. જયો૦ ૨૨

શ્રીસપેસર પાસ ભેટ્યા ભવભયના દ્રુપ દૂરે મેટ્યા;
પૂજા વિવિધ પ્રકાર તો. જયો૦ ૨૩

॥ ઢાલ ૪ ॥

કનકકમલ પગલા ઠવે, એ દેસી.

અનુક્રમેં તિહાંથી ચાલીયા એ સાથે ગછપતિ રાજે કે;
સંઘેગીતણા એ. ૨૪

સોહીગામેં આવીયા એ ભેટ્યા ઋષભજિણંદ;
ઉચ્છાહ ધરી ઘણો એ. ૨૫

અંક રત્ન આરસતણી એ પ્રતિમા પ્રથમ જિણંદ
અછે મહિમા ઘણો એ. ૨૬

શેઠ ધનાવહ જાણીયે એ વેણાતટિમાંહિ જેહ;
થયો પહિલાં સુણ્યો એ. ૨૭

નાનો અભયકુમારનો એ તિણે ભરાવ્યા બિંબ;
સવાકોડિ માંઝનિ એ. ૨૮

તે માહિંલાં એ બિંબ છે એ સંપ્રતિ પ્રગટ્યા તેહ;
ભવિકજન પુન્યથી એ. ૨૯

તાસ ભગત કીધી ઘણી એ ચંદ્રોદયકરી આદિ;
પૂજા પરિકરતણી એ. ૩૦

તાસ પાસે લઘુ ગામ છે એ ભરડુઆ નામેં જેહ;
તિહાં પ્રતિમા હતી એ. ૩૧

પ્રગટ કરાવી તેહ ભલી એ કીધી તસ બહુ ભક્તિ;
યથાસકતેં કરી એ. ૩૨

પંભાયતબિંદરતણો એ સંઘ સાથે કરી યાત્ર;
પાસ ગોડીતણી એ. ૩૩

વિષમ વાટ રણભૂમિકા એ ઉલ્લંઘી અતિ છેક;
પણિ કરી યાત્રા એ. ૩૪

અનુક્રમેં વલીને આવીયા એ સોહીગામ મઝારિ;
પ્રથમજિન વંદીયા એ. ૩૫

તિહાંથી અધા સંચર્યા એ સંઘને કરિ મનોહારિ;
સંપ્રતિ નૃપતિઇ રચ્યુ એ. ૩૬

તિહાંથી થિરાદે આવીયા એ સંઘનેં કરિ મનોહારિ;
મનોરથ પૂરિયા એ. ૩૭

પ્રગટ કરાવી વીરને એ લીધો બહુલો લાભ;
સવે આણંદિયા એ. ૩૮
તિહાંથી સાચોરિ આવીયા એ પધરાવ્યા શ્રીવીર;
પ્રાસાદમાં ઉછવેં એ. ૩૯
ચ્યાર પ્રાસાદ શ્રીવીરના એ દેહરાસરિ વલી એક;
ભાવસ્યુ ભેટીયા એ. ૪૦
તિહાંથી પુનાસે આવીયા એ નિરષી શાંતિપ્રાસાદ,
આનંધા અતિઘણુ એ. ૪૧

॥ ઢાલ ૫ ॥
નિરમાલડીનો.

તિહાંથી ભિનમાલે આવીયા એ ભેટ્યા શ્રીપાસ
ચ્યાર પ્રાસાદ તણા સુબિંબ નિરખ્યા ઉલ્લાસ:
ધાણસા મોદરા ગામમેં પ્રાસાદ જુહારી
જાગિરે આવ્યા વહી સુપથી નરનારી.
સોવનગિરિ તિહાં નિરખીયો એ જે પહિલાં જિન ઠામ;
વિવિધ દેહરાસર વંદિયા, નિરમાલડી એ
પ્રણમ્યા તે અભિરામ, મનરહિ એ. મ૦ ૪૨
તિહાંથી આઘા સંચરી માદલપુર આવ્યા
અગર વગરી નેં એરૂગામ વલાણુ હૃઆણા;
સાંડેરે પ્રાસાદ એક ધીમેલિ વીઝેવો
ઇહાં એક એક પ્રાસાદ વંદિ મન હર્ષ ધરેવો.
વરકાણેં શ્રીપાસજી એ નાડોલ ત્રિણ્ય પ્રાસાદ;
નડુલાઈ પ્રાસાદ નવ, નિર૦ યાદવો નમીઇ આલ્હાદ. મ૦ ૪૩
દેસૂરીઇ પ્રાસાદ એક ઘાણારાગામે
પારસનાથ ને વીરચૈત્ય ઘણેરે ઠામેં;
સાદડી પાસ પ્રાસાદ એક આણંદા નિરખી
રાણપુરેં શ્રીધરણવિહાર ચઉમુખ અતિ હરખી.

એ સરિષી નહી માંડણી એ મહિયલમાહિ ઉદાર,
ત્રિભુવનતિલક સોહામણુ નિર૦ પ્રથમ જિણુંદ વિહાર. મ૦ ૪૪

મંડપ મોટાથ ભતુંગ કોરણી અનેક
સહસકટ ને પંચમેરૂ તીર્થ સુવિવેક,
ભુમિહરમા જૈનબિંબ પ્રણુમી આનંદ
મંગલચૈત્ય ને દેહરી સવિ ઠામે વંદુ,
ચ્યાર પ્રાસાદ બીજા વલી એ એવ મિલીને પંચ,
પંચમગતિને પામવા નિર૦ એહજ સબલ પ્રપંચ મ૦ ૪૫

માદે મુડાડે રાજપુરિ ચેચલીઓ પાસ
બોઇઉ ને પાન્હડીઉ પ્રાસાદ વિચિત્ર,
વાઘસણિ દોઇ પ્રાસાદ છે એ પાન્હડી કોલ્લર ઠામ,
તિહા પ્રાસાદને વંદિયા નિ૦ હરખ્યા મન અભિરામ મ૦ ૪૬

ચેચલીયાથી અવર પંથ સેવાડી ગામ
બીજાપુર વીસલપુર રાતાદેવ ઠામ,
નાણે બેહડે કોરટઇ જીવિતસ્વામી વીર
નાદીઈ લોનાણે વલી સેત્તુજની ભીર,
અઝાહરી વીરવાડિમા એ બંભણુવાડિ વીર,
ઘાણા વીર નમી લહો નિર૦ ભવિજન ભવજલતીર મ૦ ૪૭

॥ ઢાલ ૬ ॥

ચૌપઈ

સીરોહી દેસે જૈનવિહાર તે કહતાં નવિ આવે પાર,
ગામગામ ગિરિ વિષમે ઠામ દેહરા દીસે અતિ ઉદ્દામ ૪૮

ભાવથકી તે સવિ વંદિયા પણિ દ્રવ્યે કેતાએક થયા,
ઇમ સીરોહી નગરે આવીયા જનમ કૃતારથપણુ ભાવિયા ૪૯

આદિચૈત્ય દીઠુ ઉદ્દામ જેહનો સ્વર્ગ સમોવડિ કામ,
ચઉમુખ ચૈત્ય ત્રિભુમિક ભલો અજિતશાતિ કુંથુ જિનહર ગુણનિલો ૫૦

શ્રીજીરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ;
દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇગ્યાર ભેટી કીધ સફલ અવતાર. ૫૧

ગોહલી સીદરોઠ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;
હમીરપુરે છેં ચ્યાર મેંડે સીરોડીઈ ચૈત્ય જુહારી. ૫૨

ઇહાં પાષતી છેં બહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછેં અભિરામ;
પાલડીઇં શ્રીવીરવિહાર વલી ચાલ્યા આગલિ સુખકાર. ૫૩

હડાદરૂં આબુ તલહટી જિન વદી દુષ ગયા સહુ મિટી;
સજ્જ થઈ આબૂ ચઢ્યા જયતતણા નીસાણુજ મઢ્યા. ૫૪

॥ ઢાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

અર્બુદગિરિને શૃંગ રૂષભ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરષી ઊપનો એ;
આણંદ અતિ ઘણો એ. ૫૫

વિમલવસહી સુખકાર પાસેં નેમિવિહાર, વસ્તુપાલેં કરી એ;
લુણિગવસહી ધરી એ. ૫૬

રૂપા અધિક પાષાણુ દ્રવ્યતણૂ નહી માન, મનોહર કોરણી એ;
દીસેં અતિ ઘણી એ. ૫૭

ભીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવન ચિત્ત, પીતલ પરિકર્યું એ;
બિંબઇ પરિવર્યું એ. ૫૮

પાસ ભુવન ત્રિણુ ભૂમિ ખરતર ગુણુ સીમ, ચઉમુખ દેહરૂ એ;
ત્રિભુવનસેહરૂ એ. ૫૯

ખમણા દેઉલ એક બિંબ આઠ અધિક શત એક, નિરષી ભાવિયા એ;
અચલગઢ આવીયા એ. ૬૦

પીતલ પ્રતિમા સાર ચૌદ સયમણુની ચાર, ચઉમુખ સુષકરૂ એ;
ભવિ ભવભયહરૂ એ. ૬૧

આરસમય સાતે બિંબ મુદ્રા અતિહિ અચંભ, જિમણે પાસે ભલા એ;
સોહે નિર્મલા એ. ૬૨
ગામમહિ શાંતિવિહાર વાહિર વીર જુહારિ, કુમરનૃપતિ કર્યું એ;
જિનબિંબે ભર્યું એ. ૬૩
ઓરીસાગામે એક જિનવર બિંબ અનેક, આરસમય સહી એ;
પ્રણમ્યાં ગહગહી એ. ૬૪
પૂજા વિવિધ પ્રકાર આંગી રચના સાર, જનમ સફલ કર્યો એ;
ભવસાયર તર્યો એ. ૬૫
પરીષ દાદો નેં વર્દ્ધમાન વહિં નેં વીસાલા માનિ, ચોથુ વ્રત વહેં એ;
આણંદ અતિ લહેં એ. ૬૬
સાહ સામજીઈ ઊજેમાલ તિહાં પહેરેં ઇંદ્રમાલ, ધજ રોપણ કરી એ;
સંઘતિલક ધરી એ. ૬૭
શ્રાવક શ્રાવિકા જેહ આનંદ અછેહ, ભાવે ભાવના એ;
હરષિત સવિ જના એ. ૬૮
અઠાઈ મહોચ્છવ કીધ નરભવ લાહો લીધ, કુશલે ઊતર્યા એ,
જયલચ્છી વર્યા એ. ૬૯

॥ ઢાલ ૮ ॥

રાય કહે રાણી પ્રતિ, એ દેશી

હિવેં તિહાંથી સંચર્યા સુણિ સુંદરી, આવ્યા મઢાડિ મઝારિ, સાહેલડી;
વિચિં બ્રહ્માણિ જીરાઉલો સુ૦ દાંતીવાડે એક જિનતણો; સુ૦
ચૈત્ય અનોપમ હોય. સા૦ ૭૦
પાલવિહાર શ્રીપાસનો સુ૦ રાય પલ્હાદે કીધ; સા૦
અક્ષતમૂડો નિતુ પ્રતે સુ૦ સોલ મણિ પૂગી પ્રસીદ્ધ. સા૦ ૭૧
પૂજા ભોગ એહવો હતો સુ૦ પહિલાં ઇણિ જગિમાહિં; સા૦
સંપ્રતિ પણિ મહિમા ઘણો સુ૦ પાલણપુરવરમાહિં. સા૦ ૭૨

શ્રીજીરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ;
દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇગ્યાર ભેટી કીધ સફલ અવતાર. ૫૧

ગોહલી સીદરોઠ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;
હમીરપુરે છેં ચ્યાર મેડે સીરોડીઇ ચૈત્ય જુહારી. ૫૨

ઇહાં પાષતી છેં બહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછેં અભિરામ;
પાલડીઇં શ્રીવીરવિહાર વલી ચાલ્યા આગલિ સુષકાર. ૫૩

હડાદરૂં આબુ તલહટી જિન વંદી દુષ ગયા સહુ મિટી;
સજ્જ થઈ આબૂ ચઢ્યા જયતતણા નીસાણુજ મઢ્યા. ૫૪

॥ ઢાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

અર્બુદગિરિને શૃંગ રૂષભ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરષી ઊપનો એ;
આણંદ અતિ ઘણો એ. ૫૫

વિમલવસહી સુખકાર પાસેં નેમિવિહાર, વસ્તુપાલેં કરી એ;
લૂણિગવસહી ધરી એ. ૫૬

રૂપા અધિક પાષાણુ દ્રવ્યતણુ નહી માન, મનોહર કોરણી એ;
દીસેં અતિ ઘણી એ. ૫૭

ભીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવન ચિત્ત, પીતલ પરિકર્યું એ;
બિંબઇ પરિવર્યું એ. ૫૮

પાસ ભુવન ત્રિણુ ભૂમિ ખરતર ગુણ સીમ, ચઉમુખ દેહરૂ એ;
ત્રિભુવનસેહરૂ એ. ૫૯

ખમણા દેઉલ એક બિંબ આઠ અધિક શત એક, નિરખી ભાવિયા એ;
અચલગઢ આવીયા એ. ૬૦

પીતલ પ્રતિમા સાર ચૌદ સયમણુની ચાર, ચઉમુખ સુષકરૂ એ;
ભવિ ભવભયહરૂ એ. ૬૧

આરસમય સાત બિંબ મુદ્રા અતિહિ અચંભ, જિમણું પાસે ભલા એ;
સોહે નિર્મલા એ. ૬૨

ગામમહિ શાંતિવિહાર વાહિર વીર જુહારિ, કુમરનૃપતિ કર્યું એ;
જિનબિંબે ભર્યું એ. ૬૩

ઓરીસાગામે એક જિનવર બિંબ અનેક, આરસમય સહી એ;
પ્રણુમ્યા ગહગહી એ. ૬૪

પૂજા વિવિધ પ્રકાર આંગી રચનો સાર, જનમ સફલ કર્યો એ;
ભવસાયર તર્યો એ. ૬૫

પરીષ દાદો નેં વર્દ્ધમાન વહિં નેં વીસાલો માનિ, ચોથુ વ્રત વહેં એ;
આણંદ અતિ લહે એ. ૬૬

સાહ સામળઈ ઊજેમાલ તિહાં પહેરેં ઈંદ્રમાલ, ધજ રોપણ કરી એ;
સંઘતિલક ધરી એ. ૬૭

શ્રાવક શ્રાવિકા જેહ આનંદ અછેહ, ભાવેં ભાવના એ;
હરષિત સવિ જનાં એ. ૬૮

અઠાઈ મહોચ્છવ કીધ નરભવ લાહો લીધ, કુશલે ઊતર્યા એ;
જયલચ્છી વર્યા એ. ૬૯

॥ ઢાલ ૮ ॥

રાય કહે રાણી પ્રતિ, એ દેશી

હિવેં તિહાંથી સંચર્યા સુણિ સુંદરી, આવ્યા મઢાડિ મઝારિ, સાહેલડી;
નિચિં બ્રહ્માણિ જીરાઉલો સુ૦ દાંતીવાડે એક જિનતણો; સું૦
ચૈત્ય અનોપમ હોય. સા૦ ૭૦

પાલવિહાર શ્રીપાસનો સુ૦ રાય પલ્હાદે કીધ; સા૦
અક્ષતમૂડો નિતુ પ્રતે સુ૦ સોલ મણિ પૂગી પ્રસીદ્ધ. સા૦ ૭૧

પૂજા ભોગ એહવો હતો સુ૦ પહિલાં ઇણિ જગિમાહિં; સા૦
સંપ્રતિ પણિ મહિમા ઘણો સુ૦ પાલણપુરવરમાહિં. સા૦ ૭૨

શ્રીજીરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ;
દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇગ્યાર ભેટી કીધ સફલ અવતાર. ૫૧

ગોહુલી સીદરોઠ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;
હમીરપુરે છે ચ્યાર મેડે સીરોડીઇ ચૈત્ય જીહારી. ૫૨

ઇહાં પાયતી છે બહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછે અભિરામ;
પાલડીઇ શ્રીવીરવિહાર વલી ચાલ્યા આગલિ સુખકાર. ૫૩

હડાદરૂં આબુ તલહટી જિન વંદી દુષ ગયા સહુ મિટી;
સજ્જ થઈ આબૂ ચઢ્યા જયતતણા નીસાણુજ મઢ્યા. ૫૪

॥ ઢાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

અર્બુદગિરિને શૃંગ રૂષભ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરખી ઊપનો એ;
આણંદ અતિ ઘણો એ. ૫૫

વિમલવસહી સુખકાર પાસેં નેમિવિહાર, વસ્તુપાલેં કરી એ;
લૂણિગવસહી ધરી એ. ૫૬

રૂપા અધિક પાષાણુ દ્રવ્યતણુ નહી માન, મનોહર કોરણી એ,
દીસેં અતિ ઘણી એ. ૫૭

ભીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવન વિત્ત, પીતલ પરિકર્યું એ;
બિંબઇ પરિવર્યું એ. ૫૮

પાસ ભુવન ત્રિણુ ભૂમિ ખરતર ગુણ સીમ, ચઉમુખ દેહરૂ એ;
ત્રિભુવનસેહરૂ એ. ૫૯

ખમણા દેઉલ એક બિંબ આઠ અધિક શત એક, નિરખી ભાવિયા એ;
અચલગઢ આવીયા એ. ૬૦

પીતલ પ્રતિમા સાર ચૌદ સયમણની ચાર, ચઉમુખ સુષકરૂ એ;
ભવિ ભવભયહરૂ એ. ૬૧

वाचनाचार्यमेरुकीर्त्तिविरचित

शाश्वततीर्थमाला.

પણમિય પહિલઉં ધુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઉવીસી જિણવર સારો,
નામિ નમું સિવભૂતિ;
કેવલનાણી નઇ નિરવાણી, સાગર મહાયસ વિમલ સુવાણી,
જાણીજઇ સિવભૂતિ. ૧

સિરિ હરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજા સુવઇ નમેવા,
સેવા સુમઇ જિણંદ;
સિવગતિ જિણપતિ નમિ અસ્ત્યાગ, અનિલ જસોહર કિયથ સુમાગ,
રંગિ હિઇ ધમ્મસુરિંદ. ૨

શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઉવીસઇ જિણ નમિવા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ જગદાનંદ;
રિસહ અજિય સંભવ અભિનંદણ, સુમઇ પઉમ સુપાસ સુચંદણ,
વંદણુ ચંદ જિણંદ. ૩

સુવિધિ સુશીતલ જિણ સેયંસો, વાસુપુજ્જ જિણ વિમલ વતંસો.
વંસોણુંત સુધમ્મ;
સંતિ કુંથ અરૂ મલ્લિ કિ સુવ્રત, નમિ નેમીસર પાસ કિ સુવ્રત,
સુવતિ વીર સુરમ્મ. ૪

લાલપુરેં ચલી વલી આવીયા સુ૦ શાંતિ ભક્તિ કરી ખાસ; સા૦
સિદ્ધપુરે દેહરાસિરે સુ૦ વાંધા ચૈત્ય ઉલ્લાસ. સા૦ ૭૩
વર્ષાઋતુ નેંડી ભણી સુ૦ ન રહ્યા થિર પરિણામ; સા૦
તારંગાની યાત્રા વલી સુ૦ દ્રવ્યે ન કરી તામ. સા૦ ૭૪
ભાવથકી તે વંદિયા સુ૦ વિચમાં નગર અનેક; સા૦
અનુક્રમેં ઘરભણી ચાલતા સુ૦ વાંધા તીરથ અનેક. સા૦ ૭૫
મહિસાણા રાજનગર પ્રમુખેં સુ૦ શ્રીજિનકેરાં ઠામ; સા૦
પ્રણમી પ્રેમે પોહતલા સુ૦ સૂરતિમંદિર ઠામ. સા૦ ૭૬
વિધિસ્યું છઇંરી પાલતા સુ૦ ષટમાસેં કરી યાત્ર; સા૦
જ્ઞાનવિમલસૂરી સાથસું સુ૦ વંદી સફલ કરે ગાત્ર. સા૦ ૭૭
સાત પેત્રેં વિત્ત વાવતા સુ૦ ઉચિત પ્રમુખ કરે દાન; સા૦
શાસન શોભા દાખવી સુ૦ નિજ વચનસ્યું રાખ્યુ માન. સા૦ ૭૮
ઠામ ઠામ પરભાવના સુ૦ પૂજા સતર પ્રકાર; સા૦
દેવદ્રવ્ય વૃદ્ધિ દાખતા સુ૦ સફલ કર્યો અવતાર. સા૦ ૭૯
સંવત સતર પંચાવનેં સુ૦ સફલ મનોરથ સીદ્ધ; સા૦
જેષ્ટ સુકલ દસમી દિનેં સુ૦ એ તીરથ રચના કીધ. સા૦ ૮૦

કલશ.

ઇમ તીર્થમાલા ગુણવિશાલા કરી સંઘેં અતિ ભલી,
કલ્યાણમાલા ભવિકબાલા લહે જિમ મનની રૂલી;
પરભાતિ ઉઠી એહ જિનવર નામ ગુણકંઠિ ધરઇ,
'જ્ઞાનવિમલ' ગુણીધ સમકિત સહજ લીલા તે વરઇ. ૮૧

वाचनाचार्यमेरुकीर्त्तिविरचित

शाश्वततीर्थमाला.

પણુમિય પહિલઉં ધુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઉવીસી જિણુવર સારો,
નામિ નમું સિવભૂતિ;
કેવલનાણી નઇ નિરવાણી, સાગર મહાયસ વિમલ સુવાણી,
જાણીજઇ સિવભૂતિ. ૧

સિરિ હરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજા સુવઇ નમેવા,
સેવા સુમઇ જિણુંદ;
સિવગતિ જિણુપતિ નમિ અસ્ત્યાગ, અનિલ જસોહર કિયથ સુમાગ,
રંગિ હિઇં ધમ્મસુરિંદ. ૨

શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઉવીસઇ જિણુ નમિવા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ જગદાનંદ;
રિસહ અજિય સંભવ અભિનંદણુ, સુમઇ પઉમ સુપાસ સુચંદણુ,
વંદણુ ચંદ જિણુંદ. ૩

સુવિધિ સુશીતલ જિણુ સેયસો, વાસુપુજ્જ જિણુ વિમલ વતંસો.
વંસોણુંત સુધમ્મ;
સંતિ કુંથ અરૂ મલ્લિ કિ સુવ્રત, નમિ નેમીશ્વર પાસ કિ સુવ્રત,
સુવતિ વીર સુરમ્મ. ૪

પઉમનાભ જિણસૂર સુદેવા, પાસ સયંપહુ પાય નમેવા,
સેવા સવ્વણભૂતિ;
દેવશ્રુતોદય સિરિપેઢાલો, પોટિલ સિતકિ તિસુવઇ રસાલો,
અમમ નમઉ શુભભૂતિ. ૫

નિષ્કષાય નિપલાક જિણેસર, નિર્મમ ચિત્રગતિ સમાધિ જિણેસર,
સંવર જસહર દેવ;
વિજય મહ્લિ ઉવવાય જિણંદો, અણંત ભેદ નઇ હુઇ જિણચંદો,
વંદઉ સુર નર દેવ. ૬

સીમંધર જુગમંધર સામી, બાહુ સુબાહુ સુજાતિ સુપામી,
સયંપહુ ઉસહ જિણંદ;
અણંત સૂરપહ જિણ સુવિશાલો, ચંદાણણ જિણ વજધર શાલો,
શશિકર ભુજગ મુણિંદ. ૭

ઇસિર નેમિ સિરિ ભડસેણો, મહભદ દેવજસો જિણરાણો,
અજિય જુયા જિણ વીસ;
રિસહ ચંદાણણ સિરિ વરિસેણો, વદ્ધમાણ મહિ તેજિહિ ભાણો,
સાસય ચઉ જગદીસ. ૮

ઇગ સઉ સત્તરિ વિહરઇં જિણવર, નમિ નવ કોડી કેવલિ મુણિવર,
ઉત્તમ મજ્ઝિમ કાલિ;
વિહરમાણ વિહરઇં જિણ વીસ, દુઇ કોડી કેવલિ જગદીસ,
વીસ વિસા નમિ ભાલિ. ૯

સોહમીસાણિહિ સણંતકુમારહ, માહિંદિ બંભ કિ લંતક નામહ,
શુક્ર કિ મુણિ સહસાર;
આણય પાણય આરણ અચ્યુત, નવગ્રીવેક અનુત્તરં અચ્યુત,
જિણવર ભુવન વિચાર. ૧૦

લાખ ચઉરાસી સહસ સત્તાણું, ત્રેવીસ અધિકા જિણગૃહ માણું,
જાણું તિહિ પરિણામ;

કોડિ ક્રિ સઉ નઈ બાવન કોડી, લાખ ચઉરાણું સહસ ચઉઆલીસ,
સગસઈ સાઠાં તામ. ૧૧
ચંદ સૂર નઈ ગહ રિખ્ખ તારા, તિહિ જિણબિંબ ન લાભઈ પારા,
ધણુ પણુસઈ શુભકાયા;
સગસઈ કોડી નઈ બહુતરિ કોડી, ભુવનપતિહિ સવિ જિનગૃહ જોડી,
હિવ સંખ્યા જિનરાયા. ૧૨
તેર કોડિ સઈ કોડિ નવ્યાસી, સાઠિ લાષ અધિકા સુ સમાસી,
વિંતરમાહિ અસંખ;
મણૂયલોઇ સાસય સવિ તીરથ, નમું સવેહું ભણિ ગુણ સમરથ,
સાસય પડિમા સંખ. ૧૩
નંદીસર નઈ કુંડલ દીવિહિ, રૂચક મેરૂ વિંશતિ ગયદંતિહિ,
દેવોત્તર કુરૂ દસક;
ઇષુકારિહિ નઈ માણુસપરબત, વક્ષસ્કારિહિ કુલગિરિ સંગત,
ગયવૈતાઢ્ય અનંક ૧૪
જંબૂ પ્રમુખ મહાતરૂ ગરૂયા, કણયાચલ ઇગ સહ જિ સરૂયા,
સતરિ નદી પુણ અંક;
અસીઈ દ્રહ નઈ ત્રિણિસઈ અસીયાં, કુંડ કહાઈ કિહાં નવિ ખિસીયાં,
વેયટ્ટગિરિ યમકંત. ૧૫
સહસ્ર તિણિ દોસઇ ઉણસઠી, જિણગિહ સંખા એ મઈ દિઠી,
જિણપડિમા હિવ સંખ;
નવ કોડી નઇ દસ લખ ત્રિણસઇ, વીસે અગ્ગલ ભણી વિસેસિઈ,
તિરિયલોઇ સુહકંખ. ૧૬
અડસઈ કોડી કોડિ સતાવન, દુઇસઈ છયાસી શાસત ભાવન,
સંખ્યા તિહુયણલોએ;
પનર કોડિ સઈ કોડિ બિતાલીસ, લખ્ખ અઠાવન્ન સહસ છતીસ,
અસી જિણપડિમા જોએ. ૧૭

સમેઇ સેત્રુજિ સિરિઅઠાવઇ, સોપારઇ સિરિરેવઇ પાવઇ,
જીરાઉલિ ફ્લવદ્ધી;
રયણુપુર નઇ સિરિસાચુરિઇ, થંભણુ ઘોઘે મહૂય દાઠઇ,
ઉનઇ દીવ પ્રસિદ્ધી. ૧૮

દેવકપત્તનિ ચોરીવાડિઇં, મંગલપુર નઇ બાલાગામિઇં,
ગઢજૂનઇ બલેજિ;
અહિપુર ઢીલી સરસું મથુરા, જિણુવર જનમ કીયા વર નગરા,
નગર વડઉં પુણુ લેજે. ૧૯

સંખેસરિ સીરિસે તારણિ, પંચાસરિ આરૂપિ અરાસણિ,
માંડવ નઇ ફુલપાકિ;
સૂરતિ ભરૂઅછિ નઇ નવસારી, સારદ કાવી વણુથલિ સારી,
ખેડજ નામ મ મૂંકિ. ૨૦

નગરકોટ નઇ દેઉલવાડઇ, ચિત્રકૂટ નઇ સિરિતલવાડઇ,
જે છઇ જિહાં જિનરાજ;
તિહિં સવિહું કરૂં પરિણામ, ભાવિહિ લેઈ જૂજૂય નામ,
જિમ હુઈ વંચ્છિતકાજ ૨૧

જલ થલ નગર નઇ દેસ વિદેસિઇં, પરગત નદી ગુહાંતરિ દીસઈ,
ગુરૂ લઘુ ખરતર દેવા;
કીત્તિ કરી નઇ મેરૂ સમાણા, તિહિં સામિની સિરિ વહું આણા,
ભવિ ભવિ તમ્હ પઇ સેવા. ૨૨

ઇણિ પરિ જિનગુણ જે જિણુ જંપઇ, સાસય જિણુધમ્મ પામઇં સંપઇ,
જંપઇ 'કીરતિમેરૂ';
તિ ત્રિકાલ જો જિણુગુણ બોલઈ, તેહની કીરતિ સાગર તોલઇ,
રાષઈ ભવનુ ફેર. ૨૩

કોહ માણુ માયા મદહીણા, તવિહિ કરીનઇ સવિ કમ્મ ફૂખીણા;
તે એ સવિ જિણુ જાણિ;

પંચ મહાવ્રત સૂધાં પાલઈ, પાપતણાં પદ દૂરિહિ ટાલઈ;
ઇરિયાગય સહિનાણિ. ૨૪

ભવિયણુ જણમણુ બોહણહારો, નવ કપ્પિઇં નિત કરઈ વિહારો,
વંદઉ તે મુણિરાઇ;
જીવદયા ગત જિણધમ્મ પાલું, જાખલ સેવલ દૂરિહિઇ ટાલું;
તિહિ ઊપરિ મણ ઠાઇ. ૨૫

ઉભાયકાલિ પડિકમણું કરેઇ, દાણ સીલ તવ ભાવણ ભાવઇ,
નાણુઇ પણિ અતિચાર;
કુવણિજ કુવ્યસન કરઈ ન કારઇં, મિચ્છિત્ત પવિઇં સરઇં ન સારઇં,
તે સાહમી સવિચાર. ૨૬

ચઉરાસી લખ જીવ ખમાવું, સિત્ત મિત્ત સમ દિઠિઇં ભાવું,
બાર મહાવ્રત ચીતિ;
જીવતણી નિત જયણા કીજઇ, અવસરિ આવ્યાં નવિ ભૂલીજઇ,
પાલઉ સૂધી રીતિ. ૨૭

ઇય સયલ જિણવર પવર મુણિવર સુદ્ધ સંથુવિ સંથૂયા,
પાયાલસગ્ગિહિ તિરિયલોયહિ રહિય સાસયસંઠિયા;
જે નાણિ જંપઇ પાણિ સંપઇ અમર દંસણદાયગા,
મમ હંતુ સિદ્ધા સિદ્ધદાયગ ભવહ સંકડમોયગા. ૨૮

તીજે ભૂમે ચાલીસે તરાણુવે જિણવર રાજે જેહ. વિ૦ જિ૦ ૭
કીધી પ્યાંતે ભાંતે કોરણી ચારૂં વિવિધવિનાંણુ; વિ૦
ભણુશાલીયે લાભ લીયો ભલો મોટો જાંણુ વિમાંન. વિ૦ જિ૦ ૮

॥ ઢાલ ૨ કાગલીયાની ॥

આવો અષ્ટાપદે રે આપદ જાય અલગ્ગ;
કુંથ પ્રાસાદ કરાયો સિંઘવી રે જેહનો જસ કહે જગ્ગ. જિ૦ ૯
બાહિરલી ભમતી તિમ ચોકમેં રે જિન એકસો સેંતીસ;
દોઇ સો સાઠ ગુભારે દૂસરે રે ગણધર અઠ્ઠાવીસ. જિ૦ ૧૦
સોલમ સંતિ જિણેસર સેવીઇ રે હિતસો ઉપર હેવ;
ભમતી બાહિરલીમઇ ભેટીયે રે દોઇસો ચાલીસ દેવ. જિ૦ ૧૧
....;
ચૌકમાંહે જિહાં પ્રતિમા મ્યારસે રે ભરીયો પુણ્યભંડાર. જિ૦ ૧૨

॥ ઢાલ ૩ કરમપરીક્ષ્યાની ॥

નમીયે તિહાંથી સંભવનાથજી રે, તીજે જિનવર તેહ;
ચાવો તીરથ કીધો ચોપડે રે એહનો સુજસ અછેહ. જિ૦ ૧૩
બાહિરલે ચોકે પ્રતિમા દોસો રે માંહિ અઢીસે ઇકતીસ;
છત્રીસ મંડપ વિચલે ઊંચલે રે ગંભારે ચોવીસ. જિ૦ ૧૪
બાર માંહિલી ભમતી બોલીયે રે દીપે થંભા દોઇ;
રચના સહૂ તપની પાટે રચી રે યંત્ર તિકે તૂં જોય. જિ૦ ૧૫
ડાગે ભલો રચાયો દેહરો રે સીતલ ને જિહાં સાંતિ;
ત્રિણસે ને ચવદે પ્રતિમા તિહાં રે ભેટીજે તજિ ભ્રાંતિ. જિ૦ ૧૬

॥ ઢાલ ૪ ચરણ કરણની ॥

વિધિચૈત્યાલે જિનવર વંદીયે સંઘ ચતુર્વિધ સાથ;
સકસ્તવ એ એકરિ સુભ વિધે પ્રણુમો પારસનાથ. જિ૦ ૧૭
દેહરી બાવનમેં બિંબ દીપતાં પાંચસે પેંતાલીસ;

પાટિ સેત્રુંજે છિન્નૂ પ્રભૂ જિકે પ્રેમ ધરી પ્રણમીસ. જિ૦ ૧૮

ઇકસો ઐંતાલીસ બિંદૂં ચોકગેં ઊગે મંડપ બાર;
મૂલગંભારે દેહરાસર નમૂં સો ઇક ચવદે સાર. જિ૦ ૧૯

તિલકે તોરણ બીજે તોરણે બિંબ બાસઠ નૈ બાર;
ત્રેવીસ પાસે મંડપ રૈ તિકે સો પ્રણમું શ્રીકાર. જિ૦ ૨૦

સંબત બારૈંસે બારોત્તરે એ જેસલગઢ જાણ;
થાપ્યો સેઠૈં કીરતથંભ જ્યૂં મોટો ચૈત્ય મંડાણ. જિ૦ ૨૧

॥ કલશ ॥

ઇમ મહા આઠ પ્રાસાદમાંહે બિંબ પેંતાલીસસૈ,
ચોરાસી ઊપર સરબ જિનવર વંદતાં ચિત ઊલસૈ;
દુખ જાય દૂરે સુખ પૂરે સંઘનૈ સંપતિ કરઇ,
સંથુણ્યા શ્રી 'જિનસુખસૂરે' સતરૈસે ઇકહોત્તરઇ. ૨૨

॥ श्रीपार्श्वाय ऍं नमः ॥

मेघविजयउपाध्यायविरचित

श्रीपार्श्वनाथ–नाममाला.

જિનવાંણી આંણી હિઇ પુરિસાદાણી પાસ;
જાંણી પ્રાંણી મયકરૂ થુણસ્યું નિય મનિ વાસ. ૧

અમલ કમલ પરિમલ જિસો મહિમા મહિમા જાસ;
વ્યાપઇં થાપઇં પરમપદ અતિશય કરત ઊજાસ. ૨

ઠવણારૂપ જિણંદનું દીપઇં દેસઇં દેસ;
નામમાલ તેહની કહી આતમ પવિત્ર કરેસ. ૩

॥ ઢાલ ૧ ॥

ગૌતમરાસનો.

સંભારૂં સખેસર ઠામઇં પ્રથમ અઠોત્તરસઉ પરણામઇં;
નવનિધિ સિધિ થાઇં જિન નામઇ પ્રભુ પૂજાઇં જન સુખ પામઇં. ૪

પરતખ દીઠો એ પરમેસર અવની અતુલીબલ અલવેસર;
અરચીઇ ઘસિ ચંદન કેસર કંઠ ઠવો મુગતામણિ તેસર. ૫

સુંદરિ સરિસી અપછર રૂપઇ જિન આગળ નાટકનઇં જૂપઇં;
નવનવ ભગતઇં રાગ આલાપઇં અંગ વાળતી ઉચ્છવ આપઇ. ૬

અજાહર જગજાહર સામી પાસ નમું નિજ નિત સિરનામી;

દીવબંદિર નવલખ જિન નામી પાસ પસાય સુખસંપદ પામી. ૭

દેવકઈ પાટણુ દાદો દેવ માંગલોર નવપલ્લવ સેવ;
બલવંત ધ્યાઉં પાસ વલેજઉ અમીઝરો ઉનઈ વડતેજઉ. ૮

સપ્તફણો વિમલાચલ ભેટઉ ગિરનારઈ તિમ ભવભય મેટઉ;
ફતેપુર ઉનિં કુંકુમરોલ નવખંડુ ઘોઘઈ હર્ષકલોલ. ૯

॥ ઢાળ ૨ ॥

જિનવર થંભણુ પાસ લોડણુ છોડઈ ભવપાસ;
ભાભઉ ભયહરૂ એ મોઢેરઉ શુરૂ એ. એ. ૧૦

સહસ્રફણુઉ પ્રણુમેસ ચિંતામણિ પરમેસ;
વિજ્યચિંતામણી એ દીપઈ દિનમણીએ. એ. ૧૧

પંચાસર નારંગ કોકો કરઈ નવરંગ;
કંસારી જિન એ ચાંણુસમો ધન એ. એ. ૧૨

ભટેવઉ ભગવંત ખેતલવસઈ ખંત;
સૂરતિમંડણુ એ ભજ ભીડભંજણુ એ. એ. ૧૩

ગઉડી ગુણુ આરામ દેવ વડઉ દહગામ;
કલ્હારઉ વરૂ એ જીરાઉલ જયકરૂ એ. એ. ૧૪

॥ ઢાળ ૩ ॥

ડોકરિઓ દિલ ઠારઈ જી સાહિબ સમરીઈ જી,
ગાડરિઓ દુખ ડારઈ જી સેવત સુખ ભરીઈ,
સેરીસઈ સિવદાઈ જી સા૦ ચોડવાડ નમું ધાઈ જી. સે૦ ૧૫

પાલ્હવિહારઈ પાસ જી સા૦ સાચોરઉ સુખવાસ જી; સે૦
ભિન્નમાલ ભલ રૂપ જી સા૦ પોસીનઉ ચારૂપ જી. સે૦ ૧૬

જાલોરઉ જગિ જાગઈ જી સા૦ મંડોવર મન લાગઈ જી; સે૦
ફલવધીઇ ફલ આપઈ જી સા૦ વરકાંણુઇ વર વ્યાપઈ જી. સે૦ ૧૭

વાડીપાસ વિશેષ જી સા૦ નાગોરેં નવરેખ જી; સે૦
વીકાનેરઇં દીઠઓ જી સા૦ તિવરી મહિમા મીઠઓ જી. સે૦ ૧૮
વિઘનહરઉ જિનરાજઇં જી સા૦ ચાચોલઉ જગિ ગાજઈ જી; સે૦
નીલવરણુ નાકોડઇં જી સા૦ ઊઘમણુઉ દુખ ત્રોડઇં જી. સે૦ ૧૯

॥ ઢાલ ૪ ॥

શ્રીસોમચિંતામણિ દેવમણી દેલવાડઇં,
નીંબાજ નીંબોલઈ નામી નિંબૂચાડઇં;
સાદડીઇં માદઇં વાંકલીઇ જાપોરઇ,
ધ્યાઉં ધનદાયક છેછલીઇં અણદોરઇ. ૨૦

કાચોલી કરજૂ જિનવર ધૃતકલ્લોલ,
કોટિંગો ચેલણુ કાપરેડઉ રંગરોલ;
અહિચ્છત્તઉ ભડકલ ચલવેસર ચીલોડઈ,
સામલઉ સુભ સાંમી સેવ કરૂં મન કોડઇ. ૨૧

શ્રીશવણુપ્રભુજી સંકટભંજન:નામઇં,
કરહેડઉ કામિતપૂરણુ માંડણુ ગામઇં;
આણુંદ આણિંદઇં દિઇં સમીનો સાર,
– નાગદ્રહ નમીઇં દેવ અલોપ ઉદાર. ૨૨

કુકડેસર ભયહર રામપુરઈં અભિરામ,
ઊજેણુ અવંતી માઢ પરિડઇં ઠામ;
માંડવ સુંડાલો તિમ વલિ લીલવિલાસ,
પ્રણમીઇં વડાલી દૂધાધારી પાસ. ૨૩

મહિમાહિં મહિમામંદિર શ્રીમગસીશ,
સુર નર નાયકપદ આપઇં જે ભગસીસ;
વાસમઇં અલોણુઉ સેરપુરઇં અંતરીક,
ફણુ સરિસઇં હરસઇં વરસઇં જસ રસનીક. ૨૪

જેસલમેરઈ જિન મનમોહન કલિકુંડ,
ઈલોરઈ અતિશય વડોદરઈ પરચંડ;
ડુંગરપુર ઈડર ઉદયપુરઈ જિનરાય,
ધવલકઈ નવસારી વાણારસી વરદાય. ૨૫

॥ ઢાલ ૫ સેત્રુંજ ઉદ્ધારની ॥

ઇણપરિ પાસ જિણંદજી એ ઠવડણા કેસઈ દેસ,
સંખેસર સુરતરૂ એ નામમાલ એ નિત ભણઈ એ;
તસ દિઈ લચ્છિ અસેસ જિણેસર જયકરૂ એ. ૨૬

ધન્ય દિવસ મુઝ આજનો એ સફલ થયો અવતાર; સંખે૦
નામ મંત્ર કરિ હું જપું એ પ્રભાવતીભરતાર. જિણે૦ ૨૭

ધરણિંદ નઈ પદ્માવતી એ પાસયખ્ખ જિનપાસ; સંખે૦
દેવ અનેક સેવા કરઈ એ પૂરઈ સેવક આસ. જિણે૦ ૨૮

ૐ હ્રીँ શ્રીँ અર્હं ભણી એ માહિં વરણ અઢાર; સંખે૦
ધ્યાઈ ધવલઈ ધ્યાનસું એ તે લહઈ કેવલ સાર. જિણે૦ ૨૯

કોહ લોહ મદમોહસું એ બાંધ્યાં કરમ દુરંત; સંખે૦
દેવ દિણેસર દરિસણઈ એ છોડઈ તે સવિ સંત. જિણે૦ ૩૦

સતર પ્રકારઈ પૂજના એ કરિ જિનની નવરંગ; સંખે૦
લખમી લાહઉ લીજિઈ એ જિમ થાઈ સિવસંગ. જિણે૦ ૩૧

શ્રીવિજયપ્રભ સૂરિવરૂ એ જયવંતો નિસદીસ; સંખે૦
ગુરૂવચનિં સમકિત લહી એ સેવઉ સબલ જગદીસ. જિણે૦ ૩૨

નવ નવ રાગઈ જિનતણી એ નામમાલ ગુણગીત; સંખે૦
ગાઈ ધ્યાઈ ભાવસુ એ તે થાઈ જગજીત. જિણે૦ ૩૩

કલશ.

શ્રીપાસજિનવર વિનતસુરનર હરિહર સેવિત પાદ એ,
ભયભીડભંજન ભવિકરંજન સેવકજન સુપ્રસાદ એ;
તપગચ્છસુંદર મુનિપુરંદર વિજયપ્રભસૂરિરાય એ,
તસ પુણ્યરાજઈં પંડિત છાજઈં કૃપાવિજય જસવાય એ. ૩૪

તસ શીસ બંધુર દીવબંદિર મેઘવિજઈં જયકરી;
એ નામમાલા ગુણવિશાલા રચી ગુરૂપદ અનુસરી. ૩૫

ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથનામમાલા પૂર્ણા ॥ સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે ભટ્ટારક
શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયપ્રભસૂરીશ્વરચરણસેવાં કુર્વતા ચતુર્માસક-
મધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિ
તીર્થયાત્રા સંઘપતિ પટ્ટભક્ત વસા૦ શ્રીનેમીદાસ
સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ ॥

॥ अर्हम् ॥

शत्रुंजयचैत्य-परिपाटी.

સરસતિ સામણિ નમીય પાય સિરિ સેત્રુજકેરી,
ચૈત્રપ્રવાડી જઉ રચિ સહેવ મનિ રંગિ નવેરી;
પાલીયતાણુય પાસ વીર લલતાસર વાંદઉં,
નેમિહિં કઠણુહિં નમીય પાય ભવદુખનિકંદઉં. ૧

ચડીઇ સેત્રુજિ રંગિ શૃંગિ જઉ દેઉલ દીસઇ,
જાણે આવ્યાં અમરલોકિહિ વંકાજન કૈસઇં;
પહિલઉં પઢમારંભિ માત મરૂદેવિ નમેસિઉં,
સંતિ નમીય પય મણૂઅ જનમ હિવ સફલ કરેસિઉં. ૨

છીંપાવસહીઅ નમીઅ આદિ અનયવણૂવિહારો,
આસ ધીર ધરિ ધર્મસીહ નિરસીહવિહારો;
આદીસર પડિહાર સાર જખેસ વડિલ્લ,
ફૂલનાલીરે ભેટીઇ મનરંગિહિં કઉડિલ. ૩

લાધૂવસહી અમં ચંગ રંગિ મનરંગિહિં ગાઢઉં,
સિંહનાદપ્રાસાદ તિહાં અચ્છઇ અસનાઢઉં;
વીર જિણેસર નમિસ નેમિ ટોટરાવિહારો.
મોદહાવસહી નમિસ દેવ શ્રેયંસ સસારો. ૪

બાહડજિણહર સોલમઉ સિરિ સંતિ જિણેસર,
ભંજિસ ભવભયતણીય ભ્રંતિ ફેડય પરમેસર;

રાજરખહિં કારવિય દેવ આદીસર સઇંભૂ,
દીઠા સામી જીવતાં એ જાણે કિર મઇંભૂ. ૫

॥ વસ્તુ ॥

પઢમ જિણુવર પઢમ જિણુવર માત મરૂદેવિ પણુમેવીય,
સંતિજિણું રિસહ નેમિસિર વીર સામીય,
નાલીરે કૂલિ ભેટીય કવડજખ ગયખંધિ;
ગામાયસિરિ સેઅંસજિ સંતિજિણું પણુમીય પહિલયટૂકિ,
અભિનવ આદીસર નમીય પાપ પરહાં સિવ મૂકિ. ૬

હિવ અણુપમસરપાલિ વેસ્યાવસહી જિણુ નમૂઅં;
સરગારોહ નિહાલિ ત્રિહુરૂપે સિરિ રિસહજિણું. ૭

જોઇય પોલિ પ્રવેશ વાઘણિ સીલમય ઘડીય;
મૂકિઅ પાપ અસેસ જઉ જિણુવયણુહિં સિઉં જડીય. ૮

હિવ દક્ષણુદિસિ જોઇ વરવસહી ખરતરતણીય;
કોય ભણુય સુરલોઇ અમીઅકુંડ કુવણુહિં ભણીય. ૯

આદિજિણેસર વાંદિ ગભારય તિહાં મૂલગય એ;
બીજય નેમિ જિણુંદ ત્રીજઇ પાસ જિણુંદપહ. ૧૦

પાંચઇ મેરૂ જિણુંદ પંચ્યાસી તિહાં પણુમીય એ;
અમૂલીય ભવદંક ચઉરીથિઉ સિર નેમિજિણું. ૧૧

દિખ્ખ નાણુ નિવાણુ કલ્યાણિક નેમીસરહ;
દસ દો એ જિણુબિંબાઇ ચિહુદસિ ત્રિહુભૂયણે નમ એ. ૧૨

થાનક થોડામાંહિ થાપિઆ અચ્છઇં સવિ નમૂં એ;
ભાંજિસ ભવની દાહિ તુ ભાવિહિં આઘઉ નમૂ એ. ૧૩

ગિરનાર ગિર અવતાર નેમિજિણેસર પ્રણમીય એ;
સાંબપઇજ્જૂનકુમાર અંબિ કિ થંભણિજિણુ સહીય. ૧૪

ઇન્દ્રમંડપ અનય સાત બહિ નર કેરી દેહરીય;

જયતસીહ ધન તાત જિણિ નંદીસર આણિઉઓ. ૧૫
ઘોડાંચઉકી ગઉખ મઢ મંદિર વસ્તગિતણા એ;
કારવ્યાં તસ સંખ જાણય કવણુ વચક્ષિણૂ એ. ૧૬

॥ વસ્તુ ॥

સરહપાલિહિં સરહપાલિહિં સરગારાહ ત્રિહુરૂપે,
સિરિરિસહજિણું નમિવનમિખેચરહિં સેવીય,
દક્ષણુદિસિ ખરતરવસહી માંહિ સિવ જિણુ નમેવીય;
ગિરનાહ અવતાર વર નંદીસર બાવન્ન,
ઇંદ્રમંડપ સો કારવીય વસ્તુપાલ ધન ધન્ન. ૧૭

હરષિઊ એ ચિત્ત અપાર દેહ રામંચિય અમ્હ તણુઉ ય;
પહતઊ એ ભવનદુવારિ તિલખ્ખતારણું દેખિસિઊ ભણૂં એ. ૧૮
પોલહિં એ માહિં પઇટ્ઠ પાવડીઆરે તુ ચડ્યાં એ;
સામહૂ એ સામી દીઠ્ઠ નયણિ અમીયરસિસિઉં જડ્યાં એ. ૧૯
દેઉલી એ પાખલિ ત્રિનિ પ્રદક્ષણુ દીજઇં અતિભલી એ;
પાંડવી એ થાપીઅ ધન્નિ તુ દીઠ્ઠઉ જિણુ લેપમઉ એ. ૨૦
થાપીઊ એ સમરિનરિંદ મૂલગભારઇ આદિપહો;
ઘડીઊ એ અમીયનીસંદિ કિર કપૂરિ કિ ચંદમહો. ૨૧
પૂજીઊ એ તિહૂયણુસામિ તિહૂયણુ વંછિય કપ્પતરો;
ઠાવઈ એ જિમણુઠ્ઠામિ પુંડરીક ગુણુધાર વરો. ૨૨
નાન્હાં એ મોટાં બિંબ ત્રિબાર ગભારાંઠ્ઠય;
વાંદઉં એ સવિ અવિલંબ કર જોડીય સિરવર ઠવિય. ૨૩

॥ વસ્તુ ॥

તિલખ્ખ તોરણુ તિ[illegible] નયણુ જુ દિઠ્ઠ,
તુછૂટઉ ભવદુહ પોટિ[illegible] ચડી એ,
[illegible] અંગ રહ . [illegible] .નીય ઘડી

ત્રિણારઇ પહુ લેપમઅ ગભારઇ સો નાહ,
પુંડરીકપડિમા સહીય બિંબ નમીલયનાહ. ૨૪

ગભારઇ હૂતાં દસિ દક્ષણ ચૈત્રપ્રવાડિ કરઇ વિચક્ષણ;
સફલ જનમ કરઇં આપણૂ એ. ૨૫

આગલિ સામલીઆવિહારો સીલમી ઓલિં જિણજ હારો;
દેસલવસહીઅ મન રહિઉં એ. ૨૬

ત્રિહુભવણુઇં કહીયં કોડાકોડિ તિહાં બિંબ વાંદઉં કર બે જોડિ;
વિહરમાન વીસઇ નમૂં એ. ૨૭

માસખમણિ જણીણ સંજુત્તા પાંચય પાંડવ મોક્ષ પહૂતા;
ઉત્તમ તે નર વંદિય એ. ૨૮

અટ્ઠાવય ચઉવીસ જિણાલઉ રામેતિસહરિ જિણવીસ નિહાલઉં;
પોષાવસહીય મન રહિઉં એ. ૨૯

હેઠલિ આવ્યા રાયણિ રૂંપ તુઉ નિશ્ચિઇ ટલીયાં સવિ દૂપ;
સંઘવી સિરિ દૂધિં ઝરય એ. ૩૦

તાસ તલઇ આદીસરચરણું પૂજ્યાં ટાલઇં જામણ મરણું;
મોર નાગ બે જોઇઇ એ. ૩૧

ચલણ સહિત જિણવર બાવીસ લેપમય તીહું નામઉં સીસ;
સાચઉરૂ સિરિ વીરજિણ એ. ૩૨

સંખીસરિ નઇ સોષલવસહી પાસ વીર મઇં નમવા સહી;
કાસગીયા બે બારણ એ. ૩૩

જગતિમાહિ છઇ અતિઘણા દેહરાં એક નાન્હાં છઇ એક મોટેરાં;
બિંબ સંખ્ય નવિ જાણીય એ. ૩૪

તીહું બિંબહઉ કરઉં પ્રણામ ચંદ્રિ લેહાવઉં આપણ નામ;
ગભારય વલી આવીઆ એ. ૩૫

॥ વસ્તુ ॥

જગતિ વંદિય જગતિ વંદિય સયલ જિણબિંબ,
સીલમઈ લેપમય ઓલિ મૂલિ જિણવરહ નામીય,
મુણિસુવ્વય વીરજિણું અસ્સબોહ સચઉર સામીય;
સંખીસરિ નય સોપલવસહી કાસગ્ગીઆ એ બારિ,
વંદિય રંગિઈ પૂરિઅ આવિય ભવતુ મજ્ઝારિ. ૩૬

સિદ્ધિપેત્રિ આદીસજિણું માલ્હંત એ દીઠુંઉ તિહૂઅણુનાહ;
જાણે વૂઠઉ અમીય ઘણું માલ્હંત એ ફીટઉ ભવદહદાહ. ૩૭

સફ્લ જનમ મઝ હૂઉ એ માલ્હંત એ સફ્લ હૂઉએ દીહ,
દીઠઉ વિમલાચલધણીય માલ્હંત એ સાધુમાહે હુઈ લીહ; ૩૮
બાલકપરિ કહીયં લાડિચિઉઅ માલ્હંત એ સામાય તણુય ઉચ્છંગિ;
લોટીંગણે જઈ માગિસિઉં માલ્હંત એ સિવસુખ મનનઇ રંગિ. ૩૯
સેત્રુજિગિરિવરિ સઈધણીયં માલ્હંત એ ઊગિઉ અભિનવચંદ;
મૂરતિ પરમાનંદ દય એ માલ્હંત એ ટાલઈ સવિ વિચ્છંદ. ૪૦

રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરઇ માલ્હંત એ ચૈત્રવાડિજ એહ;
તીરથયાત્રા ફ્લ દય એ માલ્હંત એ નિરમલ કરઈ સુદેહ. ૪૧

પં૦—વિનીતકુશલવિરચિત

શત્રુંજયતીર્થયાત્રા

દુહા.

સરસતિ માત મયા કરી આપો વચનવિલાસ;
શ્રીસેત્રુંજયગિરતણું તવન કરૂં ઉલ્લાસ. ૧

શ્રીશત્રુંજય એહવું જપતાં પાપ પલાય;
તો જાત્રા કરતાં થકાં પુન્યભંડાર ભરાય. ૨

શ્રીસત્રુંજય સંઘપતી થયા થાસઇ અનેક;
પણિ પંચમ આરઇ અધિક રાખી સંઘવી ટેક. ૩

સાંભલતાં ગુણ તેહના હોઇ લાભ અપાર;
સેત્રુંજતીરથ સંકથા કરતાં સુલભ સંસાર. ૪

॥ ઢાલ ૧ ॥

રાગ દેશાખ.

આવો આવો રે ચતુરનર સેત્રુંજ જઈઇં, આણી અંગિ ઊમાહ લાલ રે;
કે ભવકેરાં પાતિક વારઇ, ભેટ્યાં ઋષભજિનનાહ લાલ રે. આવો. ૫

તીરથંકર ગણધર ઇહાં આવ્યા, આવ્યા મુનિવર કે કોડિ લાલ રે;
સુરનર વૃંદ અસુર પણિ આવી, પ્રણમઇ બે કર જોડિ લાલ રે. આવો. ૬

સિદ્ધ અનંત થયા એણિ ગિરવરિ, થાસઇ સિદ્ધ અનંત લાલ રે;
કાકરઇ કાકરઇ સિદ્ધ અનંતા, ઇમ ભાખઇ ભગવંત લાલ રે. આવો. ૭

તીરથ સઘલાં કરતાં જે ફલ, તેહથી અસંખ્ય ફલ હોય લાલ રે;
સેત્રુંજ ગિરવર દીઠઇ તે ફલ, જાત્રાઇ બહુફલ જોય લાલ રે. આવો. ૮

કુણ સંઘ સંઘાતિ જાત્રા, આવ્યા વિમલગિરિ શૃંગિ લાલ રે;
ઋષભાદિકજિન જુહાર્યા જુગતિં, તે કહું મનનઇ રંગિ લાલ રે. ૯

॥ ઢાલ ૨ ॥

રાગ કેદારો ગોડી.

કપૂર હોઇ અતિ ઉજલું રે, એ દેસી.

જંબૂદીપમાં જાણીઇ રે, ભરતખેત્ર ઉદાર;
સોરઠદેસ સોહામણો રે, જિહાં સેત્રુંજ ગિરિનારિ;
ભવિકજન, સમરો સેત્રુંજ નામ, જેહથી સઝઇ સઘલાં કામ;
જેહનાં એકસો અટ્ઠોતર નામ, ભવિકજન સમરો સેત્રુંજ નામ.
આંકણી. ૧૦

જૂનોગઢ યાદવતણો રે, વસઇ વ્યવહારી અનેક;
ધરમ કરમ સહૂ સાચવઇ રે, મનિ ધરઇ અરિહંત એક. ભવિ. ૧૧

સાહસવીર સંઘવીતણા રે, સાતે પુત્ર રતન્ન;
પણિ કુલમંડણ રાજસી રે, ધરમ ઊપરિ જસ મન્ન. ભવિ. ૧૨

સજનમાં બેઠાં એકદિનિં રે, આવ્યો મન ઉછરંગ;
ભાગ્ય હોઇ તો કીજીઇ રે, સેત્રુંજ સંઘ સુચંગ. ભવિ. ૧૩

સજ્જનવરગ સહુઇ કહઇ રે, લીઓ લખમીનો લાહ;
સકલ સંઘ તવ મેલીઓ રે, વીનવઇ ધરીય ઉચ્છાહ. ભવિ૦ ૧૪

શ્રીસેત્રુંજય સંઘ કરી રે, જાત્રા મનહ જગીસ;
સહુઇ સાથિં સૂંઢયૂં રે, હા ભણો વિસવાવીસ. ભવિ૦ ૧૫

વિજયદસમીનિં દીનિં રે, કરઇ સંઘ તિલક,ઉદાર;
મુહુરત દિન નિરધારીઓ રે, સતર બાવીસા મઝારિ. ભ૦ ૧૬

પોસ વદિ પહિલી તિથિ ભલી રે, પુષ્ય નક્ષત્ર ગુરૂવાર;
જાત્રા જાતાં જય કરઇ રે, સબલ મુહુરત શ્રીકાર. ભ૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

રાગ આશાઓરી.

ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાજા, એ દેશી.

દેસ પ્રદેસઇં કંકોતરી મેહલી શ્રીસંઘ તેડવા કાજિ રે;
સીદ્ધાચલની જાત્ર સારૂ આવવું સહૂ કરી સાજ રે. ૧૮

ધન ધન તે જે સેત્રુંજ ભેટઇ મેટઇ પાપનાં પૂર રે;
એ ગિર દીઠઇ દૂરગતિ નેહઈ હોઇ પુન્ય પડૂર રે. ધન૦ ૧૯

સરદારખાન નબાપનઇં મલીઆ ભેટણું વારૂ લેઈ રે;
પુસીય થઈ સિરપા બંધાવઈ માન મહોત બહુ દેઈ રે. ધન૦ ૨૦

પરવાના લષીઆ ગામ ગામઇં સંઘવી કહઇ તે કરચો રે;
થાણાં બોલાવઇ ઠામ ઠામઇં લાલચિ લોભ મ ધરચો રે. ધન૦ ૨૧

ફરમાન લેઈ આવ્યા માન પાંમી સંગ સામગરી મેલઈ રે;
સંઘ સંઘાતિં જે જે જોઈઇ તે તે અણાવઇ પહુઇલઇ રે. ધન૦ ૨૨

સંઘ ચતુરવિધ સાથિં નેમિજિન ભેટ્યા શ્રીગિરિનારિ રે;
પૂજઇ પ્રણમઇ ભાવના ભાવઇ ગાઇ ગુણિજન ગીત અપાર રે. ધન૦

ઓચ્છવસૂં આણુંદઇ નિજ ઘરિ સંઘવી આવ્યા જામ રે;
સંઘ આવ્યાની વધામણી વારૂ સાંભળી હરખ્યા તામ રે. ધન૦ ૨૪

દીવબંદિર પાટણ વેલાઓલ પોરબંદિર પરસીદ્ધ રે;
દેસ પ્રદેસી ગામ નગરના આવી સંઘઇં ડેરા દીદ્ધ રે. ૨૫

॥ ઢાલ ૪ ॥

રાગ ધન્યાસી.

ભરતનૃપ ભાવસ્યું એ, એ દેસી.

સુહુરતનઇ દિનઈં મહઇ સમઇ એ, દેવગુરૂ પ્રણમી પાય કે;
હરખ ધરી ઘણો એ, કરવા શ્રીસેત્રુંજ જાત્ર કે,
હરખ ધરી ઘણો એ. ૨૬

કહઇ સેત્રુંજય પધારવું એ, તેડી સાધ સમુદાય કે. હ૦ ૨૭
ભોજન કરી મંન ભાવતું એ, સધાવઇ સંઘવીરાય કે. હ૦ ૨૮
પંચ શબદ વાજિત્ર વાજતઇ એ, ગુણિજન ગાવતાં ગીત કે. હ૦ ૨૯
ઓછવસૂં આડંબરઈં એ, ભાટ ભલાં બિરૂદ ભણંત કે. હ૦ ૩૦
સાથિં સહૂ સંઘ ગઢતણો એ, સંઘવીનઈં દીઇ બહુમાન કે. હ૦ ૩૧
પ્રસ્તાનઇ સંઘવી સધાવતાં એ, શકુન ભલાં ભલાં થાય કે. હ૦ ૩૨
આઠ દિન પ્રસ્તાનઇ રહી એ, સિદ્ધિ કરી વડાલિં જાય કે. હ૦ ૩૩
ધોરાજી નિં મઝેવડી એ, સંઘ ભેલો રાણપુરઇ થાય કે. હ૦ ૩૪
મજલઈં મજલઇ ચાલતાં એ, ગોલ ધોરીનઈં દેવાય કે. હ૦ ૩૫
સાથિં ચોલાવા તેડીયા એ, પાલા નઈં અસવાર કે. હ૦ ૩૬
છત્રીઆલી વાંહિલિ સાથિં ઘણી એ, બેઠા બહુ નર નારિ કે. હ૦ ૩૭
સંઘવી રાજસી રંગસૂં એ, પાલખીમાં સોભાય કે. હ૦ ૩૮
સુત પાસઈં સોભઇ વડો એ, કપૂરચંદ ગુણગેહ કે. હ૦ ૩૯
વજપાલ અમરો સંઘવી એ, સુંદર સંઘવી જોડિ કે. હ૦ ૪૦
આગલિ પાછલિ ચાલતાં એ, ચોકીમાં સિરદાર કે. હ૦ ૪૧
નવરંગ નેજા આગલિ એ, ગડયડ વાજઈ નીસાણ કે. હ૦ ૪૨
ભાઈ ભત્રીજા ભાણેજસું એ, મિલતા મિત્ર વિવેક કે. હ૦ ૪૩

દોલતિવંતા દીપતા એ, વ્યવહારી સંઘમાં અનેક કે. હુ૦ ૪૪
સાથિં દેહરાસર દીપતું એ, પૂજા સનાતર થાય કે. હુ૦ ૪૫
સાધ ઘણા સંઘમાં મલ્યા એ, ધરમ ઊપરિ જસ ચિત્ત કે. હુ૦ ૪૬
દાન સુપાત્રિં દીઈ ઘણા એ, ધરતા સેત્રુંજ ધ્યાન કે. હુ૦ ૪૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

રાગ ગોડી.

આઠમઇ દિન આણુંદસું, મન ભમરા રે;
દીઠો સેત્રુંજય દીદાર, લાલ મન ભમરા રે. ૪૮

રૂપા નાણઇ કરી લૂંછણા મન૦ દીઇ જાચકનઈ સાર, લાલ મન૦ ૪૯
પાલીતાણઇ ડેરા દીઆ મન૦ લલિતસરોવર પાલિ; લાલ મન૦
સેત્રુંજ ધ્યાન ધરઇ સહૂ મન૦ મુંકી મનિ જંજાલ. લાલ મ૦ ૫૦
ઘોઘેથી શ્રીપૂજ્ય તેડીઆ મન૦ આદર કરીય અપાર; લાલ મ૦
સામહીઉં સબલૂં કરી મન૦ આવ્યા પાલીતાણા મઝારિ. લાલ મ૦ ૫૧
શ્રીપૂજ્ય સાથિં સંઘપતી મન૦ તિમ વલી સંઘ સમુદાય; લાલ મ૦
ઋષભજિણેસર ભેટીઆ મન૦ ભાવઇં પ્રણમી પાય. લાલ મ૦ ૫૨
ત્રિણિ પ્રદક્ષિણા દેઈ કરી મન૦ આવઇ રાયણિ પાસ; લાલ મ૦
શ્રીપૂજ્ય વાચક મુનિવરા મન૦ સહુ સંઘ બેઠા ઉલ્લાસિ. લાલ મ૦ ૫૩
સંઘવીની માત સજાણદે મન૦ શ્રાવિકા છ સંઘાતિ; લાલ મ૦
માલ પહઇરઇ મન રંગસૂં મન૦ કોએ કરઇ પચખાણ બહુ ભાતિ. લા૦ મ૦

॥ ઢાલ ૬ ॥

નાહનાં મોટાં બિંબ સવે સાહેલડી રે, પૂજી પ્રણમી પાય; ગુણવેલડી રે.
પ્રબલ પૂન્યઇ કરી સંઘવીઇં સા૦ અંદ્રમાલ પહેરી ઊછાય. ગુ૦ ૫૫
સહૂ સંઘ સંઘવીઇં જમાડીઓ સા૦ પરિઘલ મનઇ પકવાન; ગુ૦
તિમ વલી ભાઇ ત્રિણિ વડા સા૦ સંઘવી ચાંપસી પ્રધાન. ગુ૦ ૫૬

સંઘવી લપમસી અંદ્રજી સા૦ મનિ ધરી અધિક ઉચ્છાહ; ગુ૦
જુગતિં સંઘ જમાડીનિં સા૦ લીધ લપગીનો લાહ. ગુ૦ ૫૭

એકસો પંચાવન સાધસું સા૦ શ્રીવિજયપ્રભસૂરીરાય; ગુ૦
આદરઇ સંઘનઇ અતિ ઘણુંઇ સા૦ પગલાં કરઇ તપગછરાય. ગુ૦ ૫૮

પુન્યવંત પોરબંદિરતણો.સા૦ અભયચંદ નામ પ્રસીદ્ધ; ગુ૦
સંઘમાંહિં સહુકો એનઇ ઘરઇ સા૦ પાંડઈં લહુણી કીદ્ધ. ગુ૦ ૫૯

જાચકજન સંતોષીઆ સા૦ મુહ માગ્યાં દેઈ દાન; ગુ૦
શ્રીપૂજ્ય વાંદી પ્રહસમઇ સા૦ સંઘ ચાલઇ થઈ સાવધાન. ગુ૦ ૬૦

અગ્યારમઈ દિન આણુંદસું સા૦ દેઈ દમામે ઘાય; ગુ૦
સાતે મજલે આવીઆ સા૦ ગિરિનારિ ધરીય ઉછાહ. ગુ૦ ૬૧

સહુજન સાહુમા આવીઆ સા૦ આડંબર કરીય અપાર; ગુ૦
સુભશકુને પ્રવેશ કરઇ સા૦ વરત્યા જયજયકાર. ગુ૦ ૬૨

જે જિહાંથી સંઘ આવીઆ સા૦ નેમીસર પ્રણમી પાય; ગુ૦
કુશલિં પેમિં નિજ ઘરિં સા૦ તે તિહાં પોહતા થાય. ગુ૦ ૬૩

॥ ઢાલ ૭ ॥

રાગ ધન્યાસી.

ભેટિ રે ભેટિ રે ભેટિ સેત્રુંજગિરિ,
રંગભરિ ભવિકજન ઋષભસામી;
એક તીરથતણું ધ્યાન ધરી એકમનાં,
પ્રહસમઇ પ્રણમીઇ સીસ નાગી. ભે૦ ૬૪

તીરથ ત્રિભુવનતણાં નામ નિરૂપમ ઘણાં,
આબૂ સમેત ગિરિનારિ સોઈ;
સેત્રુંજ જિન જુહારતાં ફૂલ અસંખ્યાં કહ્યાં,
ભાવ ભલઈ ભેટતાં પુન્ય હોઈ. ભે૦ ૬૫

ધન્ય માનવતણો જનમ જગમાં લહી
વિમલગિરિ વાટિ દ્રવ્ય જેહ વાવઇ;
તેહતણાં ફલતણો પાર કુણુ કહી સકઇ
સાસ્વતાં સુખ નર સોય પાવઇ. ભે૦ ૬૬

દિવસ ઘણાતણો મનોરથ મનિ હતો
વિમલગિરિ વંદવા ઋષભ સામી;
પ્રબલ પુન્યઈં કરી સફલ સહુ તે થયું
કોડિ કલ્યાણુ નવનિદ્ધિ પામી. ભે૦ ૬૭

સંવત સત્તર સાર બાવીસમાં
જાત્ર જુગતિં કરી એહ વરષઇ;
જંગમતીરથ જૈનશાસનપતી
વંદીયા વિજયપ્રભસૂરી હરષઇ. ભે૦ ૬૮

કલસ.

ઈમ સ્તવ્યો સ્વામી મુગતિગામી ઋષભ જિનવર સંકરો,
શ્રીવિજયપ્રભસૂરિંદ સાહિબ સંપ્રતિ ગોયમ ગણધરો;
તસ ગચ્છિ પંડિત સુમતિકુશલ શિષ્ય વિવેકકુશલ વિબુધવરો,
'વિનીતકુશલ' કહઇ સેત્રુંજમંડણ આનંદ મંગલ જયકરો.
સંઘ ચઉવિહ સુખ કરો. ૬૯

कविलावण्यसमयविरचित

आदिनाथ–भास.

સરસતિ સરસતિ દિઉ વયણાં ઘણાં ગાઇસિ ગિરૂઆગુણ સેત્રુજિતણા. ૧
ગાઇસિઉં શ્રીસેત્રુજિતણા ગુણવિમલ વસુહાં વિસ્તર્યા,
પૂરવ નવાણૂં વાર જાણૂં આગઇ આદિ સમસર્યા;
ઇણઇ ડૂંગર દીઠઈ નરગ નીઠઇ મુગતિનાં ફલ ઢૂકડાં,
પામીઇ સદગતિ.નહીય દુરગતિ દૂરિ જાઈં દૂષડાં. ૨

ભરથનરેસરૂ અતિહિં ઉદારૂ એ શ્રીસેત્રુજિગિરિ પ્રથમ ઉધારૂ એ. ૩
ઉદ્ધાર પહિલઉ ભરથકેરૂ બીજઉ સુગુરૂ સોહાવ એ,
ત્રીજઉ તિ પંડવરાય યુધિષ્ઠર પુહવિ પ્રકટ કરાવ એ;
ચુથુ તિ જાવડ અનઇ બાહડ કરાવ્યુ જગિ જાણીઇ,
ઉદ્ધાર છઠ્ઠઉ સાહ સમરાતણુ વલીઅ વષાણીઈ. ૪

ધન ધન ધરમી દેસ મેવાડૂ એ ચિહું દિસિ ચઉપટ નગર ચીત્રોડૂ એ. ૫
ચીત્રોડ ધન ધન નગર નિર્મલ આમરાયકુલિ મંડણઉ,
સાહ સરણદેવ તિ રામદેવ તિ લષમસી લષપરિ ગણઉ;
સાહ લોઅણપાલ તિ ભોજ રાજત ઠાકુરસી પેતાગરૂ,
નરસિંગ તોલા ઘરણિ લીલૂ પુત્ર જનમ્યા સુરતરૂ. ૬

રતના પોમા દશરથ ગુણનલા ભોજા કરમા બંધવ સવે ભલા. ૭

સવિ ભલા બંધવ કરમ રાજત પુણ્યકાજ પ્રગટ કરઈ,
પ્રાસાદ પ્રતિમા રંગમંડપ અચલ થાનક ઉદ્ધરઈ;
અતિ કરઈ આદર સાહ બાહાદર તાસ ફુરમાણુજ લહી,
ઉદ્ધાર કારિઉ સાતમુ શ્રીસેતુજિગિરિ જાણુઉ સહી. ૮

પાલીતાણુઈ સહજ સુંહાલડી લલતસરોવરિ બાંધી પાલડી. ૯

પાલડીઅ બંધિ સુબંધિ રાયણિ વેગિ વિમલાગિરિ ચડઇ,
શ્રીકર્મસિંહતણા મનોરથ સવિ પ્રમાણુ જ પુન્ય વડઇ;
રવિરાજ નરસિંહ મંત્રિ મોટા.વીર ઘણુ આદર કરઈ,
શ્રીઆદિનાથ પ્રાસાદ પરિકલ કાજ સવિ કહિનાં સરઈ. ૧૦

સંવત પન્નર વરસ સીત્યાસીઇ વદિ વૈશાખિં લગન પ્રકાસીઇ. ૧૧

પરકાસીઇ વરલગન પંચમિ વેગિ વાહણિ જોતરી,
ઉત્તર દખિણ પૂરવ પશ્ચિમ પાઠવઇ કંકોતરી;
કેવિ અશ્વા આસનિ કેવિ સુખાસનિ કેવિ રથ સોહાવ એ,
શ્રીસંઘ માગણ જણ મનોહર મોટા મુનિવર આવ એ. ૧૨

હુઇ પ્રતિષ્ઠા સંઘ સવે મિલ્યા અન્ન અવારી વંછિત સવિ ફલ્યા. ૧૩

સવિ ફલ્યા વંછિત મિલઇ માગણ કણય કપ્પડ અપ્પ એ,
સિંગાર સાર તુખાર તેઈ દાનિ દાલિદ કપ્પ એ;
ચિત્રકોટિ પાસ સુપાસનુ પ્રાસાદ રતનિ કરાવીઉ,
ધન ઓસવંશિઇ સાહ દસરથ સેતુજિ સંઘ વધાવીઉ. ૧૪

ધન વર તરૂઅર છઈ ઘણુ છાંહડી લલતસરોવર ધન ધન પાલડી. ૧૫

પાલડીઅ ધન ધન પાસ તરૂઅર ઉતાર્યા સંઘ થાટૂ એ,
વિત વેચઈ વિગતા સુગતિસુગતા કર્યા મુગતા ઘાટૂએ;
સંઘપતિ મેલા લહીઅ વેલા ભણઈ મંલગ ભાટૂ એ,
વાજઈ નફેરી પુણ્યકેરી કરીય વહિતી વાટૂ એ. ૧૬

સિદ્ધ અનંતા હુઆ ઈણુ ગિંરિં વલી અનંતા હોસિં ઇણુપરિં. ૧૭

ઇણુ પરિં હોસિં સિદ્ધ અનંતા પંચ કોડિં પરવર્યા,
તે ચૈત્ર માસહુતણીઅ પૂનિમ પુંડરીક મુગતિં વર્યા;
જિનરાજ બોલઇ સેત્રુજિ તોલઇ અવર તીરથ કો નહીં,
કર્મરાજ તઇં ઉદ્ધાર કીધઉ જગત્રિ જસ લીધુ સહીં. ૧૮

પ્રથવી પદમિનિ નારિ સોહામણી મેરૂમહી કર કંકણુ દિનમણી. ૧૯

દિનમણીઅ કંકણુ થાલ અંબર અક્ષત્ર વર નક્ષત્ર ભરિઉં.
તે ઠવિઉં શ્રીફલ ચંદ્ર નિરમલ પ્રભાતે ચંદન કરિઉં;
એ ઇસીઅ પદુમિનિ પ્રેમ પૂરી વધાવઇ વિમલાગિરિં,
ઉદ્ધાર અવિચલ તાહરૂ વલી વૃદ્ધિ પામુ પરિંપરિં. ૨૦

ભૂંગલ ભેરી નાટક અભિનવા સનાત્રમહોત્સવ ઉત્સવ અભિનવા. ૨૧

અભિનવા ઉત્સવ ભેરિ ભુંગલ દીપમંગલ આરતી,
શ્રીઆદિદેવ જિણંદ પૂજા કરૂ કુસુમિં ભાવતી;
ઉદ્ધાર એ સાતમુ સેત્રુજજગત્ર અચલદૂ સાગરૂ,
લાવણ્યસમઇ મુણિંદ બોલઇ સંઘ ચઉવિહ જયકરૂ. ૨૨

पं०—रत्नकुशलविरचित

पार्श्वनाथसंख्यास्तवन.

શ્રીજીરાઉલિ નવખંડ પાસ વખાણીઇ રે નામઇં લીલવિલાસ;
સંકટ વિકટ ઉપદ્રવ સવિ દૂરિઇં ટલઇ રે મંગલ કમલાવાસ. શ્રી૦ ૧
વરકાણુ સપરાણુ રાણુ વિશ્વનુ રે રાવણુ ગોડી પાસ;
નવપલ્લવ શ્રીપાલવિહાર અમીઝરૂ રે ફલવધિ લોડણુ પાસ. શ્રી૦ ૨
મહીયલિ મહિમા ગાજઇ જેહનુ અતિઘણુ રે શ્રીસખેસર પાસ;
આણી ભાવ રિદ્ધિ નર અહુનિસ જે જપઇ રે તેહની પૂરે આસ. શ્રી૦ ૩
શ્રીચિંતામણિ ચિંતામણિ સમ જાણીઇ રે નવરંગ નારિંગ પાસ;
મગસી પાસ પંચાસર ભાભો સામલો રે કોકો પ્રણુમુ પાસ. શ્રી૦ ૪
થંભણુ પાસ જિણેસર સાચું સુરતરૂ રે અડવડિયાં આધાર;
ભીડભંજન પાસ ભીડભંજન જિન નમો રે ટાલે રોગ પ્રચાર. શ્રી૦ ૫
થાવરતીરથ જગમાં જાણિ જાગતું રે મથુરાં પારસનાથ;
અંતરિખ્ય અવંતી દાદો પાસ જી રે સમરાં આપઇ હાથ. શ્રી૦ ૬
કુલ્લપાક મનરંગિઇં નમસું પાસ જી રે કરહડીઓ કલ્હાર;
પાસજિણંદ ડભોઇ દુખવિહંડણુ રે વામાદેવિ મલ્હાર. શ્રી૦ ૭
ભાવઠિ ભંજન કલિકુંડ પૂજો મનરૂલી રે કંઠિ ઠવો વરમાલ;
અજઝારાની ઓલગ કીજઇ અતિભલી રે વિઘ્ન ટલે તતકાલ. શ્રી૦ ૮
ગુણમાણિક્યતણુ એ સાગર આગરૂ રે કરૂણાનુ ભગવંત;

માણિક્યસ્વામિ મનોહર પાસ જુહારીઇ રે સોપારિ અરિહંત. શ્રી૦ ૯
ઘૃતકલ્લોલ જિણેસર જે નર પૂજસઇ રે તસ ઘરિ ઘૃતકલ્લોલ;
ધણુ કણુ કંચણુ કપ્પડ કામિની પુત્રસું રે કરસઇ તે રંગરોલ. શ્રી૦ ૧૦
રોગ સોગ દુહ દાલિદ દોહગ ખંડણુ રે પૂજો મનનઇ રંગિ;
શુદ્ધદંત શ્રીવામાનંદન જગધણી રે આપઇ અવિહડ રંગ. શ્રી૦ ૧૧
સહ્નફણામણિ દીપઇ છીપઇ અરિગલ રે કામિત ફલદાતાર;
સપતફણ શ્રીપાસ જિણિંદ સોહામણુ રે આપઇ ભવનુ પાર. શ્રી૦ ૧૨
નવનિધાન તસ મંદિર સુંદર વર રમઇ રે પૂજિ જે ઉલ્હાસ;
બાવનચંદન કેસર પૂર કપૂરસું રે નવલુ નવફણપાસ. શ્રી૦ ૧૩
ન વીસારૂ નવસારી દેસઇ સંપદા રે શ્રીનવસારીપાસ;
વિઘ્ન હરો શ્રીવિઘ્નહરો જિન રાજીઉ રે સહસફણ સુખવાસ. શ્રી૦ ૧૪
રણ અરિ રાઉલિ જલ ગિરિ મ બીહુ બાપડા રે જપિ વીહાનું નામ;
આધિ વ્યાધિ વિષ વેગ નિવારણ ગારૂડી રે ગારડીઓ અભિરામ. શ્રી૦૧૫
ભોગ પુલિંદ ભલુ ભુવિ ભજ ભોગીસરૂ રે બલજો અતિ બલવંત;
ચાંચલીઓ પ્રણુ ચંચલ ચોર વિડારવા રે મહીયલિ મહિમાવંત. શ્રી૦ ૧૬
સોમ ચિંતામણિ સ્વામીજન ચિંતા હરો રે કબોઈ શ્રીમાલ;
દેવદયાલ અકલ જિન ઊભરવાડીઉ રે તવસું વાણિ રસાલ. શ્રી૦ ૧૭
અશ્વસેન નૃપનંદન નયનાનંદનુ રે ધાતો પારસનાથ;
અનીધુઆની સેવા કરતાં અતિઘણી રે મિલસઇ સુગતિનું સાથ. શ્રી૦૧૮
તવરી તવરી તવરી તવરી જે જપઇ રે પ્રાહુ ઊઠી જિનરાજ;
ત્રિભુવનનાયક તવરીપાસ જિણેસરૂ રે પામઇ અવિચલરાજ. શ્રી૦ ૧૯
ભોગ સંયોગ તે પામઇ માનવ નવ નવા રે જસ તૂસઇ શ્રીપાસ;
ગણિ દામાશિષ્ય 'રતનકુશલ' ભગતિઇ કહઇ રે આપો ચરણઇં વાસ.૨૦

कविदीपविजयविरचित -

कावीतीर्थवर्णन.

અવિનાસીની સેજડીઇ રંગ લાગો માહરી સજની, એ દેશી.

ઋષભજિણંદ નેં ધરમપ્રભુના પ્રેમેં પ્રણમું પાય જી;
કાવીતીરથમાંહેં બિરાજેં જગજીવન જિનરાય. સાંભલ સજની. ૧

સાસૂ વહૂઈ વાદ વિવાદેં દેવલસિખર બનાયા જી;
તેહની ઉતપત સઘલી વરણું જે જસ સુકૃત કમાયા. સાં૦ ૨

ગુજરદેસેં શ્રીવડનગરેં નાગર નાત સવાઈ જી;
ભદ્રસિવાણા ગોત્ર છે જેહનું શ્રાવકધરમ વડાઈ સાં૦ ૩

નાગર વણિક અનેં લઘુસાખા ભાષા મધુરીવાણી જી;
દેપાલ ગાંધી ધરમ ધુરંધર જીવદયા ગુણખાંણી. સા૦ ૪

સકલ કુટંબ સહુ પરિવારેં ખભાત નગરેં આયા જી;
વણુજ કરંતા પુન્યપસાઇં કોટી દ્રવ્ય કમાયા. સાં૦ ૫

તેહનો સુત એક અલુઓ ગાંધી તે પણ પુન્ય વિશાલ જી;
તસ સુત લાડકો ગાંધી ગીરૂઓ જીવદયા પ્રતિપાલ. સાં૦ ૬

તેહની ધરમવહુ કૂખેથી દો સુત છેં વડ ભાગી જી;
વાડુઆ ગાંધી નેં ગંગાધર જિનગુણના બેહુ રાગી. સાં૦ ૭

દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ જેહનેં પુન્ય સપાઈ જી;

ચઢતા ભાવ સદા સુખદાઈ પૂરવસુકૃત કમાઈ. સાં૦ ૮

॥ ઢાલ ૧ ॥

આદિ જિનેસર વિનતી હમારી, એ દેશી.

વાડૂઆ ગાંધીને છે દોય ઘરણી પોપટીવહુ હીરાંબાઈ રે;
હીરાંબાઈને પુન્યસંજોગેં તીન પુત્ર સુખ દાઈ રે.
જૂઓ એહ પુન્યતણી એહ લીલ. ૧

પેહેલો ગાંધી કુંઅરજી બીજો ધરમદાસ નેં સુવીર રે;
કુંઅરજી ગાંધીને છે એક ઘરણી વીરાંબાઈ ગુણધીર રે. જુ૦ ૨

માતપિતા સુત વહુઅ એ વીરાં સાથે ધરમનાં કામ રે;
પોસા પડિકમણાં જિનભક્તિ લોકોત્તર વિસરામ રે. જુ૦ ૩

એક દિન સકલ કુટુંબ મલીને સુકૃત મનોરથ ભાવે રે;
કાવી સૈહેર અનોપમ ભૂમી દેખી પ્રાસાદ બનાવે રે. જુ૦ ૪

તપગચ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર બહુ પરિકર ગણી સાથેં રે;
સંપ્રતિ નૃપ વારાની પ્રતિમા થાપેં ઋષભ જગનાથ રે. જુ૦ ૫

સંવત સોલ નૈં ઓગણપંચાસૈ ઋષભપ્રભુ મહારાજ રે;
સુભ સુહુરત દિન તખત બિરાજ્યા દીપવિજય કવિરાજ રે. જુ૦ ૬

॥ ઢાલ ૨ ॥

ઝીણા ઝરમર વરસેં મેહ ભીંજે માહરી ચુનડલી,

તથા

હાંરે દીવાલી થઈ આજ જિનમુખ જોવાને, એ દેશી.

હીરાંબાઈ સાસૂ ને વીરાં વહુજી દરસન કરવા આવે રે;
વહુ ઉંચી નૈં બારણું નીચું દેખી સીસ ધુણાવેં;
સાજણ સુણજ્યો રે, એહ સાસૂ વહુ સંવાદ. સા૦ ૧
બાઇજી શિખર કર્યો બહૂ મૂલો બારણ નીચું કીધું રે;

સાંભલી સાસૂ રીસ ચઢાવી વહુને મેંહણું દીધુ. સા૦ ૨

વહુજી તમને હોંસ હોય તો પીહરથી દ્રવ્ય મંગાવો રે;
ઉંચાં નીચાં સમઝી કરજ્યો મોટો સિખર બનાવો. સા૦ ૩

સાસૂ મેંહેણા ઉપર વહુઇં પિહરથી દ્રવ્ય મંગાયો રે;
સંવત સોલ પંચાસેં વહુઇ મુહુરત પાત કરાયો. સા૦ ૪

પાંચ વરસમેં બાવન જિનાલો દેવલ તુરત બનાયો રે;
રતનતિલક પ્રાસાદ છે જેહનું ઉત્તમ નામ સોહાયો. સા૦ ૫

તપગચ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર તે પણ સમયેં આવે રે;
સંવત સોલ પંચાવન વરસેં અંજનસિલાક બનાવેં. સા૦ ૬

શ્રાવણ સુદિ નવમીનેં દિવસેં ધરમનાથ જગ રાજે રે;
દીપવિજય કવીરાજ પ્રભુજી તે દિન તખત વિરાજે. સા૦ ૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમુદ્રવિજય સુત ચંદલો સામલીયા જી, એ દેશી.

સાંહમા સાંહમી દીપતા વિસરામી રે,
સિધરા દો પરસાદ ગુણ વિસરામી રે;
સિદ્ધાચલની માંડણી વિ૦ ગાજે ગુહિરનાદ. ગુ૦ ૧

વલી કોઇ સાસૂ નેં વહુ વિ૦ કરજ્યો એહવા વાદ; ગુ૦
ધરમવાદ ફલ પુન્યના વિ૦ બીજા સહુ વિષવાદ. ગુ૦ ૨

સાસૂ વહુનાં દેહરાં વિ૦ ચાલી જગમાં ખ્યાત; ગુ૦
સાસૂ વહુની જોડલી વિ૦ ધન નાગરની નાત. ગુ૦ ૩

સંઘવી દેસ વિદેસના વિ૦ સંઘપતી નાંમ ધરાય ગુ૦
તીરથયાત્રા ઉમહ્યા વિ૦ સુકૃત કરમ કમાય. ગુ૦ ૪

જંબૂસરનો સંઘ દીપતો વિ૦ એ તીરથનો રખવાલ; ગુ૦
તીરથની રખ્યા કરેં વિ૦ પુન્યતણી પરનાલ. ગુ૦ ૫

સંવત અઢારસેંહેં છયાસીયેં વિ૦ ગાયા તીરથરાજ; ગુ૦
ઋષભ ધરમ જિનરાજજી વિ૦ દીપવિજય કવિરાજ. ગુ૦ ૬

विनीतकुशलविरचित

शत्रुंजयस्तवन.

રાગ કાફી.

સકલ તીરથમાં મૂલગો રે લાલ, સેત્રુંજ તીરથ સાર, મન મોહ્યો રે;
સિદ્ધ અનંતા ઈહાં હુયા રે લાલ, એહનો મહિમા અપાર. મન૦
સેત્રુંજ સેવો ભવિજના રે લાલ. આંકણી. ૧
સેત્રુંજ માહાતમ્યમાં કહિઉં રે લાલ, સીમંધર ભગવંત; મન૦
સહસપલ્યનું પાતક હરઇ રે લાલ, વિમલાચલ નાગમંત. મન૦ સે૦ ૨
લાખ પલ્યોપમનું કહિઉં રે લાલ, પાતક કરઈ ચકચૂર; મન૦
વિમલાચલ વાટઈં થકા રે લાલ, પૂન્ય ભરઈ ભરપૂર. મન૦ સે૦ ૩
જાત્ર કરી છહરી પાલતાં રે લાલ, ચોખઇ ચિત્તઈ જેહ; મન૦
સો સાગરનું સામટું રે લાલ, પાતક વારઇ તેહ. મન૦ સે૦ ૪
એ તીરથ મહિમા ઘણો રે લાલ, કહતાં નાવઇ પાર; મન૦
ઋષભ જિણંદ સમોસર્યા રે લાલ, પૂરવ નવાણું વાર. મન૦ સે૦ ૫
સંવત સત્તર બાવીસની રે લાલ, માહ સુદિ પંચમી સાર; મન૦
સંઘસાથિં જાત્રા કરી રે લાલ, સફલ કર્યો જંવાર. મન૦ સે૦ ૬
સહસવીર સંઘવીતણા રે લાલ, બેટા સાતે સુજાણ; મન૦
સંઘવી બિરૂદ સોભાવીઉં રે લાલ, કરી સંઘ સબલ મંડાણ. મન૦સે૦
સજાણદે ઊઅરિં અવતર્યા રે લાલ, ચ્યારે પુત્ર પ્રધાન; મન૦
સંઘવી રાજસી નઇં વજો રે લાલ, અમરો સુંદર જુવાન. મન૦ સે૦૮

દીવાન દીપક દોલતી રે લાલ, કરઇ સંઘ તિલક ઉદાર; મન૦
ગઢથી સેત્રુંજા ભણી રે લાલ, ધન ધન તસ અવતાર. મન૦ સે૦ ૯

સંઘસબલ આડંબરઇ રે લાલ, જુહાર્યા ઋષભજિણંદ; મન૦
પોઢી પ્રતિમા પેષતાં રે લાલ, ઊપનો અતિ આણંદ. મન૦ સે૦ ૧૦

મસ્તગિ મુગટ સોહામણો રે લાલ, આભરણ અંગિ અપાર; મન૦
નેહભરિ નયણે નિરષતાં રે લાલ, પૂજઇ ઘસી ઘનસાર. મન૦ સે૦ ૧૧

તપગછપતિ ગુરૂ વાંદીયા રે લાલ, વિજયપ્રભસૂરિંદ; મન૦
એકસો પંચાવન સાધસ્યું રે લાલ, સોભઇ સારદચંદ. મન૦ સે૦ ૧૨

તીરથ ભેટી ભલી પરિં રે લાલ, આવ્યા કુશલઇં પેમ; મન૦
આણંદઇ ઉજ્જલગિરિં રે લાલ, જાત્ર કરી શ્રીનેમ. મન૦ સે૦ ૧૩
પૂરવપુન્યઇં વલી વલી રે લાલ, સેત્રુંજ નઈં ગિરિનારિ; મન૦
જાત્ર સફલ એહવી હુયો રે લાલ, સહુ કહઇ વારો વાર. મન૦ સે૦ ૧૪

સુમતિકુશલ પંડિતતણો રે લાલ, વિનીતકુશલ કહઇ સીસ; મન૦
સેત્રુંજમંડણ માહરી રે લાલ, પૂરો મનહ જગીસ. મન૦ સે૦ ૧૫

॥ ॐ ॥

पं०-मतिरत्नविरचित

सिद्धाचल-तीर्थयात्रा.

दूहा.

સરસતિ સામિનેં પાય નમી માગું વચન વિલાસ;
સંઘવી સેત્રુંજગિરિતણો ગાવા મન ઉલ્લાસ. ૧

નમું તે દેવિ ચક્કેસરી કવડજખ્ય ભલિ ભાંત;
આદિસર નમતાં થકાં મિલેં મુગતિ મહંત. ૨

વીરજિણેસરનેં નમું ગૌતમ ગણધર સાર;
જીવ ઘણા પ્રતિબોધિનેં ઊતાર્યા ભવપાર. ૩

પાટણ નયર સોહામણું જિહાં નહીં પાપ પ્રવેશ;
વ્યવહારી ગુણવંત વસેં ઋદ્ધેં જાણેં નરેશ. ૪

તેહ નગરમાંહેં વશેં કચરા કીકા જાંણિ;
રવજીસા કુલ ઊપનો જાણું સોહેં ભાણ. ૫

તિહાંથી સૂરતિ આવીયા ભાઈ ત્રિણિની જોડિ;
ધન ઊપરાજણ બહુ કરી લાભ લહેં લખ કોડિ. ૬

ધન ખરચેવા ધસમસ્યો ઉલટ અંગ ન માય;
રૂપચંદ રંગેં મિલ્યો આંણી મન ઉચ્છાહિ. ૭

સૂરતિ નયર સોહામણું શ્રાવક સુખીઆ લોક;
સેત્રુંજગિરિ ભેટણભણી મિલીઆ થોકાથોક. ૮

રૂપચંદ કચરા મિલી મુહુરત લીધું સાથ;
કારતિક શુદિ તેરસ દિને મંગલવાર પ્રભાત. ૯

સંઘ સૂરતિથી સંચર્યો બેસી વાહણ મઝારિ;
સઠહ કર્યા સામટા આવ્યો કુંબસ વિચાલ. ૧૦

લોક થોક સઘલા મિલ્યા હિયડે હરષ ન માય;
યાત્રા શેત્રુંજગિરિ ભણી ચાલ્યા મન ઉચ્છાય. ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

નમો રે નમો શ્રીશેત્રુંજગિરિવર સકલ તીરથમાહેં સાર રે;
ભરતેસર સરિષા જે સંઘવી પામ્યા ઇણિ ગિર પાર રે. નમો૦ ૧

ભરતેસર સંઘવી ઋદ્ધિ સાથેં શેત્રુજે યાત્રા આવેં રે;
લાષ ચોરાસી હાથી ઘોડા રથ પાયક ઘણું લાવેં રે. નમો૦ ૨

ભરતેસર સંઘવીની સાથેં ઋષભવંશ તે જાણું રે;
બાહુબલિ પ્રમુષ ભાઇ નવાણું તેહના પુત્ર વષાણું રે. નમો૦ ૩

અજિતનાથ પ્રભુજીનેં વારેં સગર ચક્રીધર જાણું રે;
શેત્રુંજેં સંઘવી થઈનેં આવેં તેહની ઋદ્ધિ વષાણું રે. નમો૦ ૪

નવેં નિધાન નેં ચઉદેં રતન જે ચક્રી આગલિ ચાલિં રે;
લાષ ચોરાસી હાથી ઘોડા તેહના સંઘમાં માહલેં રે. નમો૦ ૫

છન્નુ કોડિ પાયક દલ સાથેં ધજ મોટા તિહાં ઝલકે રે;
વાહન સુખાસન બેઠી નારી હાર રયણમય ચલકેં રે. નમો૦ ૬

પાંડવ પાંચે શેત્રુંજયગિરિ આવેં સંઘપતિ તિલક ધરાવેં રે;
કુંતા માતા સાથેં લાવેં પ્રભુ પૂજી સુખ પાવેં રે. નમો૦ ૭

સમરા સારંગ સંઘવી થઈનેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
સામાયક પોસા પડિકમણાં કરતા બહુ સુખ પાવેં રે. નમો૦ ૮

સાહ અકબ્બર તે ગાજી કહીઇ ફત્તેખાન તસ જાણું રે;
બારે વરસેં સોરઠ જીત્યા નવલાષ બાંન તે નાણું રે. નમો૦ ૯

સમરા સારંગ ફત્તેખાનેં જઈનેં મુજરા કીધાં રે;
પાતસાહી ફરમાન દેવડાવી બાન મુંકાવી દીધાં રે. નમો૦ ૧૦

સમરા સારંગ શેત્રુંજાગિરિનું નવલાખ લુંછણું આપેં રે;
યાચક જનનાં દાલિદ્ર કાપેં કીરતિ જગમાં વ્યાપેં રે. નમો૦ ૧૧

સાતસેં શત્રુકાર મંડાવેં વ્યવહારીયા સંઘમાહેં રે;
પાંચસેં સાધુનેં આહાર પાણી આપેં મન ઉચ્છાહેં રે. નમો૦ ૧૨

કરમાસાહેં ઉદ્ધાર કરાવ્યો સોય વિમલગિરિ આવેં રે;
લખમી ખરચી લાહો લીધો ડુંગર મોતીઇ વધાવ્યો રે. નમો૦ ૧૩

પંચમેં આરેં વીરનેં વારે તીરથ મોટું જાણું રે;
ભવ્યજીવનેં તરવા હેતે નાવ સમાન વખાણું રે. નમો૦ ૧૪

ઈમ અનેક સંઘવી શેત્રુંજાગિરિ યાત્રા કારણ આવેં રે;
બોધબીજનેં નિરમલ કરવા ભાવ ભલો મન ભાવેં રે. નમો૦ ૧૫

પારખ પ્રેમજી સંઘવી થઈનેં સુરતિ સહેરથી આવેં રે;
ઠામ ઠામ મુકામ કરાવેં લાડુઆ લેહણી ઠાવેં રે. નમો૦ ૧૬

દેહરાસર જિનપ્રતિમા સાથેં કેસર ચંદન ઘોલી રે;
પ્રભુ પૂજી મન રંગેં ગાવેં મિલિ મિલિ સઘલી ટોલી રે. નમો૦ ૧૭

ઓચ્છવ મહોચ્છવ સબલો થાવેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
આદીશ્વર મન રંગેં પૂજી કરમની કોડિ ખપાવેં રે. નમો૦ ૧૮

તિમ રૂપચંદ કચરા સંઘ લેઈ ડુંખસથી સંચરીઆ રે;
ભવદધિ તરવા વાહણ બેંઠા સંઘ સહિત ઊતરીયા રે. નમો૦ ૧૯

ભાવનગરનેં કાંઠેં આવી લોક થોક મિલી ટોલી રે;
સમ્હિ સામિણ એકઠાં મિલિયાં વાત કરેં મન લોલી રે. નમો૦ ૨૦

ભાવસિંઘ રાજાઈ જાણ્યું કુંઅરજી સેઠ તેડાવ્યો રે;
રણછોડજીત તુમેં ભેલા થઈનેં સંઘવીનેં જઇ લાવો રે. નમો૦ ૨૧

સેઠ કુંઅરજી સાહમો આવે લખુ દોસી તિહાં જોડેં રે;

લાલદાસ પિણ સંઘને મિલવા તે પિણ આગલ દોડે રે. નમો૦ ૨૨
માંડોસા આવીને મિલીયા મંગલજીસા જાણું રે;
સાહમૈયા તિણે સગલાં કીધાં ખરચે કુંઅરજી નાણું રે. નમો૦ ૨૩
માદલ ભુંગલ ભેરી નફેરી ઢોલ ઘણા તિહાં વાગે રે;
આદીશ્વરનું દરસણ દીઠે ભવભાવઠિ ભાગે રે. નમો૦ ૨૪

દોહરા.

સંઘ સર્વ તિહાં ઉતર્યો મોદિ મંદિર ગોષ;
બેહુ સંઘવીના રાજમાં લોક કરે ઘણી જોષ. ૧
ભાવનગર જિન પૂજીઆ કીધા કેસર ઘોલ;
સિદ્ધાચલ ભેટણભણી મનડાં રાતાં ચોલ. ૨
ચોલ મજીઠનો રંગ ભલો ધોયો કદીય ન જાય;
કચરો સા કંચન કહ્યો શેત્રુંજાગઢ મહિમાય. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

સુમતિ સદા દિલમાં ધરો. એ દેશી.

હવે આગલિ સુણો વાતડી સંઘ કિણિ પરે જાય રે;
બેહુ સંઘવી એકઠા મલ્યા લોકને હર્ષ ન માય રે. ૧
શેત્રુંજાગિરિની જાતરા પુણ્ય વિના નવિ થાય રે;
પુણ્યે મનવંછિત ફલે દૂરિ ટલે અંતરાય રે. શે૦ ૨
બેહુ સંઘવી લેઇ ભેટણું ચાલ્યા રાયને પાસે રે;
કુંઅરજી સેઠ સાથે લેઈ મલિયા મન ઉલ્લાસે રે. શે૦ ૩
રણછોડ મહિતો ઉઠીયો સંઘવીને દે બહુમાન રે;
પાસા પવાસને મોકલી મગાવે શ્રીફલ પાન રે. શે૦ ૪
ભાવસંઘજીને વીનવે બેહુ સંઘવી કરજોડી રે;
સિદ્ધાચલ ભેટાડવા વાર લગાડો થોડી રે. શે૦ ૫

પરમાના દેવડાવીયા આપ્યા રાયનેં હાથેં રે;
સંઘ પાલીતાણું મુંકવા ચાલો અમારી સાથેં રે. શે૦ ૬

ભાવસંઘજી તબ બોલીયા સાંભલો સંઘવી સાચું રે;
લાગત નાણું લેઈસ્યું કાંઈ ન બોલું કાચું રે શે૦ ૭

કચરો સા કહેં આપસ્યું દસ્તુર માફક લીજેં રે;
વોલાવાનેં નીસરો સંઘ પોહચાડી દીજેં રે. શે૦ ૮

ભાવસંઘ રાજી થયા લીધું લસ્કર સાથેં રે;
પાખરીયા ગાજેં ઘણા ભાલા તરકસ હાથેં રે શે૦ ૯

કારતિક વદિ તેરસિ દિને સંઘ ચલ્યો સુખકારી રે;
ત્રિણુ દિવસ પાદર રહ્યા સંઘવીની જાઉં બલીહારી રે. શે૦ ૧૦

ચોથેં દિન સંઘ ઉપડ્યો જઇ વરતેજ ડેરા દીધા રે;
ડુંગર દેખી દૂરથી કહેં સકલ મનોરથ સિધા રે. શે૦ ૧૧

રયણી વાસો તિહાં રહ્યા ચિહુંદિશિ ચોકી ફિરતી રે;
દેખી ચક્રેસરી તિહાં કણેં સંઘ રખોપું કરતી રે. શે૦ ૧૨

લોક સકલ સુખ પામીયા દોયા નાઠી દૂરેં રે;
ગામ કનાડેં આવીયા વાગાં મંગલ તૂર રે. શે૦ ૧૩

કચરાસાના સંઘમાં સાધુજી ગુણખાણી રે;
ઉત્તમવિજય પંન્યાસની લાગે મીઠી વાણી રે. શે૦ ૧૪

જોગવિમલ જગ જાણીઇ પંચ મહાવ્રત સાધેં રે;
તપ કિરિયા કરેં આકરી ઈમ ગુણઠાણું વાધેં રે. શે૦ ૧૫

ખરતરગચ્છ દેવચંદજી તે પિણુ સંઘમાંહિં જાણું રે;
પંડિતમાંહિ શિરોમણિ તેહની દેશના ભલી વખાણું રે. શે૦ ૧૬

સંઘવી કાગળ મોકલેં પૃથવીરાય તેડાવેં રે;
તેહનો કુંઅર નાનડો ગાજતેં વાજતેં આવેં રે. શે૦ ૧૭

કુંઅરની સાથેં વાણીઆ ધન્નો શેઠ તે આવેં રે;

જેતો બારોટ ઘોડે ચઢ્યા કુંદનસા કહીનેં બોલાવે રે. શે૦ ૧૮
કુંદન તૂં ભલે આવીયો ભાટ મિલિ ઇમ બોલે રે;
સમરા સારંગ જે થયા તૂં પિણ તેહની તોલે રે. શે૦ ૧૯
કુંઅરને કરે પહેંરામણિ આપેં થરમા જોડી રે;
કુંઅર સંઘવીનેં કહે કરો અસવારિ ઘોડી રે. શે૦ ૨૦
કુંઅર ને સંઘવી બેહુ મલ્યા ભાવસંઘજી પિણ ત્યાંહેં રે;
સીષ માગી સંઘવીતણી જૂહાર કર્યા નિજ બાહેં રે. શે૦ ૨૧

દૂહા.

વર ત્રાંબાગલ વાજતેં ઘોરેં તે જાંગી ઢોલ;
સરણાઈ સરસી વદેં સકલ સંઘ રંગરોલ. ૧
જય જય ભાટ ચારણતણા સુણતાં વરજેં વાદ;
સુગુરૂ સુશ્રાવક પરવર્યો આવે સંઘ સુપ્રસાદ. ૨
સાહુમો આવેં સંઘ સવે પાલીતાણું સરવ;
હરષેં દેવ જૂહારવા આદિદેવ સુખ પૂરવ. ૩
સંઘેં ઉતારા કર્યા મંગલ લીલવિલાસ;
તીરથપતિ શેત્રુંજગિરિ ફરસન ઘણું ઉલ્લાસ. ૪

॥ ઢાલ ૩ ॥

વચ્છ વિચારયો, એ દેશી.

શેત્રુંજો ભેટયો ધરી મન બહુ અતિમાન રે. શે૦ આંચલી.
રાજા પૃથવીરાજજી રે કુંઅર શ્રીનવઘન નામ;
શ્રીસંઘનેં રખવાલવા રહ્યા રે ગારીયાધાર સુઠામ રે. શે૦ ૧
રાણી ફૂલાંજી આવીયાં રે પાલીતાણા રે માંહેં;
સંઘવીનેં સનમાનીયા રે આદર અધીક ઉચ્છાહે રે. શે૦ ૨
ભેટણું દેઈ તે મિલ્યા રે સંઘવી બે મનરંગ;

આભરણ વસ્ત્રાદિક બહુ રે દીધાં ધરીય ઉમંગ રે. શે૦ ૩
તીરથ રખવાલા ભણી રે દીધાં દામ અનેક;
માગશિર શુદિ તેરસ દીને કીધી યાત્રા વિવેક રે. શે૦ ૪
સંઘ સહૂ શિણગારીયો રે નેજા ધ્વજા રે વાજીત્ર;
ભાટ બીરૂદ ભણતાં થકા રે ગાતાં ગુણ સુપવીત્ર રે. શે૦ ૫
સત્તા વાવેં શુચિ થઈ રે સુરપાલનો રે ચંદ;
જે નીત પાણી પારણે રે ભેટે તીર્થ આનન્દ રે. શે૦ ૬
તીરથ મોતી માણિકેં રે સોવન ફૂલ અમૂલ;
સુરભી પુષ્ફ ગંધોદકેં રે પધાર્યો ગિરિ મૂલ રે. શે૦ ૭
દાન દેઈ જાચક ભણી રે આલોઈ નિજ દોષ;
દ્રવ્ય ભાવ સુચિતા કરી કરવા નિજ ગુણ પોષ રે. શે૦ ૮
શક્રસ્તવ કહી ગુરૂ સુખેં રે લેઈ વ્રત પચ્ચખ્ખાણ;
સિદ્ધ અનંત વંદી ચઢ્યા રે મન ધરી જિનવર આણ રે. શે૦ ૯
સિદ્ધ ગુણીની ભૂમિકા રે કરવા આતમ સિદ્ધ;
સિદ્ધ ધ્યાન સિદ્ધાચલેં રે ચઢતાં સરવ સમૃદ્ધ રે. શે૦ ૧૦
નેમિ પધાર્યા ગિરિવરેં રે જાણી મોક્ષ નજીક;
રેવતગિરિ સાહમા ચલ્યા રે આહાર ઉદક બલ ઠીક રે. શે૦ ૧૧
તિહાં પગલાં શ્રીનેમનાં રે વંદી પૂજી રે ભક્તિ;
જય જય કરતા જન સહૂ રે પોહતા શિખરેં યુક્તિ રે. શે૦ ૧૨
દૂધે પખાલી પૂજતા રે મુનિવર ફરસીત ભૂમિ;
શુદ્ધ સમરણ ગુણ ગાવતાં રે કરતા નિજ ગુણ ધુમ. શે૦ ૧૩
પહિલી પરવેં પૂજીયા રે ભરતમુનિ પદ દોય;
બીજી પરવેં હરખીયા રે વિમલાચલ થલ જોય રે. શે૦ ૧૪
ત્રીજી પરવેં કુંડ છે રે નીરમલ જલ અતિભૂર;
ઋષભ ચરણ પુંડરીકતણા ચરણ નમું સુખપૂર રે. શે૦ ૧૫

હિંગુલાજહડે થઇ રે પોહુતા સાલારે કુંડ;
પાંચમી પરવે જલ ભર્યો રે સમ શીતલ અખંડો રે. શે૦ ૧૬

જિનવર ચરણુ નમી ગયા રે રામપોલિ સહુ લોક;
પેંઠા ગઢમાં ગાવતા રે જનના થોકાથોક રે. શે૦ ૧૭

વાઘણિ પોલિ સંતોષિયા રે અધિષ્ટાયક બેહુ પાસ;
ચક્રેસરી વધાવીઆં રે કવડયક્ષ સુખ વાસો રે. શે૦ ૧૮

ચૈત્ય નમી પધારીયા રે પોહુતા ઋષભ વિહાર;
દેઈ તીન પ્રદક્ષણા રે રાયણ નમી સુખકારો રે. શે૦ ૧૯

રાયણતળેં પગલાં નમ્યાં રે પ્રથમ જિણુંદનાં રે તેહ;
શ્રીઋષભેસર જે થકાં રે ભરતેં ભરાવ્યા જેહ રે. શે૦ ૨૦

મૂલમંડપમાં આવીનેં રે વધાવ્યા જિનરાજ;
સોવન ફૂલ મુગતાફલેં રે પ્રણુમેં સિધાં કાજ રે. શે૦ ૨૧

ચૈત્યવંદન કરી ભક્તિસ્યું રે નરભવ લાહો રે લીદ્ધ;
શેત્રુંજ શિખર શ્રીઋષભજી રે પૂજતાં કારજ સિદ્ધ રે. શે૦ ૨૨

સૂરજકુંડેં ધોતીયાં રે કીધાં નીર ગલેવિ;
કેસર ચંદન પુષ્ફસ્યું રે પૂજા ચિત્ત ભલેવિ રે. શે૦ ૨૩

અષ્ટપ્રકારી પૂજના રે અષ્ટ કરમ ક્ષય હેત;
તારક તીરથ સર્વમાં રે એ તીરથ સહૂ કેતુ રે. શે૦ ૨૪

કચરાશા રૂપચંદનો રે માનવભવ સુપ્રમાણુ;
દેવચંદ સુપસાયથી રે મતિરતન વદે એમ વાણુ રે. શે૦ ૨૫

॥ દૂહા ॥

ઇમ શેત્રુંજય ભેટીનેં સંઘ સકલ સુખ ધામ;
હરખેં પાલીતાણા પુરેં આવ્યા અતી અભિરામ. ૧

ઇમ નિત્ય પ્રતિં યાત્રા કરેં સંઘ સહૂ મન રંગ;
દુખ્ખનિવારણુ સુખ્ખકરણુ જિનપૂજા વિધિ સંગ. ૨

વિધિઉપદેશક શ્રુતજલધિ દેવચંદ ગુરૂરાય;
સંવેગી જિનમારગી ઉત્તમવિજય સહાય. ૩

એતલેં ખંભાયતથકી રે ઓચ્છવસ્યું સુવિસિદ્ધ;
સંઘ કરી આવિ મિલ્યો જીવણસાહુ પ્રસિદ્ધ. ૪

જાણગ જીવાજીવના જૈનાગમરૂચિવંત;
વિધરસી સવિ સાધ લેં આવ્યો મન ધરી ખંતિ ૫

ખંભાયત ઘોઘાતણા ભાવનગર જનવૃંદ;
તેડી શેત્રુંજ આવીઓ જીવન અતિ આણંદ. ૬

રાજાનેં સંતોષીનેં ચઢીયા વિમલગિરિંદ;
ગુરૂ ઉપગારેં પાંમીઇ મનવંછીત આનંદ. ૭

॥ ઢાલ ૪ ॥

દેશી રસીઆની.

શ્રીશેત્રુંજ તીરથપતિ ભેટીઇ મેટીઇ ભવભય ફંદ; વિવેકી.
અરિહા ભકતેં સમકિત નીરમલું અનુક્રમેં શિવસુખ કંદ. વિવેકી. શ્રી૦ ૧

વેલાવલ પાટણથી આવીયા સંઘ ભલેં રે વિસ્તાર; વિ૦
સા રામચંદ્ર પ્રમુખ યાત્રાભણી આવ્યા નિજ હિતકાર. વિ૦ શ્રી૦ ૨

દક્ષણથી મેઅરગામી આવીયો સંઘ સકલ પરિવાર; વિ૦
સા ગલાલેં લાભ લિઓ ઘણું આતમ ધરમેં હો ઉદાર. વિ૦ શ્રી૦ ૩

ઈમ અનેક સંઘવી ગહૂ મિલ્યા કરવા જિનવર આણ; વિ૦
સૂરતિથી વિધિપક્ષિ આવીયા [illegible] ગરસૂરિ ભાણ. વિ૦ શ્રી૦ ૪

પાઠક [illegible] ઋતિવિજય તપાગચ્છ [illegible] અનેક; વિ૦
[illegible] જિન [illegible] છેક. વિ૦ ૫

[illegible] તિહાં લાપ [illegible]
કેઈ કર [illegible] હાર.

કરેં [illegible] વિ૦
છેં કરેં [illegible] વિ૦

ઝવેર રાજપાલ તથા વલી મોદી નેમિ રે દાસ; વિ૦
સંઘ ભકિત કરેં તે ભાવસ્યું પામેં અતિ જસવાદ. વિ૦ શ્રી૦ ૮

પટણિ કસ્તુરચંદેં ભક્તિસ્યું સાહમીવચ્છલ કીધ; વિ૦
સ્નાત્રમહોચ્છવ લાહણી પૂજણાં ગુરૂ ભક્તિં જસ લિદ્ધ. વિ૦ શ્રી૦ ૯

રૂપચંદ સાહ સંઘવિ સુંદરૂ પર ઉપગારી રે દક્ષ; વિ૦
તસ સુત દેવબાઈ ઉરેં હંસલો લાલચંદ પરતક્ષ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૦

પટણી સેઠ કીકા સૂત કચરાજી તસ સુત તારા રે ચંદ; વિ૦
ભાઈ ફતેચંદ સુત સુખકરૂ લાયક ઝવેરચંદ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૧

ઇંદ્રમાલ મુહૂરતિ સંઘેં લીઓ કીયો હરખ આનંદ; વિ૦
વૃદ્ધસાખિ શ્રીમાલી ગગનમે કચરા કીકા રે ચંદ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૨

ભદ્રક ભક્તિં રે ફલ નિશ્ચેં લહેં વસુદેવહિંડની સાખિ; વિ૦
માલણિ ભીલ પરિં સુભફલ લહેં જિનભક્તિં ચિત્ત રાખિ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૩

સાશ્વતા નેં વલી અસાશ્વતા તીરથ જિનમત જેહ; વિ૦
કોટિ ગમે શેત્રુંજો તીરથ કહ્યો શુભકરણી ફલ તેહ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૪

શ્રીદેવચંદ્ર ગણિનેં ઉપદેશેં શેત્રુંજ મહિમા રે સાર; વિ૦
ગણિ મતિરત્ન જિન સેવના કરતાં ભવનો રે પાર. વિ૦ શ્રી૦ ૧૫

દૂહા.

હવે શ્રીસંઘ મલી કરે ઇંદ્રમાલ ઉચ્છાહ;
જિમ ભરતેં હરખેં કર્યો તિમ કરી લીજેં લાહ. ૧

પોસ શુદિ તેરસ દિને માલ મુરહુત લીદ્ધ;
સ્નાત્રમહોચ્છવ ધવલ તવ નવ નવ મંગલ કીદ્ધ. ૨

અમારઘોષણ દાનવિધિ જાચકજન સંતોષ;
જિનશાસન પરભાવના કરત કરેં ગુણ પોષ. ૩

રાતિજાગરણ વાસવિધિ કેસર છંટિત વસ્ત્ર;
ધરમ મહોચ્છવ આગમ પુન્યેં કારણ પ્રસસ્ત. ૪

॥ ઢાળ ૫ ॥

ભરત નૃપ ભાવસ્યું એ; એ દેશી.

સહસગમે શ્રાવક મિલ્યા એ શ્રાવકણીય વિશેષ; સંઘવી શોભિઇ એ;
ઇંદ્રતણેં અનુહારિ ભક્તિભરેં ભર્યા એ શાસન શોભાકાર કે. સંઘવી૦ ૧

ધ્રૂજ નેજાગણુ લહલહેં એ વાજેં ભુંગલ ભેર કે; સં૦
ઢોલ નગારાં ગડગડેં એ સરણાઈ નફેર કે. સં૦ ૨

ચઉવિહસંઘે પરવર્યા એ ગાતાં જિનગુણ છંદ કે; સં૦
ગામ ગામના જન મિલ્યા એ નાગર પામર વૃંદ કે. સં૦ ૩

ગણધર શ્રુતધર યતીવરૂ એ જિનવર મારગરત્ત કે; સં૦
કચરાસા રૂપચંદજી એ તારાચંદ સુપુત્ત કે. સં૦ ૪

જિનશાસન શોભાવતા એ દેતા દાન સુપાત્ર કે; સં૦
વિધસ્યું જિનવર પ્રણમતાં એ કરતા તીરથયાત્ર કે. સં૦ ૫

ગોરી ગાવેં મંગલ એ ગંધ્રવ નાચેં નૃત્ય કે; સં૦
મૂલચૈત્ય આવ્યા સહૂ એ ત્રિકરણ યોગેં સત્ય કે. સં૦ ૬

જગ ઉપગારી પ્રણમીઇ એ ઋષભ જિનેશ્વર સ્વામિ કે; સં૦
પુંડરીક ગણધર નમી એ નમિ વિનમિ પાય નામ કે. સં૦ ૭

સનાત્ર ભણાવિં જિન પ્રતેં એ પૂજા અષ્ટ પ્રકાર કે; સં૦
માલવાસ વિધસ્યું કર્યો એ બેઠા મંડપ મઝાર કે. સં૦ ૮

ચૈત્યવંદન કરેં સંઘપતિ એ સંઘવિણિં વંદ્યા દેવ કે; સં૦
યથાશક્તિ વ્રત આદર્યાં એ સાચી અરિહંત સેવ કે. સં૦ ૯

મુગતાફલનો સાથીઓ એ કીધો સંઘવિણ સાર કે; સં૦
દેવબાઈ રત્નબાઈ મલી એ વલી સજન પરિવાર કે. સં૦ ૧૦

સંઘ મિલી વીનતી કરેં એ તહ્મે કર્યો અમ ઉપગાર કે; સં૦
જગપતિ જિન ભેટાવિઆ એ દીઠો પ્રભુ દીદાર કે. સં૦ ૧૧
તુહ્મે પૂજ્ય છો અહ્મતણા એ અહ્મે છું તુમચા બાલ કે; સં૦

ઇમ કહી સહૂ કંઠેં-ઠવે એ ફૂલમાલ સુવિશાલ કે. સં૦ ૧૨

જય જય ધ્રુનિ ઉઠી ભલી એ પ્રભુ પાય પ્રણમી રંગ કે; સં૦
સપરિવાર સુખમંડપેં એ આવ્યા સદગુરૂ સંગ કે. સં૦ ૧૩

ત્રિણ્ પ્રદક્ષણા દેયતા એ રાયણ રૂંપેં આવ કે; સં૦
મૂલ ચરણ શ્રીઋષભના એ પૂજેં ચઢતેં ભાવ કે. સં૦ ૧૪

સંઘ તિલક કર્યો હરપસ્યું એ પોહતી સહુની આસ કે; સં૦
સંઘેં સંઘવી વધાવિયા એ વધતેં મન ઉલ્લાસ કે. સં૦ ૧૫

ધ્વજા ચઢાવી દેહરેં એ દેવનેં બહુ બલ દેય કે; સં૦
ચોમખ સવાસોમજીતણું એ આવ્યા હરષ ધરેય કે. સં૦ ૧૬

ધ્વજા ચઢાવી પ્રભુ નમી એ આવ્યા શાંતિવિહાર કે; સં૦
શક્રસ્તવ કરી આવીયા એ પાલીતાણા મઝાર કે. સં૦ ૧૭

સાહમીયાં કરે નરપતી એ આવ્યા નિજ ઘર સર્વ કે; સં૦
મંગલિક કારન તિહાં કર્યા એ એ તીરથ ગુણપર્વ કે. સં૦ ૧૮

બહુમાનેં યાત્રા કરી એ પામી જય જય વાદ કે; સં૦
સંઘ વલ્યો સૂરતિ ભણી એ વાજંતે વર નાદ કે; સં૦ ૧૯

ભાવનગર આવી રહ્યા એ સાહમીવચ્છલ તાર કે; સં૦
જીવણસાહ ભગતિં કર્યો એ શાસન સોભાકાર કે. સં૦ ૨૦

તિહાંથી સુખભર સવિ ગયા એ સરવલોક નિજ ઠામ કે; સં૦
ધન ધન તે માનવી એ જિણે કીધાં શોભત કામ કે. સં૦ ૨૧

જે વિધિસ્યું યાત્રા કરેં એ તે પામેં સુખપૂર કે; સં૦
બોધ સુલભ જનમાંતરેં એ થાઇ પુણ્ય પડૂર કે. સં૦ ૨૨

દૂરગતિ છેદી સુખ લહેં એ શેત્રુંજો ફરસેં જેહ કે; સં૦
સિદ્ધ અનંતની ભૂમિકા એ પુણ્યપીઠ ગુણગેહ કે. સં૦ ૨૩

કચરા કીકાસેઠનો એ પુત્ર સુતારાચંદ કે; સં૦
ભાઈ ફત્તેચંદનો એ પુત્ર ઝવેરચંદ કે. સં૦ ૨૪

॥ ઢાળ ૫ ॥

ભરત નૃપ ભાવસ્યું એ; એ દેશી.

સહસગમે શ્રાવક મિલ્યા એ શ્રાવકણીય વિશેષ; સંઘવી શોભિઇ એ;
ઈંદ્રતણેં અનુહારિ ભક્તિભરેં ભર્યા એ શાસન શોભાકાર કે. સંઘવી૦ ૧

ધૂજ નેજાગણ લહલહેં એ વાજેં ભુંગલ ભેર કે; સં૦
ઢોલ નગારાં ગડગડેં એ સરણાઈ નફેર કે. સં૦ ૨

ચઉવિહસંઘે પરવર્યા એ ગાતાં જિનગુણ છંદ કે; સં૦
ગામ ગામના જન મિલ્યા એ નાગર પામર વૃંદ કે. સં૦ ૩

ગણધર શ્રુતધર યતીવરૂ એ જિનવર મારગરત્ત કે; સં૦
કચરાસા રૂપચંદજી એ તારાચંદ સુપુત્ત કે. સં૦ ૪

જિનશાસન શોભાવતો એ દેતા દાન સુપાત્ર કે; સં૦
વિધસ્યું જિનવર પ્રણમતાં એ કરતા તીરથયાત્ર કે. સં૦ ૫

ગોરી ગાવેં મંગુલ એ ગંધ્રવ નાચેં નૃત્ય કે; સં૦
મૂલચૈત્ય આવ્યા સહૂ એ ત્રિકરણ યોગેં સત્ય કે. સં૦ ૬

જગ ઉપગારી પ્રણમીઇ એ ઋષભ જિનેશ્વર સ્વામિ કે; સં૦
પુંડરીક ગણધર નમી એ નમિ વિનમિ પાય નામ કે. સં૦ ૭

સનાત્ર ભણાવિં જિન પ્રતેં એ પૂજા અષ્ટ પ્રકાર કે; સં૦
માલવાસ વિધસ્યું કર્યો એ બેઠા મંડપ મઝાર કે. સં૦ ૮

ચૈત્યવંદન કરેં સંઘપતિ એ સંઘવિણિં વંદ્યા દેવ કે; સં૦
યથાશક્તિ વ્રત આદર્યાં એ સાચી અરિહંત સેવ કે. સં૦ ૯

મુગતાફલનો સાથીઓ એ કીધો સંઘવિણ સાર કે; સં૦
દેવણાઈ રતનબાઈ મલી એ વલી સજન પરિવાર કે. સં૦ ૧૦

સંઘ મિલી વીનતી કરેં એ તહ્મે કર્યો અમ ઉપગાર કે; સં૦
જગપતિ જિન ભેટાવિઆ એ દીઠા પ્રભુ દીદાર કે. સં૦ ૧૧

તુહ્મે પૂજ્ય છો અહ્મતણા એ અહ્મે છું તુમચા બાલ કે; સં૦

ઇમ કહી સહૂ કંઠે ઠવે એ ફૂલમાલ સુવિશાલ કે. સં૦ ૧૨

જય જય ધ્રુનિ ઉઠી ભલી એ પ્રભુ પાય પ્રણમી રંગ કે; સં૦
સપરિવાર સુખમંડપે એ આવ્યા સદગુરૂ સંગ કે. સં૦ ૧૩

ત્રિણ્ય પ્રદક્ષણા દેયતા એ રાયણ રૂંખે આવ કે; સં૦
મૂલ ચરણ શ્રીઋષભના એ પૂજે ચઢતે ભાવ કે. સં૦ ૧૪

સંઘ તિલક કર્યો હરષસ્યું એ પોહતી સહુની આસ કે; સં૦
સંઘે સંઘવી વધાવિયા એ વધતે મન ઉલ્લાસ કે. સં૦ ૧૫

ધ્વજા ચઢાવી દેહરે એ દેવને બહુ બલ દેય કે; સં૦
ચોમખ સવાસોમજીતણું એ આવ્યા હરષ ધરેય કે. સં૦ ૧૬

ધ્વજા ચઢાવી પ્રભુ નમી એ આવ્યા શાંતિવિહાર કે; સં૦
શકસ્તવ કરી આવીયા એ પાલીતાણા મઝાર કે. સં૦ ૧૭

સાહમીયાં કરે નરપતી એ આવ્યા નિજ ઘર સર્વ કે; સં૦
મંગલિક કારન તિહાં કર્યા એ એ તીરથ ગુણપર્વ કે. સં૦ ૧૮

બહુમાને યાત્રા કરી એ પામી જય જય વાદ કે; સં૦
સંઘ વલ્યો સૂરતિ ભણી એ વાજંતે વર નાદ કે; સં૦ ૧૯

ભાવનગર આવી રહ્યા એ સાહમીવચ્છલ તાર કે; સં૦
જીવણસાહ ભગતિં કર્યો એ શાસન સોભાકાર કે. સં૦ ૨૦

તિહાંથી સુખભર સવિ ગયા એ સરવલોક નિજ ઠામ કે; સં૦
ધન ધન તે માનવી એ જિણે કીધાં શોભત કામ કે. સં૦ ૨૧

જે વિધિસ્યું યાત્રા કરે એ તે પામે સુખપૂર કે; સં૦
બોધ સુલભ જનમાંતરે એ થાઇ પુણ્ય પડૂર કે. સં૦ ૨૨

દૂરગતિ છેદી સુખ લહે એ શેત્રુંજે ફરસેં જેહ કે; સં૦
સિદ્ધ અનંતની ભૂમિકા એ પુણ્યપીઠ ગુણગેહ કે. સં૦ ૨૩

કચરા કીકાસેઠનો એ પુત્ર સુતારાચંદ કે; સં૦
ભાઈ ફત્તેચંદનો એ પુત્ર ઝવેરચંદ કે. સં૦ ૨૪

રૂપચંદસા સંઘવીતણો એ ભાઈ મીઠાચંદ કે;
પુત્ર લાલ ગુણમાલ છેં એ નિત નિત પ્રતિં આનંદ કે. સં૦ ૨૫

મોટે પુણ્યે પામીઇ એ સંઘપતિ બિરૂદ ઉદાર કે;
શ્રીશેત્રુંજા તીરથનો એ યાત્રા લાભ અપાર કે. સં૦ ૨૬

દેવચંદ ગુરૂભક્તિથી એ મતિરત્ન ભાષેં એમ કે; સં૦
શ્રીસિદ્ધાચલ સેવતાં એ લહિઇં સુખ જય ખેમ કે. સં૦ ૨૭

કલશ.

ઇમ સયલ સુખકર દુરિત ભયહર સિદ્ધ સાધન ગુણનિલો;
શ્રીસિદ્ધક્ષેત્ર અનંત મુનિજન ધ્યાનકારણ નિર્મલો. ૨૮

જિનરાજ વંદન ગુણનિબંધન તેહ તીરથ ઉપરિં;
શ્રીવિમલગિરિવર ભક્તિ રસભર લાભ લેઓ કુણ કરે. ૨૯

તસ સંઘ યાત્રા સુવિધિ કરણી મન પ્રમોદેં આચરેં;
તસ તવન ગુંથ્યો ગચ્છ ખરતર સંઘપતિ હેતેં આદરેં. ૩૦

ઉવઝાયવર શ્રીદીપચંદેં શિસ ગુણ દેવચન્દ એ;
તસ સિસ ગણિ મતિરત્ન ભાષેં સકલ સંઘ આણંદ એ. ૩૧

॥ अर्हम् ॥

विनयविजयोपाध्यायविरचित

सूर्यपुरचैत्यपरिपाटी.

પૂજીએ પૂજીએ પ્રથમ તિર્થંકરૂ એ,
ત્રિભુવન ત્રિભુવન દીપક દેવ તો;
સેવ કરૂં મન રંગસ્યું એ,
સૂરતિ સૂરતિપુર સિણગાર કે;
પૂજીએ પ્રથમ તીર્થંકરૂ એ.

ત્રુ૦

પૂજીએ પહિલું પ્રથમ જિનવર ભુવન દિનકર જગિ જયો,
જિન રૂપ સુંદર સુગુણ મંદિર ગાયવા ઉલટ થયો;
સવિ નીતિ દાખી સુગતિ ભાખી આપ જગ સાખી થયો,
રસરંગ ચાખી દુરતિ નાખી અપયસુખ સંગમ લયો. ૧

સોલમા એ સોલમા એ સાંતિજિણેસરૂ એ,
સૂરતિ સૂરતિપુર સિણગાર કે;
અચિરાકુંઅર ગુણનિલો એ,
વિશ્વસેન વિશ્વસેન રાય મલ્હાર તો;
સોલમા સાંતિ જિણેસરૂ એ.

ત્રુ૦

સોલમા શાંતિજિણંદ પામી કુમતિ વામી મઈ સહી,
હવિં ભજું સ્વામી સીસ નાંમી અંતરજામી રહું ગ્રહી;

ગલપરિં કમલા સબલ છાંડી પ્રીતિ માંડી સુગતિસ્યું,
જિનરાજ કમલા વરી વિમલા પુણ્ય પ્રભુનું ઉલ્હસ્યું. ૨.

ધર્મ એ ધર્મ એ જિણેસર વંદિઇ એ,
આપઈ એ આપઈ ધર્મ ઉદાર કે;
પન્નરમો પરમેશ્વરૂ એ,
વિશ્વ એ વિશ્વતણો આધાર કે;
ધર્મ જિણેસર વંદિઇ એ.

સુ૦

વંદિઈ ધર્મજિણુંદ જગગુરૂ નયર સૂરતિમંડણો,
ભવ કષ્ટવારણ સુગતિકારણ પાપ તાપ વિહડણો;
અનુભવી પદવી જેણઈં અનુપમ ધર્મચક્રીસરતણી,
સુઝ પુણ્ય તરૂઅર ફલ્યો પામી સ્વામી સેવાસારણી. ૩

વામા એ વામા એ સુત સોહામણો એ,
સિવપુર સિવપુર કેરો સાથ કે;
નાથ જયો ત્રિભુવનતણો એ,
સૂરતિ સૂરતિમંડણ નામ કે;
વામાસુત સોહામણો એ.

સુ૦

વામાતણો સુત સદા સમરથ સેવકાં સાધાર એ,
જગસૂધ મંદિર થંભ થોભણ નોધારાં આધાર એ;
સસિ સુર નુર સમાન કુંડલ મુકુટ મોટો મનહરઈ,
વલિ હાર હીરાતણો હિઅડઇ તેજ તિહુઅણિ વિસ્તરઈ. ૪

સેના એ સેના એ નંદન જિનવરૂ એ,
સંભવ સંભવ સુખદાતાર કે;
સાર કરઇ સેવકતણી એ,
હયવર હયવર લંછણ પાય તો;
સેના એ નંદન જિનવરૂ એ.

ત્રુ૦

સેના એ નંદનતણી સેના મોહના મદ અપહરઇં,
પ્રભુતણુઇ ચરણુઇ રહ્યા સરણુઇ અમર અલિ કલિરવ કરઇં;
પ્રભુતણી વાણી સુધાદાણી રસ સમાણી જાણીંઇં,
ભવ તાપ ભાજી દૂરિ જાઇ જિમ દવાનલ પાણીઇ. ૫

સેવું એ સેવું એ ધર્મ જિણેસરૂ એ,
પન્નર પન્નરમો જિનરાજ કે;
આજ સફલ મુઝ ભવ થયો એ,
લાધો એ લાધો એ કરૂણાવંત કે;
સેવો એ ધર્મ જિણેસરૂ એ.

ત્રુ૦

સેવીએ ધર્મજિણંદ જેહનઇ નમઇં સુરપતિ સુંદરી,
ગુણ ગીત ગાતી કરઇં નાટક ચરણિ નેઉર ઘૂઘરી;
કંસાલ તાલ મૃદંગ ભંભા તિવિલ વેણુ બજાવતી,
કરિ શસ્ત હસ્તક નમી મસ્તક પુણ્યપૂર ગજાવતી. ૬

સૂરતિ એ સૂરતિમંદિરમાહઇ કે,
સોહઇ એ સંઘ સુહંકરૂ એ;
ચોથા એ ચોથા એ જગદાધાર કે,
અભિનંદન મોરઇ મનિ વસ્યા એ;
સંવર એ સંવર એ કુલ સિણગાર કે,
સોહઇ એ સૂરતિમંદિરઇ એ.

ત્રુ૦

સૂરતિમંદિરમાહિં સોહઇ સુગુણ ચોથો જિનવરૂ,
સિદ્ધારથાનઇ ઉઅર સરવરિ પ્રભુ મરાલ મનોહરૂ;
કલ્યાણ કમલા કેલિમંદિર મેરૂ ભૂધર ધીર એ,
મુઝ ધ્યાન સંગિ રમો સામી તરૂઅરિં જિમ કીર એ. ૭

મલપરિ કમલા સબલ છાંડી પ્રીતિ માંડી સુગતિસ્યું,
જિનરાજ કમલા વરી વિમલા પુણ્ય પ્રભુનું ઉલ્હસ્યું. ૨

ધર્મ એ ધર્મ એ જિણેસર વંદિઇ એ,
આપઈ એ આપઈ ધર્મ ઉદાર કે;
પન્નરમો પરમેશ્વરૂ એ,
વિશ્વ એ વિશ્વતણો આધાર કે;
ધર્મ જિણેસર વંદિઇ એ.

ત્રુ૦

વંદિઇ ધર્મજિણુંદ જગગુરૂ નયર સૂરતિમંડણો,
ભવ કષ્ટવારણ સુગતિકારણ પાપ તાપ વિહંડણો;
અનુભવી પદવી જેણઇ અનુપમ ધર્મચક્રીસરતણી,
મુઝ પુણ્ય તરૂઅર ફલ્યો પામી સ્વામી સેવાસારણી. ૩

વામા એ વામા એ સુત સોહામણો એ,
સિવપુર સિવપુર કરો સાથ કે;
નાથ જયો ત્રિભુવનતણો એ,
સૂરતિ સૂરતિમંડણ નામ કે;
વામાસુત સોહામણો એ.

ત્રુ૦

વામાતણો સુત સદા સમરથ સેવકાં સાધાર એ,
જગસૂધ મંદિર થભ થોભણ નોધારાં આધાર એ;
સસિ સૂર નૂર સમાન કુંડલ મુકુટ મોટો મનહરઈ,
વલિ હાર હીરાતણો હિઅડઇ તેજ તિહુઅણિ વિસ્તરઈ. ૪

સેના એ સેના એ નંદન જિનવરૂ એ,
સંભવ સંભવ સુષદાતાર કે;
સાર કરઇ સેવકતણી એ,
હયવર હયવર લંછણ પાય તો;
સેના એ નંદન જિનવરૂ એ.

ત્રુ૦

સેના એ નંદનતણી સેના મોહના મદ અપહરઈં,
પ્રભુતણુઇ ચરણુઇં રહ્યા સરણુઇં અમર અલિ કલિરવ કરઈં;
પ્રભુતણી વાણી સુધાદાણી રસ સમાણી જાણીંઇં,
ભવ તાપ ભાજી દૂરિ જાઇ જિમ દવાનલ પાણીઇં. ૫

સેવું એ સેવું એ ધર્મ જિણેસરૂ એ,
પન્નર પન્નરમો જિનરાજ કે;
આજ સફલ મુઝ ભવ થયો એ,
લાધો એ લાધો એ કરૂણાવંત કે;
સેવો એ ધર્મ જિણેસરૂ એ.

ત્રુ૦

સેવીએ ધર્મજિણુંદ જેહનઇ નમઈં સુરપતિ સુંદરી,
ગુણ ગીત ગાતી કરઈં નાટક ચરણિ નેઉર ઘૂઘરી;
કંસાલ તાલ મૃદંગ ભંભા તિવિલ વેણુ બજાવતી,
કરિ શસ્ત હસ્તક નમી મસ્તક પુણ્યપૂર ગજાવતી. ૬

સૂરતિ એ સૂરતિમંદિરમાહઇ કે,
સોહઇ એ સંઘ સુહંકરૂ એ;
ચોથા એ ચોથા એ જગદાધાર કે,
અભિનંદન મોરઇ મનિ વસ્યા એ;
સંવર એ સંવર એ કુલ સિણુગાર કે,
સોહઇ એ સૂરતિમંદિરઇ એ.

ત્રુ૦

સૂરતિમંદિરમાહિં સોહઇ સુગુણ ચોથો જિનવરૂ,
સિદ્ધારથાનઇ ઉઅર સરવરિ પ્રભુ મરાલ મનોહરૂ;
કલ્યાણ કમલા કેલિમંદિર મેરૂ ભૂધર ધીર એ,
મુઝ ધ્યાન સંગિ રમો સામી તરૂઅરિં જિમ કીર એ. ૭

પાસ એ પાસ જિણેસર રાજીઉ એ,
જાસ એ જાસ વિમલ જસ સસિ કે;
ત્રિભુવનમાંહઈ ગાજીઉ એ,
ઉંબર ઉંબરવાડામાહઇ કે;
પાસ જિણેસર રાજીઉ એ.

ત્રુ૦

રાજીઉ પાસ જિણંદ જયકર અષયસુષ આવાસ એ,
દરિસણઇ જેહનિં નાગ પામ્યો નાગરાજ વિલાસ એ;
ધરણિંદ પદમાવતી જેહનાં ચરણ સેવઈ ભાવસ્યું,
તસ પાય સુરતરૂ તલઇ રંગઈ વિનય મન સુષભરિ વસ્યું. ૮

સૂર એ સૂરતણો સુત સુંદરૂ એ,
સત્તર સત્તરમો ભગવંત કે;
કુંથુ નમું આણંદસ્યુ એ,
સોહ એ સોહએ સૂરતિમાંહિ કે;
સૂરતણો સુત સુંદરૂ એ.

ત્રુ૦

સુત સૂર કેરો સોહઈં સૂરતિમાહિં સૂરતિ સાર એ,
પ્રભુતણી સૂરતિ દેષી મૂરતિ હોઇ હર્ષ અપાર એ;
મૃગમાનમોચન સ્વામિલોચન દેષિ મુઝ હઇડું ઠરઈં,
મકરંદભર અરવિંદ દેષી ભમર જિમ ઊલટ ધરઈં. ૯

બીજા એ બીજા એ વિજયાકુંઅરૂ એ,
ગજપતિ ગજપતિ લંછણ સ્વામિ તો;
નામિ સયલસુષ સંપજઇ એ,
જિતસત્રુ જિતસત્રુરાય મલ્હાર તો;
બીજા એ વિજયાકુંઅરૂ એ.

ત્રુ૦

બીજા તે વિજયાકુંઅર જિનવર નયર સૂરતિ સોહ એ,

પ્રભુતણી મૂરતિ કષ્ટ ચૂરતિ ભવિકનાં મન મોહ એ;
જિનવદન સુંદર સુર પુરંદર દેખિ મનિ આણંદ એ,
જિમ કમલ વિકસઇં દેખિ દિનકર કુમુદ જિમ નવચંદ એ. ૧૦
વંદુ એ વંદુ એ પાસ ચિંતામણિ એ,
દિનમણી દિનમણી તેજનિધાંન કે;
ધ્યાન ધરૂં સ્વામીતણું એ,
સુખ ઘણું સુખ ઘણું પ્રભુનઇ નાંમિ કે;
વંદુ એ પાસ ચિંતામણી એ.

ત્રુ૦

ચિંતામણિ શ્રીપાસ વંદું આણંદું સાહેલડી,
પ્રભુવદન ચંદ અમંદતેજઇં ફલી મુઝ સુખવેલડી;
અતિ ફૂટરૂં પ્રભુ ફણામંડલ દેખિ મુઝ મન ઉલ્હસઇં,
ઘન ઘટાડંબર દેખિ દહદિસિ મોર જિમ હઇડઇ હસઇં. ૧૧
તીરથ તીરથ સુરતિ બંદિરઇ એ,
જુહારિયાં જુહારિયાં એહ ઇગ્યાર કે;
દુરગતિનાં દુખ વારીયાં એ,
ઊપનો ઊપનો અતિ આણંદ કે;
સૂરતિ તીરથ જુહારીયાં એ.

ત્રુ૦

જુહારિયાં તીરથ સદા સમરથ હરઇ સંકટ ભવિતણાં,
એ તવન ભણતાં જાત્ર કેરાં દીઇં ફલ રલીઆમણાં;
ઘનસાર ચંદન સાર કેસર કુસુમચંગેરી ભરી,
પ્રભુચરણ અંચી પુણ્ય સંચી ભાવપૂજા મેં કરી. ૧૨
આવો એ આવો એ રાનેર જાઇએ,
પૂજીઇં પૂજીઇં રાજુલકંત કે;
સમરથ સામી સામલો એ,

ભેટીએ ભેટીએ ઋષભ જિણુંદ કે;
આવો એ રાનેર જાઇએ.

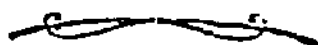
ત્રુ૦

રાનેર ઇણિપરિ જિન જુહારી વલી સુઝ મન અલજયુ,
વડસાલિ જીરાઉલોસ્વામી વીરજિન ભેટણિ ગયો;
ઘણુદીવિ ચિંતામણિ જુહારી નવસારી શ્રીપાસ એ,
હાંસોટ ભગવઇ દેવ પૂજી ફલી મનની આસ એ. ૧૩

તપગચ્છ તપગચ્છ હીર પટોધરૂ એ,
જેસિંગ જેસિંગ ગુરૂ ગચ્છ સ્તંભ કે;
રૂપાઈ સુત તસ પટઇં એ,
વિજય એ વિજયદેવસૂરિંદ કે;
તપગચ્છ હીર પટોધરૂ એ.

ત્રુ૦

તપગચ્છિ હીર સમાન ગણુધર વિજયસિંહસૂરંદએ,
તસ ગચ્છભૂષણુતિલક વાચક કીર્ત્તિવિજય સુખકંદ એ;
તસ ચરણુ સેવક વિનય ભગતઇં થુણ્યા શ્રીજિનરાજ એ,
સસિકલા સંવત વર્ષ વસુનિધિ ફલ્યા વંછિતકાજ એ. ૧૪

ॐ

पीमाविरचित

शत्रुंजयचैत्यपरिपाटी.

ચુપઈ.

આરાહૂં સામિણિ સારદા જિમ મતિ તૂઠી દિઇ મતિ સદા;
શ્રીસેત્રજ તીરથ વંદેવિ ચૈત્રપ્રવાડિ રચસિ સંપેવિ. ૧

પાલીતાંણુઇ પ્રણમૂં પાસ જિમ મનિ વંછિત પૂરઇ આસ;
લલતાસુર વંદૂં જિન વીર સોઇ સાયર જિમ ગુહિર ગંભીર. ૨

તેહ આગલિ ગિરિ પાજિઇં ચડૂં જિમ પામૂં શવપુર ઢૂકડું;
ધુરિ પ્રણમૂં પહિલૂં શ્રીનેમિ મારગિ જાતાં કુશલઇં પેમિ. ૩

આગલિ છઇ માતા મરૂદેવિ તે વંદૂં બે કર જોડવિ;
સમરૂં સોલસમુ જિન શંતિ મણૂંઅવિહાર કરઇ મન ષંતિ. ૪

પેથડદેઉલ પૂગી રૂલી છીંપાવિસહી વંદૂ વલી;
આજ ન માઇ ઊલટ અંગિ અદબદ આજ નમૂં મન રંગિ. ૫

તેહ આગલિ છઇ કવિડલજક્ષ વિઘન બ્યણાસઇ તેહ પરતક્ષ;
તેહ ફૂલ ફૂલે ભેટૂં આજ જિમ મન વંછિત સારઇ કાજ. ૬

હિવ આવિઉ ટોટરાવિહાર તિહાં પ્રણમૂં શ્રીયનાભિ મલ્હાર;
મોહુલાવસહી વંદૂં દેવ જિન ચુવીસઇ ચલણુ નમેવિ. ૭.

તિહાં ડાવઇ અનોપમશર અછઇ સ્વર્ગારોહણ વંદૂં પછઇ;
વાઘિણિ પેખૂં પહિલઇ બારિ આગલિ પુહતુ પોલિ પગારિ. ૮

મસ્તકિ અવતારિઉ ગિરનારિ તિહાં પ્રણમૂં શ્રીનેમિકુમાર;
ઇંદ્રમંડપ પેખૂં આણુંદ સાત સોહાસણિ દેહરી વંદિ; ૯

તિહાં છઇ નંદીસર અવિતિથ તિહાં હું જન્મ કરૂં સુકયથ;
બાવન બિંબતણૂં લેઉં નાંમ ખરતરવસહી કરૂં પ્રણાંમ. ૧૦

ઘોડાચુકી ગુખ અપાર તિલકૂંતોરણુ ત્રિભોવન સાર;
તે દેષી પાવડીએ ચડૂં જિમ હૂં નર્ગમાંહિં નવિ પડૂં. ૧૧

આદિભવનિ આગલિ સાંચરૂં સવિહું થાંનકિ સેવા કરૂં;
જેહુ તીરથ છઇ સમલીનાંમિ તિહાં પ્રણમૂં મુનિસુવ્રતસ્વાંમિ. ૧૨

હિવ મુઝ હૈયડઇ અતિ ઊમાહ ત્રણિ પ્રદક્ષણિ દેઈ ઉહલાહિ;
વંદૂં દેસલ પ્રમુખ વિહાર મંડપિ કોડાકોડિ જુહાર. ૧૩

પાંચે પાંડવ પ્રણમૂં પાય તુ પછઇ અષ્ટાપદ રાય;
પોખાવસહી જિન ચુવીસ તેહુ શવહુનઇ નાંમૂં સીસ. ૧૪

તેહુ આગલિ રાયણિ દીસંતિ સંઘવીશરિ દૂધિઇ વરસંતિ;
સિધિ અનંત હુઆ તસ તલઇ સાહુ વધાવઇ મુગતાફલઇં. ૧૫

તિહાં છઇ પાય ઋષભદેવના જેહુનાં ઇંદ્ર કરઈ સેવના;
તે પૂજીનઈ પેખૂં રંગિ મોર નાગ બે મિલીયા શૃંગિ. ૧૬

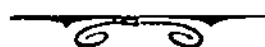
કુલકુંડ પ્રણમૂં પાસ જિણુંદ જસ દરસણિ દીઠઇ આંણુંદ;
વીર નમૂં સાચુરૂ ધણીં જિમ હૂં જાઉં મંડપભણી. ૧૭

આગલિ શ્રીઋસહેસર દિઠું તવ મુઝ હૈયડઇ હર્ષ અનીઠું;
લોટીગંણુ દેઈનઇં નમૂં તિમ હૂં પાપ પરહા નીગમૂં. ૧૮

ભાવ ભગત પૂજૂં પ્રભ પાય જિમ મુઝ નિર્મલ થાઇ કાય;
દેઉલમાંહિં મન ઉહલાસિ પંડરીક પ્રણમૂં એહુ પાસિ. ૧૯
આગલિ દક્ષણિ દસિ ચાહીઇ મૂલિ ગભારમાંહિં જાઇઇ;
તિહાં પ્રણમૂં પ્રતિમા લેપમઇ જિમ મુઝસંકટ શવ ઉપશમઇ. ૨૦

એણીંપરિ સેત્રુંજ ચૈત્રપ્રવાડિ હૂં કિમ કહૂં નહી મઝ પાડિ;
થોડામાંહિં બોલિઉં સાર સવિહું થાંનકિ કરૂં જુહાર. ૨૧

હિવ સ્વાંમીં આગલિ વીંનતી શાવ કરૂં જે હૈયડઇ હતી;
જન્મ લગઇ જે લાગાં પાપ તેહ સવિ ટાલે તૂં માય બાપ. ૨૨
કૂડ કપટ કીધાં મઇં ઘણાં વચન ન પાલ્યાં સહિગુરતણાં;
સમકિત સરિસુ સંગ ન કીઉ શીલ સનાહ શરીર નવિ લીઉ. ૨૩
મોહ મયણુ બેહૂ સંગ્રહ્યા રાગ લગઇ તેહના ગુણ વહ્યા;
વિખયતણાં સુખ જે કારિમાં તે મુઝ લાગાં સાકરસમા. ૨૪
જીવદયામઇં ધર્મ્મ ન કીધ સંપતિસારૂ દાંન ન દીધ;
વિણુ વ્યવહારઇ વિણુજ મઇં કીઉ લોભ લગઇં મઇં પરધન લીઉ. ૨૫
ઇશાં પાપ સંક્ષા નવિ લહૂં સ્વાંમીં ઘણૂં કિશૂં હૂં કહૂં
વિણુ કહીયાં તૂં જાંણુઇ સહૂ તે મુઝનઇં લાગા છઇં બહૂ ૨૬
હિવ સ્વાંમીં માહરી કરિ સાર મુઝનઇં અવર નથી આધાર;
હૂં દુખ દેખૂં એણિ સંસારિ મુઝનઇં આવાગમન નિવારિ. ૨૭
તુહ્મ દરસણિ દીઠઇ દુખ જાઇ જિમ જલિ સીંચઇ દવ ઓહલાઇ;
તૂં સ્વાંમીં ભવના ભયહરૂ સેવકનઇં વંછિત સુરતરૂ. ૨૮
જે તુહ્મ સ્વાંમીં સેવા કરઇ મુગતિરમણિ જે લીલાં વરઇ;
જે નવિ માંનઇ આંણ અખંડ તે પાંમઇ દુર્ગતિનું દંડ. ૨૯
જે સમરથ સેત્રુંજાધણી ભાવઠિ ભંજઇ ત્રિભોવનતણીં;
તૂં અશરણ શરણાગતિ સ્વાંમિ નવનિધિ હુઇ તુહ્મ લીધઇં નાંમિ. ૩૦
એહ સ્વાંમીં તુહ્મ ગુણ જેતલા મઇં કિમ બોલાઇ તેતલા.
તૂં ગુણ રયણાયરસમ હોઇ એહ સંક્ષા નવિ જાંણઇ કોઇ. ૩૧
જે તાહરા ગુણ ગાઇ સાર તેહ ઘરિ મંગલ જયજયકાર;
હૂં તુહ્મ નાંમિઇં નિતુ ભાંમણઇ બે કર જોડી 'ધીમુ' ભણઇ. ૩૨

॥ अर्हम् ॥

शांतिकुशलविरचित

गोडीपार्श्वनाथस्तवन.

સારદ નામ સોહામણું મનિ આણી હો અવિહડ રંગ;
પાસતણો મહિમા કહું જસ તીરથ હો જિમ ગાજેં ગંગ. ૧

ગોડી પરતા પૂરવિં ચિંતામણ હો તું લીલવિલાસ;
અંતરીક મોરેં મનેં વરકાણેં હો તું સોહે પાસ.
ગો૦ એ આંકણી. ૨

અલવર રાવણ રાજીઓ જીરાઓલિ હો તું જાગેં દેવ;
કલિયુગ પાસ સંપેસરો ભલાજાઈ હો તોરી કીજેં સેવ. ૩

ચોરવાડ મગસી જયો દેવપાટણ હો ડાકરીઓ પાસ;
દાદો નવખંડિં જાંણીઇ પાસ ફલવદિ હો રાયરાણા દાસ. ૪

પંચાસર મહીમંડલિં ભલિં ભાખો હો નારિંગો નામ;
નવપલ્લવ કોકો કહ્યો અઝારિં હો તું બેઠો ઠામિ. ૫

લોઢણ તવરી જાણીઇ ઊપમણું હો મહિમાભંડાર;
સીરોડી ત્રેવીસમો કુકડેસર હો સેવક સાધાર. ૬

થંભણપાસ ત્રંભાવતી નાકોડેં હો તું ધૃતકલોલ;
સહસફણો નઇ સામલો પાસ પરગટ હો તું કુંકુમરોલ. ૭

ચારોપઇ આરાસણઇ ગંગાણી હો વંદું નિસદીસ;
ભિન્નમાલ ઊજેણીઇ નિગાજઇ હો જાણ્યો જગદીસ.- ૮

સલષણુપુર સગીઈ જયો તું મુંઝપરિ હો ઝોટિંગો પાસ;
મહમદાવાદી મનોહરૂ કંબોઈઇ હો તઈં કીધો વાસં. ૯

ભીડભંજણુ ભલ સાંભર્યો કરહેડઇ હો નાગઈંદ્રહ જોય;
જેસલમેરઈં તું જયો અમીઝરો હો મ રોવરો હોય. ૧૦

સાદડીઇં માદઇ વસ્યો કલિકુંડિં હો સોઝિત પરિણુામ;
પાલવિહારઈં આગરેં ચાણુસમઇં હો બહેડિં અભિરામ. ૧૧

કપડવાણિજ કોરડઇ હમીરપુર હો પીપાડિં પાસ;
છેછલીઇ કાછોલીઇં મહિસાણુઈં મેડતઇ નિવાસ. ૧૨

કડી આહાડૈં આબૂઈ સેત્રુંજઇં વંદું ગિરિનારિ;
વીઝેવઇ રાધનપુરઇ વડાલી હો સાંડેરઈ સાર. ૧૩

તું ભરૂઅછિ તું ઈડરઇં બૂઆડિં હો તુ હિજ ગુણુષાંણિ;
તું દેલવાડઇ વડોદરઇ ડુંગરપુરે હો ગંધારિ વષાણિ. ૧૪

વીસલનગરિં વાલ હો ડભોઇઈ હો બેઠો જિનરાજ;
વાડિજ ચેલણુ પાસજી વેલાઓલિ હો વડલી સિરતાજ. ૧૫

સુહુર પાસ વેઈ વલી અહીછત્રો હો આણી ધુરાય;
નાગપુરિં બીબીપુરઈં નડુલાઈ હો ઢીલી મન જાય. ૧૬

ગાડરીઓ માંડવગઢિં તું જાઉરિ હો પીરોજાબાદ;
કુંભલમેરૈં ગાજીઓ રાણુગપુરિ હો સમર્યો દિઇ સાદ. ૧૭

તું નાડુલઇ માંડીઓ સિદ્ધપુરિ હો તુ દીવ મઝારિ;
ચિત્રકૂટ ચંદ્રાવતી આસાઓલિ હો વાંસવાલઈં પારિ. ૧૮

મેરહટ મથુરાં જાંણીઓ વાણુારસી હો તું પાસ જિણુંદ;
તું સમીયાણેં સાંભર્યો અજારેં હો તૂંહો જિણુચંદ. ૧૯

એકસો આઠઇ આગલા નામિ કરી હો થુંણીઓ જિનરાજ;
આરતિ ટલી આમય ગયો આસ્યા ફલી હો મારા મનની આજ. ૨૦

પાસ પ્રભાવઇ પરગડો મહિમાનિધિ હો તું દેવદયાલ;
એકમનાં જે ઓલગઇ તે પામિ હો લાછિ વિશાલ. ૨૧

॥ अर्हम् ॥

शांतिकुशलविरचित

गोडीपार्श्वनाथस्तवन.

સારદ નામ સોહામણું મનિ આણી હો અવિહડ રંગ;
પાસતણો મહિમા કહું જસ તીરથ હો જિમ ગાજૈં ગંગ. ૧

ગોડી પરતા પૂરવિં ચિંતામણ હો તું લીલવિલાસ;
અંતરીક મોરૈં મનેં વરકાણેં હો તું સોહે પાસ.
ગો૦ એ આંકણી. ૨

અલવર રાવણુ રાજીઓ જીરાઓલિ હો તું જાગૈં દેવ;
કલિયુગ પાસ સંપેસરો બલાજઈ હો તોરી કીજૈં સેવ. ૩

ચોરવાડ મગસી જયો દેવપાટણુ હો ડાકરીઓ પાસ;
દાદો નવખંડિં જાંણીઇ પાસ ફલવદ્ધિ હો રાયરાણા દાસ. ૪

પંચાસર મહીમંડલિં ભલિં ભાખો હો નારિંગો નામ;
નવપલ્લવ કોકો કહ્યો અઝારિં હો તું બેઠો ઠામિ. ૫

લોડણુ તવરી જાણીઇ ઊપમણું હો મહિમાભંડાર;
સીરોડી ત્રેવીસમો કુકડેસર હો સેવક સાધાર. ૬

થંભણુપાસ ત્રંભાવતી નાકોડેં હો તું ધૃતકલોલ;
સહસફણો નઇં સામલો પાસ પરગટ હો તું કુંકુમરોલ. ૭

ચારોપઇં આરાસણુઇ ગંગાણી હો વંદું નિસદીસ;
ભિન્નમાલ ઊજેણીઇ નિણાજઇ હો જાણ્યો જગદીસ.- ૮

સલખણુપુર સમીઈ જયો તું મુંઝપરિ હો ઝોટિંગો પાસ;
મહમદાવાદી મનોહરૂ કંબોઇઇ હો તઈ કીધો વાસં. ૯

ભીડભંજણુ ભલ સાંભર્યો કરહેડઇ હો.નાગઈદ્રહ જોય;
જેસલમેરઈ તું જયો અમીઝરો હો મંડોવરો હોય. ૧૦

સાદડીઈ માદઇ વસ્યો કલિકુંડિં હો સોઝિત પરિણામ;
પાલવિહારઇ આગરેં ચાણસમઈ હો ખહેડિં અભિરામ. ૧૧

કપડવાણિજ કોરઠઇ હમીરપુર હો પીપાડિં પાસ;
છેછલીઇ કાછોલીઇ મહિસાણુઈ મેડતઇ નિવાસ. ૧૨

કડી આહાડે આબૂઈ સેત્રુંજઇ વંદું ગિરિનારિ;
વીઝેવઇ રાધનપુરઇ વડાલી હો સાંડેરઇ સાર. ૧૩

તું ભરૂઅછિ તું ઇડરઈ બૂઆડિં હો તુંહિજ ગુણખાંણિ;
તું દેલવાડઇ વડોદરઇ ડુંગરપુરે હો ગંધારિ વષાણિ. ૧૪

વીસલનગરિં વાલ હો ડભોઈઈ હો બેંઠો જિનરાજ;
વાડિજ ચેલણુ પાસજી વેલાઓલિ હો વડલી સિરતાજ. ૧૫

મુહુર પાસ વેઈ વલી અહીછત્રો હો આણી ધુરાય;
નાગપુરિં બીબીપુરઈ નડુલાઈ હો ઢીલી મન જાય. ૧૬

ગાડરીઓ માંડવગઢિં તું જાઉરિ હો પીરોજાબાદ;
કુંભલમેરૈં ગાજીઓ રાણુગપુરિ હો સમર્યો દિઇ સાદ. ૧૭

તું નાડુલઇ માંડીઓ સિદ્ધપુરિ હો તું દીવ મઝારિ;
ચિત્રકૂટ ચંદ્રાવતી આસાઓલિ હો વાંસવાલઈ પારિ. ૧૮

મેરહટ મથુરાં જાંણીઓ વાણારસી હો તું પાસ જિણુંદ;
તું સમીયાણેં સાંભલ્યો અજારેં હો તૂંહો જિણચંદ. ૧૯

એકસો આઠઇ આગલા નામિ કરી હો થુંણીઓ જિનરાજ;
આરતિ ટલી આમય ગયો આસ્યા ફલી હો મારા મનની આજ. ૨૦

પાસ પ્રભાવઇ પરગડો મહિમાનિધિ હો તું દેવદયાલ;
એકમનાં જે ઓલગઇ તે પામિ હો લાછિ વિશાલ. ૨૧

તું મઈવાસી ઊજલો તેં માંડી હો મોટી યાત્ર;
ભવના ભાંજઈ આમલા તુઝ આગલિ હો નાચિં પાત્ર. ૨૨

ઉવસ વાસઇ તું વસઈ વાણારસી હો રાંણી વામામાત;
અશ્વસેન કુલચંદલો મુઝ વાહલો હો ત્રિજગ વિખ્યાત. ૨૩

છત્ર ધરઇ ચામર ઢલઈ ઠકુરાઈ હો ત્રિગડઇ જિનભાણ;
ભામંડલ તેજે તપઇ તુઝ દરિસણ હો વાંછઇ દીવાંણ. ૨૪

ભૈરવ દૈવ દેવાલીઆ જખ્ખિ જોગણિ હો ડાઇણિ વિકરાલ;
ભૂત ન માગઇ ભેરવા તું સમરથ હો ગોડી રખવાલ. ૨૫

તું મરૂધરનો પાતસા એકલમલ હો તું ધીંગડધીંગ;
બારિ ન રાષઇ બારણાં તુઝ સાહમાં હો કો ન કરઇ સીંગ. ૨૬

થલિ થલિ ઠાવો ઠાકુરો ચેડા ચટક હો તું કાઢિં સારિ;
રોગ હણઈ રોગીતણા તું બઈઠો હો વનવાડી ઝાડિ. ૨૭

તરકસ ભીડી ગાતરી કરિ ઝાલી હો લાલ કબાંણ;
નિલડે ઘોડઇ તું ચઢઇ ફોજ ફોજે હો ફેરઇ કેકાણ. ૨૮

નવ નવ રૂપિં તું રમઈ અડવડીઆં હો તુંહિજ દિ હાથ;
સંઘતણી સાનિધિ કરઇ બોલાવઈ હો તું મેલઇ સાથ. ૨૯

અલષ નિરંજન તું લિખ્યો અતુલીબલ હો તલભાણ;
શાંતિકુશલ ઇમ વિનવઈ તું ઠાકુર હો સાહિબ સુલતાણ. ૩૦

તપગછતિલક તડોવડિં પાય પ્રણમી હો વિજયસેનસૂરીસ;
સંવત સોલસતસટ્ઠે વીનવીઓ હો ગોડી જગદીસ. ૩૧

કલશ.

ત્રેવીસમો જિનરાજ જાણી હિઇ આંણી વાસના,
નર અમર નારી સેવ સારી ગાઇ ગુણ શ્રીપાસના;
વિનયકુશલગુરૂ ચરણસેવક ગોડી નામઇં ગહગહઇ,
કલિકાલમાંહિં પાસ પરગટ સેવ કરતાં સુખ લહઈ. ૩૨